

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನಃ’

SRI PANCHAMUKHINILAYA

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦]

೧೯೫೯—ನವೆಂಬರ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

chapter 1 ಸಾರ್ವಜನಿಕಚಂದಾ: ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

— ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	ಪುಟ ೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩
ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರು ಹಾಡಿದ ಪದ	೮
ಬಾಯಿಪಾಠ	೯
ಶ್ರೀಮದೈತರೇಯೋಪನಿಷತ್	೨೭
—ದಾವಣಗೆರೆ ಶ್ರೀ ಭೀಮರಾವ್			
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು		೩೨೯
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಲೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯರು			

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರ ತೀ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ’ ||

ಸಂಪುಟ

೧೦

೧೯೫೯—ನವೆಂಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ

೧

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ರಾಗ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ—ಅಟತಾಳ

* ನಂಬಿದೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ವಿಜಯರಾಯ |
ಅಯ್ಯ
ಬೆಂಬಿಡದೆಲೆ ವಿಷಯಹಂಬಲ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ ವಿಜಯರಾಯ |ಪ|
ತಾಯಿ ಎಳೆ ಶಿಶುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲುಂಟೆ ವಿಜಯರಾಯ್ಯ | ಅಯ್ಯ
ಬಾಯ ಬಿಡುವೆ ಭವದಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಿದ್ದು ವಿಜಯರಾಯ
ನೋಯಲಾರೆನೊ ಎನ್ನ ಕಾಯೊ ಕರುಣದಿಂದ ವಿಜಯರಾಯ |
ಅಯ್ಯ
ಕಾಯ ಮನವು ನಿನ್ನ ಚರಣಕೊಪ್ಪಿಸಿದೆನೊ ವಿಜಯರಾಯ ||೧||

ಎತ್ತ ಕಾಣದೆ ಕರ್ನಾಕತ್ತಲೆಯೊಳು ಸುತ್ತಿ ವಿಜಯರಾಯ | ಅಯ್ಯ
ತತ್ತಳಗೊಳುತಿವೆ ಎತ್ತಿಕೊ 1 ಇನ್ನಾರು ವಿಜಯರಾಯ
ವೆತ್ತ ತಂದೆಗೆ ಮಗ ಭಾರವಾಗುವುದುಂಟೆ ವಿಜಯರಾಯ | ಅಯ್ಯ
2 ವಿತ್ತಾದಿಭಾಗ್ಯವನೊಲ್ಲೆ ನೆಂದೆಂದಿಗೂ ವಿಜಯರಾಯ ||೨||

ತುಂಬಿದ ಬಂಡಾರಸಂಪತ್ತು ಎನಗಿಂದು ವಿಜಯರಾಯ | ಅಯ್ಯ
ಹಂಬಲಿಸುತ ಬಲುಸಂಭ್ರಮದಿರುತಿವೆ ವಿಜಯರಾಯ
3 ಸಂಬಳಕರಶಿಷ್ಯ ನಿನಗಲ್ಲ ಕೇಳಯ್ಯ ವಿಜಯರಾಯ | ಅಯ್ಯ
ಬಿಂಬಗುರುಶ್ರೀವೆಂಕಟವಿಠಲನ ತೋರೊ ವಿಜಯರಾಯ ||೩||

* ಈ ಪದಕರ್ತೃಗಳು ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು. ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಹೊನ್ನಾಳಿ.
(ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಡಿ||).

1. ಇನ್ನಾರು—ಇನ್ನಾದರೂ.
2. 3ನೆಯ ನುಡಿಯ ಕೊನೆಯ ಪಾದ ಮತ್ತು 4ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಾದಗಳ ಆಶಯವಿದು: ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಉಗ್ರಾಣವೇ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದು ತಾವು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಸುಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವೆ; ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸುಳಿಯತ್ತೀರೆಂದು ನಂಬಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದಿರುವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ ಗುರುರಾಜ! ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟವಿಠಲನ ದಾಸರು.
3. ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭೃತ್ಯನಾದರೆ ಆತ ಮಾಡುವ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಳವೇ ಫಲ. ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ—ಆ ಭೃತ್ಯನ ಋಣಾನುಬಂಧ ತೀರಿತು. ನಾನು ಹಾಗಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ! ನನ್ನ ಸೇವೆ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದರೂ ಗುರುಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಕರುಣೆ ಹಿರಿದಾದುದರಿಂದ ಬಿಂಬರೂಪಿಯ ದರ್ಶನ-
chapter ಈ ಭೃತ್ಯ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಕೃತಿಕರ್ತೃಗಳು.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:’

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀವಿಜಯರ ಕೃಪಾಛತ್ರ

ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ಕಾಶಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳೆಸಿದರು ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು. ಶ್ರೀರಾಯರ ಪ್ರಯಾಣಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವೃಂದ ಸಿದ್ಧವೇ! ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಗುರುಗಳು ತೆರಳುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಹಬ್ಬವೋ ಹಬ್ಬ! ದಾರಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಮಹಿಮೆ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಚರ್ಮೆಯಲ್ಲಿನ ಅಪೂರ್ವತಾ, ಪುರಾಣಗಳ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕತೆಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ರುಚ್ಚಿಕಟ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ, ಎಷ್ಟೇ ದೂರ ನಡೆದರೂ ಆಯಾಸವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚುವೇಳೆ ಶ್ರೀಯವರು ಜನರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳು ಹೊರಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಶಿಷ್ಯರು.

ದಾಸರ ಸಾಕುವುಕ್ಕಳು ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರೂ ಪತ್ನಿಯ ಸಮೇತ ಸಿದ್ಧರಾದರು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ.

“ಕೂಸು, ಈ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಬೇಡ; ದೇವರಪೂಜೆ, ಗ್ರಂಥ-ಪಾರಾಯಣಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಂದವರಿಗೆ ಅನ್ನೋದಕಕೊಡುತ್ತಾ ಸುಖದಿಂದಿರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ; ನಾವು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ; ತಿಳಿಯಿತೇ?” ಎಂದು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು ಶ್ರೀದಾಸರು. ಮೋಹನದಾಸರಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಬೇಸರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಮಾತು ವೇದದಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ.

“ಸರಿ, ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿರಲಿ” ಎಂದರು ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರು. ಕತೆಗಳು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಅವರ ಯಾಯಿಗಳನ್ನೂ.

ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಡೆದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಏನನ್ನೋ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡವರಂತೆ, ತಮ್ಮೊಡನಿದ್ದವರಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು “ಮೋಹನನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಂದರು ದಾಸರು. ಬಂದರು ದಾಸರಾಯರ ಸೊಸೆ. ಆಕೆ ಈ ಗುಂಪಿನ ನಾಪದಲ್ಲಿ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ತಾವೇ ಆಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕೆರಡು ನಿಮಿಷ ಅದೇನೋ ಮಾತಾಡಿದರು. ವಾಪಸು ಬರುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಸುರುಗಿ ನೋಡನೋಡುತ್ತ “ಅಮ್ಮ, ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರು ತಿಳಿಯಿತೇ ಎನ್ನುತ್ತ ದರು. ಯಾರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು ಈ ಒಗಟು !

ರಾಯರು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಸಾಂಗೋಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಸಾಧನ.

ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗಾಯ್ತು : ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುರುಗಳು ಒಬ್ಬ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮೇಲೆ ಬರಲಿಲ್ಲ; ನಂತರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ದಡದ ಮೇಲೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೂತವರು ಯಾರಲ್ಲೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ; ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೂತವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಅನೇಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಆನಂದಬಾಪ್ಪಸುರಿಸುತ್ತಾ “ವಿಜಯವಿಠಲ, ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯೇ ಲೀಲೆ” ಎಂದು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರೂ ನಮಿಸಿದರು. ಸ್ನಾನಘಟ್ಟದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಿತು ಸವಾರಿ.

ಅಂದು ನಡೆದ ಘಟನೆ

ಊರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರು ಅರುಣೋದಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಮೂಲಿ-ಂತೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಏನೋ ಸಂಕಟವಾದಂತಾಯ್ತು. ಸ್ನಾನವರನ್ನು ಕರೆದರು. ಆಕೆ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದರು. ಊರೆಲ್ಲ ಬಿತ್ತು ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರ ಮರಣವಾರ್ತೆ. ಜನಸ್ತೋಮ ಕೂಡಿತ್ತು.

ದಾಸರ ಪತ್ನಿಯವರಿಗೆ ದಿಕ್ಕುತೋಚದಾಯ್ತು ; ದುಃಖಮೀರಿತು ; ಅಳಲಾಂಭಿ ಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಆ ಊರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು “ಅಮ್ಮ ಶ್ರೀದಾಸರು ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ ನಡೆಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಬಹುದೇ ? ಇಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರಲ್ಲ ! ಎಂತಹ ಮೂಢರಿವರು” ಎಂದ. ಮೋಹನರಾಯರ ಪತ್ನಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಪರಿ- ತಪಿಸುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದರು, ಮಾತಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

“ಎನಿದು, ಹೀಗೇ ಕೂತಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ” ಎಂದ ಆತ. “ಅಪ್ಪ, ಇಷ್ಟು ಜನ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೇಕಪ್ಪ ಇಷ್ಟು ಆತುರ ? ಸುಮ್ಮನಿರಪ್ಪ” ಎಂದರು ಕಿರುದನಿಯಿಂದ ಅಮ್ಮಾವರು.

“ಎನಮ್ಮ, ನೀನು ವಿಜಯದಾಸರ ಸೊಸೆಯಾಗಿಯೂ ಶವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಡಬಾರದೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಈ ಊರಿನ ಈ ಜನರಂತೆಯೇ ನೀನೂ ಯಾವುದನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ. ಹೋದವರು ಹೋದರು; ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವುದೇ. ಇದ್ದವರಿಗೆ ಉಟ ತಿಂಡಿಗಳಿಗೇನುಗತಿ” ಎಂದ ಅಪ್ಪಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ, “ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ ನಡಿಸುತ್ತೇನೆ”ಂದು ದುಡುಕಿದ. “ಅಪ್ಪ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಡವೆಂದೆ; ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ; ನೀನ್ಯಾಕಪ್ಪ ಇಷ್ಟು ಅವಸರಪಡುತ್ತಿದ್ದಿ; ದಯಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರಪ್ಪ” ಎಂದರು ಆಕೆ; “ಮಧುಸೂದನನೇ, ಮೋದತೀರ್ಥರೇ, ವಿಜಯರಾಯರೇ” ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಚೀರಿದ್ದರು. ಆದರೇನು ! ಈತ ಶವವನ್ನು ಎಳೆಯಲೇ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ “ತಂದೆ ವಿಜಯರಾಯಾ | ವ್ಯಾಳ್ಯಕೆ ಬಂದ್ಯೋ ವಿಜಯರಾಯಾ” ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರು ಎದ್ದುಕೂತರು ; ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು. ಇವರೆದ್ದು ಕೂತುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಸರ್ರನೆ ಹಿಂದೆ ಹೋದ. ಗಿಡ್ಡಾಗಿದ್ದ ಬಾಗಿಲುವಾಡಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹೊಡೆಯಿತು ; ಸತ್ತುಬಿದ್ದ !

“ಎನಿದು ದಾಸರೆ ಎನಿದು !” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರು ಶ್ರೀಮೋಹನ ದಾಸರಾಯರನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪದದ

ಮೂರು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ — ಹಾಡಿ ನಂತರ ಈ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಶ್ರೀಮೋಹನರಾಯರು.

“ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದರು ಯಮದೂತರು. ಯಮದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳು (ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು) ಮೂಲರೂಪದಿಂದ (ಭೃಗುಋಷಿಗಳು) ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಯಮಧರ್ಮರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿದರು. “ರಾಜನ್, ಕಾರ್ಯ ಅಕಾರ್ಯವೆರಡರ ಅರಿವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಭೃತ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಬಹುದೆ ತಾವು? ಸಮವರ್ತಿಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೂ ಹೀಗಾದರೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭೋ!” ಎಂದರು ರಾಯರು.

ತನ್ನ ದೂತರನ್ನು ಕರೆದು “ಕೇಳಿಸಿತೇ ಋಷಿವರ್ಯರ ಮಾತು?” ಎಂದರು ಧರ್ಮಪ್ರಭುಗಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರು ತಮ್ಮ ಕಡತವನ್ನು ಯಮದೂತರು. ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ನನ್ನನ್ನಲ್ಲ; ಈ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಈ ಮೋಹನನನ್ನು. ತಕ್ಷಣ ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದರು ದೂತರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿ. “ಮುಂದೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಿ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದ ಧರ್ಮಪ್ರಭು ತನ್ನ ದೂತರನ್ನು.

ನಾನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಿಸಿದೆ. “ನೋಡು ಮೋಹನ, ಯಮಧರ್ಮರಾಜರನ್ನು; ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು, ಎಂದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ಧರ್ಮರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ “ಬೇಸರಪಡಬೇಡಿ ನನ್ನದೂತರ ನಡತೆಗೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಆಗಿಬಿಡುವುದುಂಟು. ದೊಡ್ಡವರು ಕ್ಷಮಾಶೀಲರಲ್ಲವೇ? ಹುಡುಗರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ.” ಎಂದರು.

“ಹೋಗು ಮೋಹನ, ಸುಖದಿಂದಿರು” ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈ ಈ ಘಟನೆಯ ವಿಚಾರ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ಅದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು ಎಂದರು ನಮ್ಮ ತಂದೆ. “ಅವರ ಕೃಪಾಭಿಮಾನವೇ ನಮಗೆ ಸಂಸಾರತಾಪ ಪರಿಹಾರಕ; ಮುಂದೂ ರಕ್ಷಕ. ಬೇಕು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ನಮಗೆ” ಎಂದರು ಮೋಹನರಾಯರು. ಅನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಯಿತು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರಿಗೆ.

ಈ ಘಟನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮೌನತಾಳಿದ್ದು ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು. ಕಾಶಿಯಿಂದ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಮಹಿಮೆಯ ಅರಿವಾಯ್ತು ಭಕ್ತವೃಂದಕ್ಕೆ !

ಈ ಪ್ರಭುಗಳ ದಯೆ ಸದಾ ನಮ್ಮನುಡ್ಧರಿಸಲೆಂದು ಆಸಿಸುವಾ ! ✓

ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ದಶಮೀಗೆ ೨೦೪ ವರ್ಷಗಳಾದುವು ವಿಜಯ ಪ್ರಭುಗಳು ಪಾರ್ಥಿವಶರೀರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ. ತೇಜೋರೂಪದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು, ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಲು ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗೋಣ ಬನ್ನಿ.

ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಈ ಘೋರತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ತಾರಕವಾದ ಶ್ರೀಯತಿಶೇಖರರೆಲ್ಲರ ದಯೆ ದೊರೆಯುವುದು ಶ್ರೀಶ್ರೀಮಂತ್ರಾಲಯನಿವಾಸರ ಮೂಲಕ; ದಾಸಶೇಖರರೆಲ್ಲರ ದಯೆ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸವರರ ಮೂಲಕ. ಈಗ—ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಕಾಮಧೇನುಗಳ ದಯೆ ಬೇಡದವನು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದಾನೇನು ?

ಶ್ರೀಮಧ್ವರಮಣಃಪಾತು

— ೦ —

—

ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರು ಎದ್ದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಾಡಿದ ಪದ

ರಾಗ ಸುರಟಿ (ಧನ್ಯಾಸಿ) ಆದಿತಾಳ.

ತಂದೆ ವಿಜಯರಾಯಾ ವ್ಯಾಳ್ಯಕೆ ಬಂದ್ಯೊ ವಿಜಯರಾಯ | ||ಪ||

ಹಿಂದೇಸು ಜನುಮವೊ ಮುಂದೇಸು ಜನುಮವೊ
ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದೆಂದೆಂದಿಗೆ ಎನ್ನಯ || ಅ. ಪ.

ಸೂರ್ಯನ ಸುತನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಹ.

ಶೌರ್ಯ ದೂತರಂತೆ

ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವ ತಿಳಿಯದೆ ನಿನ್ನಪರಿ-

ಚಾರ್ಯನ ಎಳೆತರೆ ಭಾರ್ಯಳು ಮೊರೆಯಿಡೆ

||೧||

ಅತಿ ಧೈರ್ಯವ ನೋಡಿ

ಸುದತಿ ತಾ ಹೃದಯ ಬದ್ಧಮಾಡಿ

ಮಧುಸೂದನನೆ ಮೋದತೀರ್ಥರೆ-

ದೊದರಿದಳೊದರಿದಳ್ ವಿಜಯರಾಯರೆಂದು

||೨||

ಕರಗಳನೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆತರೆ

ದೊರೆಗಳನೇ ಮುಟ್ಟಿ

ಸಿರಿಮೋಹವಿಠಲನ ಪಾದವ

ತೋರಿಧರಿಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟಿ ಕರುಣಾಳುವೆ

||೩|| 10

ಬಾ ಯಿ ಪಾ ತ

ಈ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆ ತಮಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ. ಅದರ ಫಲವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಎರಡು ಪದಗಳೂ ಕವಿಭೂಷಣ ಶ್ರೀ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು. ಸಂ.

ರಾಗ ಮೋಹನ ಅಟತಾಳ

ರಂಗ ಕೊಳಲನೊದಲಾಗಿ ಮಂಗಳಮಯವಾಯಿತು ಧರೆ ಜ-
ಗಂಗಳ ಜೀವನ ಚೇತನ ಮರೆದು, ರಂಗಧ್ಯಾನಪರರಾದರು ||ಪಲ್ಲವಿ||

ಬಾಡಿದ ಬಳ್ಳಿ-ಮರಾ ಗೊನೆವಡೆದವು ಓಡುವ ಮಾರುತ
ಮಂದಗತಿಯನ್ನೈದಿ |

ಮೂಡಿದವರಳ ಫಲದ ಗೊಂಚಲ | ಪಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಳಿಕುಲಗಳು ||
ಹೇಡಿಗೊಂಡವು ಜಾಣ್ವೆಕ್ಕಿ-ಗಿಳಿಯು ಮಾ - ತಾಡದೆ

ಕಳೆಗುಂದಿತು ಕೋಗಿಲೆಯು |

ಓಡಾಟ ವೈರಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಖಗ-ಮೃಗ | ಗಾಢ-
ನಿದ್ರಾವಶವಾದವು ||೧||

ಕೆಳಗಣೋದಕ ಉಬ್ಬೀರಿ ಬಂದವು | ತುಳಕಿ ಚೆಲ್ಲಾಡಿದಿ
ನಿಂದಳು ಯಮುನಾ |

ಮ್ಯಾಲೆ ಮಾಡೊಡ್ಡಿ ಮೇಘಾಳಿದಿರಿಟ್ಟವು | ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ
ನೀರಾದವು ||

ನಳಿನ ಕೇತಕಿ ನಾಗ ಪುನ್ನಾಗ ಪಾ- | ಟಲ ಶಾವಂತಿಯು
ಕುಂದ ಬಕುಳವು |

chapter 1 ಫಾಲತಿ ಜಾಜಿಯು ಪರಿಮಳಗೂಡಿ | ನೀಲಾಂಗನಂಘ್ರಿಗೆ 11
ನೆರೆದವು ||೨||

ಕೆಚ್ಚಲ ಬಿಗಿದ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಗಳ | ವತ್ಸದ ಒಡಲಾಸೆ
 ಜರಿದೆಳಹುಲ್ಲು |
 ಕಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದವು ತಮ್ಮಯ | ಪುಚ್ಚ ನೆಗಹಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ||
 ಅಚ್ಚುತನ ಕೃತ್ಯ ನೋಡಲು ಸುರರಿಗೆ | ಅಚ್ಚರವಾಯಿತು
 ಅವನ ಕಂಡಾನಂದ
 ಪೆಚ್ಚಿ ಮುಕುಂದನ ಲೀಲಾವಿನೋದಕ್ಕೆ | ಮೆಚ್ಚಿ ಕುಸುಮವ
 ಸುರಿದರು ||೩||

ಮುದ್ದು ಮೋಹನ್ನನ ಮಂಜುಳ ಸಂಗೀತ | ಸದ್ದು ಲಾಲಿಸಿ
 ಗೋಪಾಂಗನೆರೆಲ್ಲರು |
 ಬುದ್ಧಿ ಸೂರ್ಯಾಡಿದರಾಲಯ ಬಾರದೆ | ಬಿದ್ದು ಪರವಶರಾದರು ||
 ಸಿದ್ಧ ಮುನಿ-ಜನ ಇದ್ದ ಸಮಾಧಿಯೊ - ಕೆದ್ದಿದ್ದು ಕುಣಿದು
 ಇದಿರಿಲಿ ನಿಂದು |
 ಗದ್ದು ಗಿಯರಸನನೊಲಿಸಿಕೊಂಡರು | ಗೆದ್ದರು ಭವಸಮುದ್ರವ ||೪||

ಶ್ರೀಮನೋಹರ ಗೋಪಾಲಮಾರುತಿಯು | ಆ ಮಧು-
 ಕುಂಜವನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಂಗಿ |
 ಹೇಮಾಂಬರವನುಟ್ಟು ನೀರುಗಂಧವು ಕಸ್ತೂರಿ | ನಾಮ
 ಮುಕುಟ ಬೆಳಗಲು ||

ದಾಮಮೋಹನಮಾಲೆ ಬರ್ಹಿವಿಭೂಷಿತ | ಸ್ವಾಮಿ
 ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣನ್ನ
 ರಾಮ-ಗುಂಡಕ್ರಿಯಾಮೋಘರಚನೆ ಮಾಡಿ | ಸಾಮಗಾನಪ್ರಿಯಾ
 ನಮೋಯೆಂದರು ||೫||

ರಾಗ ಯರಕಲ ಕಾಂಬೋದಿ, ಅಟತಾಳೆ

ಹರಿದಾಸರ ಸಮಾಗಮ ಸುಲಭವೆ ? ||

ಪರಮದುರ್ಲಭವೆಂದು ವೇಳಲೇನಯ್ಯ !

||ಪಲ್ಲ||

ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಕೈಮಾರಿ ಪೋದವಗೆ |

1 ಶ್ರೀಮದಾಶ್ರಯರನಾಶ್ರಯಿಸಿದವಗೆ ||

ಸ್ವಾಮಿ-ಭೃತ್ಯನ್ಯಾಯ ಸೊಗಸಲ್ಲವೆಂಬವಗೆ

ತಾಮಸರ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆದೂಗುವವಗೆ

||೧||

ಉಣಬಡಿಸಿದವರರಿಯದುಪಕಾರಶೂನ್ಯರಿಗೆ |

ಗುಣಯುತರ ಕೆಣಕಿ ಗುದ್ದಾಡುವವಗೆ ||

ದಣೆದು ಬಂದವರ ದುಃಖವ ಕೇಳಿ ನಗುವವಗೆ |

ಮಣಿದವರ ಮುಖವೆತ್ತಿ ನೋಡದವಗೆ

||೨||

ತನುಭೋಗದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಉಂಟಾದವಗೆ |

ಘನಗರುವಿಕೆಯ ತಾಳ್ವ ಗುಣರಹಿತಗೆ ||

ಜನರಿಂದ ನಾಮಧೇಯೆನಿಸಿಕೊಂಬವಗೆ |

ಜನನ-ಮರಣಕೆ ಅಂಜಿ ಜರಿಯದವಗೆ

||೩||

ಸ್ವಹಿತದೊರೆದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಶರಣೆನ್ನದಾ ಶರಗೆ |

ಮಹಿತರಲಿ ಮಾನವನು ಬಯಸುವವಗೆ ||

ಅಹಿತರಾಶೀರ್ವಾದವನು ಬೇಡಿಕೊಂಬವಗೆ

ವಿಹಿತಾವಿಹಿತವೊಂದನರಿಯದವಗೆ

||೪||

ಸಂಸಾರಿಗಳ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡದವಗೆ |

ಹಿಂಸೆಕರ್ಮವ ಕಂಡು ಹೇಸದವಗೆ ||

* ಹಂಸವಾಹನಗುರುಶ್ರೀದವಿಠಲಗಭಿ |

ನ್ನಂಶ ನಾನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಿಂತಗೆ

||೫||

* ಹಂಸವಾಹನ—ಬ್ರಹ್ಮ. ಅವನ ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀದವಿಠಲಗೆ

“ಅಭಿನ್ನಾಂಶನೇ ತಾನು, ಎಂದರೆ ಅವನಿಂದ ನಾನು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆ”ದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನೇ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತ ನಿಶ್ಚಂತೆ-

ಯಿಂದಿರುವವಗೆ ಹರಿದಾಸರ ಸರಮಾಗಮ ಸುಲಭವೇ ? ಪರಮ-

ಗುರುಭಕ್ತನೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ ?

ಸರ್ವರ ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣುವು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.¹ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪೃಥಿ-
ವ್ಯಗ್ನಿಗಳು ಆತನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಕಲ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿ-
ಸುವರು. ಹೀಗೆ ಜನಕನನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕವಾದ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಾಗಿದ್ರಿಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಉಪಾಸಿಸುವವನು,
ಆ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿಗಳ ಸಮಾನ
ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮುಕ್ತರಾದ ಭೂಮ್ಯಗ್ನಿಗಳಂತೆ ತಾನೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿ
ಶಾಶ್ವತವಾದ ವೈಕುಂಠಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀಹರಿಸಮೀಪದಲ್ಲಿ
ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿ ಪದಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದವರೇ ಈ ಮಹಿಮೋ-
ಪಾಸನೆಗೆ ಅರ್ಹರು. ಇತರರು ಅಲ್ಪಕಾಲಮಾತ್ರ ಉಪಾಸಿಸಿ, ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿ
ಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲುಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥರಾಗಿ, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.
ಅಲ್ಪಯೋಗ್ಯತೆಯವರಾದ್ದರಿಂದ, ನಿತ್ಯೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾಗುವುದಿಲ್ಲ;
ಸಮಾನವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಲಾರರು. ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಕಲರೂ
ಉಪಾಸ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಏಕದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಸತತವಾದ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಅಪರೋಕ್ಷ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ)² ಜ್ಞಾನವೇ
ಮುಖ್ಯ ಜ್ಞಾನವು—ವಸ್ತುವಿನ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವು.
ಉಪಾಸನೆಯಿಲ್ಲದೇ ವಸ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜ್ಞಾನವೇ ಮುಖ್ಯಜ್ಞಾನವು. ಅದೇ ಅಪ-
ರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವು—ಅದನ್ನು ಪಡೆದವನೇ ಜ್ಞಾನಿಯು. ಸದಾ ಉಪಾಸಿಸುವ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನೇ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯು; ಅವನಿಗೇ ಅಪ-
ರೋಕ್ಷವು—ಮುಖ್ಯ ಫಲವು; ಇತರರಿಗೆ ಅಲ್ಪವೇ ಸರಿ.

1. ಸಕಲಜೀವರ ಸ್ವರೂಪೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ
ಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ—ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಖ,
ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿವಿ, ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು.

2. ಪ್ರಾಕೃತೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವರೂಪೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ
chapter 1 (ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ) ಆದುದು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ—ಇತರವೆಲ್ಲ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ.
15

ಶ್ರೀಹರಿಯ 1 ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷನೂ ವಾಯುವೂ (ಮುಖ್ಯ-ಪ್ರಾಣನೂ) ಸೃಷ್ಟರಾದರು. ಅಂತರಿಕ್ಷನು (ಆಕಾಶಾಭಿಮಾನಿ ಗಣಪತಿಯು) ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಶ್ರವಣಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಾರೆ—ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ—ಶ್ರೀಹರಿ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಾಯುವು ಸುಗಂಧವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ. 2 ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹರಿನಿರ್ಮೂಲ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ—ಕೇಳುತ್ತಾನೆ—ಆಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿಜನಕವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾದ ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಜನಕನಾದ 'ಪ್ರಾಣನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣು-ಪ್ರಾಣದ ಈ ವೈಭವವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಅಂತರಿಕ್ಷವಾಯುಗಳಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಲೋಕದಲ್ಲಿ) ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮುಕ್ತಲೋಕವಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ (ಸದಾ) ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿರುವನು—ಆ ಲೋಕವಾಸಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.³

1. ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಾಕ್, ಪ್ರಾಣಾದಿ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಆತನ ಸ್ವರೂಪಾತ್ಮಕವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟರಾದರು ಎಂದರೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಿತ್ಯನಿರ್ವಿಕಾರಗಳಾದ ವಿಷ್ಣುಂಗಳು ಸೃಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ಉಪಾದಾನಕಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಮರೆಯಲಾಗದು.

2. ಭೂತವಾಯುವು ಸುಗಂಧವನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಯುವು ಭಕ್ತಿಸಹಿತವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸುಗಂಧವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವರು. 'ಗಂಧ ಅರ್ಥನ ಇತಿ ಧಾತೋಃ'—'ಅರ್ಥನಂ ಚ ಗತಿಃ—ಅತ್ರ ಮನಸೋ ಭಗವತಿ ಗತಿಃ—ಮನಸೋ ಗತಿಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಂ ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ಭವತಿ.'

3. ಅಂತರಿಕ್ಷ, ವಾಯುಪದ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಜೀವರೇ ಈ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇತರರು ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು. ಅವರ ಉಪಾಸನೆಯೂ ಅಲ್ಪಕಾಲೀನವಾದುದೇ ಆಗಿರುವುದು. ಮುಂದಿನ ಇತರ ವಿಷ್ಣುಂಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯೂ, ಸೂರ್ಯನೂ ಸೃಷ್ಟಿ
ರಾದರು. ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಅನ್ನಾದಿ
ಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ—ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದ
ರಿಂದ ಸರ್ವರೂ ಜಲ, ತುಳಸಿ, ಪುಷ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾಸಾಧನ ವಸ್ತು
ಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀಹರಿಪೂಜಾರೂಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವರ
ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ
ಜನಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿ ಮತ್ತು
ಸೂರ್ಯರು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣುಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನ ಈ ವೈಭವವನ್ನರಿತವನು ಈ
ಉಭಯ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವಾಸಿಸುವನು.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಿವಿಯಿಂದ ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳೂ ಚಂದ್ರನೂ ಸೃಷ್ಟಿರಾದರು.
ತಮ್ಮಿಂದ ಅಧಿಷ್ಠಿತವಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳು ಸರ್ವರ ಶ್ರೋತ್ರಗಳಿಗೆ
ಇಂಪಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಂದು ನೀಡುತ್ತಾರೆ—ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಲಿಸುತ್ತಾನೆ.¹ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಲೆಗಳ ವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಗಳಿಂದ
ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣಗಳೆಂಬ ಪಕ್ಷಭೇದಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ
ಪಿತೃಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನಭೂತವಾದ ಈ ಪಕ್ಷವಿಭಾಗದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿಕರವಾದ
ಕರ್ಮಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಪಕ್ಷಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜೀವರು
ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನಾರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವ ದಿಗ್ದೇ-
ವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿಷ್ಣುಶ್ರೋತ್ರದ ಮಹಿಮೆ
ಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಈ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ
ವಾಸಿಸುವನು.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಲಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳೂ
ವರುಣನೂ ಸೃಷ್ಟಿರಾದರು. ಬ್ರಹ್ಮ, ಶೇಷ, ಗರುಡ, ಇಂದ್ರ, ಶಿವ

1. ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರೇರಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳು
ತ್ತಾರೆ. ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಅಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಕಿವಿಯಿಂದ
ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ—ವೀಣಾದಿವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು
chapter 4
ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜೀವರಿಗೂ ಶ್ರವಣಸುಖವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಜಲಾಭಿಮಾನಿಗಳೇ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ 'ಆಪಃ' ಎಂಬ ನಾಮವುಳ್ಳವರಾದರು, ಈ ಕಾರಣ ದಲೇ ಜಲಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಂತೆ ತಾನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವರುಣನು, ಕೆರೆ, ಎವಿ ಮೊದಲಾದ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣರೂಪವಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾಯುಕ್ತನಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಜಲಾಭಿಮಾನಿಗಳು ವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಸ್ತೀತಿಕರವಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಅಮೂಲಕ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವರು—ವರುಣನು ಜಲಾಶಯ ರ್ಮಾಣಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಡಿಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಉಪ ರಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸೇವಕರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಿಷ್ಣು- ನಸ್ಸಿನ ವಿಭೂತಿಯನ್ನರಿತ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಈ ದೇವತೆಗಳ ಳಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸುಖಿಸುವನು—ಇದಕ್ಕೊಂದಿಗೂ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ವಿಷ್ಣುಂಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅವರವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಣವಾದ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಅವರವರು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಚತುರ್ಮುಖನು ವರಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿಷಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಡನು ವೇದಶ್ರವಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಶೇಷರುದ್ರರು ಸಿದ್ಧಾಂತವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ರನು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು. ಯುವು ಶುಭಗಂಧವನ್ನೂ, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಳನ್ನೂ ಕೊಡುವದು. ಅಂತರಿಕ್ಷಾಧಿಪತಿಯು (ವಿಷ್ಣೇಶನು) ವೇದಾದಿ ವಣಕ್ಕೂ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗೂ ಅನುಕೂಲಪಡಿಸುವನು. ಸೂರ್ಯನು ಕರ್ಮ ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೀಯುವನು. ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ವೃಷ್ಟಿದ್ವಾರಾ ಅನ್ನ ಡಲಾದ್ದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವನು.

ಖಂಡ (೮)

ಸರ್ವರಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವಪಾಪಪರಿಹಾರಕನು.

ಆತನೇ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಸರ್ವಪ್ರದನು.

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ ವಿಶ್ವಜೀವನಪ್ರದನು.

[ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳೂ 'ಆಪಃ' ಎಂಬ ನಾಮವುಳ್ಳವರೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಅದು ಹೇಗೆ ಸಂಗತವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಸರ್ವರೂ ವಿಷ್ಣುವಧೀನರೆಂದೂ, ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನಪ್ರದನೆಂದೂ ಈ ಖಂಡವು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.]

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಗೆ 'ಆಪಃ' ಎಂಬ ನಾಮವು ಹೇಗೆ ಸಲ್ಲುವುದೆಂದು ರಮಾದೇವಿಯು, ತಾನು ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದರೂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ, ಮಹಿದಾಸರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಆಗ ಆ ಪ್ರಭುವು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು. "ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನಾನೇ ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ, ನಾದ್ದರಿಂದ ಆಪಃಶಬ್ದವಾಚ್ಯನು. ನಾನೇ (ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ) ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲಕಾರಣನು. ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೀಜದಂತೆ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿಸುವ ಕಾರಣನಾಗತಕ್ಕವನಲ್ಲ—ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾರಣನಾದ ಜಗದೊಡೆಯನು. ನನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಾನೇ ತಂದೆಯು—ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು. ಯದು, ಕುರು, ರಘು ಎಂಬ ನಾಮಗಳು, ಅವರ ವಂಶೀಯರಲ್ಲಿ ಸಹ 'ಯದುಗಳು' ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ 'ಆಪಃ' ಎಂಬ ಪದವು ನನ್ನ ನಾಮವು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹ ಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗನು ತಂದೆಗಿನ್ನು ಅಧೀನನಾದ್ದರಿಂದ ಮಗನ ಹೆಸರು ತಂದೆಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪಿತೃವನ ಮಹನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ವಜರನ್ನು ಪಿತೃಗಳೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು." ಸುವಂ ಚ, ಆಪಃಶಬ್ದವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಾಚಕವೇ ಆಗಿರುವುದು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ತಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತ್ಯೈಕ್ಯದಿಂದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಈ ನಾಮವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಸರನ್ನಿಡುವುದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವ್ಯವಹಾರ

ಅಲ್ಲವೇ! ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತರ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ನಾಮಗಳನ್ನೂ
ಯೇಕವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ನಾರಾಯಣಾದಿ ಕೆಲವು
ನಾಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಶವನು ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ನಿತ್ಯಪ್ರಕಟವಾದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಮಹಿದಾಸನಾಮಕಸರ್ವಶಕ್ತ
ರಾನ್ ವಿಷ್ಣುವು, ದೇವಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು.
ವರ್ಷಯಂತವಾದ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು.
ನನ್ನ ಪರ್ಯಂತವಾದ ದೇವತೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆನು. ನನ್ನಲ್ಲಿ
ದೇವತೆಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಇರುವೆವು. ನಾನು ದೇವತೆಗಳ ಅಂತ-
ರ್ಮಿಯು—ನಿಯಾಮಕನು. ಅವರು ನನ್ನ ಆಶ್ರಿತರು—ಸರ್ವವಿಧದಿಂದ
ವಶರು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನಾನೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು.
ಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪದಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ
ರೂಪ, ಸತ್ತಾ, ಪುನೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಇಚ್ಛಾಧೀನ. ಅವರ ಜ್ಞಾನ,
ಶಕ್ತಿ, ಬಲ, ಇಚ್ಛೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೆಂದು
ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಲೇನಿದೆ! ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಅವರು ನನ್ನಿಂದ
ಪಿತರು.”

ಪರಮಪೂಜ್ಯನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವರನ್ನು ನುಂಗುವನಾದ್ದರಿಂದ
ಅವನಿಂದ (‘ಗಿರಿಃ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ; ಸರ್ವದರ್ಶಿಯಾದ್ದರಿಂದ
(‘ಚಕ್ಷುಃ’ ಎಂದೂ; ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ‘ಶ್ರೋತ್ರ’ನೆಂದೂ;
ಸರ್ವಲೋಚಕನಾದ್ದರಿಂದ (ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ್ದರಿಂದ) ‘ಮನಃ’ ಎಂದೂ; ಸರ್ವ
ಶಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ‘ಪ್ರಾಣ’ನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವನು. ಸರ್ವಗುಣ
ವನ್ನೂ ಸರ್ವಲಯಕರ್ತನೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ‘ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ’
ಯೆನಿಸುವನು. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡವನೊಂದಿಗೆ
ನೀರದರನಂತೆ ಚಿರಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾರಬ್ಧೇತರ ಸಕಲ
ಪರಮಗಳನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುವು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಧ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸುವ ಬಾಹ್ಯಶತಗಳಾದ ಪಾಪಿಗಳೂ ತಿರಸ್ಕೃತರಾಗಿ ನರಕವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವಸಂಹಾರಕನಾದ್ದರಿಂದ (ಸರ್ವ ದುಷ್ಟಜನಮರ್ದನನಾದ್ದರಿಂದ) ವಿಷ್ಣುವು 'ಅಸು'ವೆಂದೂ, ಉತ್ಪ್ರಾಣನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ್ದರಿಂದ (ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಾನಂದವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವುದರಿಂದ) 'ಪ್ರಾಣ'ನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ 'ಭೂತಿ' ಎಂದೂ, ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ 'ಅಭೂತಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಸುವನು. ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸರ್ವಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ಈ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಖಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ (ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ) ಪೂರ್ಣರಾಗುವರು. ದೇವಪ್ರಧಾನನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ನಿದ್ರಿಸುವವರಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ವಾಸರೂಪದಿಂದ 'ಭೂಃ ಭೂಃ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಭೂಃ' ಎಂದರೆ ಸಂಪತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅಸುರರು ತಮಗೆ ಅಭೂತಿಕಾರಕನೆಂದೂ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಗುಣರಹಿತನೆಂದೂ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಹೀನರಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು (ಬೀಳುವರು). ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣುವು ಭೂತಿರೂಪನೆಂದೂ, ಭೂತಿಪ್ರದನೆಂದೂ, ಉಪಾಸನಾನುಸಾರವಾಗಿ ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೆ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾತನೆಂದೂ ತಿಳಿದವನು ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಆತನ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ಶತ್ಯಗಳು ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದ ನಾಶಹೊಂದುವರು.

ಈ ಪರಮಪೂಜ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವರಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೊಡುವಾತನು. ಅಪಾನನಿಂದಸಹಿತನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸುವನೋ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನ ಪ್ರದನು. ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾಣಾಪಾನರನ್ನು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವನೋ ಆಗ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದನು. ವಿಷ್ಣುವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೂ ಜೀವನಪ್ರದನು. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪ್ರಾಣಾಧಾರನು, ಮುಕ್ತರಿಗೂ ಇವರು ಪ್ರಾಣಾಧಾರರು.

ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟನೂ ! ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುವನು :—ಅನಂದಸ್ವರೂಪನೊಬ್ಬ
 ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು, ಅಪಾನರೂಪದಿಂದ ಕೆಳಗೂ
 ಪ್ರಾಣರೂಪದಿಂದ ಮೇಲೂ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನು. ನಶ್ವರವಾದ
 ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುರಹಿತನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಶ್ರೀಹರಿನಿಯತನಾಗಿ
 ಇರುವವರೆಗೂ ಅವು ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುವು. ಅನಿತ್ಯದೇಹಗಳೂ
 ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭೇದದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಸರ್ಯಂತ ನಿರಂತರವಾಗಿರುವಾಗ, ಜಗ-
 ಚ್ಚೇಷ್ಟಕನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಶಾಶ್ವತನೆಂದು ಹೇಳಲೇನು ! ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ
 ಮತ್ತು ದೇಹಗಳೆಂಬ ಉಭಯವೂ ವಿರುದ್ಧಗತಿಯುಳ್ಳವುಗಳು. ಚೇತನನಾದ
 ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಚೇತನೇಶನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ—ದೇಹಗಳು
 ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಅವು ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗುತ್ತವೆ—ಜಡತ್ವವನ್ನು
 ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ—ದೇಹವು
 ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಲಾರರು-ಅದೃಶ್ಯನು.
 ದೇಹವು ಸರ್ವರಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಮೃತನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಹೀಗೆ
 ಜೀವನಪ್ರದನೆಂದೂ, ಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು
 ಆತನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವ ಅಧಿ-
 ಕಾರಿಯು ಮುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲ
 ಮುಕ್ತರೂ ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನರಾಗಿಯೇ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅವರಿಂದ ಈತನೂ
 ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

1. ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟಾ :—ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದು, ಪ್ರತಿ-
 ಪಾದ್ಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದ ಜ್ಞಾನಿ.

ವನ್ನು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸದೇವರಿಗರ್ಪಿಸಿ ಭಕ್ತವೃಂದದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಭೋಜನ ವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಆಷಾಢ ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ “ಸರ್ವಶಾಕಸಮರ್ಪಣ”ವೆಂಬ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತರನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಆ ದಿನ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ರಮವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಆಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ನಡ್ಡಂತಾಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವು ನಡ್ಡಂತಾಡಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಈಗ ಶ್ರೀಸೋದೇವರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿವಣ್ಣಾಯಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಕೇವಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸ್ಪರ್ಶಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಿಗೆ ದೇವರನ್ನಿತ್ತುದುದು

ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ದೇವರನ್ನಿತ್ತುದುದು

ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಹೋದರರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಲ್ಲೂ ಮಹಾ ಮನುತೆಯಿದ್ದಿತು. (ಆ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದವರಿಂದ ಮನುತೆ ಬೆಳೆಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಸ್ಥರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವುದರಲ್ಲೇ ಬದ್ಧರರು.) ಇಂತಹ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಹಿಂದೆಯೂ ಮುಂದೆಯೂ ಆಶ್ರಮಹೊಂದಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರನೇಕರಿದ್ದರು. ಯಾರು ಹಿಂದಿನವರು ಯಾರು ಮುಂದಿನವರೆಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಒಂದುದಿನ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭ-
ತೀರ್ಥರನ್ನು ಕರೆದು ತಾವು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ತಂದಿರುವ ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮ-
ಚಂದ್ರದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಿತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಪರಮಪವಿತ್ರ

ವಾದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಶಿಷ್ಯಾಗ್ರಣಿಗಳೇ! ನೀವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕರ್ಣಾಟಕಾದಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪದೇಶಿಸುತ್ತಾ ಗುರುಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತೀರ್ಥಾದಿಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮತ್ತು ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ವೈಷ್ಣವ-ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವ ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವುದು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೀಠಸ್ಥರಾದ ಅಷ್ಟಯತಿಶೇಖರರು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಪೀಠಸ್ಥರು, ಸತ್ಯತೀರ್ಥರು, ಇನ್ನಿತರರೂ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುವರು. ಸಮಯಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಬಾರದಂತೆ, ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವಂತೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಏಕಸ್ಥರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು”, ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತಾಗ್ರಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭಯೋಗಿಗಳು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ, ‘ಗುರುವರ್ಯೇ! ಅಷ್ಟಯತಿಶೇಖರರ ಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ನಡ್ಕಂತಾಡಿ (ಮಧ್ಯವಾಟಮಠದಲ್ಲಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವಿರಿ. ಅಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಮುಷ್ಠಿಯ ಅಗತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದಿಗ್ವಿಶ-ಸಂಚಾರಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಲಿರುವ ನನ್ನಮೇಲಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ, ದಿಗ್ವಿಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹ ವಾಗುವದಕ್ಕೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತ ಇರುವ ಆಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸರ್ವಜ್ಞರು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಆ ವ್ಯಾಸಮುಷ್ಠಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭಯೋಗಿಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯಸಂಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹರಿಭಕ್ತ-ರನ್ನಾರಿಸುತ್ತಾ ಉದ್ಧರಿಸತೊಡಗಿದರು.*

*ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೀಗೆನ್ನುವರು. ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1317 ರಿಂದ 1324ರವರೆಗೆ ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದರು.

ಇವರು ಗೃಹಸ್ಥಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರು. ಇವರು ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸ ಕ್ತ ತ ರ ದಿ ಲ ಪಾ ವ ಲಿ ಯೆಂ ಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು, ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸರತ್ನಾವಲಿಯೆಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅನಂದ-ಮಾಲಾ, ನಾಯುಲೀಲಾವಿಸ್ತರಣವೆಂಬ ಎಂಟು ಸರ್ಗಗಳುಳ್ಳ ಸಾವಿರದ ನೂರೊಂದು ಶ್ಲೋಕಗಳುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರೆಂದೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಥಮಬದರೀಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಳಿಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ವಂಶದವರಾದ ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮಹಾಪಂಡಿತರು ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ವಾದಮಾಡಿ ಸೋತು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆಬಂದು ಆ ಚಾ ಯ ರಿಂ ದ ಆ ಶ್ರ ಮ ವ ನ್ನು ಪ ಡೆ ದು ನರಹರಿತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಕಳಿಂಗದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಚತುರ್ಯುಗ-ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮೂಲರಾಮದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಂದು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಪಾಲಿಸಿದರು. ಗೋವಿಂದ-ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೆಂಬವರು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾಧವತೀರ್ಥರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಅನಂತರ ಕದಂಬ ಮತ್ತು ಯಾದವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಕೇಶವಭಟ್ಟರ ಕುಮಾರರಾದ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರೆಂಬವರು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸೋತು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಪಡೆದು ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂಬವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾವು ಮಧುಹರಿತೀರ್ಥರೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಾಶ್ರಮವಿತ್ತು ಬೇರೆಮಠವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು, ನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಮಾಧವತೀರ್ಥರು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಎಂಬ ನಾಲ್ವರೂ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ಗೃಹಸ್ಥಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಅದರವಿಷಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಶಿಲಾಲೇಖನಾದಿ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದರೆ ಮಧುವಿಜಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ವಿಷಯ

ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಯತಿಶೇಖರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರನ್ನಿತ್ತು ಸಜ್ಜನರ ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ*.

ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಠಗಳಾದವು. ಶ್ರೀಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು. ಹರಿಚರಣವನ್ನೈದಿದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ದೇವರನ್ನಿತ್ತು ವೇದಾಂತ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆಗೆ ಅಜ್ಞೆಯಿತ್ತು ಕಳುಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಮುಗಿದುದು.

*ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಗ್ರಂಥರತ್ನ ಮಾಲಾ-ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ ೬”ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಸೆಯಿದ್ದವರು ತ ರಿ ಸಿ ಕೊ ಂ ಡು ನೋಡಬಹುದು. ಬೆಲೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೦—೭—೦.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷೋತ್ಸವಗಳು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪೂಜೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. 1. ನಿರ್ಮಲ್ಯವಿವರ್ಜನೆಪೂಜೆ 2. ಉಷಃಕಾಲಪೂಜೆ 3. ಗೋಪೂಜೆ 4. ಪಂಚಾಮೃತಪೂಜೆ 5. ಉದ್ವರ್ತನಪೂಜೆ 6. ತೀರ್ಥಪೂಜೆ 7. ಅಲಂಕಾರಪೂಜೆ 8. ಆವಸರಸನಕಾದಿಪೂಜೆ 9. ಮಹಾಪೂಜೆ ಹೀಗೆ ನವವಿಧಭಕ್ತಿಯಂತಿರುವ ಮುಖ್ಯಗಳಾದ ಒಂಬತ್ತು ಪೂಜೆಗಳು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾರಂಭವಾದವು. ಇವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದೊಳಗಾಗತಕ್ಕ ಪೂಜೆಗಳು. ಇನ್ನು ಈ ಪೂಜೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ವರ್ತನ (ತೊಳೆಯುವಾಗ) ವಾಗುವಾಗ ಹಾಲು ಬೆಣ್ಣೆಯ ಪೂಜೆಯೂ ಉದ್ವರ್ತನ ಪೂಜೆಯಾದಮೇಲೆ ಕಲಶಪೂಜೆಯೂ ಅವಾಂತರಪೂಜೆಗಳಾಗಿವೆ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾಮರಸೇವೆ ರಾತ್ರಿಪೂಜೆ ಏಕಾಂತಸೇವೆಗಳಾಗುವುವು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯೇತರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಯಾದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಸವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ದೇವರೆದುರುಮುಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಡೋಲೋತ್ಸವವನ್ನುಮಾಡುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೈಯಿಂದ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡುಬರುವಂತೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿರದಲ್ಲಿಧರಿಸಿ ಇತರ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡುವರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಸವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ವೇಣುಗಾನಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದುಗಡೆ ವೇಣುನಾದವನ್ನುಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಏಕಾಂತಸೇವೆಯನ್ನುಮಾಡುವರು. ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ

ರಳುಂಡೆಗಳು ಹಾಲು ಫಲತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಏ ಕಾಂತ್ಯ ಸೇವೆಯ
 ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಆ ಗುಡಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲೇ
 ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗರಿಸಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
 ಮಲಗಿಸಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾಸಿದ ಹಾಲಿಗೆ ಲವಂಗ ಏಲಕ್ಕಿ ಜಾಯಿಕಾಯಿ
 ಪತ್ರಗಳ ಪುಡಿಯನ್ನು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಿಡುವರು. ಮತ್ತು
 ಅರಳುಂಡೆಗಳು, ಫಲ, ದಿವ್ಯತಾಂಬೂಲ ಏಲಕ್ಕಿ ಪತ್ರ ಜಾಯಿಕಾಯಿ
 ಲವಂಗಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಗಂಧದಿಣ್ಣೆ ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು
 ದೇವರಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿ ಜೋಗುಳಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿಸುತ್ತಾ ದೇವರನ್ನು ತೂಗುತ್ತಾ
 ದಿವ್ಯಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಸೇವೆಯು ಮುಗಿದೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-
 ಪ್ರಸಾದಗಳಿಂದ ಗಂಧದಿಣ್ಣೆ ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಪಾದಗಳವರು ಪ್ರಸಾದ-
 ರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ಮತ್ತು ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿದ ಆ
 ಸಕ್ಕರೆಹಾಲನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಷಾಯತೀರ್ಥವೆಂದು ಹಂಚುವರು. ನಂತರ
 ಗುರುಗಳ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಂದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳು-
 ವುದು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಕಾಲದಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ
 ಆ ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾ-
 ಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದೊಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
 ಸುವಾಸನಿಯರ ಸಂತರ್ಪಣೆ, ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಅನ್ನಧರ್ಮ, ಕೆಲಸದವರಿಗೂ ಅನ್ನ
 ಅಕ್ಕಿಯ ವೇತನಗಳು ನಡೆದುಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕಾಲಚಕ್ರವು ಉರುಳುವಾಗ
 ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅನ್ನಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ, ಮಠಗಳ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ
 ಬರತಕ್ಕ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಸೇವೆಗೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಅನ್ನದಾನವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು.
 ದೇವರಿಗೆ ತೀರ್ಥಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಪಜ್ಜೆಯೆಂಬ
 ಭೋಜನವು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾಪೂಜಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ನೈವೇದ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಆ ಚಾರ್ಯರ
 ಶಾಸನಾನುಸಾರ ಮಹಾನೈವೇದ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಪಂಜ್ಜೆಯು ನಡೆದು
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸನಿಯರ ಭೋಜನವಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅಂದಿನಿಂದ
 ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಯಾಗಹೋಮವೂ
 ಆ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಪಂಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದಲೂ

ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ಜನರ ಭೋಜನವಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಹಸ್ರಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಜನರ ಭೋಜನವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅಲಂಕಾರಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಹನ್ನೆರಡು ಜನರ ಭೋಜನವಾಗುವ ಬದಲಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ನಲವತ್ತು ಜನರ ಭೋಜನವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಶ್ರೀಗಳವರ ಮಹಾಪಂಚ್ಚ-ಯಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ ಜನರು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ ಪುನಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣೆಯಿರುವುದು. ಆರು-ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಭೋಜನವಾಗುವುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಯಾತ್ರಿಕ-ರಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅನ್ನದಾನವಿರುವುದು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಪಂಚ್ಚಯಾದೊಡನೆ ಹೊರಗಿನ ನಿರ್ಗತಿಕರಾದ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಅನ್ನವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚುವರು. ಈಕ್ರಮದಿಂದ ದಿನೇದಿನೇ ಅನ್ನದಾನವು ನಡೆಯುವಕಾರಣ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಾನವು ಅಂದಿ-ನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಬಿರಧು ಬಂದಿರುವುದು.*

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈಗಲೂ ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿದ್ದು ಅಖಿಲಭಕ್ತರ ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಲಿರುವರೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವರೆಂದೂ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. “ಅದೃಶ್ಯೋ ರೂಪ್ಯಪೀಠೇಽಸ್ತಿ ದೃಶ್ಯಸ್ತು ಬದರೀತಟೇ”, ಅಂದರೆ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ರೂಪ್ಯ ಪೀಠವುರದಲ್ಲೂ ದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಬದರೀತಟದಲ್ಲೂ ಇರುವರು ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಅಖಿಲಜಗತ್ಪಾಲಕದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪರಾದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತಗಳಾದ

* ಈತರದ ಅನ್ನದಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ತಪ್ಪದೆ ಆಗ ತಕ್ಕದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಈಗ ಅಷ್ಟಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗಂಜಿಯೂಟವೆಂಬ ಒಂದು ಭೋಜನವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷ-ಗಳಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಅನ್ನದಾನವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾ-

ಶ್ರೀಷ್ಠಗಳಾದ ಅನೇಕ ಉತ್ಸವಗಳಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ಅವುಗಳಾವು ವೆಂದರೆ, ಉತ್ತರಾಯಣಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಮಣಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಐದುದಿನದ ಹಿಂದೆ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಉತ್ಸವವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಂಕ್ರಮಣದ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಉತ್ಸವವಾಗಿ ಮರುದಿನ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವ, ಅವಭೃಥಗಳಿಂದ ಏಳುದಿನದ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಪ್ತರಾತ್ರೀತ್ಸವವೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಉತ್ಸವವು ವಿಶೇಷವಾದ ವೈಭವ ಗಳಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಡೆಯ-ಲಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣದಿನದಿಂದ ಐದುದಿನದ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಥಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸುವರು. ಶ್ರೀಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿಯೂ, ದಿವ್ಯವಾದ ತೆಪ್ಪವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಆದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಶುಭಲಗ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಷ್ಟಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸೇರುವಿಕೆಯಿಂದ ಪರ್ಯಾಯಸೀತಸ್ಥರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸಪೋತ್ಸವವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಜರಗಿ ಪ್ರಸಂಚಕಲ್ಯಾಣವಾಗ-ಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು. ಅನಂತರಲೋಕದ ಗ್ರಹದೋಷಗಳ ಶಾಂತಿಗಾಗಿಯೂ, ಮುಹೂರ್ತದೋಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ-ವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನವಗ್ರಹದಾನ, ಫಲದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಗೆ ಓಕಳಿಯಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಫಲಗಳನ್ನು ಸುಳಿದು ಒಡೆಯುವರು. ಅಂಗವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಳಿದುಕೊಡುವರು. ಅನಂತರ ದಿವ್ಯ-ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮೊದಲಾದವರ ಸೇರುವಿಕೆಯಿಂದ ದೇವರ ಉತ್ಸವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ದೇವರಗುಡಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಸರೋವರಕ್ಕೆ ತರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ದಿವ್ಯತೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೀಪಗಳನ್ನುಹಚ್ಚಿ ದೇವರನ್ನಿಟ್ಟು ಬಿರುಸುಬಾಣ ಕದನಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಬರುವರು. ಅನಂತರ ಆ ದೇವರನ್ನು ತೆಪ್ಪದಿಂದ ತೆಗೆದು ಪುನಃ ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಥಬೀದಿಗೆ ತರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಒಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಪುರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ

Statement about ownership of
Sri Haridasabharathi (Kannada)
under (Rule 8 form IV), Newspapers
(Central) Rules 1956.

- 1 Place of Publication : Bangalore
- 2 Periodicity of its
Publication : Monthly
- 3 Printer's Name : Sri N. D. Shankar
Nationality : Bharatiya
Address : Yugantara Press,
Chamarajpet, B'lore-18
- 4 Publisher's Name : H. R. Gopaladas
Nationality : Bharatiya
Address : Chamarajpet,
B'lore-18
- 5 Editor's Name : H. R. Gopaladas
Nationality : Bharatiya
Address : Raghavendra
Colony, Chamarajpet,
B'lore-18
- 6 Name and address of
individuals who own
the paper : H. R. Gopaladas
Chamarajpet,
B'lore-18

I, H. R. Gopaladas, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೨೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸವರರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥ-
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠಾಧೀಶರು, ಬಾರಕೂರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆಯೇ ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ೨೫ರೂ.
ಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ಹರಸಿದ್ದಾರೆ.
ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವೆವು.

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೧ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರು, ಮದ್ರಾಸು.

೨ ,, ಎನ್. ಶಾಂತಾಬಾಯಿಯವರು ,,

೩ ,, ಎಸ್. ಪ್ರವೀಳಾಬಾಯಿಯವರು, ಕಲ್ಕತ್ತ.

೪ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಕಾಗಲಕರ್, ಬಿ.ಎ.ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.
ಬೆಂಗಳೂರು.

೫ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬಿ. ವೆಂಕೋಬರಾವ್, ಭದ್ರಾವತಿ.

೬ ಶ್ರೀ ವೇ. ಕೆ. ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ, ಇಡುನಾಣಿ.

೭ ಶ್ರೀ ಯು. ಆನಂದರಾವ್, ಮದ್ರಾಸು (೫೮-೫೯ ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ)

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹ
ಹೆಚ್ಚು ಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦]

೧೯೫೯—ಡಿಸೆಂಬರ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿಧಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

— ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩
ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣ	೫
—ವಿಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀ ಯನ್. ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಗಳವರು, ಎಂ.ಎ.			
ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೂ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಗವದ್ ಗೀತೆಯೂ			೮
—ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರಾವ್ ನಿಲೋಗಲ್, ಎಂ.ಎ.			
ಬಾಯಿಪಾಠ	೧೯
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	೩೩೭
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು			

ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೨೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೧. ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಸಾದರಮಹಂಸವರರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಬುಧೇಶತೀರ್ಥ-
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಅದಮಾರುಮಠ, ಉಡುಪಿ.

೨. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಶ್ವೋತ್ತಮತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು,
ಶ್ರೀಸೋದೇವಾದಿರಾಜಮಠ, ಉಡುಪಿ.

ಈ ಈವರು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ
ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಈ ಬಾರಿಯೂ ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯೊಂದಿಗೆ
೨೫ ರೂ. ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರುಗಳ ಅಡಿದಾ
ವರಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ’ ||

ಸಂಪುಟ ೧೦	೧೯೫೯—ಡಿಸೆಂಬರ್	ಸಂಚಿಕೆ ೨
-------------	---------------	-------------

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ರಾಗ ಕಾಂಭೋದಿ—ಝಂಪತಾಳ

* ಚಿರಜೀವಿಯಾಗೆಲವೊ ಚಿಣ್ಣ ನೀನು || ಪ ||

ಪರಮಭಾಗವತರ ಪದಧೂಳಿ ಧರಿಸುತಲಿ || ಅ. ಪ. ||

ಜರಿಯಬ್ಯಾಡ ಹರಿಯ ಮರೆಯಬ್ಯಾಡೆಂದೆಂದು

ತಿರಿಯಬ್ಯಾಡ ಖಳರ ಮನೆಗೆ ವೋಗಿ

ಒರೆಯಬ್ಯಾಡನೈರಿಗೆ ತತ್ಪರಹಸ್ಯಗಳ

ಬೆರೆಯಬ್ಯಾಡ ಪರರ ಸತಿಯ ಸ್ವಪ್ನದಲೂ

||೧||

ಸಾಲಮಾಡಲಿಬ್ಯಾಡ ಸಾಲದೆನ್ನಲಿಬ್ಯಾಡ

ನಾಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಂಗೆಂಬೊ ಚಿಂತೆ ಬ್ಯಾಡ

ಖೂಳಜನರೊಡನಾಡಿ ಕಂಗಡಲಿಬ್ಯಾಡ ನೀ
ಬಾಳುವರ ಸಂಗದಲಿ ಬಾಳೆಲವೊ ಬಾಲ

|| ೨ ||

ಲೋಕವಾರ್ತೆಯ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಬ್ಯಾಡ
ಶ್ರೀಕಾಂತಕೀರ್ತಿಯನು ಕೇಳದಿರಬ್ಯಾಡ
ಪಾಕವನೆ ಮಾಡಿ ಏಕಾಂತದಲಿ ಉಣಬ್ಯಾಡ
ಭೂಕಾಂತರನುಸರಿಸಿ ಬೆಸಗೊಳ್ಳಬ್ಯಾಡ

|| ೩ ||

ಪಂಡಿತರು ಪಾಮರರು ಆರಾದರೂ ನಿನ್ನ
ಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೌತುಕ ತೋರಲಿ
ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಅಳಿಯ ಸೊಸೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕ-
ಳುಂಡುಟ್ಟು ದ್ವಿಜರ ಸಹ ಗಂಡುಗಲಿಯಲಿಯುತಿರು

|| ೪ ||

ಮಂದಮತಿಗಳ ಕೂಡ ಮಾತಾಡದಿರು ಹರಿಯ
ನಿಂದಕರ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಬ್ಯಾಡ
ಇಂದಿರೆಯ ಅರಸ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಪಾದ-
ದ್ವಂದ್ವ ಮಸ್ತಕತನಕ ನೋಡದಿರಬ್ಯಾಡ

|| ೫ ||

ಶ್ರೀಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

‘ಶ್ರೀಪತಿಮನಿದೋ ನಃ’

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಬಾ ಯಿ ಸಾ ತ

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರುಗಳು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಗಾಭೋಗ, ಸುಳಾದಿ, ಪದ (ದೇವರನಾಮ) ಹೀಗೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಉಗಾಭೋಗವನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ಏನು ಫಲವೋ ಆ ಫಲಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಒಂದುನೂರು ಸುಳಾದಿ ಪಠಿಸಬೇಕಂತೆ. ಒಂದು ಸುಳಾದಿ ಪಠಿಸಿದರೆ ಬರುವ ಫಲ ನೂರು ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ಬರುವುದಂತೆ. ಇದು ಸಂಪ್ರದಾಯಬಲ್ಲ ಹರಿದಾಸರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಫಲತಾರತಮ್ಯ ತಿಳಿಯಿತಷ್ಟೆ? * ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ದೇವರನಾಮ ಪಠಿಸಿದರೆ ಬರುವ ಫಲವೆಷ್ಟು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಶ್ರೀಶ್ರೀಸಾದರಾಜರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿರುವ ಉಗಾಭೋಗ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

ಧ್ಯಾನವು ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ
ಯಜನವು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ
ದಾನವಾಂತಕನ ಅರ್ಚನೆಯು ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ
ಅವರಿಗೆಷ್ಟು ಫಲವೋ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ
ಅನಾದಿ ಕೇಶವನೆಂದರೆ ಕೈಗೂಡುವುದು
ಮುಡ್ಗುರಂಗವಿಠಲ.

* ಉಗಾಭೋಗ ನೊದಲಾದುದರ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ದಾಸರಾಯರುಗಳು ರಚಿಸಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ ನೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಫಲತಾರಯ್ಯದ ಕಾರಣ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಹರಿಯ ಅನಂತ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಾಯ್ಬಿರೆದು ಕೂಗಿದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಧ್ಯಾನ, ಯಜನ, ಅರ್ಚನೆ ಈ ಮೂರರ ಫಲ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗುವುದುಯೆಂದಾಯ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಮೂರೋ ಐದೋ, ಏಳೋ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚೋ ನುಡಿಗಳಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮಗಳು ಎಷ್ಟು ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ನೋಡಿ ! ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಫಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪದೆ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಪಾಠ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.* ಬಾಯಿಗೆ ಪಾಠಮಾಡಿದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಾಗಲೂ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಇನ್ನು, ನಿತ್ಯ ಭಜನೆ, ಹರಿಕಥೆ, ಉಪನ್ಯಾಸ, ಪುರಾಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯಾನುಸಾರ ಉಪಯೋಗಪಡಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಬಾಯಿಪಾಠ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂಬುದೂ ಒಂದು ಆಶಯ.

ಅಂತು, ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯಲ್ಲಿನ ಪಾಠಗಳ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷ-ವ್ಯಾಸಂಗದಿಂದ ಅನೇಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧಾರಸಹಿತ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಜಯವಂತರಾಗಿರುವುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ—ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಗಮನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದು.

* ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಉಗಾಭೋಗ, ಸುಳಾದಿ, ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿ-
chapterಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಹ ರಿಕ ಥಾ ಶ್ರ ವಣ

ಬರೆದವರು :

ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳವರು, ಎಂ.ಎ.,

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಮುಮುಕ್ಷು ಜೀವರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಾರಭೂತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರಿಗೆ ಸಂಸಾರವು ಸಾಧನೆಯ ರಂಗವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುವುದು. ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಚೇತನರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುವನು. ಅಂತಹ ಸಹವಾಸವು ದೊರೆಯದೆ ಒಳಗಣ ಶ್ರದ್ಧೆ ಉದ್ಬುಧವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ—ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಸಂಗನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದರೂ ದುಷ್ಟಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ಸಹವಾಸಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಾಧುಸಂಗದಿಂದಲೇ ಲಿಂಗದೇಹ ಭಂಗವಾಗುವುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರುತ್ತಿವೆ.

ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸವು ಮನಸ್ಸು ಆನಂದಮಗ್ನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಹೃದಯವು ಮೋದದಿಂದ ತುಂಬಿ ಕುಣಿದಾಡುವುದು—ನಲಿದಾಡುವುದು ಈ ಬಗೆಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ. ಕರ್ಮಗಳು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳೆನಿಸಿ ಸುಕೃತಗಳಾಗುವುದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಾಸರ ಸಂಗದಿಂದಲೇ. ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿಯಾಗಗಳು ಮಾಡುವುದೂ ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ. ಸಾಧುಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಜೀವನ “ಓದಿದ ಮಾನವ ಮಾತಂಗಿಸಂಗವ ಮಾಡಿ ಮೇದಿನಿಯೊಳಗೆ ಇದ್ದಂತೆ” “ತೇದು ಕರ್ಪೂರಗಂಧ ಹಂದಿಗೆ ಪೂಸಿ ವಿನೋದವಾಡಿದಂತೆ.” ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು, ಸರಸ್ವತೀ, ಭಾರತೀ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧುಶಿಖಾಮಣಿಗಳ ಸಂಗವಿರಲೇಬೇಕು. ಇವರನ್ನು

ನೆನೆಯದ ಕರ್ಮ ವ್ಯರ್ಥ. ಇವರ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದವನ್ನು ಪೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸುಲಭ ಸಾಧನ.

ಸಾಧು ಸಂಗದಿಂದ ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುವುದು. “ಶ್ರೋತವ್ಯೋ ಮಂತವ್ಯೋ ನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯಃ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಮೊದಲ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುವು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅತ್ಯರ್ಥಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. “ಶ್ರವಣವೇ ಮಂಗಳವೋ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆ.” “ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಮನುಜ ಸರ್ವದಾ ಪವಿತ್ರ.” “ಶ್ರವಣಾಸಕ್ತನಿಗೆ ಭಯಶೋಕಗಳಿಲ್ಲ.” ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ವಲಿವ ವಿಜಯ ವಿಠಲ.” ಅದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಗುಣಗಣಗಳನ್ನು ಸಾಧು ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರವಣಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಹರಿಕಥಾರೂಪವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣದಿಂದ — ಸತತಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯೂ, ವಿಹಿತಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಇರಲು ಹಗಳು ಮನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಲವಕಾಶವಾಗುವುದು. ಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮಾಸಾಗರದ ಅರಿವಾಗದು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಕೆಸರುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈತೊಳೆದಂತೆ.

ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣ ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಂಗಳವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ತನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ—ಸುತ್ತ ಜನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ—ತನ್ನ ಅನಂತ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ. ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೊಯ್ದಿರುವ ಮನಸ್ಸು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸದು. ಶುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಆನಂದಮೂರುತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಆನಂದಾನುಭವಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗುವುದು. ಭಾವದಲ್ಲಿ ನವನವ ಪ್ರಮೇಯಭಾಗಶ್ರವಣ, ಭವಭಂಧನಾಶನ. ಶ್ರವಣಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಭವಸಂತರಣದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆ. ಜನನ ಮರಣದ ಭೀತಿಯನ್ನು ನೀಗಿದಂತೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತುಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ ಮನನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮನನವಿಲ್ಲದೆ ಧ್ಯಾನವೆಲ್ಲಿ? ಸಂತತ ಧ್ಯಾನವಾದರೂ ದೊರಕುವುದೆಲ್ಲಿ? ಅದಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದರ್ಶನವೆಲ್ಲಿ? ಶ್ರೀಹರಿಯ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವೆಲ್ಲಿ? ನವವಿಧದ್ವೇಷ-ರಹಿತವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಕೀರ್ತನವೇ ಮೊದಲಾದ ಆತ್ಮನಿವೇದನಾಂತವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಶ್ರವಣ ಮೂಲಕಾರಣ.

“ಶ್ರವಣ ಮಾಡದವನು ಜೀವನ ಶವವೆನ್ನಿ
ಪವನಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ಮೆಚ್ಚು.”

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು

“ಶ್ರವಣ ಮನಕಾನಂದವೀವುದು.

ಭವಜನಿತದುಃಖಗಳ ಕಳೆವುದು

ವಿವಿಧಭೋಗಗಳಿಹ ಪರಂಗಳಲಿತ್ತು ಸಲಹುವುದು ||

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು

ಇಂತಹ ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಧ್ವರ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹರಿದಾಸರ ಭಾರತಿಯ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಿ ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ”ಯು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಜನರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಂತೆ ಮುಂಬರುವ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಅಮೃತವಾಣಿಯ ಸವಿಯಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿರಲೆಂದು ವಿಜಯ ವಿಠಲನಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು.

ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೂ

ಶ್ರೀಮದ್ ಭಗವದ್ ಗೀತೆಯೂ

ಬೆರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರಾವ್ ನಿಲೋಗಲ್, ಎಂ.ಎ., ಕುಷ್ಟಗಿ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಣ್ಣುಡಿಯಿದೆ. “ಹಂಸೆಯ ಜಾತ್ರೆ ; ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಸಳಿಡ್ಡು !” ಎಂದು. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ಈ ನಾಣ್ಣುಡಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ ಗೀತೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥವು. ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ರೆಲ್ಲರೂ ಗೀತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿನಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅನವಾದಕ್ಕೆಳ್ಳಿಳಗಾಗಿದೆ. ಜನರು ಅದನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಶ್ವಿಲತೆಯನ್ನು, ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗಳದವರಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೂ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಗವದ್ ಗೀತೆಗೂ ತಳಕುಹಾಕುವದು, (ಗಂಟುಹಾಕುವದು) ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅದರ ತತ್ವವನ್ನು ವಿನುರ್ತಿಸಿ ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಏನು ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ ? ಮೇಲಿನ ಹೊಲಸು ಧೂಳಿ ಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ತತ್ವವು ಬಿಳಿಗುತ್ತಿದೆ ?

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರುವಂತೆಯೂ ಮತ್ತು ಮನೋವೈಶಾಲ್ಯವು ಬರುವಂತೆಯೂ (ಉಂಟಾಗುವಂತೆಯೂ) ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಅಕ್ಷರರಹಿತ

(ಪುಸ್ತಕಗಳ) ದ್ವಾರಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಬ್ಬಗಳು ನಡಾವಳಿಯದ್ದಾರಾ (ನಡೆವಳಿಕೆಯದ್ದಾರಾ) ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಹಬ್ಬವೂ ಒಂದೊಂದು ರಸಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ವಿಜಯದಶಮಿ (ದಶರೆಯ ಹಬ್ಬವು) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೀರರಸದ ಪಾಠ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದೀಪಾವಳಿಯು ಶೃಂಗಾರದ ಆಸ್ವಾದದ ಹೊಲಬನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕಾದಶಿಯೇ (ಉಪೋಷಣ) ಮೊದಲಾದವು ಶಾಂತರಸದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಏನು ಪಾಠ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದೆ? ಅದು ಏತರ ಚಿಹ್ನವಾಗಿದೆ? ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ? ಯಾವ ತತ್ವವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ? ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೇಡುಮಾಡಿ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ವಿಕಾರವಾಗಮಾಡಿದುದೇನೋ ನಿಜ. ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಕಾಮದಹನ. ಅದು ಸೂಚಿಸುವದು ಪಾರ್ವತೀ (ಸರ್ವಮಂಗಲಾ) ದೇವಿಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು. ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರ ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ, ದೇವತೆಗಳ ಆರ್ಥಾತ್ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣವಿದೆ. ಅಶ್ಲೀಲಜನರು ಉಗ್ಗಿದ, ಮೇಲಿನ ಹೊಲಸಾದ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ, ಒರೆಯಿಸಿ ತೊಳೆದರೆ ತೊಳೆದು ಒರೆಸಿದರೆ, ಬೆಳಗುವ ತತ್ವವಾವುದು? ಕಾಮದಹನವೆಂದರೆ 'ನಿಷ್ಕಾಮಭಾವ' (ಶಿವನದು) ಶಿವ ಸರ್ವಮಂಗಲಾ ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ 'ಸರ್ವಭೂತಹಿತಭಾವ'ದ ಸಂಬಂಧ. "ನಿಷ್ಕಾಮಸರ್ವಹಿತಭಾವ." ಇದೆಯಲ್ಲವೇ ವೇದಾಂತ (ತತ್ವ) ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಶಿರೋಮುಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ತತ್ವ! ತತ್ವರತ್ನ!! ಕಾಮದಹನಪೂರ್ಣಮಾಕ್ಕೂ (ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮಿಗೂ), ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೂ ತಳಕು ಹಾಕಿದುದು. ಅಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ವದವಾಗಲೀ ಅಷ್ಟು ಅಸಂಬಂಧವಾದುದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ ಮುಂದುವರಿಸ ಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಇಲ್ಲಿರುವ 'ಶಿವ' ತತ್ವ 'ಶಿವಾ' ತತ್ವಗಳೇನು? ಅವುಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆ chapter ೨ಯೆಂದರೇನು? ಈ ತತ್ವಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಿತಸಾಧಕಗಳು?

ಕಾಮದಹನವೆಂದರೇನು? ಇವೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ವಿಷಯಗಳು. ಅದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಒಂದೊಂದು ಹಬ್ಬಗಳೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ದೀಪಾವಳಿಯು ಶೃಂಗಾರಪ್ರಧಾನವಾದುದು, ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಬೀಭತ್ಸರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಬ್ಬ. ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸರಸವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ, ಕಪಿಲಗೀತೆಯ ಮುಂತಾದ ವೈರಾಗ್ಯಬೋಧಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಶರೀರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು (ಹೊಲಸನ್ನು) ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ ಬೀಭತ್ಸರಸವು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅರ್ಜುನನು ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ “ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾಗಲು ವರ್ಣಸಂಕರವಾಗುತ್ತಿದೆ.” ಎನ್ನುವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು “ನವುಂಸಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಡ.” ಎನ್ನುವದೇ ಮುಂದಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀಭತ್ಸರಸದಿಂದಲೇ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಲೂ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬೀಭತ್ಸರಸದ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಲೇಬೇಕು; ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸವೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ರಸವು. ಶೃಂಗಾರ, ಖೇರ, ಬೀಭತ್ಸಗಳು ಮಹತ್ವದ ಮುಖ್ಯವಾದ ರಸಗಳು. ಎಲುಬಿನ ಹಂದರ, ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯ ಮೆತ್ತಿಗೆ, ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹದ ಹರಿದಾಟ, ಮೆದಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೊಲಸಾದ ಮಲ ಮೂತ್ರಸ್ಥಾನಾದಿಗಳೂ, ಇಷ್ಟು ಹೊಲಸಾದ ಈ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನವೇ? ಇಷ್ಟು ಮಮತೆಯೇ? ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕಾವ್ಯಗಳು ಬೀಭತ್ಸರಸವನ್ನು ಆನಂದೀಕರಿಸಿ (ಸಂತೋಷಫಲಿತವನ್ನಾಗಮಾಡಿ) ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಬೀಭತ್ಸರಸ ಪ್ರಧಾನವು. ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೊಲಸನ್ನು ಬಯಲಿಗಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವ ಮಾರ್ಗ. ಅದರ ಅಸ್ಥಿಲ (ಅವಾಚ್ಯ) ಮಾತನ್ನು ಆಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಅಸ್ಥಿಲತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು, ಅಷ್ಟೆ. ಅದು ವಿರಕ್ತಿಗೆ ‘ಅಸಂಗಭಾವಕ್ಕೆ’ ಕಾರಣವಾಗ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಅಸ್ಥಿಲತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಅದು 44

ಶೋಭೆ. ಪುರಾಣಕ್ಕೊಂದು ಮಾನ್ಯತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವಾಚ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿ ಬಳಸುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ. ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರಿ ಅಶ್ಲೀಲವು ಹೇಯವಾದುದಾಗಲೀ ದುಷ್ಟವಾದುದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅವಾಚ್ಯ ಅಸಹನೀಯ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಂದಲೂ ಕೈಯಿಂದಲೂ ಎಸಗಿ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರನ್ನು ಉಗ್ಗಿ ಆಡಿ ಜನರಿಗೆ ಹಾನಿನಾಡಿ ದುಃಖಕೊಟ್ಟು, ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂಥ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಚರಂಡಿಗೆ (ಹೊಲಸು ನೀರಿನ ಹರಿಗೆ) ಇಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಮನಸನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅದಕಿಂತಲೂ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಕಾಮನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೀಭತ್ಸವೂ ಇರಲಿ. ಆದರೆ ಅಸಹನೀಯ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯೇ !

ಇನ್ನು ಕಾಮದಹನದ ಕಥೆಯ ಮೂಲವನ್ನು—ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹುಡುಕ ಬೇಕಾದರೆ 'ಶಿವಶಿವೆ'ಯರ (ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ) ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕು.

ಪಾರ್ವತೀಯ ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸತಿಯ ಅವತಾರವಾಯಿತು:—ಸತಿಯು ಶಿವನನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನು ಶಿವನ ಸಂಗಡ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸತಿಯು ಯೋಗದಿಂದ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ವೀರಭದ್ರನಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ರುದ್ರದೇವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ದಕ್ಷನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ತಲೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಯಜ್ಞಶೇಷವೆಲ್ಲ ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ರುದ್ರದೇವರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಂದ ಕುಮಾರ (ಷಣ್ಮುಖ)ನ ಜನನವಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ವತಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯು (ಸತೀಯು) ಶಿವನಿಂದ ಕೂಡಲು ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಕಾಮನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಧಾಷ್ಟ್ಯಕಾಕ್ಷಿಗಿ ಶಿವನು ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

chapter 2 ಕಾಮನು) ಅನಂಗವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಪಾರ್ವತಿಯು 4ನೇ ರಾಶಿ

ಳಾಗದೆ ಶಿವನನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೆಸಗುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನು ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಿವ (ಪಾರ್ವತಿ)ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿವನಿಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಋಷಿಗಳಿಂದ—ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಗಲಲಾರದಂತೆ ಒಂದಾದ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರಿಂದ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಥೆ

ಈ ಕಥೆಯೂ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾತ್ರಗಳೂ, ಹೆಸರುಗಳೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು:—ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷನಲ್ಲಿ (ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ) ಅನ್ಯರಿಗೂ ಹಿತಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ; ತನಗೆ ಲಾಭವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅನ್ಯರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಭಮಾಡಿಗೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪರಹಿತಬುದ್ಧಿಯು (ಮಂಗಳಕರ ಭಾವವು) ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಕೂಡುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ ಅವನು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಆದರಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೇ ಅವನಿಂದ ಪರೋಪಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದಿಂದ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಆದರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯೇ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದೆ.

‘ದಕ್ಷ’ ಪ್ರಜೇಶ್ವರನು ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಪರೋಪಕಾರ (ಜನಹಿತ) ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಎಂದರೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸತೀ (ಸರ್ವಮಂಗಲಾದೇವಿ)ಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಸಂಗತಿಯಿಂದ ಕೂಡುತ್ತಿದೆ. ಬುಧ್ಧಿಭಿಮಾನಿಯಾದ ರುದ್ರಾಣಿಯು ವೈರಾಗ್ಯಾಧಿದೇವತೆಯಾದ ರುದ್ರದೇವರಿಂದ (ಶಿವನಿಂದ) ಕೂಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಜನಹಿತ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಳಿಯುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅದು ತನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷ ಪ್ರಜೇಶ್ವರನು ಶಿವನಿಗೆ ಮಹತ್ವ

ಕೊಡದೆ ಅಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಸತಿಯು ತನ್ನ ಯೋಗಪ್ರಕಾಶ-
ದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಳಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಸ್ವಾರ್ಥಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ವಿರಕ್ತಿ ಅಸಹ್ಯಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವು ಎಷ್ಟುದಿನ ಬಾಳಿತು. ಅದು
ಕಲ್ಲಾವಿಲ್ಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ
ಶಕ್ತಿಗಳು ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಜನರಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟ
ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಾನಭಂಗ ಕಾರ್ಯಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ.
ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನ ತಲೆಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆತಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದವರ ಮೀಸೆಗಳು
ಕೆಲವರ ಹಲ್ಲುಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭಗ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಸ್ವಕಾರ್ಯವು (ಯಜ್ಞವು) ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದದಿನ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ
ಆಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ತಿಮಿತವಾಗಿರವದಿಲ್ಲ, ನೆಮ್ಮದಿ
ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಭಯಾನಕ
ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಲೀ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಲೀ
ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಕಡೆತನಕ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಉಳಿದರೆ ಲಯವೇ
ಸಂಭವಿಸಿತು.

ಆಗ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳು ಚೇತರಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಾಲ್ಕಿಂಟು
ವಿಚಾರಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕಿಂಟು ಜನರು
ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ನಿಸರ್ಗವು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ವಿಚಾರವು ಪ್ರಾರಂಭ
ವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜೇಶ್ವರಗೆ ಹೊಸ ತಲೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ
ತಲೆ ಕೂಡಿದ ಕೂಡಲೆ ವಿನೀತನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯು
ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸರ್ವಹಿತಬುದ್ಧಿಯು ಸ್ಥಿರವಾದ ಉನ್ನತ
ವಾದ ಶಾಂತವಾದ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ (ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂಥ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ)
ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಉನ್ನತವಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಿಮಪರ್ವತ
ರಾಜನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ತ್ಯಾಗದಿಂದ
(ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ) ಕೂಡಲೇಬೇಕು. ವೈರಾಗ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು
chapter ೨ ಬೇಕಷ್ಟೇ ? ಜನಹಿತಕರ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೀರ್ತಿಯ ಆಶೆಯಿಂದಾಗಿಲೀ,

ಸುಖದಾಶೆಗಾಗಲೀ, ಮತ್ತಾವ ಇಂಥ (ಕಾಮುಕ) ಬಯಕೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಕೂಡಿರಬಾರದು. ಇವುಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಆದು ಬಯಸಲೂ ಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಇವು ಬಲಿಯಲೂ ಬಾರದು. ಹಾಗಾದರೆ ಸರ್ವಭೂತಹಿತ ಸಾಧಿಸಲಾರದು. ಆದು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಆಶೆಗಳು ದುರಾಶೆಗಳಾಗದಿದ್ದರೂ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಶೆಗಳೇ ! ದೇವತೆಯಾದರೂ (ಸಾತ್ವಿಕನಾದರೂ) ಕಾಮನು ಆಶಾರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ (ಶಿವನಿಗೆ) ವಿರೋಧಿಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಆಶೆಯಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಸಾಧಿಸಲಾರದು, ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ವಭೂತಹಿತವು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಹೊರ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಲಾರದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಶಿವನು (ತ್ಯಾಗವು, ವೈರಾಗ್ಯವು) ಕಾಮನನ್ನು (ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು, ಆಶೆಗಳನ್ನು) ಭಸ್ಮಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರೋಪಕಾರಿಯು ಕೀರ್ತಿಕಾಮನೆಯಿಂದ, ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವ ಕಾಮನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಸರಿಯಾದ ಪರಹಿತವಲ್ಲ; ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ಅನ್ಯತಾ ಮನೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡಲಾರದು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯೇ ಇದು. ಶಿವನು (ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವು) ಅಂಥ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಲಾರ. ಪರೋಪಕಾರ ಭಾವನೆಯು ಯಾವ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ತನ್ನ ನಿಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯು (ಪಾರ್ವತಿಯು) ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಶ್ಚರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಲ್ಲಿಡುವ ಮಾತು: ಶಿವನು ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ; ಕಾಮ (ಮೋಹ) ವ್ಯಥೆಯಿಂದಲ್ಲ! ವೈರಾಗ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮಹಾರುದ್ರ ದೇವರು (ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವು) ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯನ್ನು (ಸರ್ವಹಿತ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು) ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೆಚ್ಚಿ (ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ) ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು (ವೈರಾಗ್ಯವು) ಒಂದು ಮೈಯ್ಯಾದರೆ ಪರೋಪಕಾರವು ಮತ್ತೊಂದು ಮೈಯು. ಎರಡು ಕೂಡಿದರೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತವು. ಈ ಎರಡೂ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡರೆ (ಒಂದಾದರೆ, ಏಕದೇಹವಾದರೆ) ಕುಮಾರನು (ಕು+ಮಾರ=ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು) ಹುಟ್ಟುವನು. ದೋಷನಾಶಕವಾದ ಶಕ್ತಿಯು ಅಂಥ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿತವಾಗಲೀ ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವಪೂಜೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿತವಾಗಲೀ

ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವೂ ಹುಚ್ಚು ಮೂರ್ಖತನವು. ಪಾರ್ವತೀ ಇಲ್ಲದ (ಸರ್ವಮಂಗಲಾದೇವಿ ಇಲ್ಲದ) ಕೇವಲ ರುದ್ರನನ್ನು ಪಿಶಾಚಗಣವು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕುಮಾರನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳು ಪೂಜಿಸುವದು ಪಾರ್ವತೀ-ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು. ಸರ್ವಮಂಗಲಾರಹಿತ ರುದ್ರನನ್ನಲ್ಲ. ಶಿವಶಿವೆಯರ ಪೂಜೆ ನಿಜವಾದ ಶಿವಪೂಜೆ. ಎಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕ ಪರಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು. ಅದೇ ಶಿವೋಪಾಸನೆಯು. ಇಂಥ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಾವ ಮತವರೂ ಯಾವ ಜಾತಿಯವರೂ ಯಾವ ದೇಶದವರೂ ಯಾವ ಪಂಗಡದವರೂ ವಿರೋಧಿಸಲಾರರಷ್ಟೆ? ಶಿವ ನಿಷ್ಕಾಮ, ಶಿವೆ (ಸರ್ವಮಂಗಳೆ) ಎಂದರೆ ಸರ್ವಭೂತ ಹಿತ. ಇದನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳುವದು? ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ತತ್ವವನ್ನಲ್ಲವೇ? ಇದೇ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮದಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಯೂ ವಿಜಯವೂ ಭೂತಿಯೂ (ಗೌರವಯುಕ್ತವಾದ ಶಾಂತಿಯು) ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಿವನು ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟನೆಂದರೆ, ಕಾಮನ ಜೀವಹರಣ ಮಾಡಲ್ಲಿ. ಕಾಮನ ಬಾಹ್ಯ ದೇಹವು ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆಶೆಯು, (ದುರಾಶೆಯು), ಭಸ್ಮವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜಗದ್‌ಹಿತೇಚ್ಛೆಯು, ಧರ್ಮಸಾಧನೇಚ್ಛೆಯು ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇಯೇ ಕಾಮದಹನವಾದರೂ ಅವನು ಅನಂಗನಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ರತಿಯು (ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಯು) ಮುಕ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಕುಮಾರನು (ಷಣ್ಮುಖನು) ಕಾಮನ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್‌ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೂ 'ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಕಾಮವು ನಾನೇ ಅಂದರೆ ಆ ಕಾಮವು ನಾಶಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಸ್ವಾಮಿಯು? ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಕಲ್ಯಾಣೋನ್ನತಿ ಕಾಮವು — ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯು — ನಿಸರ್ಗಶಕ್ತಿಯು. ಅದನ್ನು ನಿಸರ್ಗವು

‘ ಸರ್ವಭೂತ ಹಿತ’ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ‘ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮ’ ಮಾಡುವುವುದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಗುರಿ. ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು (ಕಾಮದಹನವು) ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವದಿಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉದಾತ್ತವಾದ ಹಬ್ಬಗಳು ಯಾವುವು? ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಸಂಸಿಸುವ, ಹಬ್ಬದ ದಿನ, ಮಹಾ ಕರ್ನಕಾಲವಲ್ಲವೇ ?

ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಭಂಜನ ಅಂದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಂಬ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ, ಹೋಳೆಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು.

ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಹುದುಗಿದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯ ಹರಿಯು ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೀಳತ್ತರಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಬೇಕು. ಈಷಾವಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಬೇಕೆಂದು ಆಟಗಳನ್ನು, ಪಂದ್ಯಾಟಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಚ್ಚುವದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದ ಮೇಲಾಟದ ಬುದ್ಧಿ (ಶೂರರಸ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬುದ್ಧಿ)ಯು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಬೀಳತ್ತಪ್ರದರ್ಶನಬುದ್ಧಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಬೇಕು. ಸರದೇಶಗಳೆಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡಲು ಕೆಲವಿನೆಗಳಿರುತ್ತಿವೆ.* ಇದರಿಷ್ಟೇ: ಅವುಗಳಿಂದ ಬೀಳತ್ತರಸವು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕು; ರಸಾಸ್ವಾದಶಕ್ತಿಯು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕು. ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ಆಟದಲ್ಲಿಯ ಈರ್ಷೆಯು ಜೀವಾಘಾತಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವದಾಗಿದ್ದರೆ — ಕ್ರೂರ ತನಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಕ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ಆಟವೇ ಬೇಡನೆಂಬಂತೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ಕಾಮವನ್ನು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸದೆ, ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಕಳೆಯದೆಯೇ ಅಶ್ವೀಲ ಕಾಮವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆಯಾದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚುವಲ್ಲ. ಮಬ್ಬಗತ್ತಲಿ

* ಏಪ್ರಿಲ್‌ಡೇ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲ. ಮಾರ್ಚ್‌ಡೇ, ಅಲಿಗಡ ಯೂನಿ-
ವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ.

ದೌರ್ಜನ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ನಿಜವಾದ ಆಶಯವನ್ನು — ಆರ್ಯಾಶಯವನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಶಯವನ್ನು — ಪಾಲಿಸುವದು ಭಾರತೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕಾಮದಹನದ ಸಂಗಡ ಹೋಳಿಕಾದಹನವು ಇದೆ. ಹೋಳಿಕಾಸುರೆಯು ಸಜ್ಜನರನ್ನು (ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು) ಸುಡಲಿಕ್ಕೆ (ನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ) ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾದಳು; ತನ್ನ ಪಾಪದಿಂದ ತಾನೇ ಸುಟ್ಟುಹೋದಳು. ಆ ದಿನವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ನಾಶವಾಗಲೆಂದು, ನಮ್ಮ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಈ ಹಬ್ಬದ ತಿರುಳು.

ಮರುದಿನ ವಸಂತೋತ್ಸವ ಬಣ್ಣದಿಂದಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಟವು ಕಾಟನಾಗಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಡಲಾರದವರು ಅರಸಿಕರು. ಆಟವೂ ಕೂಡ ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಬಾರದಷ್ಟೆ? ಸುಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದೇ ಆಟ. ಆಟದಿಂದ ನಿಷ್ಕಾಮಭಾವನೆ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತೆ, ಸ್ವ ಪಕ್ಷ ಏ ಕೃ, ಪ ರ ಪ ಕ್ಷ ಸೌ ಹಾರ್ದ , ಇವೆಲ್ಲದರ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆಟಕೆಯು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ ತರುಣ ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆಶೆ ಆತುರಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವದು, ಚಲಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮೋತ್ತೇಜಕಪ್ರವೃತ್ತಿಪರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು, ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು, ಕಿತ್ತಿಹಾಕುವದು ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹಬ್ಬ. ಹೀಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವದು; ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿ (ಭೂತಿ), ಕೀರ್ತಿಸಂಪತ್ತು, ಶಾಂತಿಸಂಪತ್ತು, ನಿಜವಾದ ಭಾಗ್ಯ. ಒಳ್ಳೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ಒಂದು ಭಾಗ್ಯ.

ಹೀಗೆ “ಗೀತಾತತ್ವ”ದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವೇ ಇದು. ಆದ ರಿಂದಲೇ ಎನ್ನಿ ಇದು ಭಾರತದ ಆ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಈ ಮೂಲೆಯ
chapter2 51

ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಆ ಚ ರಿ ಸಲ್ಪ ಡು ತ್ತಿ ದೆ. ಇಂತಹ ಹಬ್ಬಳು ಬಹಳಷ್ಟಿವೆಯೇ?

ಸತ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಹಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಕಲ್ಮಶವು ಹೋಗಿ ತೇಜಃಪುಂಜವಾಗಿ ಬೆಳಗುವದು; ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಆಗುವದು.

[ಇದೊಂದು ತಾತ್ಪ್ರಿಕಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಷಣವು.
ದರ್ಶನಪ್ರಮೇಯ.]

ಬಾ ಯಿ ಪಾ ತ

ರಾಗ : ರೇಗುಪ್ತಿ—ಅಟತಾಳ

ಈರೇಳು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಇಂಥ ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾರಿರನ್ನಳೆ
ಕಂಡೆಯಾ || ಪ. ||

ವಾರಿಜನಾಭ ದೇವರದೇವ ಸುಗುಣ ಬೇ-
ಲೂರು ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ-ಸ್ವಾಮಿಯ || ಅ. ಪ. ||

ಪೊಸಬಗೆ ಮಾಟವ ಪೊಳೆವ ಕಿರೀಟವ
ಎಸೆವ ಮಾಣಿಕದೋಲೆಯ
ಶಶಿಕಾಂತಿಗಧಿಕನೆಂದೆನಿಸ ಮೂಗುತಿಯಿಟ್ಟ
ರಸಿಕಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ - ಸ್ವಾಮಿಯ || ೧ ||

ತಿದ್ದಿದ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕದಿಂದೊಪ್ಪುವ
ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಸೊಂಪಿನ
ಅದ್ದಿದ ಕುಂಕುಮದಂಗಿ ಪೀತಾಂಬರ
ಪೊದ್ದ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ - ಸ್ವಾಮಿಯ || ೨ ||

ಮಘಮಘಿಸುವ ಚಂಪಕ ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಬಗೆಬಗೆ ಪೂಮಾಲೆಯ
ಅಗರು ಚಂದನ ಗಂಧದನುಲೇಪನದಿಂದ
ಜಗವ ನೋಹಿಸ ಚೆನ್ನನ - ಸ್ವಾಮಿಯ || ೩ ||

ದನುಜರ ಗಂಡನೆಂದೆನಿಸಿ ಪೆಂಡಯನಿಟ್ಟ
ಮಿಗುಗುವ ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆಯ
ಘನಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಾಂಕಿತನಾದ
ವಿನುತ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ - ಸ್ವಾಮಿಯ || ೪ ||

ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಬಂದು ವೇಲಾಪುರದಿ ನಿಂದು
ಓಲಗ ಕೈಕೊಂಬನ

ಪಾಲಗಡಲಶಯನ ಪುರಂದರವಿಠಲ ಶ್ರೀ-

chapter ೫೦ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ - ಸ್ವಾಮಿಯ

|| ೫ || 53

ರಾಗ ಸಾರಾಷ್ಟ್ರ—ಆದಿತಾಳ

ಅಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ
ನಮ್ಮ ರಂಗನ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ಪ ||

ಕಾಶಿಪೀತಾಂಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲು
ಪೂಸಿದ ಶ್ರೀಗಂಧ ಮೈಯೊಳಗಮ್ಮ
ಲೇಸಾಗಿ ತುಲಸಿಯ ಮಾಲೆಯ ಹಾಕಿ
ವಾಸುದೇವನು ಬಂದ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ೧ ||

ಕರದಲಿ ಕಂಕಣ ಬೆರಳಲಿ ಉಂಗುರ
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹುಲಿಯುಗುರಮ್ಮ
ಅರಳೆಲೆ ಕನಕಕುಂಡಲ ಕಾಲಲಂದಿಗೆ
ಉರುಗಶಯನ ಬಂದ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ೨ ||

ಕುಂಕುಮ ಕಸ್ತೂರಿ ಕುಡಿಕುಡಿ ನಾಮವು
ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳ ಧರಿಸಿಹನಮ್ಮ
ಬಿಂಕದಿಂದಲಿ ಕೊಳಲೂದುತ ಪಾಡುತ
ಪಂಕಜಾಕ್ಷನು ಬಂದ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ೩ ||

ನೊಸಲ ಸುತ್ತಿದ ಪಟ್ಟಿ ನಡುವಿನ ವಡ್ಯಾಣ
ಎಸೆವ ಕತ್ತರಿಬಟ್ಟು ಮೈಯವನಮ್ಮ
ಪಸರಿಸಿ ಪಟ್ಟಿಯ ಹಾವಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿದ
ಅಸುರಾಂತಕ ಬಂದ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ೪ ||

ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳ ಒಡಗೂಡಿ
ಹತ್ತವತಾರವನೆತ್ತಿದ ನಮ್ಮ
ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ
ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಬಂದ ಕಾಣಿರೇನಮ್ಮ

|| ೫ ||

ಶ್ರೀಮಧ್ವೀಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಅನಂತರ ಸಕಲ ವೈಭವಗಳೊಡನೆ ದಿವ್ಯ ದೀಪಗಳ ಸಾಲಗಳ ಪ್ರಕಾಶ
ದಿಂದ ಹಗಲಿನಂತೆ ಕಾಣುವ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ರಥವನ್ನು ಗೋವಿಂದ
ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಪೂರ್ವಕ ಎಳೆದುತಂದು ರಥಬೀದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಷ್ಟೆ.
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಪ್ರಿಯರಾದ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ಸವದಾನಂದಸಲುವಾಗಿ
ವಾದ್ಯಗಳ ಸಂಗೀತವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಸು ಬಾಣ-
ಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತವಾಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರ ಮನದಾನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯುವುದು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಿಒಕ್ಕಿ ವೇಷಧಾರಿ-
ಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಣಿತದ ಹಾವಭಾವಗಳಿಂದ ತತ್ತಿಯರಾದ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ಸವ
ದಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು. ಶ್ರೀಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು ಸೇರಿ
ವೇದಪಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅನಂದ ಹೊಂದುವರು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಇಂತಹ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ರಥದ ಸಮೀಪದಿಂದ ಆ ರಥಬೀದಿಯ
ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ಕರ್ಪೂರದೀಪಗಳನ್ನು ರಿಸುವರು. ಕರ್ಪೂರದೀಪವು

* ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರ ಕಾಲವನ್ನೂ ರಂಭಿಸಿ ಈ ಉತ್ಸವಗಳ
ಪ್ರಾಣದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಶ್ರೀದೇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ದೇವರ ಜೊತೆ-
ಯಲ್ಲೇ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಜರಗಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೪—ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ತಾದರು

೩೩೬

ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನಿಟ್ಟು ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಕೂಡಲೇ ಲಿಪಿ
ಹಿಂದು ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವರು. ಅನಂತರ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ದೊಡ್ಡರಥದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ಮಂಗಳಾರತಿ-
ಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ವಯಾಳಯಶ್ರೀಗಳವರು ಇತರ ಶ್ರೀಗಳವ-
ರಿಗೂ, ಮಹಾಜನರಿಗೂ, ಫಲಗಳನ್ನು (ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ) ಕೊಡುವರು.
ಮಹಾಜನರು ಆ ಫಲಗಳನ್ನು ರಥದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಡೆದು
ಉತ್ಸವದ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವರು. ಆಗ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಾದ
ಮಹಾಜನರು “ರಥದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ”ವೆಂದಿ-
ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಕ್ಕಿರಿದು ಸೇರುವರು.
ರಥದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯಾಗುವಾಗ ಆ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಹಿಗ್ಗಿಡಿರುವವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. *

ದೇವರ ಮಹಾಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವು. ಈ ದೀಪದ ಸರ್ವಭಾಗವೂ, ದೇವರಿಗೇ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಅದು ಕಾರಣ ತಿಳಿದವರು ಕರ್ಪೂರದಾರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು-ಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವು ಪದ್ಮಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಸಾರ ಈ ಸತ್ಯಮೃದಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅನಂತರ ರಥದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಉದ್ದಗಳಾದ ಎರಡು ಕೋಲುಗಳಿಂದ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉರಿಸುವರು. ಅಂದರೆ ರಥದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರನ್ನು ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣ ಉರಿಯುವ ದೀಪದಿಂದ ರಥಸಹಿತ ದರ್ಶನವು ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದುದರಿಂದ ಈಕ್ರಮವು ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವರು. (ಇದಕ್ಕೆ ಕಂಬಬೆಡಿಯೆಂಬ ವ್ಯವಹಾರವಿರುವುದು.) ಅನಂತರ ಎರಡೂ ರಥಗಳನ್ನೆಳೆದು ಅನಂತೇಶ್ವರ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸುತ್ತಲಿರುವ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತರುವರು. ಆಮೇಲೆ ದೇವರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತಂದು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಥಬೀದಿಯ ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಓಲಗ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ತರುವರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಶೃಂಗರಿಸಿರುವ ಆ ಓಲಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನಿಟ್ಟು ತೂಗುತ್ತಾ ದೇವರಗುಡಿಯ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಡೆಯುವ ತೊಟ್ಟಿಲಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ದೇವರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಆಷ್ಠಾವಧಾನ ಅಂದರೆ ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ, ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಗದ್ಯ - ಪದ್ಯ, ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ದೇವಾರ್ಪಿತಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತರಿಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ವಿತರಣೆಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ದೇವರನ್ನು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗುಡಿಗೆ ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಳಲಸೇವೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ನಿತ್ಯದಂತೆ ಏಕಾಂತಸೇವೆಯಾಗಿ ಅಂದಿನ ಪ್ರಥಮದಿನದ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರತಿದಿನ ದಾನಗಳಹೊರತು ಐದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಉತ್ಸವಗಳು

ಜರಗುವವು. ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಊರಿನ ಬಹಳ ಜನರು ಬಂದು ಸೇರುವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ಭೋಜನವು ನಡೆಯುವುದು. ಇಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದವು ಪರಮಪಾವನವಾಗಿ ಸುಭೋಜ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಅಂತಃಕರಣಶುದ್ಧಿಗೂ ದೇಹಶುದ್ಧಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹರಿಪ್ರಸಾದವೇ ಇಂತಹ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಶೇಷಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಸಾದದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ; ಈ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವವಾದ ಭೀಮರೂಪದಿಂದಲೇ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ, ನೈವೇದ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಾದ ವಾಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಹರಿರೂಪಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಪ್ರತಿಮಾಂತರ್ಗತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಭೀಮರೂಪದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವ್ಯ ನೈವೇದ್ಯದ ಸಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೇ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವು ಇಡೀ ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ದೊರಕಲಾರದೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಸದ್ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಜನ್ಮದಲ್ಲೊಂದುದಿನವಾದರೂ ಮುಕ್ತಿ-ಕಾರಣವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದವು ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸುಕೃತವಿಶೇಷದ ಪರಿಪಾಕವೇ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಠದಲ್ಲಿ “ ಊಟಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ”ರೆಂದಾಗಲೀ “ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆ”ಂದಾಗಲೀ ಆಮಂತ್ರಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ‘ಇಂದು ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಎಂದೇ ಇದುವರೆಗೂ ಆಮಂತ್ರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ತಿಳಿದವರು ಯಾರೂ ಶ್ರದ್ಧಾಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೈಲಿಗೆಯೆಂದಾಗಲೀ ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದಾಗಲೀ, ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಭೀಮಸೇನನಪಾಕ ; ಶ್ರೀಶ್ರೀಚಾರ್ಯರ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ

chapter 2 ಮೈಲಿಗೆಯೂ, ಈ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ, ಸ್ಥಿತಿ-

ಲಾರದು. ಇಂತಹ ಭಾವನೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಿವೈಲಿಗೆಯ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಪರರು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯಪೀಠಸ್ಥಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಕ್ತರಾದುದು ಎಷ್ಟೋ ನಡೆದ ಕಥೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಎಂದಿಗೂ ದೋಷವನ್ನೆಣಿಸದಿರುವುದು ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಅದಂತಿರಲಿ. ಆರನೆಯ ಉತ್ಸವವು ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಜರಗುವುದು. ಪ್ರಥಮದಿನದ ಉತ್ಸವಾರಂಭದ ಮೊದಲು ಆಗತಕ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವದವರೆಗೆ ನಿತ್ಯದ ಉತ್ಸವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ ಆ ದಿನದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು.

ಉತ್ಸವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೊದಲು, ಮರುದಿನ ನಡೆಯಲಿರುವ ಅವಭೃಥಾಂಗವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಹ ಸಂತರ್ಪಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಪಲ್ಯಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವ ಶಾಕೋತ್ಸವವು ಮಹಾ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುವುದು. ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವವಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀದೇವರನ್ನು, ಶೃಂಗರಿಸಿರುವ ದೊಡ್ಡ ರಥದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಂಗಳಾರತಿ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರಗುವವು. ಅನಂತಾಸನ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ದೇವರೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಮೂರು ರಥಗಳನ್ನೆಳೆದು ವಿಶೇಷ ಬಿರುಸು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಇನ್ನಿತರ ಮಹಾ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಏಕಾಂತಸೇವೆಯವರಿಗಿನ ಅಂದಿನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಜರಗಿಸುವವರು. ಈದಿನ ರಥವು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೂ, ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಅಲ್ಲೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗಿನ ಪೂಜೆಗಳಾಗುವವು. ಅನಂತರ ಉಡುಪಿಯ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರುವರು. ಆಗ ವೇದಘೋಷಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. Chapter 2 ಪಾಠ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುವವು. ಸಂಗೀತಗಾರರು, ಭಾಗವತರು

ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳುವರು. ನರ್ತಕರು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ನರ್ತನ ಮಾಡುವರು. ಇಂತಹ ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಥದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೇವರನ್ನು ಕೂಡಿಸುವರು. ಆಗ ಅಷ್ಟಯತೀಶ್ವರರು ರಥವನ್ನೇರುವರು. ಅವರ ಆಶ್ರಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠತೆಯಂತೆ ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ಫಲಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನುಮಾಡಿ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಸಂದಣಿಯ ನುಗ್ಗಾಟವನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಗರುಡಧ್ವಜನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿರುವ ರಥಕ್ಕೆ ಈ ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗರುಡಸಕ್ಷಿಯು ಎತ್ತರದಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತಪ್ಪದೆ ಬರುವುದು. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಜನರು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು ; ಆನಂದಪಡುತ್ತಿರುವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ನಿದರ್ಶನವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಗಲಭೆ, ವಾದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಘೋಷ ಮತ್ತು ಆಗ ಬಿಡತಕ್ಕ ಕದನಿಗುಂಡುಗಳ ಧ್ವನಿ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಯೂ, ಆ ರಥಬೀದಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಎತ್ತಲೋ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಾತ್ರ ಬರುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ಸೋಜಿಗವೇ ! ಅಮೇಲೆ ರಥದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಗಳವರು ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿರುವ ಜನರ ಮೇಲೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನೆಸೆವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವು ಅಲ್ಪವಾಗಿದ್ದರೂ ದುಡ್ಡುಕಾಸುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನೂ ಎಸೆಯುವರು. ಮಹಾಜನರು ಈ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಕೊಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಭಕ್ತ ಮಹಾಜನರು ರಥದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಫಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಡಿದು ಒಡೆದು ವಿಘ್ನಶಾಂತಿಯಾಯಿತೆಂಬ ಭಾವನೆ-
Chapter 2 ವನ್ನೆಳೆಯುವರು. ಆ ರಥವು ಹೊರಟು ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ

ಕೆಲವು ಭಕ್ತರು ರಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ರಥಕ್ಕೆ ಫಲಗಳನ್ನೆಸೆಯುವರು. ರಥವು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರೆಲ್ಲರೂ ರಥಸ್ಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೂ ಕಿರಿಯರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. ಅಂತೆಯೇ ಭಕ್ತ ಮಹಾಜನರೂ ದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾತಾಜ್ಞಾತದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀದೇವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಹಾವೈಭವದೊಡನೆ ಓಲಗದ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ತಂದು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವರು. ಆ ಪೂಜೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಚೂರ್ಣದ ಓಕುಳಿ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ದೇವರಿಗರ್ಪಿತವಾದ ಕುಂಕುಮ ಚೂರ್ಣವನ್ನೆಲ್ಲರೂ ಧರಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯ ವಿತರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಾದೊಡನೆ ವೈಭವದಿಂದ ಶ್ರೀದೇವರನ್ನು ಮಧ್ವಸರೋವರಕ್ಕೆ ತಂದು, ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ, ಮತ್ತಿತರ ಮಹಾಜನರ ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಆ ದೇವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಶಿರಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಹಿಡಿದು ಶಂಖದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವೂ ನಡೆಯುವುದು. ಅಂತಹ ಅವಭೃಥಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಆ ತೀರ್ಥಪ್ರೋಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರೊಡನೆ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಬರುವರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಶ್ರೀಗಂಗಾದೇವಿಯೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿ ಸನ್ನಿಹಿತಳಾಗಿರುವಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ತೀರ್ಥಾಭಿನಾನಿದೇವತೆಗಳೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗುವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಅಂದಿನದಿನ ದೇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಭೃತಸ್ನಾನವನ್ನಾಚರಿಸುವವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಫಲವೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದು ನಮ್ಮಂತಹ ಅಲ್ಪರಿಂದಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ದೇವರನ್ನು ಗುಡಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮೂಲಪ್ರತಿಮೆಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವರು. (ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿಯೂ ಹಸ್ತೋದಕವೂ ಆದಮೇಲೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಯಿತು) ಪರ್ಯಾಯಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಪೀಠದಲ್ಲಿದ್ದು ಇತರ (ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೂ ಇತರ ಭಕ್ತರಿಗೂ ತೀರ್ಥ ಗಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರೇ ಕುಳಿತು ತೀರ್ಥಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ಸವಗಳೂ ಅವರ ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು.) ಆಮೇಲೆ ಊರ ಪರವೂರಿನ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮಹಾಸಂಕ್ರಿಯು ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಹಸ್ತೋದಕ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಹಸ್ತೋದಕವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸಾದಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗದಿದ್ದ ಮಹನೀಯರು ಅದೊಂದು ದಿನ ತಪ್ಪದೆ ಕಾದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೃತಾರ್ಥರಾಗುವರು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಾಸಕ್ಯೋಳಗಾಗಿರುವ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಬಂದು ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನವನ್ನುಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ನಂತರವೂ ಕೆಲವುಕಾಲ ರೂಪಾಂತರದಿಂದ ಬಂದು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಭಾವಿಕರು ಕಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗಲೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬರುವರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ದಿನದ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಗಳ ಮಹತ್ವವು ಅತಿಶಯವಾದುದೇ ಸರಿ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ಮಹೋತ್ಸವವು ಜರುಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಪುರಾಣಿಕರಿಂದ ಮಾಹಾತ್ಮನನ್ನು, ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡತಕ್ಕವರ ಕಿವಿಗೆ ~~ಚಾಪಲಿ~~ ಚಾರ್ವಾಕಿ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಲೆಂದೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳ ಮಿಗಿಲಾಗಿ

ಕೇಳಿಸಿ ಅವರೂ ಧರ್ಮ ದರ್ಮವನ್ನರಿಯಲೆಂದೂ, ಸರ್ವಜ್ಞರ ಪೀಠದ ಮುಂದುಗಡೆ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿರುವ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಾದ ರಥಸಪ್ತಮೀ, ಭೀಷ್ಮಾಷ್ಟಮೀದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ರಥೋತ್ಸವವೂ ಜರಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ಮಾಘಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ ಮಾಸ ಮಹಿಮೆಯ ಪುರಾಣಮಂಗಳವನ್ನುಮಾಡಿ ಶ್ರೀದೇವರೆದುರಲ್ಲಿ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ವ್ಯಾಸಪೂಜೆಯನ್ನುಮಾಡಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಂಭಾವನಾಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ವಾದ್ಯಘೋಷದಿಂದಲೂ ಮೆರವಣಿಗೆಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಏರ್ಪಾಡು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿರುವುದು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅದೃಶ್ಯರಾದಂದಿನಿಂದ ಆ ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ಆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ಅಂತಹ ಮಧ್ವನವಮಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಭ್ರಮದ ಉತ್ಸವವನ್ನಾಚರಿಸುವರು. ಹಿಂದಿನದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪಲ್ಯಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವ ಸಂಭ್ರಮವು ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಮಧ್ವನವಮಿಯ ದಿನ ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರೂ ವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವಿಶೇಷಗಳಾದ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಸಹಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ, ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಗುರುಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನುಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪರಮಮಂತ್ರಸಮಾನವಾದ ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಪಾರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನಂತರ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯಾದನಂತರ ಸಕಲ ವಿಭವಸಹಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಗುಡಿಗೆ

ಪೋಷಕರು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧೦ ರೂ. ಗಳಂತೆ ಕೊಡತಕ್ಕವರು)

೧. ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸವರ್ಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಜ್ಞಾನೇಂದ್ರತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಪುತ್ತಿಗೆಮಠ, ಉಡುಪಿ.

ಇವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆಯೇ ಈ ಬಾರಿಯೂ ೧೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ಹರಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವೆವು.

೧ ಶ್ರೀ ಯು. ಎಲ್. ನಾರಾಯಣರಾವ್, ಮದರಾಸ್ ಜಿಲ್ಲ-ಜಿಫ
ಜಿಫ--೬೦)

೨ ಶ್ರೀ ಕೆ. ರಂಗರಾವ್, ಬಿ.ಇ.ಎ.ಎಮ್.ಐ.ಇ.ಇ. ಮದರಾಸ್ ,,
 ೩ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎ. ನೆಂಕಟಪ್ಪ, ವೆಲ್ಲಿಂಗ್ಟನ್ ಚೆ-ಚೆ
 ೪ ಶ್ರೀ ಪಾಂಗಾಳ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ವೆಟರಿನರಿ ಸರ್ಜನ್ ಮದರಾಸ್ ,,

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿನಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೧	ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ, ಉಡಗಣಿ	೫೮-೫೯
೨	ಜಿ. ಗಿರಿರಾವ್, ಕೊಪ್ಪಳ	,,
೩	ಎ. ಆರ್. ಬೆಟಗೇರಿ, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್, ಷಹಾಪುರ	,,
೪	ಬಿ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಗಂಗಾವತಿ	,,
೫	ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶಿರವಾರ	,,
೬	ಎಸ್. ಎಸ್. ಶರ್ಮ, ವಿಜಯವಾಡ	,,
೭	ಎಲ್. ವಿಠಲರಾವ್, ಹೈದರಾಬಾದ್	,,
೮	ಎಫ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್, ಗುಳೂರು	೫೯-೬೦
apter2	ಕೆ. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರ, ತಾಡವತ್ತಿ	64

೧೦	ಶ್ರೀ ಎ. ಪ್ರಾಣೇಶರಾವ್, ಎರಮರಸ್	೫೯-೬೦
೧೧	,, ಆರ್. ವೆಂಕೋಬರಾವ್, ಡೊಂಬಲದಿನ್ನಿ	,,
೧೨	,, ಎ. ಎ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಎಲಾನ್‌ಕುಪ್ಪಂ	,,
೧೩	ಡಾ ವಿ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಕಡಪ	,,
೧೪	ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ರಾವ್, ಮಧುರೆ	,,
೧೫	,, ಎಂ. ಡಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಬೊಂಬಾಯಿ	,,
೧೬	,, ಎ. ನಾರಾಯಣತಂತ್ರಿ, ಆಯುರ್ವೇದಕಾಲೇಜ್,	ಉಡುಪಿ ,,
೧೭	,, ವಿ. ಕೆ. ಜೋಷಿ, ಕಲ್ಯಾಣ್,	,,
೧೮	ಡಾ ಕಾಂತರಾವ್, ಕಮಲಾಪುರ, ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್.	ಧಾರವಾಡ ,,

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು
ಆಭಿನಂದಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ವಿಸ್ವಾಮೀಶಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦]

೧೯೬೦—ಜನವರಿ

[ಸಂಚಿಕೆ ೩

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ದಾಘವೇಂದ್ರಕಾರ್ತೀನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

— ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

			ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಬಾಯಿಪಾಠ	೪
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ	೫
—ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ., ಬಿ. ಟಿ.			
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	೩೪೫
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆವೆಂದಪ್ಪಾಸಾಚಾರ್ಯರು			

ಗ್ರಾಹಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ೧೬ ಪುಟ “ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕಡೆಯಪಕ್ಷ ೧-೨ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಲೇಖನವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮುದ್ರಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೈಂಡುಮಾಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮನನಮಾಡುತ್ತಿರಲು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸಲೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕರ ಆಪೇಕ್ಷೆ ಹೀಗಿದೆ.

—ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತ್ರೀ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ರಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ: ’ ||

ಸಂಪುಟ

೧೦

೧೯೬೦—ಜನವರಿ

ಸಂಚಿಕೆ

೩

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ರಾಗ ಕಾಂಭೋದಿ—ಆಟತಾಳ

ಹರಿನಾಮದರಗಣಿಯು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ಜಗದಿ
ಪರಮಭಾಗವತರು ಬಲೆಯ ಬೀಸುವರು ||ಪ||

ಕೋಪೆಂಬ ಮಾರ್ಜಾಲ ಕಂಡರೆ ನುಂಗುವುದು
ತಾಪವೆಂಬುವ ಹುಲಿಯು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುದು
ಕಾಸಾಡಲದನೊಯ್ದು ಹೃದಯದೊಳಗಿಂಬಿಡಲು
ಆಸತ್ತಿಗೊದಗುವುದು ಆ ಮುದ್ದು ಅರಗಣಿಯು ||೧||

ದಾರಿಯೊಳು ನಡೆವಾಗ ಜೋರರುಪಟವಿಲ್ಲ
ವಾರಿ ಬಂದರೆ ಅದನು ಹೊಡೆದು ನೂಕುವುದು
ಕ್ರೂರಯಮಭಟರನ್ನು ಮೂಗು ರೆಕ್ಕೆಲಿ ಬಡಿದು
ದಾರಿ ತೋರುವುದು-ಮುರಾರಿ ಪಟ್ಟಣಕೆ ||೨||

ಎಷ್ಟು ವರ್ಣಸಲಿ ನಾ ಈ ಮುದ್ದು ಅರಗಣಿಯು
ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೀರೇಳು ಜಗವನಿಂಬಿಟ್ಟು
ಸೃಷ್ಟೀಶಪುರಂದರವಿಠ್ಠಲನ ನೆನೆನೆನೆದು
ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸುವುದು ನೀವೀಮುದ್ದು ಅರಗಣಿಯು ||೩||

‘श्रीपतिर्मानंदो नः’

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಪುಷ್ಯಮಾಸ! ಭಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಂಸಾರಬಂಧವನ್ನು ಮೋಚನಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ “ಸುಂದರೀಮಂದಿರಗೋವಿಂದ”ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ, ಸುಜನವೃಂದಕ್ಕೆ ಬಂಧನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ದೀನಬಂಧುಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರ ಆರಾಧನೆಯ ಶುಭಮಾಸ! “ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಯಿತಯ್ಯ ಮಂಗಳಾತ್ಮಕಪುರಂದರದಾಸರನೆ ಕಂಡು” ಎಂದು ದಾಸರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮುನಿವರೇಣ್ಯರೇ ದಾಸಾರ್ಯರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ದ್ದಾರೆಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರವರು ಜಗತ್ಪಾವನಕರರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಆಧಾರಬೇಕೇ! ಈ ಪುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನೂರತೊಂಭತ್ತೆರಡು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಕಳೆ ದುವು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸವರ್ಯರು ಪಾರ್ಥಿವದೇಹವನ್ನು ಶ್ರೀಹಂಪೆಯ ಶ್ರೀ- ವಿಜಯವಿಠಲನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಪ- ದೇಶಿಸಿದ ಅಮೃತವಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಸಮೂಹವೂ ಸೇರಿದ್ದು. ಇದನ್ನು ಓದಿ, ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ- ದೈವವು ನೀಡಲೆಂದು ಆಸಿಸಿದರೆ—ಆತ ನೀಡಿದರೆ—“ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯವಿದು ಪುರಂದರದಾಸರ ಭಾಗ್ಯವಿದು” ಎಂದು ಹಾಡಿನಲಿದ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ದಯದಿಂದ ನಮಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ, ಆ ಗುರುಗಳ- ದ್ವಾರಾ ಅರ್ಥವಾದಂತಾಗಿ ನಾವು ಉದ್ಧಾರಮಾರ್ಗ ಕಂಡಂತಾಯ್ತು.

ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಮಮುಖ್ಯಗುರಿ, ಸಿರಿಪುರಂದರವಿಠಲನ್ನ ಕಂಡು ಭಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸತೊಡಗದರೆ ಅದೊಂದು ತರದ ಅವರ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಎನಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದಲೂ ದಾಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾತು ನಡೆಸಿದ ಸಂತೋಷವಾಗಲು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ರಾಗ ಮುಖಾರಿ—ಝಂಪತಾಳೆ

ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದವ ಅವ ಜ್ಞಾನಿಯೆ, ¹ಪಾಪ- ||ಪ||

ಪೊತ್ತು ಕಳೆಯದಲಿರುವ ಅವ ಮನುಜನೇ ||ಅ||

ಬಂಧನದೊಳಿಹ ವ್ಯಾಘ್ರ ಬಹುತಪಸಿಯಾಗಲುಬಹುದೆ
ಸಿಂಧುವಿನೊಳಿಹ ನೊರೆಯು ²ಸಿತಕಿರಣನೆ
ಅಂಧಕನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರಲದು ಧ್ಯಾನವೆ
ಮಂದಮತಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲದು ಮೌನವೇ ? ||೧||

ಶ್ವಾನ ಬೂದಿಯೊಳಿರಲು ಶಿವಭಕ್ತನೆನಬಹುದೆ
ಕಾನನದೊಳಿಹ ಕಾಗೆ ವನವಾಸಿಯೆ
ಗಾಣ ತಿರುಗಲು ಎತ್ತು ಯಾತ್ರೆ ಎನಬಹುದೆ, ಬಕ
ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು ಅದುವೆ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವೇ ? ||೨||

³ಮಂಡೂಕ ಕೂಗಲದು ಮಂತ್ರವೆನ್ನಲಿಬಹುದೆ
ಗುಂಡು ನೀರೊಳಿಗಿರಲು ಅದು ಸ್ನಾನವೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಸಿರಿಪುರಂದರವಿಠಲನ್ನ
ಕಂಡು ಭಜಿಸದ ಪಾಪಿ ಅವ ಮನುಜನೇ ? ||೩||

1. ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡದೆ ಸಮ್ಮುನಿದ್ಧರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

2. ಸಿತಕಿರಣ—ಚಂದ್ರ.

3. ಮಂಡೂಕ—ಕಪ್ಪೆ.

ಬಾ ಯಿ ಸಾ ತ

ರಾಗ ಕಾಂಬೋದಿ—ಝಂಪತಾಳೆ

ಭಾಷೇನರ ಆಸೆ ಪ್ರಾಣಘಾಸೆ ||ಪ||

ಬೇಸತ್ತು ಬೇಲಿಯ ಮೇಲೊರಗಿದಂತೆ ||ಅ||

ಹಸಿವೆಗಾರದೆ ಬೆಕ್ಕು ಹತ್ತಿಯನು ಮೆದ್ದಂತೆ

1 ತೃಷೆಗಾರದೆ ಜೋಗಿ 2 ತೆವರ ತೋಡ್ಡಂತೆ

ಬಿಸಿಲಿಗಾರದೆ ಕೋತಿ ಬಂಡೆ ಮೇಲ್ಕುಳಿತಂತೆ

ಕುಸುಮೆಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕಂತೆ ||ಗ||

ಮಳೆಯ ರಭಸಕೆ ಪ್ರೋಗಿ ಮರನೇರಿ ಕುಳಿತಂತೆ

ಭಳೆಯ ತಾಳದೆ ಪ್ರೋಗಿ ಜಲದಿ ಇಳಿದಂತೆ

ಹುಳುವಿನಂಜಿಕೆಗೊಗಿ ಹುತ್ತದಲಿ ಕುಳಿತಂತೆ

ಎಳೆನರಿಯು ಒಂಟಿಯ ತುಟಿಗೆ ಜೋತಂತೆ ||೨||

ಭಾಷೇನರ ಆಸೆ ಪುರುಷನಾರಿಯ ವೇಷ

ಬಿಸಿಲುಹಣ್ಣನು ಮೆದ್ದು ಬಳಲುತಿಹರು

ವಸುಧೆಯೊಳು ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನೆರೆನಂಬಿ

ಕುಶಲದಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳೆಲವೊ ಮನುಜ ||೩||

1. ತೃಷೆ—ನೀರಡಿಕೆ.

2. ತೆವರು—ದಿನ್ನೆ.

ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಜತಪೀಠಪುರದಲ್ಲಿ

(೧೯೫೯ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ಹಿಂದೆರಳಿದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರನ್ನು ಕಂಡ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೆ ಅಮಿತಾನಂದವಾಯಿತು. ಮೊದಲೇ ಇವರ ಅಪ್ರತಿವ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿದ್ದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಯತಿಗಳೂ ಇವರ ಮಂದ ಸ್ಮಿತಮುಖಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಕಂಡು ಸುಪ್ರೀತರಾದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಜ್ಯೇಷ್ಠಯತಿಗಳಿಗೂ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಿದರು ಅವರ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಶುಭಜೀವಿಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಕಾಲಬಲದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಕುಸುಮಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿದರು. ಮೋಹದಿಂದ ಕುಶಾಸ್ತ್ರಲವಣೋದಕವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದ್ದ ಈ ಯತಿವರ ಅನಂದತೀರ್ಥರ ಶಾಸ್ತ್ರಾಮೃತಪಾನದಿಂದ ಅನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನಿಷ್ಕಲಂಕಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಶುದ್ಧವಾಯಿತು; ಅರಳಿಕಮಲದಂತೆ ಪ್ರಪುಲ್ಲಗೊಂಡಿತು. ಶರದೃತುವಿನ ಜಲರಾಶಿಯಂತೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವುಕಾಲ ಉಡುಪಿಯ ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಜ್ಜೀವರನ್ನು ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನದಿಂದ ವೈಷ್ಣವದೀಯನ್ನಿತ್ತು ಪವಿತ್ರಗೈದರಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಶೋಭನಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶದಿಂದಲೂ ಪುನೀತರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದರು. ಅನನ್ಯಶರಣರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಭಜಿಸುವ ಭಕ್ತವೃಂದದಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಗೈದು ಅವರ ಮೋಕ್ಷವಿಘ್ನಾದಿದೋಷಪರಿಹರಿಸಲು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಗವತ್ಪಾದರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ದರು. ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಬಾಲಲಲನೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿತವಾದ ಗೋಪೀ-
ನಾಥನ ಸುಂದರಶಿಲಾಮಯವಿಗ್ರಹವದು. ತನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮನಾದ ಈ
ಬಾಲಯತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳಲೋಸಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ
ವಧೂಗೃಹವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಆ ಮಧ್ವನಾಥನು ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ
ಬಿಜಯಂಗೈದನು. ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜಲಾಧಿ-
ವಾಸಮಾಡಿಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ತಮ್ಮ ಪರಮಪಾವನಸ್ವರ್ಶದಿಂದ
ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷಗೊಳಿಸಿದರು. ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ
ವಿಶೇಷದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಜನರಿಂದಲೂ ಎತ್ತಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ಮೃದುಮಂದ-
ಹಾಸಸುಂದರವಾದನಂದನಂದನನ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಈ ಭಕ್ತಾಗ್ರಣಿಗಳು ಲೀಲೆ
ಯಿಂದ ತಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೈದರು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಡುಪಿ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಈತನು
ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಾಡಿಸಿದ ಗುರುಗಳ
ಪುತ್ರನು. ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಿಯತಮಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ
ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಘಾತಿಸಿ ತಾನೇ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜರಾ-
ಘಟಿತನೆಂಬ ಕುಹಕಿಯು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸರ್ವ
ಜನರನ್ನೂ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ರಾಜನನ್ನೂ ಸಭಿಸೇರಿಸಿ ಅವರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಈ
ಖಲನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮವರಿಂದ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ
ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಈ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಅನುಜರೇ ಈ ಮಹಾಕ್ರತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೋತ್ಯ
ಗಳಾದರು. ಭೀಮಪಾಲಿತವಾದ ರಾಜಸೂಯದಂತೆ ಈ ಯಜ್ಞವು ಬಹು
ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿತವಾದ
ಶ್ರವಣಮನನಾದಿಗಳು ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳಾಗುವಂತೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಫಲಕಾಮರಹಿತ
ವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿತವಾದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮಗಳೂ ಪರಮಾತ್ಮಜ್ಞಾನ-
ಸಾಧಕಗಳಾಗುವೆಂಬ ಮಹಾಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಧ್ವರು ಭಕ್ತವೃಂದಕ್ಕೆ
ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಮಿತಸರಿವಾರದೊಡನೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಬಾದರಾಯಣರ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ರಚಿಸಿದ
chapter 3 73

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಮನೋ-
ಭೀಷ್ಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಾವೇ ಶ್ರೀರಾಮರೂಪ
ದಿಂದ ಶ್ರೀಹನುಮಂತದೇವನಿಗಿತ್ತ ಸಹಭೋಗಾಖ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯನ್ನೇ ವಿಶೇಷ
ವಾಗಿತ್ತರು. ಅದರದಿಂದ ಗುರುಪಾದಪಲ್ಲವಗಳನ್ನು ನಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಜನ
ಸಮೇತರಾಗಿ ರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲವು
ಕಾಲ ವಾಸಿಸಿದರು. ಈ ವೇದಾಂತಸಿಂಹದ ವಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಮಾಯಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಾದರು. ಈ ನೂತನತತ್ವವಾದಿಗಳ
ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಂತೆ ರಹಸ್ಯಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ-
ದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನೂತನತತ್ವವಾದಿಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಮಂತ್ರಾ-
ಲೋಚನೆ ನಡೆಯಿತು. ಜೋಲದೇಶದ ಪದ್ಮತೀರ್ಥನೆಂಬುವನೂ ಪುಂಡರೀಕ-
ಪುರಿಯೂ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು. ಈ ನೂತನತತ್ವವಾದಕೊಡಲಿಯಿಂದ,
ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಮಾಯಾವಾದವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು
ಯೋಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮಧ್ವರ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವು ಪ್ರಬಲಪ್ರಮಾಣಪ್ರಮಿತವಾದು-
ದೆಂದು ಅವರು ಮನಗಂಡರು. ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸು-
ವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗಾಯಿತು. ಅದರೇ ಈ ನೂತನ ತತ್ವ
ವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಮಾಯಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವೆಂದರಿತು
ಹೇಗಾದರೂ ಇದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೂ ಹೋಗಿ
ಇವರ ಮಾನಭಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಇದೇ
ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಪುಂಡರೀಕಪುರಿಯು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ವಾದಮಾಡಲು
ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಾದಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನರಿಂದ ಅಪಮಾನಿತ
ನಾದನು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮತೀರ್ಥನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯ
ರಾದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯನ್ನು ಆಪಹರಿಸಿದನು.
ಶ್ರೀದ್ರೌಪದೀದೇವಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಸಿಂಧುಭೂಪಾಲನಂತೆ
ಈತನು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದನಾದನು. ಶ್ರೀಮಧ್ವಪಾರ್ಥನು ಈ ಪದ್ಮತೀರ್ಥಸೈಂಧವ
ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿಡಿಸಿದರು. ನಡೆದ
ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುಂಬಳದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಜಯಸಿಂಹನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ವಿಷ್ಣು ಮಂಲದಲ್ಲಿ

ಆಚಾರ್ಯರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವನ್ನು ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನ ಕಡೆಯಿಂದ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಪದ್ಮಪುರಿಯು ಕದ್ದೊಯ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಪುನಃಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೃಪೆಗೈಯ್ಯುವಂತೆ ಬೇಡಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀ-ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳೆಸಿದರು. ಸುರಸಿಂಧುವಿನ ಸಂತತಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಮನೋತ್ಸವವು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಶ್ರೀಮಧ್ವರು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಸ್ತಂಭಸದ (ಕಂಬಿನಾಡು) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದರು. ಮಾರನೆಯಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಉಚಿತಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಇದನ್ನರಿತ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾನಾಹ್ನೀಕಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಡಲನುವಾದರು. ಶ್ರೀಮಧ್ವರು ಧರಿಸಿದ ಗೋಪೀಚಂದನನಾಮ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಾಚಿಹ್ನೆಗಳು ಒಣಗಿದ ಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಅವರ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಹರಿನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಳಸೀಹಾರವನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹಿಗಳೂ ಮೌನಿಗಳೂ ಜಿತಶ್ವಾಸರೂ ಆದ ಯತಿವರೇಣ್ಯರೊಬ್ಬರು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದರು. ಯುವಕರಾದ ಶಿಷ್ಯರು ಪುಸ್ತಕ ಕಮಂಡಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತರು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಯ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಸರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಅಮಿತಪ್ರಮತಿಗಳು ಈ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳೆಸಿದರು. ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಇವರಮೇಲೆ ಶ್ವೇತಭತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನ ಕೆಳಗಡೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನವದ್ಯುಮಣಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದರು ಆ ಯತಿಶಿಲಕರು. ವಿಶ್ವಂಭರನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಈ ಗುರುಗಳನ್ನು ಇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪುರುಷನೋರ್ವನು ಧರಿಸಿದನು. ಮುಂದುಗಡೆ ನೂರಾರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಗೃಹಸ್ಥರೂ, ಯತಿಗಳೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರು ಮೈತಳೆದುಬಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವೋ ಎಂಬಂತೆ

ಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ಅದ್ಭುತ! ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಭವ ತಾಪವು ಹಿಂಗುವುದಲ್ಲವೇ! ಉತ್ಸವವು ಮದನೇಶ್ವರವೆಂಬ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಎದರುಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನವಾಹನದಿಂದಿಳಿದು ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೆಬಿಟ್ಟು ಕೆಲವು ಭೂಸುರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ತ್ರಿಭುವನಭೂಷಿತರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಉತ್ಸವವು ವಿಷ್ಣುಮಂಗಲದತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಪೃಥುವೀಪತಿಯಾದ ಜಯಸಿಂಹನು ಮಿತಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಮುಂದುಗಡೆ ವೈಷ್ಣವಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕಮಲಾಕ್ಷಮಣಿಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತರಾದ ಚತುರಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಮಧುರಸ್ವರದಿಂದ ಹರಿಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ದೊರೆಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದನು. ಉದ್ಯದಾದಿತ್ಯನ ಶೋಭೆಯಂತೆ ಗುರುಗಳ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿತ್ತು. ಸಿಂಹಗಮನದಿಂದ ಗುರುಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರ ಅರುಣಪಾದಪಲ್ಲವಗಳು ಅವನಿಯನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದವು. ಇವರ ಚರಣನುಖಕಾಂತಿಯು ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಕೂರ್ಮಸದೃಶಪಾದಾಗ್ರ (ಪ್ರದಗಳು) ನಿಗೂಢಗುಲ್ಪಗಳು (ಹರಡಿಗಳು) ಸುರಸೇವ್ಯವಾದ ಜಂಘಾಯುಗಲಗಳು, ಕರಿಕರದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಊರುದ್ವಯಗಳು. ರೇಷ್ಮೆಯ ಸೀತಾಂಬರದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕಟಿಮಂಡಲಗಳು, ಕೃಶೋದರ, ಕಂಬುಕಂಠ, ವಿಶಾಲಫಾಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ವಲಿತ್ರಯಗಳು, ಕೋಮಲಸೂಕ್ಷ್ಮವಿರಲತಂತುನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕೆಂಪಾದ ಉಣ್ಣೆಯ ಶರೀರಾಚ್ಛಾದಕ, ಅರುಣಾರುಣವಸ್ತ್ರಾಚ್ಛಾದಿತರಾದ, ಈ ಕನಕಾತುಲತಾಲಸನ್ನಿಭಗುರುಗಳ ಭವ್ಯ ಸುಂದರವಿಗ್ರಹವು ಅತಿನೂತನದಿನಮಣಿಯ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಸುವರ್ಣಸಾನುಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮೇರು ಸರ್ವತದಂತೆ ಭುವನಮನೋಹರವಾಯಿತು. ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಸು ಉನ್ನತಸ್ತಂಧಗಳು, ಸ್ಥೂಲವರ್ತುಲದೀರ್ಘ-ಹೃದ್ಯ ಬಾಹುದಂಡಗಳು, ಅರುಣವಾಣಿಪಲ್ಲವಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಉರ್ಧ್ವರೇಖಾ-ಧ್ವಜ-ಚಕ್ರಾಂಕಿತಗಳು, ಅಂಜಲಿಪ್ರಾಣಿತಪರಿಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ವಿಲಸಿತವಾದ ಮುಖಮಂಡಲವು

ಅತಿಸುಂದರಮಂದಹಾಸಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಕುಂದಕುಡ್ಡಲಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿ
 ರದನಪಂಕ್ತಿ ಅರುಣಾಧರಗಳು ಸಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುವ ಅರ-
 ವಿಂದಾಯತಲೋಚನಾವಲೋಕನ, ಮನೋಹರತುಲಸೀಗುಚ್ಛದಿಂದಲಂಕೃತ
 ವಾದಕರ್ಣಗಳು, ಕಮನೀಯಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕಪೋಲಗಳು,
 ಸ್ವರ್ಗ-ಮರ್ತ್ಯ-ಪಾತಾಳ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳ, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಸಮರ್ಥವಾದ ಭ್ರೂವಿಲಾಸ, ಮನೋಹರಮಸ್ತಕ, ಹೆಚ್ಚೇನು : ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ
 ಜ್ಞರು ಪ್ರತಿಮಾಲಕ್ಷಣದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇವರೀಸುಂದರ ಶರೀರವೇ ಅಂದದ ನಿದ-
 ಶ್ಶನವೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಈ ಭುವನಮನೋಹರವಿಗ್ರಹ
 ವನ್ನು ಕಂಡು ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರು ಆನಂದಭರಿತರಾದರು. ಈ ರೂಪವನ್ನು
 ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ತಣಿಯವು. ಅಂಜಲಿಬದ್ಧರಾಗಿ
 ಆನತವದನದಿಂದ ಪರಮಾದರದಿಂದ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಮಿಸಿದರು. ಇಂತಹ
 ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀಭುವನಗುರುಗಳು ವಿಷ್ಣುಮಂಗಲದಲ್ಲಿ
 ಶ್ರೀಹರಿಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಭುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ನಕ್ಷತ್ರಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಉಡುರಾಜನಂತೆ
 ಶೋಭಿಸಿದರು. ಅನುರೂಪಶ್ರಾವ್ಯಕಂಠದಿಂದ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀಹೃಷೀ-
 ಕೇಶತೀರ್ಥರು ಭವನಾಶನಗ್ರೈವ ಭಾಗವತವನ್ನು ವಾಚನಮಾಡಲು, ಶ್ರೀ-
 ಮಧ್ವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಚರಿತೆಯನ್ನು ಸುಮನೋಹರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಆ ಗ್ರಂಥ
 ವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದರು. ಈ ಕಥಾಶ್ರವಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಪಂಡಿತ
 ಪಾಮರರೆಲ್ಲಾ ಆನಂದರಸಾಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನರಾದರು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ
 ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ಯರೂ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಲಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ತತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಾಗಿ
 ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ; ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಚತುರಾ-
 ನನನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ಸಂಜೆಯಾಯಿತು.
 ದಿನಮಣಿಯು ಅಸ್ತಂಗತನಾದನು.

ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಜಲಜಮಿತ್ರನ ಉದಯದಿಂದ ಅರವಿಂದಗಳು
 ಅರಳಿ ನಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಮಧ್ವಭಾನುವಿನ ಉದಯದಿಂದ ಸುಜನಜಲಜ-
 ಕಾಂತಿಯೂ ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಕಾರ್ತಿಕಾಗಮನದಿಂದ ನೀರಸವಾದ ಮೇಘ
 ಗಳು ತಮ್ಮ ನೀಲವರ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶುಭ್ರವಾಗುವಂತೆ 77 ಪದ್ಮ-

ತೀರ್ಥಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವದ್ವೇಷದಿಂದಲೂ ಮನೋ-
ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಜಯಸಿಂಹ
ರಾಜನ ಈ ಕಾರ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶುಧ್ಧಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವರಲ್ಲಿ ಆದರ-
ಭಾವವನ್ನು ತಳೆದರು. ಪ್ರಸನ್ನವದನರಾದ ಶ್ರೀದುದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡು
ಉಭಯಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸ್ಥಂಭದೇಶಾಧಿಪತಿಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ
ಮಧ್ವರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರೂ ಅವರ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರವಾಹಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ
ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು “ಆರ್ಯರೇ, ತಾವು ಕ್ಷಮಾಶೀಲರು ;
ಸರ್ವಮಾನ್ಯರು. ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಪದ್ಮತೀರ್ಥಾದಿಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಈ
ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶ್ರೀಮಧ್ವಗ್ರಂಥಜಾತವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಪದ್ಮತೀರ್ಥಾಪಹೃತವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಸಮೂಹ
ವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅಪಹೃತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದರು. ತಮ್ಮನ
ವಿಜಯದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಕವಿಕುಲತಿಲಕತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಜಯಸಿಂಹರಾಜನಿಗೆ
ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ನುಡಿದರು. ಆಶೀರ್ವಚನವು ಇಂತಿತ್ತು—

ಉಪಚರತಿ ನಿತಾಂತಂ ಹಂತ ಪೌರಂದರೀಧೂ-

ದ್ಯುಸದಸಿ ಭಜತೋಽಯಂ ದುರ್ಲಭಾದಭ್ರಭಾಗ್ಯೈಃ

ದಿಶತು ಸ ಪರಮಾನಂದಾಗ್ರ್ಯತೀರ್ಥಾಂಘ್ರೀಣು-

ಧರಣಿಧರ ಸುಖಂ ತೇ ಸಂತತಂ ಸ್ವಾಂತರೇತಿ ||೧೪೫. ಶ್ಲೋ ೪||

“ಎಲೈ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಉಳ್ಳರಾಜನೇ, ಈ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ಭಗವತ್ಪಾದರ ಪಾದಪಾಂಸುವಿನ ಸೇವೆಯಿಂದ, ಯೋಗ್ಯಜೀವರು ಇಂದ್ರ-
ಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಪಾದರಜಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಸಕಲಾ-
ಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಲಿ” ಎಂದು ಮರುದಂಶರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವರ ಅದ್ಭುತ
ವೈಕ್ರಿತ್ವದ ಅಲ್ಪಪರಿಚಯವನ್ನು ನೆರದ ಸಭೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಭಗವತ್ಪಾದರ ದಿನಚರಿ

chapter೧ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅರುಣೋ-
ದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತಃಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸುವರು. ಅರು-

ಜೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರುಣಯವನಿಕಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ “ನಾತ್ಯುಚ್ಛ್ರೇತಂ ನಾತಿನೀಚಂ ಚೈಲಾಜಿನಕುಶೋತ್ತರಂ” ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಯೋಗ್ಯವಾದ ಯೋಗಾಸನಾರೂಢರಾಗುವರು. ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣನಿಧಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವರು. ಅನೇಕ ಯತೀಂದ್ರರೂ ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಯೇ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮುಗಿಸುವರು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ದಂತಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸಿ ಶೌಚಾಚಮನಾದಿಸಮೀಚೀನಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಲೋಕಪೂಜ್ಯರಾದ ಈ ಯತಿಕುಲತಿಲಕರೂ ಭುವನಗುರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಗೈವರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯತಿಶೇಖರರಿಗೂ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರು. ಈ ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಿರ್ದಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ಪವಡಿಪುವರು. ಗುರುಗಳು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ಅವರ ಸ್ನಾನಾಹ್ನಿಕಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅಂಗವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಬಹುವಿಧ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನವು ದೊರಕುವುದೆಂತು? ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮನನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಬಹುಕಾಲ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿದ್ದು ಬೆಳಗಿನಜಾವದಲ್ಲಿ ವಿವಶರಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರು ಎಚ್ಚಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮಿಂದಾದ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೆ ಮರುಗುವರು; ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವರು. ಗುರುಭರ್ತ್ಸನೆಗೆ ಹೆದರಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಟಾಕದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸರಿದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲುವರು. ವಿರಕ್ತಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೊಬ್ಬರು ಯೋಗಾಸನಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವರ ಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನು ದೀಪಗಳಿಂದ ಪ್ರದೀಪಗೊಳಿಸುವರು. ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾಚಮನಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಶಾಲಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮೆಗಳಮೇಲೆ ದೇವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಅತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುವರು. ಸುರಸೇವ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಪುಷ್ಪಗಳು ಅಮೃತಸ್ರಾವದಿಂದ ತುಂಬಿರುವುವು.

ಅನಂತರ ದಂಡೋದಕ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುವರು. (ದಂಡೋದಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಧ್ವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲೇ ಮಾಡುವರು.) ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥೋಚಿತ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವರು. ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಹಾಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞರ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ತೀರ್ಥ ಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಅನೇಕಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಿಗೂ ಶ್ರೀಪಾಂಗಳವರಿಗೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾ- ಸಂತರ್ಪಣೆಯ ಹಸ್ತೋದಕವಾಗಿ ಭೋಜನವು ನಡೆಯುವುದು. ಎಲ್ಲರೂ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿತರಾಗುವರು. ಅಂದಿನ ದಿನವು ಸದ್ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪುಣ್ಯದಿನವಾದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತರು ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಬಹಳ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ, ರಥೋತ್ಸವಗಳಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಏಕಾಂತಸೇವೆ- ಯಾದೊಡನೆ ಅಂದಿನದಿನದುತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. (ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಕಾಲದ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂ- ಗಳವರು ಮಹಾಪೂಜೆಯದೊಡನೆ ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಸ್ತೋದಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಯಾವ ತೊಂದರೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು- ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕೆಲವುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸದವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯ- ಚರಣರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಿಂದ ತಂದಿರುವ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ- ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲೂ ಗರುಡಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನರಿತು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಹಾಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ ಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಉತ್ತರದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ

ಹಸ್ತೋದಕವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಮಾಡುವರು. ಅದರೂ ಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಪಾದಂ-
ಗಳವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ.) ಮತ್ತು
ಪಾಲ್ಗುಣಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮಾಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ-
ಕೋತ್ಸವವು ನಡೆಯುವ ಏರ್ಪಾಡು ಕೂಡ ಇರುವುದು. ಪಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ
ದ್ವಾದಶಿಯಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಕಲ ವೈಭವಗಳೊಡನೆ ಆ ಉತ್ಸವವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಮೊದಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿಯು
ಹಾಡನ್ನೂ ದಾಸರಪದಗಳನ್ನೂ ಹಾಡುವರು. ಅನಂತರ ವಾಲಗವನ್ನೂದುವರು.
ಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು.
ಅನಂತರ ವಾಲಗದವರು ಮೊದಲಾದವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಸಾದದೊಂದಿಗೆ ಇತರ
ಶ್ರೀಗಳವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಭಾವನೆ
ಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವರು. ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ ರಾತ್ರಿ
ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ರತಿಕಾಮರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆನೆಯಮೇಲೇರಿಸಿ
ಪಾಲ್ಗುಣಮಾಸಮಹಿಮೋತ್ತಮದಿಂದ, ಲೋಕದ ಅಮಂಗಲಪರಿಹಾರಕ್ಕೋ-
ಸ್ಕರ ಮಠದ ಜನರು ಅದಕ್ಕುಚಿತವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಪಟ್ಟಣ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ರಥಬೀದಿಗೆ ಬರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ನೈಋತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಅಡಿಕೆಯಮರ ನೆಡುವರು. ತಳಿರು ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ರತಿಮನ್ಮಥರ
ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಆಮೇಲೆ ಅನೇಕ ತಮಾಷೆವಚನಗಳಿಂದ ಆನಂದಪಡುತ್ತಾ
ಕಾಮದಹನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಮರುದಿನ ಓಕುಳಿಯಾಟವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-
ಸನ್ನಿಧಿಯ ಕಾಮನ ಹಬ್ಬವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಚಾಂದ್ರಯುಗಾದಿಯದಿನ
ಅಂದರೆ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಾದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನೈವೇದ್ಯ-
ಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ನಡೆದು ಸಂತರ್ಪಣೆಯಾಗುವುದು. ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪತ್
ಮೊದಲೊಂದು ರಾತ್ರಿ ತೊಟ್ಟಲ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸಂತಖುತುವಾದುದರಿಂದ,
ಕೋಸಂಬರಿಗಳು, ಅರಳಿನ ಹುಳಿಯೋಗರ, ಪಚ್ಚಡಿಗಳು, ಪಾನಕ, ನೀರು-
ಮಜ್ಜೆಗೆಗಳ ನೈವೇದ್ಯದಿಂದ ವಸಂತಪೂಜೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಚೈತ್ರ
ಮಾಸದಷ್ಟೇ ಮೈಷಸಂಕ್ರಮಣದ ಮರುದಿನ ಸೌರಯುಗಾದಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷ

ತರದಿಂದಾಚರಿಸುವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಫಲವಸ್ತು ದರ್ಪಣಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಿಡುವರು. ಮರುದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅಲಂಕಾರಪೂಜೆಯವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜೆಗಳಾಗುವವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಜನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ನಡೆಯುವುದು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀದೇವರ ಉತ್ಸವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಥಬೀದಿಗೆ ತಂದು ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ನಿಹಿತ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಒಳಗೆಯೇ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುವುದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಕಿರಿಯರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ರಥೋತ್ಸವವಾದೊಡನೆ ಶ್ರೀದೇವರ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾಗುವಂತೆ ತೊಟ್ಟಿಲ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಗಳವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇತರ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಮಾಲಿಕೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯಾಗುವುದು. ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು ಸಂವತ್ಸರ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಇದಾದನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷತರದ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹಾಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಾದ ನಂತರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೂ ಅನ್ನದಾನವು ನಡೆಯುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಚೈತ್ರಮಾಸ ವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ವೈಶಾಖ ಬಹುಳದವರೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರದುರಲ್ಲೇ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಸಂತಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಅಕ್ಷಯ್ಯತೃತೀಯಾದಿಂದ ಪೂರ್ಣಿಮಾವರೆಗೆ ಈ ವಸಂತೋತ್ಸವವು ವಿಶೇಷತರದಿಂದ ಜರಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ವಸಂತಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಶೃಂಗರಿಸಿರುವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಂಟಪಪೂಜೆಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತಾ ವಿತರಣವಾದಮೇಲೆ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗರ್ಪಿಸಿದ ಕೋಸಂಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಾದಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆ ವೈಶಾಖಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಮೊದಲೊಂದು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಾಘಮಾಸದಂತೆ ವೈಶಾಖಮಹಿಮಾಪುರಾಣಗಳೂ, ವಾಚಕರಿಂದ ಹೇಳಿಸಲ್ಪಡುವವು. ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಈ ವಸಂತೋತ್ಸವವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರಗುವುದು. ಅಂದು ಸುಷ್ಣೋತ್ಸಮೂರುಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇವರ ರಥೋತ್ಸವವಾಗಿ ಆ ವಸಂತ

ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವರ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಸನ್ನಿಹಿತಶ್ರೀಪಾದಂ-
 ಗಳವರಿಗೆ ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳು ನಡೆದು ಮಾಲಿಕೆಮಂಗಳಾರತಿಗಳಾಗಿ
 ಶ್ರೀದೇವರನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಗುಡಿಗೆ ತರುವರು. ಅನಂತರ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ
 ಭಾಗಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿಗಳಿಗೆ ವಸಂತ
 ಸಂತರ್ಪಣೆಯ ಫಲಾಹಾರವು ನಡೆದು ಈ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು.
 ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ ವ್ಯಾಸಪೂಜೆಯಾಗಿ ಮಾಘಮಾಸದಂತೆ ವ್ಯಾಸಪೂಜೆ ಪ್ರಸಾದ
 ವಿತರಣೆಗಳಾಗುವವು. ಶ್ರೀನರಸಿಂಹಜಯಂತೀ ಶ್ರೀರಾಮನವಮೀ ಭೂವರಾಹ
 ಜಯಂತೀ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಗಳಾಗುವವು.
 ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ದಶಹರಾಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ
 ಸರೋವರದಲ್ಲಿ, ಸನ್ನಿಹಿತಳಾದ ಗಂಗೆಯಪೂಜೆಯು ವೈಭವದಿಂದ ಜರಗುವುದು.
 ವಿಶೇಷತರದ ಸಂತರ್ಪಣೆಯೂ ನಡೆಯುವುದು. ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮೀದಿನ
 ದೇವರಗುಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆದು ಉದ್ವರ್ತನವನ್ನು
 ಮಾಡುವುದಿದೆ. ದಶಮಿಯ ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಮಹಾಸಂಚಾರ್ಯತಾಭಿ
 ಷೇಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷತರದ ಪೂಜಾಸಂತರ್ಪಣೆಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ-
 ಷಾಢಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹೊರಗಿನ ಉತ್ಸವವನ್ನು
 ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಒಳಗೆಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಈ ದಿನವೂ ನವಗ್ರಹ
 ದಾನಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿ ದೇವರ ಉತ್ಸವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮೂಲ-
 ಪ್ರತಿಮೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೇ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಇರಿಸುವರು.
 ಆಷಾಢಶುದ್ಧಪ್ರಥಮವೈಕಾದಶಿಯಂದು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ-
 ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನ
 ಹೋಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಚಕ್ರಶಂಖಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು
 ತಮ್ಮ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಡುವರು. ಅನಂತರ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಮೊದಲಾದ
 ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡುವರು. ಹಿರಿಯಸ್ವಾಮಿಗಳು
 ತಾವೇ ಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅನಂತರ ಕಿರಿಯ
 ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೀರ್ಥಪ್ರಾಶನವನ್ನು ಮಾಡುವರು.
 ಅನಂತರ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೂ ಗುರುಗಳಿಂದ
 ತಪ್ಪಡಾಪ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು

ಕೇಳುವಪದ್ಧತಿಯಾಗಲೀ ಒಂದುಮಠದ ಶಿಷ್ಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಂದ ಮುದ್ರಾಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಪೂಜೆಯಾದನಂತರ ಶ್ರೀದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರವಾಗಿ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೆಲವುಹೊತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಶ್ರೀದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಕೆಲವುಹೊತ್ತು ಸಂಕೀರ್ತನೆ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪುರಾಣವಾಚನ ವಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ದೇವರಿಗೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲೇ ಜಾಗರಪೂಜೆಯಾಗಿ ಆ ಪ್ರಸಾದನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ತಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವ- ರೆಲ್ಲರೂ ದೇವರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾದ ತುಲಸಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವರು. ಇತರರಿಗೂ ಕೊಡುವರು. ಈ ತರದ ಜಾಗರ- ಪೂಜೆಗಳು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳ ಪ್ರತಿವಿಕಾದಶಿಯಲ್ಲೂ ಜರುಗುವವು. ಆಷಾಢಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯದಿನ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಥಮಶನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾಜನರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯ- ವಿತ್ತು. ನಾಗರಪಂಚಮಿಯ ದಿನ ನಾಗಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ವರ್ಷಪೂಜೆಯ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಪವಿತ್ರಾರೋಪಣವು ನಡೆಯುವುದು. ಮರುದಿನ ಆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಧರಿಸುವರು.*

ಸಿಂಹಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯು ಬಂದರೆ ಅಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ- ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೋತ್ಸವವು ಜರುಗುವುದು. ಆ ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ರಾತ್ರಿಪೂಜೆಯವರಿಗಿನ ಪೂಜೆಗಳಾಗುವವು. ತಳುಕುತೋರಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ- ಗುಡಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವರು. ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ರಾತ್ರಿಯ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನಾತರದ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವರು. ರಾತ್ರಿ

* ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಕಾಲದ ನಂತರ, ಮರುದಿನ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿಗರ್ಪಿಸಿ
chapter 3 ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿನ ಧರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿತು.

ಗೌಜಿಯಾದನಂತರ ದೇವರಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯದಿಂದ ರಚಿತವಾದ
ಯಂತೀಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವತಾರಕಥೆಯ ಪುರಾಣ
ವಚನ ನಡೆಯುವುದು. ಅನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಚಂದ್ರೋದಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವತಾರಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧ
ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ, ಶಾಲ್ಯನ್ನು, ಪರಮಾತ್ಮನ, ಚಿತ್ರಾತ್ಮನ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಲಡ್ಡುಗೆ
ಮೊದಲಾದ ಮಹಾನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹಾಪೂಜೆಯು ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ನಡೆಯುವುದು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೂ
ಅಕ್ಷರೂ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅಂದಿನದಿನ ಮರುದಿನದ
ಉತ್ಸವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ
ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನ
ಮೊದಲೇ ಹೊರಗೆ ರೋಹಿಣೀಸಹಿತಚಂದ್ರನಿಗೆ ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಹಾಲಿನಿಂದ
ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನಮಾಡುವರು. ಅನಂತರ ಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
ದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದಮೇಲೆ
ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಬಂದು
ನಿಂತವರು. ಅನಂತರ ಗಂಧಪುಷ್ಪಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಗುರುಗಳವರ
ಗೌಜಿಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಗಂಧೋದಕತೀರ್ಥವನ್ನು ಮೂರುಸಲ
ಪ್ರಾಶನಮಾಡುವರು. ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗುವುದು. ಅಂತೂ ಆ ದಿನಉಪವಾಸ
ಮಾಡಲೇ ಇರುವರು. ಹೀಗೆ ಆ ದಿನದ ಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಮರುದಿನ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷತರದ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹಾಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದ
ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜೆಗಳೂ ನಡೆದು ವಿಶೇಷವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಂತರ್ಪ-
ನೆಯೂ ನಡೆಯುವುದು. ಅನಂತರ ಅನೇಕರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ
ಅನೇಕವಿಧ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುವರು.
ಮೊದಲಾದ ಸಲುವಾಗಿ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುರುಜಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಮೃತ್ತಿಕಾಮಯ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸಕಲವೈಭವಗಳೊಡನೆ ಉತ್ಸವಹೊರಡಿಸಿ, ರಥದಲ್ಲಿ
ಮೊಡಿಸಿ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಗುರುಜಿಗಳಲ್ಲಿ
ಮೊದಲಿಗಿನವರಾದ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ ಭಾರತೀಗ್ರಂಥರತ್ನ ಮಾಲೆ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲೂ ರಥಬೀದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷತರಗಳಾದ ಎರಡು ಗುರುಜಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ, ಫಲ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಲಡ್ಡುಗೆಗಳು, ಅರಳುತುಂಬಿದ ದೊಡ್ಡ ಮಡಿಕೆ, ಕೆಂಪುನೀರಿನ ಮಡಿಕೆ, ಬರೆನೀರಿನ ಮಡಿಕೆ, ಬಾಳೆಗೊನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಜೋತಾಡಿಸಿ ಆ ವೇಷಧಾರಿಗಳಿಂದಲೇ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಿಸಿ, ಫಲಾದಿಗಳನ್ನು, ಹಾರಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಆಗ ವಿವಿಧವೇಷಧಾರಿಗಳು ಆ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೌಶಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಜನರನ್ನಾನಂದಪಡಿಸುವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಗುಡಿಯ ಎದುರಿನ ಕೊನೆಯ ಗುರುಜಿಯ ಕೆಲಸವಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂ-ಗಳವರು ಹಣಕಾಸುಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವರು. ಫಲಗಳನ್ನೂ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೂ ಎಸೆಯುವರು. ಜನರು ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ಉರುಳಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಗೆದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಹೀಗೆ ಜನರ ಶಕ್ತಿಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ನಡೆಯುವುದು. ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ, ಗಿಡವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಆನೆಯಿಂದಲೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಎಳೆಯುವಂತೆ ಹೊತ್ತಿಟ್ಟು ಆನೆಯಿಂದ ಕೀಳಿಸಿ ಜನರ ಕೌತುಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವರು. ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಿಕೆಯ ಮರವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಡುವರು. ಕುಶಲನು ಆ ಅಡಿಕೆಯ ಮರವನ್ನೇರಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಅನಂತರ ಓಕುಳಿಯಾಟ, ಚಂಡಾಟಗಳಾಗುವುವು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಧ್ಯಸರೋವರಕ್ಕೆ ತಂದು ವಿಸರ್ಜನೆಮಾಡುವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾಉತ್ಸವವು ಮೊಸರಬ್ಬ ಅಥವಾ ವಿಟ್ಟಪಿಂಡಿ ಉತ್ಸವವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಹಾಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ ಜರಗುವುದು. ಮತ್ತು ಸಿಂಹಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಋಗುಪಾಕರ್ಮವೂ, ಶ್ರಾವಣಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ ಯಜುರುಪಾಕರ್ಮವೂ, ಸಿಂಹಮಾಸದ ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮ-ಶಾಖಿಗಳ ಉಪಾಕರ್ಮವೂ ವಿಧಿಯಿಂದ ಊರಜನರ ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದು. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿನ ಶ್ರೀಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು (ಮೃತ್ತಿಕಾವಿಗ್ರಹ) ತಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಂಭ್ರಮ-ದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಗಣಹೋಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಗಣೇಶಾಂತರ್ಗತ ವಿಶ್ವಂಭರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು

ನಿನಗಳವರೆಗೆ ಗಣೇಶನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಮಹಾ
ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿಸರ್ಜನೋತ್ಸವವು ಜರುಗುವುದು. ಶ್ರೀಮಧ್ವ-
ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಹಾಕುವರು. ಆಶ್ವಯುಜಶುದ್ಧಪ್ರತಿಪತ್
ನೊದಲೊಂಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರೆಯ ಉತ್ಸವವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಆಗ ರಾಮೋತ್ಸವ ಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ಅಂದಿನಿಂದ
ಪ್ರತಿದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮೋಹಿನೀಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು
ಮಾಡುವರು. ಆಗ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಶ್ರೀದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದ,
ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಭಾರತ, ಸರ್ವಮೂಲ, ರಾಮಾಯಣ,
ಭಾಗವತ ಮೊದಲಾದ, ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಮೂಲಾ
ನಕ್ಷತ್ರದಂದು ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ನೂತನ
ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿ ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಾಲ್ಕುದಿವಸ ಪೂಜಿಸುವರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ
ಆ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತರದ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆಗಳೂ ನಡೆಯುವವು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಚಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು
ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಹಂಚುವರು.
ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಹಾನವಮಿಯಂದು ವಿಶೇಷತರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ
ಹೆಂಗಸರಿಗೂ, ಗಂಡಸರಿಗೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ, ಪಂಚಖಾದ್ಯವನ್ನು ಹಂಚುವರು.
ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವುದು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ
ವಿಸರ್ಜನೆಯಾದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಪಾರಾಯಣ
ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಯಥೋಚಿತ ಸಂಭಾವನೆ-
ಯನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಅನಂತರ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಂತಿಪಾಠವು
ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ವಿಜಯದಶಮಿಯ
ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೂತನಧಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹಮುಹೂರ್ತವು ನಡೆಯುವುದು.
ಅಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸಕಲವೈಭವದೊಡನೆ ಶ್ರೀದೇವರ
ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ಧಾನ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ
ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯು ನಡೆಯುವುದು. ಆ ನೂತನ
ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಟ್ಟುವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಟ್ಟುವರು

ಅಂದು ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ನವಾನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದರ್ಪಿಸಿ ವಿಶೇಷತರದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯಾಗುವುದು. ಅಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜವೈಭವಯೋಗ್ಯವಾದ ಗಜಪೂಜೆಯಾಗಿ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯು (ಪೌಂಜಿಯು) ಹೊರಟು ಕಡಿಯಾಳ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಮೀಪೂಜೆಯಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಏಕಾದಶಿಯು ಬರುವ ಬೆಳಗಿನಜಾವದಲ್ಲಿ ಶಂಖವಾದ್ಯ, ನಗರಿ, ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳ ವಿವಿಧರೀತಿಯ ವಾದನಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಭಾಗವತರು ಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆಗ ಅನೇಕ ದೀಪಾರಾಧನೆಗಳಿಂದಕೂಡಿ ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಜಾಗರಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಪೂಜೆಯು ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧದ್ವಾದಶಿಯ ಬೆಳಗಿನಜಾವದವರೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶಾಕವ್ರತವು ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ದಧಿವ್ರತವೂ ಭಾದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರವ್ರತವೂ ಆಶ್ವಯುಜದಲ್ಲಿ ದ್ವಿದಲವ್ರತವೂ ಶುದ್ಧದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆದು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತರೀತಿಯಿಂದ ನೈವೇದ್ಯಗಳು ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಆಶ್ವಯುಜಬಹುಳತ್ರಯೋದಶೀ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮದೀಪದಾನಮಾಡುವರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿಪೂಜೆಗೆ ವಿಶೇಷತರದ ಪಾಯಸಅಪೂಷಗಳ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಪೂಜೆಯಾದಮೇಲೆ ಸಕಲಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಜಲಪೂರಣವನ್ನು (ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು) ಮಾಡಿ ಗಂಗಾಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯಾಗುವುದು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯುವಾಗ ಚಂದ್ರೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಜಾಗರ ಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ ಉಷಃಕಾಲಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗಯೋಗ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರೆದುರಿನ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿನ ಮಧ್ವಸೀತಾಧಿಪತಿಗಳು ಸೇರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಪೂಜೆಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಹಿರಿಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಇತರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾದ

ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನವೂ ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸನ್ನಿಧಾನವೂ ಇರುವ ಕಾರಣ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಪೀಠಸ್ಥರನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ಸಕಲರೂ ಅಭ್ಯಂಗ-
ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವರು. ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷತರದ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುವುದು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿಪೂಜೆಯ ವರೆಗಿನ ಪೂಜಾದಿಗಳು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಜದಗದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚವರ್ಣಗಳಿಂದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ವಿಗ್ರಹ ವನ್ನು ಬರೆದು ದೀಪಾವಳೀಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ದೀಪಗಳನ್ನು ರಿಸಿ ಅತಿ ಸಂಭ್ರಮ ದಿಂದ ಬಲಿರಾಜನ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲೇ ಅಂದಿನ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಯಾಗುವುದು. ಪಾಡ್ಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪೂಜೆಯು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೈತೊಳೆದು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೋಗ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗೋಪೂಜೆಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ವಾದ್ಯವೈಭವಗಳಿಂದ ರಥಬೀದಿಯ ಸುತ್ತಲೂ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಓಡಬಿಡುವರು. ಆ ದಿನ ಹೊಸಬತ್ತದ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ದೇವರಿಗರ್ಪಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತುಲಸೀಪೂಜಾ ಆರಂಭವಾಗಿ ದ್ವಾದಶಿಯ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಕೇಶವಮೊದಲೊಂದು ಪದ್ಮನಾಭನ ವರೆಗಿನ ಹರರೂಪಗಳಿಗೆ ತುಳಸೀಸಹಿತ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ದೀಪಾರಾಧನೆ ಭಜನೆ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದಾಗುವ ಈ ಪೂಜೆಗೆ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಪುಣ್ಯಲಾಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನೇಕರು ಬರುವರು. ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧಪಾಡ್ಯದಿಂದ ಮೂರುಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಪೂರ್ಣಿಮಾವರೆಗೆ ಮಾಸ-
ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ ವ್ಯಾಸಪೂಜೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸಾದ ವಿತರಣವಾಗುವುದು. ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪೂಜೆಗಳಾಗಿ ತುಲಸೀಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಾಮೋದರ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿದಿನ ತುಲಸಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಗಡದ ತೊಪ್ಪಲಿನಿಂದ ದಿನಕ್ಕೊಂದುತರದ ಮಂಟಪವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತರದ ಸಂತರ್ಪಣೆಗಳು

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜರಗುವುದು. ದ್ವಾದಶೀ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ದೀಪೋತ್ಸವದ ಸಲುವಾಗಿ, ರಥಬೀದಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿದ ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಣತೆಗಳನ್ನಿಡುವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ದೀಪೋತ್ಸವದ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ರಥಗಳೂ ಶೃಂಗರಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಧ್ಯಸರೋವರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳ ಸಂಸ್ಥಾನಮೂಲಪ್ರತೀಮೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅತಿಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಪೂಜೆಯು ಜರುಗುವುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೂ ಕ್ರಬೋಧೋತ್ಸವಪೂಜೆಯಾಗಿ ಚಾಮರಸೇವೆ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಗಳಾಗುವವು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀದೇವರ ಮುಂಭಾಗದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ತೀರ್ಥಗಂಧಾಕ್ಷತೆ ಮಾಲಿಕೆಮಂಗಳಾರತಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗುವವು. ಅನಂತರ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ನವಗ್ರಹಫಲದಾನಗಳಾಗಿ, ಶ್ರೀಶ್ರೀಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವವಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುವುದು. ಆಗ ರಥಬೀದಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಎರಡೂಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯದೀಪಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಿರಿಸುವರು. ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷದೀಪಗಳನ್ನಿರಿಸುವರು. ಆಶ್ವಯುಜದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ವರೆಗೆ ವೈದ್ಯೋಮದೀಪಗಳನ್ನಿಡುವರು. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ದ್ವಾದಶೀಮೊದಲೊಂಡು ಪೂರ್ಣಿಮಾದವರೆಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಧನುರ್ಮಾಸ ಪ್ರಾರಂಭದಿನದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಷಃಕಾಲಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುವುದು. ಆ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾನ್ನ, ಶಾಲ್ಯನ್ನ, ದೋಸೆ, ಪರಮಾನ್ನ, ವಿವಿಧಶಾಕಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವರು. ಈ ಪೂಜೆಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪೂಜೆಯಂತೆಯೇ ಆರೋಗಣೆ ಹಾಡು, ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ, ವಾಲಗ, ಕದನಿಮೊದಲಾದಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಬಹಳಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಅದೇ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಭೋಜನವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರ ಭೋಜನವಾದೊಡನೆ ಶ್ರೀಪರ್ಯಾಯಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು

ದಕ್ಷಿಣಾಸಮೇತವಾಗಿ ಕೊಡುವರು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಗಳಾದ ಸಾತ್ವಿಕಗಳಾದ ವಿಶೇಷೋತ್ಸವ-ಗಳಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಉತ್ಸವಗಳು ಚಿಕ್ಕರೂಪದಿಂದಿದ್ದರೂ, ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ನೆಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಈ ವಿಶೇಷೋತ್ಸವಗಳೂ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವಗಳೂ, ಈಗಿನ ಇಡೀಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಂಡುಬರಲೇನೂ ಆಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಶೇಷೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಆಗಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇಡೀಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂರ್ಣಕರುಣಾಪಾತ್ರರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾದ ಆತನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನರಿತು ಭಾರತದೇಶದ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನಧರಿಸಿ ಸಾತ್ವಿಕಸನ್ನತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತಮಗಿತ್ತ ಆಣತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ಸ್ಥಾನತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ತಾವೂ ಶ್ರೀಮದನಂತಾಸನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ ತಮ್ಮ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ಸಂದರ್ಶನಮಾಡುವ ಸುಜನಸಂದೋಹಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಪಾದಪದ್ಮಾರಾಧಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಶಮದಮಾದಿಗಳನ್ನನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಇಂತಹ ಪಾವನವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಆದಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀಸುಮಧ್ಯವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಪರಮ

ಪ್ರೀತರಾಗಿ “ಗ್ರಂಥವು ಅಖಿಲಮಾಧ್ವಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರರೂಪವಾಗಲಿ”ದು
 ವರವನ್ನಿತ್ತರು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೂ, ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳ ಜನರು
 ತಮ್ಮ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅವರ್ತನೆಮಾಡಿದಲ್ಲಿ
 ಅವರ ಆಪತ್ತುಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ದೊರೆಯುವು
 ವೆಂದು ಅನೇಕರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತರು ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವರು. ಮತ್ತು
 ಅಧಿಕಾರಿಯು ಈ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಗುರುಮುಖ
 ದಿಂದ ಉಪದೇಶಹೊಂದಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಗುರುಮುಖದಿಂದ
 ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವ
 ನೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವು ಬಲ್ಲವರ ಅನುಭವವೇದ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಅಂದಮೇಲೆ
 ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಮಹಿಮೆ, ಆಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಹೀಗಿದೆ
 ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರ
 ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಂಡವ
 ರಾಗಿರುವರು. ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿಯೂ
 ಇರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು
 ತೀರ್ಥರೊಬ್ಬರು. ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರೊಬ್ಬರು. ಇಂತಹ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭ
 ತೀರ್ಥರು ಆಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿ-
 ಸುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯಸಂಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಕಾಣಿಕೆ
 ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರೀತಿದ್ವಾರಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೀತಿಯಾಗ-
 ಲೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆ
 ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆಗೋಸ್ಕರ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭ
 ತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರು
 ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅದೃಶ್ಯರಾದಮೇಲೆ ಕೆಲವುವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಸ್ಥಾ
 ನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭೂವರಾಹರ ಪೂಜೆ, ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು
 ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ-
 ಶಿಷ್ಯರಾದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು.
 ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೆಲವುಕಾಲವಿದ್ದು
 ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಚ್ಛಂದಸಿರಣ

ವನ್ನರಿತು ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲೋಸುಗ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕುಮಾರಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ ಈಗಲೂ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಇವರು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ತಿಳಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅವರು ಗೋಚರವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮುರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವುದು. ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಿಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವರು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಜಗದ್ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯರಾಗಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾಗಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಸಮಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿತು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಆಚಾರ್ಯರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಯಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಹಿಂದೆ ಈಗಿನಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀದೇವರ ಮಧ್ಯಗುಡಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರೆದುರು ದಿವ್ಯವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪವಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಮಂಟಪದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಈಗ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಚಾವಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಗುಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವರು. ಇಂತಹ ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಎರಡೆರಡು ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಎರಡು ಕಂಬಗಳ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತರ ಬದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವಾದರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಐತರೇಯ ಮತ್ತಿತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನು ಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ಥಳವು ಆಚಾರ್ಯರಿಗಭಿಮತವಾದ ಸ್ಥಳವಾದುದರಿಂದ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಾಠಪ್ರವಚನಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನಾರೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸದಾ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಅವತರಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಣತಿಯಂತೆ ದುಃಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸನಾರಾಯಣರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವೇದಾರ್ಥನಿರ್ಣಾಯಕಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸನಾರಾಯಣರ ಅಡಿದಾನರೆಗಳಲ್ಲಪಿಸಿದರು. ಇದರ ಮೊದಲು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಸಾರವಾದ ಗೀತೆಗೆ ಭಾಷ್ಯ—ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಗೀತೆಯ ಪರಮ ತತ್ವವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದರು. ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಹಿಸುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಇತರರು ಮನ

ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಭಾಷ್ಯರಚನೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಿಗುಪದೇಶಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಸರಿಯಾದ
ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನ್ಯಾಯವಿವರಣೆ
ಗಳನ್ನೂ, ನಿತ್ಯಪಾರಾಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಣುಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ ರಚಿಸಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನು
ಧ್ವರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾ
ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ, ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ
ಮಾಡಿ ಪುರಾಣಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಋಗ್ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ರಚಿಸಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೆಂಬುದನ್ನು ಭೋಧಿಸಿದರು. ಇನ್ನು, ಕಥಾ-
ಲಕ್ಷಣ, ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣ, ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನ, ತತ್ವವಿವೇಕ, ಮಾಯಾವಾದ-
ಖಂಡನ, ತತ್ವೋದ್ಯೋತ, ವಿಷ್ಣುತತ್ವನಿರ್ಣಯ, ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು
ರಚಿಸಿ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ತಂತ್ರಸಾರಸಂಗ್ರಹವೆಂಬ
ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಧ್ವರಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದರು. ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ, ನಖಸ್ತುತಿ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತ-
ಮಹಾರ್ಣವ, ಜಯಂತಿನಿರ್ಣಯ, ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪ, ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ
ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು
ಹೀಗೆ ರತ್ನಗಳಂತಿರುವ ಮೂವತ್ತೇಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ
ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಹರಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯನೆಂದು ಜನರಿಗುಪದೇಶಿಸಿದರು. ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ತಮ್ಮಿಂದ
ಆಶ್ರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇತರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮಿಂದ ರಚಿತಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಾ,
ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಿಗಭಿಮತವಾದ
ಅನಾದಿವೈಷ್ಣವಮತವನ್ನು ಧ್ವರಿಸಿದರು. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಅನಾದಿಯಿಂದ
ಇರತಕ್ಕವುಗಳೇ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು ತಮಗೆ
ಸರಿಕಂಡ ಮತಗಳನ್ನು ಧ್ವರಿಸುವರು. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಪುರಾಣಾದಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವುಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುವು. ಆದರೆ
ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಸರಿಯಾದವುಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರೂ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಮತ ಅಥವಾ ೧೫

ಪೋಷಕರು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧೦ ರೂ. ಗಳಂತೆ ಕೊಡತಕ್ಕವರು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಫ್. ವೆಂಕಟಪ್ಪ, ವೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ಟನ್

೫೯-೬೦

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೧ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜಯರಾಮಾಚಾರ್ಯ, ರಾಗೋಡು

೫೯-೬೦

೨ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಗರಾವ್, ಬಿ.ಇ. ರಿಟ್ಟೆರ್ಡ್ ಚೀಫ್

ಇಂಜಿನೀರ್, ಬೆಂಗಳೂರು ,,

೩ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಾಚಾರ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೪ ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ್, ಜಗಳೂರು

,,

೫ ಶ್ರೀ ಯಂ. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬೊಂಬಾಯಿ

,,

೬ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೭ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಗೌರವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೮ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್-ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಗೋನ್ನಾರ್

,,

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನ
ಆಭಿನಂದಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂ.

ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಭಾಷ್ಯರಚನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಿಗುಪದೇಶಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಸರಿಯಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನ್ಯಾಯವಿವರಣೆ ಗಳನ್ನೂ, ನಿತ್ಯಪಾರಾಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಣುಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ ರಚಿಸಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಧ್ವರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾ ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ, ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಪುರಾಣಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಋಗ್ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೆಂಬುದನ್ನು ಭೋಧಿಸಿದರು. ಇನ್ನು, ಕಥಾ- ಲಕ್ಷಣ, ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣ, ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನ, ತತ್ವವಿವೇಕ, ಮಾಯಾವಾದ- ಖಂಡನ, ತತ್ವೋದ್ಯೋತ, ವಿಷ್ಣುತತ್ವನಿರ್ಣಯ, ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ತಂತ್ರಸಾರಸಂಗ್ರಹವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದರು. ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ, ನಖಸ್ತುತಿ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತ- ಮಹಾರ್ಣವ, ಜಯಂತೀನಿರ್ಣಯ, ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪ, ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ರತ್ನಗಳಂತಿರುವ ಮೂವತ್ತೇಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹರಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯನೆಂದು ಜನರಿಗುಪದೇಶಿಸಿದರು. ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ತಮ್ಮಿಂದ ಆಶ್ರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇತರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೂ, ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮಿಂದ ರಚಿತಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಾ, ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಿಗಭಿಮತವಾದ ಅನಾದಿವೈಷ್ಣವಮತವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದರು. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಇರತಕ್ಕವುಗಳೇ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು ತಮಗೆ ಸರಿಕಂಡ ಮತಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸುವರು. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಪುರಾಣಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುವು. ಆದರೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ಸರಿಯಾದವುಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು

Chapter 10. ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರೂ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಮತ ಅಥವಾ ತ್ರಿಪಿರ

ಪೋಷಕರು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧೦ ರೂ. ಗಳಂತೆ ಕೊಡತಕ್ಕವರು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ, ನೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ಟೇ

೫೯-೬೦

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೧ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜಯರಾಮಾಚಾರ್ಯ, ರಾಗೋಡು

೫೯-೬೦

೨ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಗರಾವ್, ಬಿ.ಇ. ರಿಟೈರ್ಡ್ ಚೀಫ್

ಇಂಜಿನೀರ್, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೩ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಾಚಾರ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೪ ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ್, ಜಗಳೂರು

,,

೫ ಶ್ರೀ ಯಂ. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬೊಂಬಾಯಿ

,,

೬ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೭ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಗೌರವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

,,

೮ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್-ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಗೋನ್ನಾರ್

,,

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು
ಆಭಿವರ್ಧಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದ

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾನ್, ದಾವಣಗೆರೆ.

ಬೆಲೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಚಾರ್ಜಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿ.ಪಿ. ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಪ್ರಾಯಃ ೧೫ ಆಣೆಗಳಾಗಬಹುದು).

೨. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ.

ಬೆಲೆ ಆರಾಣೆ. ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿ ೮ ನ.ಪೈ ಹೆಚ್ಚು.

೩. ಶ್ರೀಹರಿಸರೋತ್ತಮಚೌಪದಿ

ಬೆಲೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ. ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ೮ ಪೈಸೆ.

೪. ಶ್ರೀಯಾದನಾರ್ಯರಚರಿತ್ರೆ

ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು.

ಬೆಲೆ ಎಂಟಾಣೆ. ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ೮ ಪೈಸೆ.

(12 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣಕಳಿಸಿದರೆ
ಸೇಕಡ 25 ಭಾಗ ಕಮಿಷನ್.)

‘श्रीपतिर्मानदो नः’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿವಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ಭಕ್ತಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦] ೧೯೬೦—ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ [ಸಂಚಿಕೆ ೪-೫

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ: ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

— ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩
ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-ಳ	೩೬೧

ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳ ಮುನ್ನುಡಿ ಮೊದಲಾಮವೂ ಇವೆ.

ಸೂಚನೆ

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪೀಗೀತೆ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳ ಮುನ್ನುಡಿ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬೈಂಡುಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದಂಶ ಇದೆ: ಪಾಂಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ) 22 - 24 - 25 ಹೀಗಿರುವ ಸಂಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಿಪ್ಪನ್ನು ಕಳೆದು, ಉಳಿದ 2 - 4 . 5 ಹೀಗೆ ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

— ಸಂ.

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿನಿಷ್ಠ ಜಿ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

1. ಡಾ|| ಎಂ. ಎಸ್. ಕುಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ, ಅದಿವಾಳೆ.
2. ಶ್ರೀ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್, ದೊಡ್ಡ ಜಾಲ.
3. ಡಾ|| ಎನ್. ಎಸ್. ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾವ್, ಎಲ್.ಎ.ಎಫ್.ಎಸ್.
ಕೊಗನೂರು.
4. ಡಾ|| ಬಿ. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣರಾವ್, ಬಸವಾಸೆಟ್ಟ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ದಯೆ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ:’ ||

ಸಂಪುಟ ೧೦	೧೯೬೦—ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮಾರ್ಚ್	ಸಂಚಿಕೆ ೪-೫
-------------	----------------------	---------------

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ರಾಗ ಶಂಕರಾಭರಣ—ಅಟತಾಳ

ನರಸಿಂಹ ಪಾಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ

|| ಪ ||

ನರಸಿಂಹ ನಮಿಸೆ ನಾ ನಿನ್ನ, ಚಾರು-

ಚರಣಕಮಲಕೆ ನೀನೆನ್ನ, ಆಹಾ

ಕರವ ಪಿಡಿದು ನಿಜಶರಣನೆಂದೆನಿಸು ಭಾ-

ಸುರಕರುಣಾಂಬುಧಿ ಗರುಡವಾಹನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ಅ ಪ ||

ತರಳಪ್ರಹ್ಲಾದನ ನುಡಿಯ, ಕೇಳಿ

ತ್ವರಿತದಿ ಬಂದೆ ಏನ್ನೊಡೆಯ, ಏನು

ಕರುಣಾಳು ಭಕ್ತರ ಭಿಡೆಯ. ಮೀರ-

ಲರಿಯೆನೆಂದೆಂದು ಕೆಂಗಿಡಿಯ, ಆಹ

ಭರದಿಂದುಗುಳುತ ಬೊಬ್ಬಿರಿದು ಬೆಂಬೊತ್ತಿ ಕ-

ಬುರಕಶಿವುವಿನ ಮುಂಗುರುಳ ಪಿಡಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೧ ||

ಪ್ರಳಯಾಂಬುನಿಧಿ ಘನಘೋಷ- ದಂತೆ
 ಘುಳಿಘುಳಿಸುತಲಿ ಪ್ರದೋಷ- ಕಾಲ
 ತಿಳಿದು ದೈತ್ಯನ ಅತಿರೋಷ- ದಿಂದ-
 ಪ್ರಳಸಿ ಮೇದಿನಿಗೆ ನಿರ್ದೋಷ, ಆಹ
 ಸೆಳೆಸೆಳೆಯುತ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಕನ್ನೆತ್ತರೋ-
 ಕುಳಿಯನಾಡಿದೆ ದಿಶಾವಳಿಗಳೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೨ ||

ಕ್ರೂರದೈತ್ಯನ ತೋರಕರುಳ, ತೆಗೆ-
 ದ್ವಾರ ಮಾಡಿದೆ ನಿಜಕೊರಳ, ಕಂಡು
 ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯರರಳ ಪುಷ್ಪ-
 ಧಾರೆಗರೆದವೇಗ ತರಳ, ಆಹ
 ಧೀರಪ್ರಹ್ಲಾದಗೆ ತೋರಿ ತ್ವದಂಘ್ರಿಸ-
 ರೋರುಹವನು ಕಾಯೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೩ ||

ಜಯ ಜಯ ದೇವವರೇಣ್ಯ, ಮಹ-
 ಧೈಯನಿವಾರಣ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ, ಗುಣ-
 ತ್ರಯದೂರ ದುರಿತಾರಣ್ಯಧನಂ-
 ಜಯ, ಜಗದೇಕಶರಣ್ಯ, ಆಹ
 ಲಯವಿವರ್ಜಿತ ಲೋಕತ್ರಯವ್ಯಾಪ್ತ ನಿಜಭಕ್ತ-
 ಪ್ರಿಯ ಘೋರ ಭಯಹರ ದಯಮಾಡೆನ್ನನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೪ ||

ಕುಟಿಲದ್ವೇಷದವ ನೀನಲ್ಲ, ನಿನ್ನಾ-
 ಭಟಕಂಜಿದರು ಸುರರೆಲ್ಲ, ನರ-
 ನಟನೆ ತೋರಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಲ್ಲ, ಇದು
 ಸಟಿಯಲ್ಲ ಅಪ್ರತಿಮಲ್ಲ, ಆಹ

ವಟಪತ್ರಶಯನ ಧೂರ್ಜಟಿನಂದ್ಯ ಜಗನ್ನಾಥ-

chapter ೨ ಕೃತಾಂಜಲಿ - ಪುಟದಿ ಬೇಡುವೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೫ || ೦೩

(ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ)

“ಮಹಾನಂದತೀರ್ಥಸ್ತು ಯೇ ಭಾಷ್ಯಭಾವಂ
ಮನೋವಾಗ್ಧಿರಾವರ್ತಯಂತೇ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾ
ಸುರಾದ್ಯಾ ನರಾಂತಾ ಮುಕುಂದಪ್ರಸಾದಾ-
ದಿಮಂ ಮೋಕ್ಷಮೇತೇ ಭಜಂತೇ ಸದೇತಿ”

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರವರ ಭಾಷ್ಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನವಚನಗಳಿಂದ ಅವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದವರು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದರೆ ನರರಿಂದ ಸುರರವರೆಗೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯದ ಮನನದಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ ನರನೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಾನಂದವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ದೊಡ್ಡದೇವತೆಯೂ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯಷ್ಟೂ ಆನಂದ ಹೊಂದಲವಕಾಶವಿದೆ. ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪೂರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ಉಣ್ಣಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಅಪೂರ್ವಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದಮುನಿವರರ ಭಾಷ್ಯ. ಸುರರಿಂದಲೂ ಸದಾ ಸೇವ್ಯವಾದ ಈ ಭಾಷ್ಯದ ಭಾವವನ್ನು ನಾರದಾದಿದೇವರ್ಷಿಗಳೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಬೀರಿದರು; “ವರಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಓದುವುದೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ” ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ಆಮೃತವಾಣಿಯನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಭಾಷ್ಯಭಾವವನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದರೂ, ಆನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಟ ಮಹಾಕ್ಷರಗಳ (ಭಾಷ್ಯಗಳ) ಉಚ್ಚಾರಣೆ ನಮ್ಮ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಮಂಗಳತನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದೆಂದು ಅವರು ಸಾರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯಭಾವಗಳನ್ನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಂಶರಿಂದಲ್ಲದೆ ನಾವು ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿ ಎಲ್ಲಿಯದು? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ ಟೀಕಾಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಬೀರಿರುವ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಟೀಕಾಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೇ ಸಾಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣವು

ವಿಚಾರ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪೂರ್ಣ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟವರು ದಾಸಾಯರಗಳು. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಿಚಾರಗಳಿಂದ, ತರ್ಕವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಅಂಗಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಪರವಾದಿಗಳಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಟೀಕಾದಿಗಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದಲ್ಲದೆ ದಾಸಾಯರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಟೀಕಾದಿಗಳ ವಾಕ್ಯವೇ ಆಗಲಿ, ದಾಸಾಯರ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಆಗಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ದರೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವಾಣಿಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಶ್ರೀ- ಬಾದರಾಯಣರ ಗ್ರಂಥದ್ವಾರಾ, ವೇದದ ಸಾಕ್ಷಾತ್‌ಜ್ಞಾನವೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಧನವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಇದರಿಂದ ಟೀಕಾದಿ ಗಳ-ದಾಸರ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತಿಳಿದಂತಾಯ್ತು. [೨೨]

ಪ್ರಕೃತ, ತಮಿಳು ದೇಶದ ಹರಿಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರದ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವೈಷ್ಣವರು ಶ್ರೀಹರಿ- ದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ತಮಿಳು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅರಿಯದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ದಾಸಾಯರ ವಾಣಿ-ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ತಮಿಳು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಈಗ ೪-೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಕೊಯಮುತ್ತುರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವನವಮಾ ಉತ್ಸವಾಂಗವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮಹಾಶಯರ ಉತ್ಸಾಹ - ಒತ್ತಾಯ ವನ್ನು ಕಂಡು, ಕಡೆಯಪಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂ|| ವೈಶಾಖದ ಅಕ್ಷಯ್ಯತೃತೀಯೆ ಗಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯು ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆ ಅವರ ಕೈಸೇರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ, ನಡೆಸಿಕೊಡಲು ಶ್ರೀ- ದಾಸಾಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ- ವರದನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕನೆರವೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈಗಿ ರುವ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧು ಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ತರಿಸಲು ತಿಳಿಸಿ—ಅಭೂತಪೂರ್ವಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಬೇಡಿರೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿ, ತಲಾ ೫—೫ ರೂ. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಕಳಿಸು ವಂತೆ ಬರೆದು ಸಹಕರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಸಜ್ಜನರ ನೆರವಿನಿಂದ ದೇಶ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತರಸ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತಾದರೆ ಆ ಮಹನೀಯರ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರೊಳಗಿರುತ್ತದೆ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ರಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ’ ||

ಸಂಪುಟ

೧೦

೧೯೬೦—ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮಾರ್ಚ್

ಸಂಚಿಕೆ

೪-೫

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ರಾಗ ಶಂಕರಾಭರಣ—ಅಟತಾಳ

ನರಸಿಂಹ ಪಾಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ

|| ಪ ||

ನರಸಿಂಹ ನಮಿಪೆ ನಾ ನಿನ್ನ, ಚಾರು-

ಚರಣಕಮಲಕೆ ನೀನೆನ್ನ, ಆಹಾ

ಕರವ ಪಿಡಿದು ನಿಜಶರಣನೆಂದೆನಿಸು ಭಾ-

ಸುರಕರುಣಾಂಬುಧೆ ಗರುಡವಾಹನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ಅ ಪ ||

ತರಳಪ್ರಹ್ಲಾದನ ನುಡಿಯ, ಕೇಳಿ

ತ್ವರಿತದಿ ಬಂದೆ ಏನ್ನೊಡೆಯ, ಏನು

ಕರುಣಾಳು ಭಕ್ತರ ಭಿಡೆಯ- ಮಾರ-

ಲರಿಯೆನೆಂದೆಂದು ಕೆಂಗಿಡಿಯ, ಆಹ

ಭರದಿಂದುಗುಳುತ ಬೊಬ್ಬಿರಿದು ಬೆಂಬೊತ್ತಿ ಕ-

ಬುರಕಶಿಪುವಿನ ಮುಂಗುರುಳ ಪಿಡಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೧ ||

ಪ್ರಳಯಾಂಬುನಿಧಿ ಘನಘೋಷ- ದಂತೆ
 ಘುಳಿಘುಳಿಸುತಲಿ ಪ್ರದೋಷ- ಕಾಲ
 ತಿಳಿದು ದೈತ್ಯನ ಅತಿರೋಷ- ದಿಂದ-
 ಸ್ವೇಳಸಿ ಮೇದಿನಿಗೆ ನಿರ್ದೋಷ, ಆಹ
 ಸೆಳೆಸೆಳೆಯುತ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಕನ್ನೆತ್ತರೋ-
 ಕುಳಿಯನಾಡಿದೆ ದಿಶಾವಳಿಗಳೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೨ ||

ಕ್ರೂರದೈತ್ಯನ ತೋರಕರುಳ, ತೆಗೆ-
 ದ್ವಾರ ಮಾಡಿದೆ ನಿಜಕೊರಳ, ಕಂಡು
 ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯರರಳ ಪುಷ್ಪ-
 ಧಾರೆಗೆರೆದರ್ವೇಗ ತರಳ, ಆಹ
 ಧೀರಪ್ರಹ್ಲಾದಗೆ ತೋರಿ ತ್ವದಂಘ್ರಿಸ-
 ರೋರುಹವನು ಕಾಯ್ದೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೩ ||

ಜಯ ಜಯ ದೇವವರೇಣ್ಯ, ಮಹ-
 ಧೈಯನಿವಾರಣ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ, ಗುಣ-
 ತ್ರಯದೂರ ದುರಿತಾರಣ್ಯಧನಂ-
 ಜಯ, ಜಗದೇಕಶರಣ್ಯ, ಆಹ
 ಲಯವಿವರ್ಜಿತ ಲೋಕತ್ರಯವ್ಯಾಪ್ತ ನಿಜಭಕ್ತ-
 ಪ್ರಿಯ ಘೋರ ಭಯಹರ ದಯಮಾಡೆನ್ನನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

|| ೪ ||

ಕುಟಿಲದ್ವೇಷದವ ನೀನಲ್ಲ, ನಿನ್ನಾ-
 ಭಟಕಂಜಿದರು ಸುರರೆಲ್ಲ, ನರ-
 ನಟನೆ ತೋರಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಲ್ಲ, ಇದು
 ಸಟಿಯಲ್ಲ ಅಪ್ರತಿಮಲ್ಲ, ಆಹ

ವಟಿಸತ್ತಶಯನ ಧಾರ್ಜುಟವಂದ್ಯ ಜಗನ್ನಾಥ-

ನಿಶ್ಚಲ ಕೃತಾಂಜಲಿ - ಪುಟದಿ ಬೇಡುವೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಮಹಾನಂದತೀರ್ಥಸ್ಯ ಯೇ ಭಾಷ್ಯಭಾವಂ
ಮನೋವಾಗ್ಧಿರಾವರ್ತಯಂತೇ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾ
ಸುರಾದ್ಯಾ ನರಾಂತಾ ಮುಕುಂದಪ್ರಸಾದಾ-
ದಿಮಂ ಮೋಕ್ಷಮೇತೇ ಭಜಂತೇ ಸದೇತಿ”

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರವರ ಭಾಷ್ಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನವಚನಗಳಿಂದ ಅವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದವರು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದರೆ ನರರಿಂದ ಸುರರವರೆಗೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯದ ಮನನದಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ ನರನೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಾನಂದವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ದೊಡ್ಡದೇವತೆಯೂ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಆನಂದ ಹೊಂದಲವಕಾಶವಿದೆ. ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪೂರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ಉಣ್ಣಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಅಪೂರ್ವಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದಮುನಿವರರ ಭಾಷ್ಯ. ಸುರರಿಂದಲೂ ಸದಾ ಸೇವ್ಯವಾದ ಈ ಭಾಷ್ಯದ ಭಾವವನ್ನು ನಾರದಾದಿದೇವರ್ಷಿಗಳೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಬೀರಿದರು; “ವರಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಓದುವುದೆ ಮಂಗಳ್ಯ” ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ಅವ್ಯುತ್ಪಾದಿತವನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಭಾಷ್ಯಭಾವವನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದರೂ, ಆನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಹೊರಹೊರಟ ಮಹಾಕ್ಷರಗಳ (ಭಾಷ್ಯಗಳ) ಉಚ್ಚಾರಣೆ ನಮ್ಮ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಮಂಗಳತನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದೆಂದು ಅವರು ಸಾರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯಭಾವಗಳನ್ನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಂಶರಿಂದಲ್ಲದೆ ನಾವು ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿ ಎಲ್ಲಿಯದು? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ ಟೀಕಾಟೀಪಣಿಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಬೀರಿರುವ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧಿತವಿಚಾರ. ಟೀಕಾಟೀಪಣಿಗಳೇ ಸಾಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ

ವಿಚಾರ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪೂರ್ಣ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವಂತೆ ಹೇಳ ಹೊರಟವರು ದಾಸಾಯರ್‌ಗಳು. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಿದ್ದರೂ, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಿಚಾರಗಳಿಂದ, ತರ್ಕವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಅಂಗಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಪರವಾದಿಗಳಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಟೀಕಾದಿಗಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದಲ್ಲದೆ ದಾಸಾಯರ್ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಟೀಕಾದಿಗಳ ವಾಕ್ಯವೇ ಆಗಲಿ, ದಾಸಾಯರ್ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಆಗಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ದರೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವಾಣಿಯು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಶ್ರೀ-ಬಾದರಾಯಣರ ಗ್ರಂಥದ್ವಾರಾ, ನೇದದ ಗಾತ್ರಾತ್‌ಜ್ಞಾನವೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಧನವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಇದರಿಂದ ಟೀಕಾದಿ ಗಳ-ದಾಸರ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತಿಳಿದಂತಾಯ್ತು.

ಪ್ರಕೃತ, ತಮಿಳು ದೇಶದ ಹಂಭಕ್ಕುರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರದ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವೈಷ್ಣವರು ಶ್ರೀಹರಿ-ದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ತಮಿಳು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಆಸಿಸಿದಾರೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ದಾಸಾಯರ್ ವಾಣಿ-ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ತಮಿಳು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಈಗ ಏ-ಇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವನವಮಾ ಉತ್ಸವಾಂಗವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮಹಾಶಯರ ಉತ್ತರ - ಒತ್ತಾಯ ವನ್ನು ಕಂಡು, ಕಡೆಯಪಕ್ಷ ಶ್ರೀಶಾರವರ್ ಸಂ|| ವೈಶಾಖದ ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯಿ ಗಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯು ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆ ಅವರ ಕೈಸೇರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ, ನಡಿಸಿಕೊಡಲು ಶ್ರೀ-ದಾಸಾಯರ್ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ-ವರದನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕನೆರವೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈಗ ರುವ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧು ಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ತರಿಸಲು ತಿಳಿಸಿ—ಅಭೂತಪೂರ್ವಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಡಿರೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿ, ತಲಾ ೫—೫ ರೂ. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಕಳಿಸು ವಂತೆ ಬರೆದು ಸಹಕರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಸಜ್ಜನರ ನೆರವಿನಿಂದ ದೇಶ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತರಸ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತಾದರೆ ಆ ಮಹನೀಯರ ಅಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮೊಸಲು.

ಸರಿಯಾದದ್ದು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ ಮೂರುವಿಧರಾದ ಜೀವರು ತಮತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮತವನ್ನಾರಿಸಿ ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ತಥ್ಯಾಂಶಗಳು ತಿಳಿಯಬರುವುವು. ಈ ತರವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಸರಣಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸರ್ವೋತ್ತಮತೆಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿರುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರೇ ಕೆಲವು ಮತಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವರು. ಕೆಲವು ಮತಗಳು ದುಷ್ಟಗಳೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ದೇವಿಯೇ, ಮಾಯಾವಾದವು ಕೆಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಬೌದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಿಯಲ್ಲಿನಿಂತು ನಾನೇ ಹೇಳಿದುದಾಗಿದೆ". ಎಂದು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರ ತತ್ವಾರ್ಥಸಂವಾದ ವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ವರು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅದ್ವೈತಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರವಿಷಯ ಹೇಳಿರುವರು.

ಶ್ರೀ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣದ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಮಹಾತ್ಮೆಯ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೂತಾಚಾರ್ಯರು, ಹಿಂದೆ ಭಾಗೀರಥೀತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ವಾಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ 'ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಪರಮಗಳು ನಾಶಹೊಂದುವುವು. ಎಂದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವೆನು. ನಾಶವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಪುನಃ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಧರ್ಮಗಳುಂಟಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ತಿಳಿದ ಮಹಾತ್ಮರೇ! ನಾಶಹೊಂದಿರುವ ಭಗವದ್ಧರ್ಮ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಯಾರು ಉದ್ಧರಿಸುವರು? ಹೇಳಿರೆನ್ನಲು ವಾಮದೇವರು 'ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಸಹಸ್ರದ ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ದಾಟಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸೌಗಂಧಿಕ ವನದಲ್ಲಿ ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕ್ರೋಧವಶರಾದ ಕ್ರೂರರೂ, ಹಿಂದೆ ರುದ್ರನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವರು. ಒಟ್ಟಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಾವಿರದ ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷದಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರದ ಎರಡು

ನೂರು ವರ್ಷದ ಒಳಗೆ ಮಣಿಮಂತ ಮೊದಲಾದವರೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವರು. ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸದ್ಧರ್ಮದೂಷಕರಾಗುವರು. ಕೆಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಧರ್ಮಗಳೂ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ನಾಶಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆ ವಿಷ್ಣುವು ವಾಯುದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ! ನನ್ನ ಅನಾದಿ ಸದ್ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸು” ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಹೊಂದಿದ ವಾಯುದೇವರು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಸನ್ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಗೀತೆಗೂ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವರು. ಪಾಂಡುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ, ಸದ್ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವರು. ಆಗ ಶುಕಮುನಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವಾಂಶರು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮಾಡುವರು” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.

ಅಲಕಾಪುರಿಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ “ಪಾಪಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಾಸಕ್ತರು ಸದ್ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ದೂಷಿಸುವರು. ಹೀಗಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲದನಂತರ ಒಬ್ಬ ಯತಿಶೇಖರನು ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವನು. ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ಪಾಂಡುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವನು. ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವನು,” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣ ಶ್ರೀ ಮುಷ್ಣಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಧರ್ಮ ಲೇಶವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ವೈವಸ್ವತಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರೂ ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಿರುವ ರಾಕ್ಷಸರೂ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಮತಪ್ರವರ್ತಕರಾಗುವಾಗ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವನು. ಆ ಪ್ರಾಣನಾದರೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ದಶಪ್ರಮತಿ (ಕರ್ಣ)

ಪ್ರಜ್ಞ)ರೆಂಬ ಯತಿರೂಪಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕನಾಗುವನು. ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವನು. ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ! ಹೀಗೆಯೇ ನಾರಾಯಣನ ಭಕ್ತರು ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವ್ರತವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವತರಿಸುವರು. ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿನದಿಯೂ, ಕೃತಮೂಲಾ ನದಿಯೂ, ಪಯಸ್ವಿನೀನದಿಯೂ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾವೇರೀನದಿಯೂ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸಿಹಿನೀರಿನ ನದಿಗಳೂ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಒಂದು ಪಾದದಿಂದ ಉಳಿಯುವುದು. ಇತರ ಸ್ಥಳ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೈಲಂಭಾಕ್ರಾಂತವಾಗಿರುವುದು. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಾಷಂಡಿ ಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗುವುದು. ಅದುಕಾರಣ ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುಕಥೆಯು ನಡೆಯದು. ವೈಷ್ಣವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇರಲಾರದು. ಮೈಲಂಭರಾದ ರಾಕ್ಷಸ ರಿಂದ ಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಲು ದ್ರವಿಡದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮದ ಒಂದು ಪಾದವಿರುವುದು. ಸಂಚದ್ರವಿಡದೇಶಗಳಿರತಕ್ಕ ಧರ್ಮವು ಮೋಕ್ಷ ಹೇತುವಾಗುವುದು. ಪಾರ್ವತಿಯೇ! ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಗಲ್ಲಾನಿಯಾಗುವುದೋ ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಅವತರಿಸಿ, ತಾನೇ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನಾಗು ವನು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಸದ್ಧರ್ಮಗಳೂ ನಾಶ ಹೊಂದುವಾಗ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕ ರಾಗುವರು. ಹೀಗೆ ಯುಗಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತಧರ್ಮಗಳು ಉಳಿಯುವುವು” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.

ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಂಡ ವೇಂಕಟಗಿರಿಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಶಂಖಲಿಖಿತ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ “ಸ್ವರ್ಣಮುಖರೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತೋತ್ತಮಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಆ ನದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಿಲೆಯೆಂಬ ಶಿಲೆಯಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಯಾಸಾನಿಧ್ಯವಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ- ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಪಾದಗಳಿರುವುವು. ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಸನ್ಯಾಸಿ ರೂಪರಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಮಧ್ವರೆಂಬ ಜೆಸರುಳ್ಳ ವರಾಗಿ ಹರಿಯ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು, ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಮೇಲಣ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯ chapter 4 ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವ್ರತವನ್ನು 132

ವರು. ಆಗ ಶುಕಮುನಿಗಳು ಪದ್ಮತೀರ್ಥದಿಂದ ಬಂದು, ಆ ಮಧ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡುವರು" ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.*

ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಗಳಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ದುರ್ಮತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿರುವರು. ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಭಿನ್ನತನವಾದ ಸನ್ಮತಸ್ಥಾಪಕರಾದರು. ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಭಾಗವತದ್ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರಾದರು. ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಸನ್ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸದ್ಧರ್ಮ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದಲೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಯೋಗ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದರು

ಹೀಗೆ ಶಾಲೀವಾಹನ ಶಕ ೧೨೩೯ ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗುವ ಕಲಿವರ್ಷ ೪೪೧೮ ಕ್ಕೆ ಹಿಂಗಲಿ ಸಂವತ್ಸರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂವತ್ಸರಾರಂಭದಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ವಿಶೇಷವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನ, ಸನ್ಮಾರ್ಗಪ್ರದರ್ಶನ, ಕರ್ತವ್ಯ

* ಈ ಪುರಾಣವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಗಳ ಪರಮಗುರುಗಳಾದ ವಿಜಯೇಂದ್ರರು ತಾವು ರಚಿಸಿರುವ "ಮಧ್ವಾಧ್ಯಕಂಟಕೋದ್ಧಾರ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ವಾಯುದೇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಬಳಿಸ್ಥಾಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ 'ಮಧ್ಯಗೇಹರ ಪತ್ನಿಯು ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವಾಯುದೇವರ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರರೂಪರಾದ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಪಡೆದಳೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾವತಾರಿಗಳೆಂಬಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈಗ ಛಾಪಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲವಿಷಯಗಳು ಕಾಣಿಸದಿದ್ದರೂ ಪುರಾತನ ಲಿಖಿತಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. chapter 4

ಕರ್ನೋಪದೇಶ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಭರದಿಂದ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆಚಾರ್ಯರ ವರ್ತನೆಯೂ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷತರದಿಂದ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದೊಂದು ಸಮಯ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಇತರರು ಅವರ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಂಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಮೊದಲನೆಯದು ಅತಿಶಯವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಎರಡನೆಯದು ಅವರ ದಿವ್ಯವಾದ ತೇಜಸ್ಸು. ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಹಠದಿಂದ ನೋಡಬಯಸಿದರೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕುವಂತಹ ತೇಜೋವಂತರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾ ಜನರು ಹೆದರಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಬಿಡುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರೂ ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂವತ್ಸರಾರಂಭದಿಂದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಜಮಾಸವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಉತ್ಸವವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋತ್ಸವವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿದೆ; ಆಗ ಈ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರಿಗರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಂತಃಪ್ರೇರಕರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ವಿದೇಶಸಂಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಮಧ್ಯವಂಶೋದ್ಧಾರಕರೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭ ತೀರ್ಥರು ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಧನುರ್ಮಾಸಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವಾಗಿ ಧನ ಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಾವು ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಪೂರ್ಣ-ಪ್ರಜ್ಞರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅಂತೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೇ ಆದಿಯಾದ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರೂ, ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರೇ ಆದಿಯಾದ ಯತಿಶೇಖರರೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಪೂರ್ಣಕೃಪೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯತಿಶೇಖರರೂ ಅನೇಕ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಆಗ ಉಡುಪಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಯಂತಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕರಾದ ಮಹಾತ್ಮರ ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಹಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯವುಳ್ಳ ಸತ್ಯಲೋಕದಂತೆಯೂ, ಅನೇಕ ಋಷಿವರ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ ಉತ್ತರಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಂತೆಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದು, ಹರಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಸರಿಯಾದ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಸಮೋತ್ಸವವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನವಿರತಕ್ಕೆ ಈ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಈ ಮಹೋತ್ಸವದ ವೈಭವವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರವದನನಾದ ಶೇಷದೇವನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಆ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಅನಂತಾಸನದೇವರ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಪ್ರವಚನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅತಿ ವೈಭವದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಅಖಂಡ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋತ್ಸವವು ಜರಗಿತು. ಅವಭೃಥೋತ್ಸವವೂ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಬಂದ ಮಹನೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಅವಭೃಥೋತ್ಸವದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಪರಮಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾಗಿ ಧನ್ಯರಾದರು. 15

ನಂತರ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಉರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಚ್ಛಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ-ತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತು, “ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಮಾಧವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮಾಘಮಾಸವಾದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾದಿ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ ಈ ಮಧ್ಯಸರೋವರ ಸ್ನಾನ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ, ತತ್ಪ್ರಶ್ನವಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ “ಇದೊಂದು ನಮ್ಮ ಸುಕೃತವಿಶೇಷವೇ ಸರಿ. ಉತ್ತಮ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಆಗುವುದು. ಶ್ರೀಮದ್ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನವೂ ಆಗುವುದು. ತತ್ಪ್ರಶ್ನವಣವೂ ಆಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ಸದುಪದೇಶಗಳಿಂದ ನಾವು ಪುನೀತರಾಗುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸಾರಿಕವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ,” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಪಿಂಗಲಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘಮಾಸವಾರಂಭವಾಗಿರುವುದು. ಆಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಿಶೇಷಪೂಜೆಗಾರಂಭಿಸಿರುವರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಪ್ರವಚನ ವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಕಲರ ಕಣ್ಣಿನಗಳಿಗೆ ಅನಂದವನ್ನೀಯತೊಡಗಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮುನಿವೃಂದವನ್ನು ಕರೆದು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಪದೇಶಿಸತೊಡಗಿದರು. “ಯತಿವರ್ಯರೇ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರೇ! ನಾನು ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪವೆಂಬ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವೆನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ಭರ್ಮ, ಸತ್ಕರ್ಮ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬನ್ನಿರಿ. ಹರಿಯ ಉಪಾಸನೆಯು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ರೂಪವಾದುದೊಂದು, ಧ್ಯಾನರೂಪವಾದುದೊಂದು. ಇಂತಹ ಎರಡು ವಿಧಗಳಾದ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಹರಿಯು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸಕಲ ದುಃಖಗಳನ್ನು

ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿತ್ಯಾನಂದರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೀಯುವನು. ತೈತ್ತಿರಿಯೋ ಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಃಸಾಧನಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಚನಗಳೇ ಪರಮ ತಪಸ್ಸೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಿಸುವವನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅಧ್ಯಯನಾಧ್ಯಾಪನೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಉತ್ತಮಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ನೀವುಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರು ವುದು. ನಿದ್ರೆಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಶಕ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಎಚ್ಚತ್ತೊಡನೆ ಪುನಃ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವದಾ ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಹರಿಯನ್ನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಸಕಲವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪಗಳಾದ ವಾಕ್ಯ ಗಳೂ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಬೇಕಾದ ಸಾಧನರೂಪಗಳಾಗಿರು ವವು. ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವಸ್ತುವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಇರಲಿಲ್ಲ; ಇನ್ನು ಇರಲಾರದು. ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹರಿಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ” ಎಂಬೀ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದೇ ತರದಿಂದ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಾಧಿಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಗಗನತಲದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾಗಿ ಜಯಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ಸಭೆಸೇರಿದ ದೇವತೆಗಳು ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಗಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ವಿಜಯದಿಂದಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದು ತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧಾಷ್ಟಮಿಯ ದಿನವು ಕಳೆಯಿತು. chapter 4
ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೩೧೮ನೇ ಜನವರಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸವು ಬಂದಿತ್ತು. 117.

ಆ ಮಾಸದ ಶುದ್ಧ ನವಮಿಯಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ಬೇಗನೇ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಅನಂತಾಸನದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗತಿಪ್ರಿಯವಾದ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು “ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಸಜ್ಜನರಮೇಲಣ ಕೃಪೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿದುರು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಾಡಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವರು. ಇಂತಹ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗುರುಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಭೂತಲದ ಜೀವರು ಧನ್ಯರೇ ಸರಿ” ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೀರತೊಡಗಿದರು. ಆ ದೇವತೆಗಳು ವಿಚಿತ್ರಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರಮುಖರಾದ, ಕಮಲನೇತ್ರರಾದ, ಗಂಭೀರಸ್ವರವುಳ್ಳ, ದಿವ್ಯ ಮುವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷಣದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನೂ, ನೋಡುತ್ತಾ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ “ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ, ದುಃಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಾವು ಖಂಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಜನರಿಗುಂಟಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದಿರಿ. ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರರಚನೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದಿರಿ. ಲೋಕವಿಜಯಿಗಳಾದಿರಿ. ಇಂತಹ ತಾವು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಬೀರಿರಿ: ನಮ್ಮನ್ನದ್ಧರಿಸಿರಿ. ನಮಿಸುವವರ ಸಕಲಲೇಷ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನೀಯುವ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರೇ! ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸದ್ಗುಣಪೂರ್ಣರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ! ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ನಮಗೆ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನಿತ್ತು ಸಲಹಿರಿ. ತಮಗೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ. ಬಹಳ ಗುಣವಂತರಾಗಿ ರಾಮಸೇವಾಧುರಂಧರರಾದ ಹನುಮದಾತಾರಿಗಳೇ! ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಅತಿಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಭೀಮಾವತಾರಿಗಳೇ ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ ಸದ್ಗುಣಪೂರ್ಣರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ತಮಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೊಗಳತೊಡಗಿದರು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಆ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಮಂದಹಾಸಮುಖಾರವಿಂದರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು

ಅದೇನೆಂದರೆ, “ಅವತಾರಕಾರ್ಯವು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡಿತು: ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸದ್ಭರ್ಮ, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲವೆ”ಂದರ್ಥ. ಆಗಲೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ತಮ್ಮ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಸ್ಥಲಿತವಾಣಿಯಿಂದ ಐತರೇಯಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಕಲಶಿಷ್ಯರೂ ಸಹಸ್ರಾರುಜನರೂ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಈ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಸುಂದರವಾದ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖವನ್ನೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆಕಾಶದಿಂದ ಹೂವಿನ ಮಳೆಯು ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಸ್ವರ್ಗದ ನಂದನವನದ ದಿವ್ಯಗಳಾದ ಕುಂದಮಂದಾರಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸಂಪಗೆನಾಗಸಂಪಗೆಕುರಬಕಾಶೋಕಾರವಿಂದಕೇತಕೀಸ್ವರ್ಣಕೇತಕೀನಂಜ್ಯಾಂವರ್ತಪಾರಿಜಾತಮೊದಲಾದ ಹೂಗಳು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಆನಂದತೀರ್ಥರ ಮೇಲೆ ಬೀಳತೊಡಗಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದುವು. ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಶಬ್ದವು ನಿಂತಿತು. ಆಮೇಲೆಯಾದರೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಹೂಗಳು ಬಿದ್ದುವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜಯಶಬ್ದಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬಂದವು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೃಷಿಕೇಶತೀರ್ಥರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಈ ನೀಶಬ್ದವಾದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದೇವತೆಗಳ ಜಯಶಬ್ದವು ಕೇಳಬಂತು. ಆಗ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಹೂರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮತ್ತೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡುವರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಹೂವಿನ ರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೂಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೂಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೇನಿದೆ? ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ತನ್ನೊಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಿ ವಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಅನಿಲ್ಲದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರಾದ ಯತಿಶೇಖರರೂ,

ಇನ್ನಿತರರೂ ಬಹಳ ಕಳವಳಗೊಂಡರು. ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಮೂಢರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಏಕಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರನ್ನಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು; ದುಃಖಿಸಿದರು. ಅನ್ನಾಹಾರಾದಿ ಪರಿತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾದರು.

ಆಗ ತಮಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜನರ ಈ ತರದ ದುಃಖದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಶರೀರವಾಣಿಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು “ಶಿಷ್ಯವರ್ಯರೇ, ನಮ್ಮ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಬೇಸರಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ನಾವು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಮಾನವದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರರಾಗದೆ ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದುರೂಪದಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವೆವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ನಮ್ಮನ್ನದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣರು ಅದೃಶ್ಯವಾದೊಂದು ರೂಪದಿಂದ ನಮ್ಮ ಆ ಪೀಠದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗುವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಹಾಪೂಜೆಮಾಡುವವರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನಪರರಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರಿ. ಇನ್ನು ಕಳವಳಗೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅತಿ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡದಿರಿ,” ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಯತಿಶೇಖರರೂ, ಗೃಹಸ್ಥ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ ಆ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೀಪಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಕರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ನವಮಿಯ ದಿನವು ಅಖಿಲ ಮಾಧ್ವರಿಗೆ ಪರಮಪವಿತ್ರವೆನಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದ ದಿನವಾಗಿರುವುದು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಉತ್ತರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಸೇವಾನಿರತರಾಗಿ, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತ್ಯುಗಳಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಈಗಲೂ

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರು,

“ಶರಚ್ಛತೇ ವೃತ್ತೀತೇ ತು ದೇವಾನಾಮಾಜ್ಞಯಾ ಪ್ರಭುಃ |
ಏಕತಾಂ ಮೂಲರೇವೇಣ ಲೋಕೇ ಸ್ವೀಯೇ ಗಮಿಸ್ಯತಿ ||

ಸ್ವಾನುಜಂ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಂ ತು ತಪಸಾ ಧೂತಕಲ್ಮಷಮ್ |
ಪ್ರೇಷಯಿಸ್ಯತಿ, ಸತ್ತತ್ವಕಥಾನಾಯಕಯಕತಾ ಕಿಲ ||
ಸ್ವಚ್ಛಂದಮೃತ್ಯುತಾ ವ್ಯಾಸಕೃಪಯಾಸ್ತು ಭಯೋಸ್ತಯೋಃ || ”

ದೇವತೆಗಳ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು—ಮಾನವರ ಮೂವತ್ತಾರುಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದಾಟಿದನಂತರ, ಶ್ರೀಪ್ರಭುಗಳಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರುವರು.

ಹೀಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಾಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರ್ದೋಷರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಲಿನವಾಗುತ್ತ ಬರುವ ಸತ್ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ದಯೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರಿಗೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮೃತ್ಯುತ್ವವು ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟಬಂದಾಗ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇರುವುದು. ಈ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವರು. ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ, ತಮ್ಮ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು “ಸ್ವಚ್ಛಂದಮೃತ್ಯುಃ” ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ಭೂತಲದಲ್ಲವತರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಒಂದೊಂದೂ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ತಾವು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ ; ದೊಡ್ಡ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಸನ್ಮಾಸನವನ್ನು ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನಡಗಿಸಿ, ದುರ್ಮತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಸನ್ಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅವತಾರಕಾಲದಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತು ವರ್ಷ, ಎರಡು ತಿಂಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ, ಆಸೇತುರಾದವರೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, 21

ಪಿಂಗಲಸಂವತ್ಸರದ, ಮಾಘಶುದ್ಧ, ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.*

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವಕಾರಣ ನಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಿಡಕೂಡದು,” ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲಿಲ್ಲ.†

ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯ ವಿಚಾರ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅದೃಶ್ಯರಾದಂದಿನಿಂದ ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ಅಪ್ಪಯತೀಶ್ವರರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ

* ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಪ್ರಥಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಹೃಷಿಕೇಶತೀರ್ಥರು ತಾವು ರಚಿಸಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ “ಪಿಂಗಲಾಬ್ದೇ ಮಾಘಶುದ್ಧನವಮ್ಯಾಂ ಬದರೀಂ ಯಯಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ, ಕಾಲನಿರ್ಣಯಮಾಡತಕ್ಕವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನೂ, ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ದಿನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದು ವ್ಯತ್ಯಾಸಪಡಿಸಲು ಶಕ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯವಾದಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ, ಕಾಲಬಲದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ರಜತಪೀಠಪುರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸತ್ಯರ್ಮಗಳೂ, ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕಾಲಚಕ್ರವು ಉರುಳುವಾಗ ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೂ, ಕೆಲವು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

† ಆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ಗುಡಿಯು ಈಗ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬನ್ನಿಂಜೆ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು, ತರ್ಕಕೇಸರಿ, ವೇದಾಂತಪಂಡಿತರು. ಇವರು ತನ್ನ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಶಿಲೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವರು; ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರದ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವರು.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಜಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನತತ್ಪರರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ವಿಶೇಷವ್ರವಚನಾ-ಸಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸೇವಾಪರರಾಗಿ ಇತರ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಯತಿಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಭಕ್ತಕೋಟಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅಷ್ಟಯತೀಶ್ವರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಹೃಷಿಕೇಶ ತೀರ್ಥರು (ಫಲಿಮಾರುಮಠದ ಪ್ರಥಮ ಯತೀಶ್ವರರು) ಅಷ್ಟೋತ್ಕೃಷ್ಟರೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಜಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ತತ್ಪರರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಂತರ್ಧಾನದನಂತರ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಮಹಾಪೀಠಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ಕೆಲವು ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅಪೂರ್ವಗಳಾದ, ಮಾಧ್ವರಿಗುಪಯುಕ್ತಗಳಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿ, ಅಣುಮಧ್ವವಿಜಯಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕಾ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥವು ಪಾಠಾಂತರಹೊಂದಿ ಕೆಡಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತದಿಂದ ಆ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಆ ಗ್ರಂಥವು ಈಗಲೂ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥದ ಪಾಠಕ್ಕೂ ಅವರು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಪಾಠಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ಹೃಷಿಕೇಶತೀರ್ಥರು ಸಮಾತ್ಮೇಶ್ವರರೆಂಬ ಯತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೀಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರರಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಕಾಲ ತಪೋನಿಷ್ಠರ

ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮಂದಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ಪೀಠಸ್ಥರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಈಗಿನವರು ಮುನಿಪುತ್ರನೆಯವರಾಗಿರುವರು. ಈ ಹೃಷಿಕೇಶತೀರ್ಥರ ಸಂಸ್ಥಾನವೀಗ ಫಲಿಮಾರುಮಠವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಠದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವರು. ಶ್ರೀನಾದಿರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದಂತೆ ರಥಬೀದಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಫಲಿಮಾರುಮಠ, ಅದಮಾರುಮಠ, ಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠ, ಪುತ್ತಿಕಾವುಠ, ಶೀರೂರುಮಠ, ಸೋದೇಮಠ, ಕಾಣಿಯೂರುಮಠ, ಪೇಜಾವರಮಠವೆಂದು ಗ್ರಾಮಗಳ ಹೆಸರಿನ ಮಠಗಳಾದುವು. ಈ ಫಲಿಮಾರುಮಠದವರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರರೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮರು ಶ್ರೀರಾಮಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಸಕಲರಿಗೂ ಮಂಗಲಫಲವುಳ್ಳ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕವನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವರು. ಈ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕವು ಈಗಲೂ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಭದ್ರತೀರ್ಥರು ಘನವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಲ ಸುಧಾಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಂಗಲವನ್ನಾಚರಿಸಿದವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯವರಾದ ರಘುವರ್ಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಘುನಾಥವಿಜಯ, ಲಘುಪರಿಭಾಷಾ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ರಘುಪ್ರವೀರತೀರ್ಥರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಸುಧಾ, ಚಂದ್ರಿಕಾ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಂಗಲಮಾಡಿ ಕಾಶಿಯ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿ ಭಕ್ತಚಾಮರ ಮೊದಲಾದ ರಾಜಸೈಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು. ಇವರು ಹನುಮಭೀಮಮಧ್ವಾಷ್ಟೋತ್ರಗಳೆಂಬ ಹಲವು ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರು ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಆನಂದೂತರಂತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿತ್ಯಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನೀಯುತ್ತಿದ್ದ ನರ್ಮದಾ ಎಂಬ ದನವನ್ನು ಹುಲಿಯು ಕೊಂದಿತು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ

ಶೇಖರರು ಪಿನ್ನರಾಗಿ ಆ ಹುಲಿಯು ತಾವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪೂಜೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಹಳಹೊತ್ತು ದೇವರಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಹುಲಿಯು ಹಗಲಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವರ ಗೋಪುರದೊಳಗೆ ಬಂದು ತಾನಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಿತು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಗೆ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯವರಾದ ರಘುಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಠದ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಭಕ್ತಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿರುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯವರಾದ ರಘುಮಾನ್ಯತೀರ್ಥರು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗುಂಟಾಗುವ ಸಕಲ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸೇವಾರ್ಥಾರಂಭರಾಗಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವಾದ ಸಲಿಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯವರಾದ ರಘುವಲ್ಲಭತೀರ್ಥರು ಸೀತಸ್ಮರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹತೀರ್ಥರು (ಆದಮಾರುಮಠ) ಜ್ಞಾನಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗುಣಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನಂತರ ಕಮಲೇಕ್ಷಣತೀರ್ಥರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹರಿಸದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಈ ಸರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಜನ ಯತಿಶೇಖರರ ಸರ್ವಜ್ಞರ ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿರುವರು.

ಇವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಭುದ್ರಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರು ಆದರ್ಶಪುರುಷರಾಗಿ ಮಹಾಪಂಡಿತರಾಗಿ ಲೌಕಿಕವೈದಿಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ

ಬಹಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು. ಅಸದೃಶವಾದ ಸಭೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತನಾ ಉಪ ಪರಲೂರಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಾದ ಅದಮಾರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಪರ್ಯಾಯಪೀಠಸ್ಥ-ಯತಿಗಳ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಅತಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕರೆತರಿಸಿ ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಸುಧಾಮಂಗಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಮನಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯವರಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಸಂತರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಜನಾದರಪಾತ್ರರಾಗಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವರ ಎರಡನೆಯ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 17-1-1908 ನೇ ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈತ್ರನಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯವರಾದ ಉತ್ತರಾದಿನುತಾಧೀಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀಸತ್ಯಜ್ಞಾನತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಪರಲೂರಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಈ ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಯಾವತರದ ಲೌಕಿಕವೈದಿಕಗಳಿಗೆ ಉಭಯಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀದೇವರ ದರ್ಶನ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಬಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಆ ಉತ್ತರಾದಿನುತದ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ, ವಾದಮಾಡುವಾಗ ಈ ವಿಬುಧಸ್ತ್ರಿಯ ತೀರ್ಥರಲ್ಲಿರುವ ಅತಿಶಯವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೌತಿಯಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಭಿಕ್ಷುಗರ್ಹವಾದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಶಿಲಾಮಯವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ಆ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಕಾಣಿಯೂರು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೂ ಇತರ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಸುಧಾಪಾಠ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಚಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಮತ್ತು ಆಸೇತುಹಿಮಾಲಯದ

ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂವರ್ಶನವನ್ನೂ ಬದರೀಯಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವರು. ಶೋಲಿಂಗಾರುಸಮಾಪದಲ್ಲಿರುವ ಘಟಿಕಾಚಲದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಉತ್ಸವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಿವ್ಯರಥವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವುಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಪೇಜಾವರಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ, ಪುತ್ತಿಕಾ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ, ಭಂಡಾರಿಕೆರೆ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಇನ್ನಿತರರಿಗೆ ಸಹ ಸುಧಾದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಾಠಹೇಳುತ್ತಾ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಧ್ಯಾನಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ವೇದಾಂತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಪ್ರಥಮಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರರಾಗಿ ಹರಿದವನನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಈಗ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿಬುಧೇಶತೀರ್ಥರು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದರೂ ಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲೂ ತರ್ಕವೇದಾಂತಾದಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರು. ತನ್ಮಾಶ್ರಮಗುರುಗಳಾದ ಫಲಿನಾರುಮಠದ ರುಘುಮಾನ್ಯತೀರ್ಥರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಕಾಲೇಜಿನ ಭವ್ಯ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಮಹಾಜನರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಆ ದಿವ್ಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿಸಿರುವರು. ಈ ತಮ್ಮಿಂದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀ ಫಲಿನಾರುಮಠದ ಶ್ರೀಗಳವರ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವತೋಮುಖಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಅತಿಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಥಮ ಪರ್ಯಾಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ತಾವಿರುವವರೆಗೆ ಕೇಳಿದ ಸುಧಾಗ್ರಂಥದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಅಸದೃಶಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ಪುತ್ತಿಕಾಮಠದ ಸುಧೀಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಅತಿಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಜರಗಿಸಿರುವರು. ಈಗ ಅದರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಭಕ್ತರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ರಜತರಥ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಜನಾರ್ದನ ತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ದ್ವಿಭುಜಕಾಲೀಯಮದನನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ chapter 4 ಸಾಸ್ಯಮೂರುತಿಯಾದ ನರಸಿಂಹವಿಗ್ರಹವನ್ನಿತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ 127

ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಲು ಸರ್ವಜ್ಞರು ಆ ಜನಾರ್ಥನತೀರ್ಥರಿಗೆ ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ (ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಮಠದಲ್ಲಿ) ಮೂಲಪ್ರತಿಮೆಯು ಕಾಲಿಯಮರ್ದನಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹದೇವರಿಗೂ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಪೂಜಾವಿನಿಯೋಗಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಇವರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ನಂತರ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇವರು ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳು. ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕರವರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಭಕ್ತರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಹೇರಳ ನಾಣ್ಯಗಳ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಭಾಸಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಕನಸಾಯಿತು. ಏನೆಂದರೆ “ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂಭಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಶ್ರೀಭೀಮಸೇನರು ಈ ಮಧುವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿನಾಥದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವಿಗ್ರಹವು ನೀವೀಗಿರುವ ಕುಂಭಾಸಿಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಅರಳೀಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು,” ಎಂದು. ಆಗ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಯತೀಶ್ವರರು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪೀನಾಥ ದೇವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಸ್ಥಳದ ಯಜಮಾನರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿರಂತರವೂ ಪೂಜಾ ವಿನಿಯೋಗಾದಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಈಗಲೂ ನೇರಂ ಬಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೋಪೀನಾಥದೇವರಿಗೆ ಹಾಲುಪಾಯಸದ ಸೇವೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದವಂಗೆ ಸಕಲಇಷ್ಟಾರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇವರು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿ ಆ ನೇರಂಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಚರಣವನ್ನೆತ್ತಿದರು.

ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ಲೋಕೇಶತೀರ್ಥರು ತಂತ್ರಚತುಷ್ಟಯದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ತತ್ತ್ವನಿರ್ಣಯಕ್ಕೊಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಅನೇಕರ ರೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದರು. ಐದನೆಯವರಾದ ಲೋಕನಾಥ ತೀರ್ಥರು ಮಹಾಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಮಾಂತ್ರಿಕನು ಇವರ ಪರೀಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರ

ತನ್ನ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಠಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿತಗುಲಿದಂತೆ ತೋರಿಸಲು ಇವರು ತಾವು ಮಂತ್ರಿಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಾರಿಸಿ ಆ ಮಾಂತ್ರಿಕನ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಗಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆ ಮಾಂತ್ರಿಕನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತರಾಗಿ ಅವನನ್ನಧರಿಸಿದರು.

ಆರನೆಯವರಾದ ಲೋಕಪೂಜ್ಯರೆಂಬ ಗುರುಗಳು ಮಾರುತಿಯ ಪೂರ್ಣಾ ನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೊಮ್ಮೆ ನೇರಂಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಆ ಗ್ರಾಮಾಧಿಪನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಇವರ ಉಪಾಸ್ಯಮೂರುತಿಯಾದ ಮಾರುತಿಯು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ಹೆದರಿಸಲು ಆ ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿಯು ಇವರನ್ನೇ ಶರಣುಹೊಂದಲು ಇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಪಾರಾಗಿದನು.

ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಏಳನೆಯವರು ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜರು. ಇವರು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಉಪವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡುವ ವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಆಸೇತುಹಿಮಾಲಯದವರೆಗಿನ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರರಾಗಿ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಳಿ ಪರಂಧಾಮ ಹೊಂದಿದರು.

ಎಂಟನೆಯರಾದ ವಿಶ್ವಾಧಿರಾಜರು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಹಳ ಕಾಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನಪತಿಗಳಾಗಿ ಹರಿಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವಾಧೀಶ್ವರರು ಧನ್ವಂತರೀಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗಲಕುಷ್ಠರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದವು. ಇವರ ಭಿಕ್ಷೆಯಾದಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ರೋಗಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ಪೀಠಸ್ಥರಾಗಿ ಹರಿದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು.

ಹತ್ತನೆಯ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ತುಲಸೀ ಸಮರ್ಪಣದ ನಿಯಮಸ್ಥರಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಮ ಸೇತುತೀರದಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯವರಾದ ವಿಶ್ವವಂದ್ಯರು ಆರುಸಲ ಸುಧಾಮಂಗಲವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿ ಅನಂತಶಯನಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠವಾಸಿಗಳಾದರು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯವರು ಚತುಷ್ಟಪ್ತಿ ಕಲಾಸಿಪುಣರಾದ ವಿಶ್ವರಾಜತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ನೃತ್ಯಗಾನಕುಶಲನ ತಪ್ಪನ್ನು ಹಿಡಿದು ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಭಗವಂತನು ಹೇಗೆ ಕ್ಷಮಿಸುವನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನೃತ್ಯಗಾನಕುಶಲನಿಂದ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟುವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿ ವೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿರುವರು.

ಹದಿನೂರನೆಯವರಾದ ಧರಣೀಧರತೀರ್ಥರು ಹದಿನೆಂಟುವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಸಕ್ತರಾಗಿ ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರದಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠ ವಾಸಿಗಳಾದರು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ಧರಾಧರತೀರ್ಥರು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮನಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣಾಶ್ಚರ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹದಿನೇಳುವರ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ನರ್ಮದಾತೀರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯ ನೈದಿಧರು.

ಹದಿನೇಳನೆಯವರಾದ ಸುರೇಶ್ವರತೀರ್ಥರೆಂಬ ಯತಿಶೇಖರರು ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯ ಒಳಗೆ ತೊಂಡೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಮಾಡಲು ಶ್ರೀಗಳವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಾಚಿ ಮಹಾಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದನು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ವಾದಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆಹೊಂದಿದರು.

ಮೂವತ್ತನೆಯವರಾದ ವಿದ್ಯಾಸಂಪ್ರದೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿ-
ಗೋಸ್ಕರ ದೊಡ್ಡ ತೇರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿರುವರು.

ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯವರಾದ ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ಮಹಾಪಂಡಿತಾಗ್ರಣಿ
ಗಳಾಗಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕವೇದಾಂತಾದಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಡುಪಿಗೆ
ಬಂದು ಅನೇಕ ಮಠದ ಯತಿಗಳಿಗೂ ಊರಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಸಕಲ
ದಿಗ್ವಿಜಯದ ವಿದ್ಯಾಸಂತರಿಗೂ ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಾದಿ ದಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡುಸಲ
ಸುಧಾಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ದಾರಿಗರಿ
ಗೋಸ್ಕರ ಭತ್ತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಮಂಟಪವನ್ನು
ಮಾಡಿಸಿ, ಅರ್ಪಿಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಂಚಭೌತಿಕ ದೇಹವಿವರ್ಜನೆ
ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿದ್ಯಾಪೂರ್ಣತೀರ್ಥರು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ
ಮಠಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಠದ ದೇವರೆದುರಲ್ಲಿ
ಗೋಪು ವನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳ
ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅದಮಾರುಮಠದ ಶ್ರೀವಿಬುಧಪ್ರಿಯರು
ಅರ್ಧ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಚೌಕಿಯ ಉಳಿದ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ
ಅನೇಕರಿಗೆ ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.
ಅನೇಕ ಅನ್ನದಾನಾದಿ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಗಳಿಗೂ ರಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ
ಶೇಷರಾದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ
ತಾಳಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಮಠದವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ವಾಗಿ ಛಾಪಿಸಿರುವರು. ಅದರಿಂದ ಕೆಲವಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸ
ಲಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಪೀಠಸ್ಥಯತಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರತ್ನತೀರ್ಥರು. ಇವರು ಕಾಶಿ
ಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ತಮ್ಮ
ಆಶ್ರಮಗುರುಗಳಾದ ಪುತ್ರಿಕಾಮಠಾಧೀಶ್ವರಿಂದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರು
ವರು. ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ತಾವೇ
ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ
(ಪುತ್ರಿಕಾಮಠದ ಮೂಲಯತಿಗಳು) ಶ್ರೀವಿಠಲದೇವರ ಪೂಜಕರಾಗಿ ಆಚಾ-
ಯೋಗಸಂಸ್ಥಾಂತಗಳನ್ನು ಜೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ

ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಯತಿಶೇಖರರು ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಪೂಜಾರ್ಜಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀನಿಧಿತೀರ್ಥರು ಸುಧಾಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು ಸರೋವರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಭವನೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಮೈಸೂರು ರಾಜರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಕನಕಾಭಿಷೇಕ ಮುಂತಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರು. ಇವರು ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೀಳನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಸುಧೀಂದ್ರರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂರ್ಣಕೃಪೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮೋಚಿತಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ನೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲೂ ದೃಢಕಾಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು “ಮಾತನಾಡುವ ದೇವರೆಂದು” ಅನೇಕ ಭಕ್ತರು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು; ಈಗಲೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಶಿಶುವಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ರೀಸುಧೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಧರ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ದೇಶಸಂಚಾರಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಲ್ಲಭರೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀವಾಮನತೀರ್ಥರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೆಬ್ಬರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮೋಚಿತ ಸದ್ಧರ್ಮಜಪಾನುಷ್ಠಾನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಚತುರರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೀಠವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದರು.

ಈ ಪಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಪಂಡಿತರೂ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಸಕಲಭಕ್ತರಿಗೆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ತೀರ್ಥಕೊಡದೆ ಹೊರಗೆಹೋಗುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆ ಹೆಂಗಸು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವಳ ಗಂಡನು ಮೃತನಾಗಿರುವನೆಂದು ಅವಳನ್ನೇ ಕರೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇವರು ಅನೇಕ chapter 4 ದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀರ್ಥರು ಸ್ವಸ್ವಸೂಚನೆಯಂತೆ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀರವಣೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮ ಮಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಓಲಗಮಂಟಪವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕಮಗುವಾಗಿರುವಾಗ ನಾಗರಹಾವಿನೊಡನೆ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಂತೆ !

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಉತ್ತಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಧ್ಯಮರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮುದ್ರ ತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಮಠದ ಭೋಜನಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವರು.

ಈಗಿನವರು ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಂದ್ರತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಯವರು. ಇವರು ಆನೇಕ ಸಲ ಸುಧಾ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗುಪದೇಶಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕೃತ ಸಕಲವ್ರತ ತತ್ಪರರಾಗಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅನುಜರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು (ಸೋದರಿ ವಾದಿರಾಜರ ಮೂಲಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು) ಅಷ್ಟಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿರುವರು. “ತೇಷು ಮುಖ್ಯಾ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಸದ್ವಿನಾಭಾಖ್ಯಾಯೀಗಿನಾ,” ಅಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಸ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೂ, ಸದ್ವಿನಾಭತೀರ್ಥರೂ ಮುಖ್ಯರಾಗಿರುವರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಈಗಲೂ ಕುಮಾರ ಸರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ವಿಮರ್ಶಿಕಾರರು ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ಸುಗ್ರೀವಾವತಾರವೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಸ್ಕಾಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಅವತಾರವೆಂದು ಕಾಣುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದ ವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವೃತ್ತಗಳಾಗಿ ಈಗಲೂ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಋಜುಗಣಾಸ್ಥರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುವುದು.

ಮಾಯುಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ “ಸ್ವಚ್ಛಃ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮೃತ್ಯುಃ” ಎಂದು ಮಾಯುದೇವರಲ್ಲಿ
 ಆ ಗುಣವನ್ನು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರಲ್ಲೂ ಆ ಗುಣಗಳಿದ್ದುದ
 ರಿಂದ ಯಜುಗಣಸ್ಥರಲ್ಲೊಬ್ಬರೆಂದೂ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
 ಆದರೆ ಸುಗ್ರೀವನಲ್ಲಿ, ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿದ್ದ ನರಾನೇಶವಿದ್ದು ಯಜುಗಣಸ್ಥರೊಬ್ಬರ
 ಆನೇಶವೂ ಇದ್ದ ಮಹಾಪ್ರಭಾವರೆಂದೂಹಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಂಜಸವಾಗ
 ಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಲು ಸರಿಯಾದ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯದ
 ಕಾರಣ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಇಂತಹರೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರ
 ದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
 ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ
 ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವಾಂಶರೇ ಅವತರಿಸಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕಾರ್ಯ
 ವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿದವರೇ ಆಗಿರುವರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಂದ್ಯರೆಂಬ
 ಮಹಾಯೋಗಿಗಳೂ, ಮಹಾವಿದ್ಯಾವಂತರೂ, ನಿಷ್ಣಾವಂತರೂ ಆಗಿ ಬೌದ್ಧ
 ವಂಶದವರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿರುವರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವೇದಾಂಗತೀರ್ಥರು
 ಗೀತೆಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು
 ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಮಹಾಮುಹಿಮರು. ಇವರು ಆಸೇತುಹಿಮಾಲಯದವರೆಗೆ
 ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ
 ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರಂತೆ ಆಗ ಅವಶ್ಯಗಳಾದ ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ ಮೊದಲಾದ
 ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಸರಸರುಗ್ಮಿಣೀಶವಿಜಯ, ಸರಸಭಾರತೀವಿಲಾಸ ಮೊದಲಾದ
 ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತಪ್ರಚಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾಷೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿ ಸಕಲರಿಗೂ ಮಧ್ವಮತದ ತಿರುಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿರು
 ವರು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅಭಿಮತವನ್ನರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
 ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡೆರಡು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಾಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
 ಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಧ್ಯೆಯಿಂದ ತಂದ
 ಗರುಡಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ
 ಮಾಡಿ ಇತರ ಯತಿಗಳಿಗೆ ದಿಗ್ವೀಶಗಳ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರ
 ಪ್ರಚಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ.
 ವಿದ್ಯಾನಾಭತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿಶ್ಚೋತ್ಸವದ ವಿನೋಗ

ಕ್ಷೋಷ್ಕರ ತಮಗೆ ಶಿಷ್ಯರ ಮುಖಾಂತರ ಬಂದಿರುವ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹು
 ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಕೆಲವುಕಾಲದಿಂದ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅದು ಕಡಿನೆಯಾಗು
 ತ್ತರಲು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆ ತತ್ಪ್ರಚಾರ ಸರಿಯಾಗಲೋಸ್ಕರ
 ಈ ತರದ ಸರ್ವಾಯ ಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ
 ರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಶ್ರೀಮದಾನಂದ
 ತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯಂತೆ ಬಹಳವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಗ್ರಹ
 ವನ್ನು ಇನ್ನು ಮೇಲಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ
 ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಬುಧವರ್ಯರು ಸುಭದ್ರಾಹಂಣ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
 ರಚಿಸಿರುವರು. ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪ್ರಿಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯ
 ಯನಕ್ಷೋಷ್ಕರ ಇತರ ಯತಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಆಲೋಚಿಸುವಾಗ
 ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ತಾವೇ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದೂ, ತಮ್ಮ
 ವೃಂದಾವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಸೂಚಿಸಿ
 ದಂತೆ ಆ ವೃಂದಾವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾಪಂಡಿತ
 ರಾಗಿ ಅತಿವಿರಕ್ತರಾಗಿ ವೃಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದು ಕೊಚ್ಚಿ
 ಮೊದಲಾದ ದೇಶದ ರಾಜರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿ, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.
 ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ವಿಶ್ವಾಧೀಶತೀರ್ಥರು. ಇವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠದ
 ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರಿಂದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪಾರ
 ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅದಮಾರುಮಠದ ಶ್ರೀವಿಬುಧಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರೇ ಮೊದ
 ಲಾದವರಿಗೆ ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅನೇಕಸಲ ಮಂಗಳವನ್ನು
 ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು. ಇವರೇಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ
 ಮುನತ್ತನೆಯವರು. ಇವರು ಮಹಾಪಂಡಿತರಾಗಿ ಅನ್ನದಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ
 ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು
 ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿಸುತ್ತಾ
 ತಾವೂ ಮಾಡುತ್ತಾ “ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾಸೌರಭ ಪ್ರಕಾಶಿನೀ”ಯೆಂಬ ಸಭೆಯನ್ನು
 ಪ್ರತಿವರ್ಷದಲ್ಲೂ ಮಾಡಿ ಜನತೆಗೆ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯ
 ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನವರು ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರತೀರ್ಥರು. ಇವರು ಮಹಾ
 ಮೇಧಾ

ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮತೀರ್ಥರು ಕಾಣಿಯೂರುಮಠದ ಮೂಲಯತಿಗಳು. ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹಪೂಜಾ ಜಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಈ ಪರಂಪರೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಗುರುಗಳ ಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯವರಾದ ವಾರಿಜಾಕ್ಷತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಸಮಕಾಲೀನರು.

ವಿದ್ಯಾಸಾಗರತೀರ್ಥರೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪಶ್ಚಿಮದಡರ್ಶನ ಕಿಟಕಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಶವಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿರುವರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದವರು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಆರಸನೂ ಇವರ ಮಹಾಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಭಾಗ್ಯನಗರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಫಲದಲ್ಲಿ ವಿಷಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ ಫಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಪತಿಗಳು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯನುಮಠದ ಯತಿವರ್ಯರಿಗೆ ಉದ್ಗ್ರಂಥ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರಿಂದ ಎರಡುಸಾವಿರ ಕನಕಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ಕನಕಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿರುವಾಗ ಮೈಸೂರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಪಟ್ಟದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮಂತೈಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಳಸರ್ಪನ ವಿಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನರಿತು ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕೃಷ್ಣೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ ಪಂಚೋತ್ಸವವನ್ನು ಕಾದುಕೊಳ್ಳಲು ವಿಷಹರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ಪಕಚ್ಚಿದೊಡನೆ ವಿಷಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಪಾರಾದರೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಸರ್ಪವು ಭೂಮಿಯನ್ನೊಡೆದು ಬಂದು ಕಚ್ಚಿದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದೈವ

ಕಣ್ವುಖುಷಿಕರಾರ್ಚಿತ ನೃಸಿಂಹವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಾಣೆಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾನಿಧಿತೀರ್ಥರು. ಉಡುಪಿ, ಕಾಸರಗೋಡುಗಳ ತಮ್ಮ ಮಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಮೇಶ್ವರಯಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ತಿರುವಾಂಕೂರುಮಹಾರಾಜನ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಈಗ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಸಮುದ್ರತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ವಿದ್ಯಾವಾರಿನಿಧಿತೀರ್ಥರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸುಧಾದಿಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಪರರಾಗಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಮಾಡಿ ಸಿದ ಚಿಕ್ಕರಥವು ಜೀರ್ಣವಾಗಿರಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆದೇಶದ ರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಚ್ಚಾಚ್ಚಿಷ್ಯರಾದ ಅಧೋಕ್ಷಜತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕಯತಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕೃತೃಗಳಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕೃತೃಗಳಾಗಿ ಮಹಾಪಂಡಿತರಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು.

ಈ ಸೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಜಯಧ್ವಜಯೋಗೀಂದ್ರರು ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತ ದಿವ್ಯನಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಳಿ ಕಣ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನೇಕವಿರುವವು. ಆ ಕಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುವು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪತೀತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯ, ವಾಯುಸ್ತುತಿ, ನೃಸಿಂಹಸ್ತುತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆ ದಿರುವರು. ಈಗಿನವರು ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು. ಇವರು ಮಹಾಮೇಧಾವಿ. ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕನಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕುಶಲರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸುಧಾಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಭವದಿಂದ ಮಂಗಳಮಾಡಿದವರೂ ಈಗ ನ್ಯಾಯಾಂಕುಶ ಮೊದಲಾದ 37 ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠಹೇಳುತ್ತಿರುವವರೂ ಆಗಿ ಸಕಲಮಾಧ್ವ

ಜನಾಂಗದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇವರು ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥಸಂಸ್ಥಾನವಾದ ಭಂಡಾರಿಕೇರಿಮಠದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥರಾದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರು ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಕರಾರ್ಜಿತ ಶ್ರೀರಾಮ ಮತ್ತು ದಾಮೋದರ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸುರೋತ್ತಮತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ಪೂಜ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಯತಿಗಳಾದರು. ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಕಾ ಗ್ರಂಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಸನ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನೂ ಪಾಪಂಡಮತಖಂಡನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ ಬರೆದು ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇದೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಈ ಪರಂಪರೆಯವರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಗ ಶ್ರೀಮದುತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀಸತ್ಯಧ್ಯಾನತೀರ್ಥರಿಂದ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥರು ಅಸಾಧಾರಣ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕುಶಲರಾಗಿ ಎಷ್ಟೋಸಲ ಸುಧಾದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಲವು ಶಿಷ್ಯರಿಗುಪದೇಶಿಸಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿರುಳನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು ಈ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವರಾದ್ಧಾಂತ ಸಂವರ್ಧಿನೀ ಸಭಾ ಎಂಬ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಯನ್ನು ಮಹಾಜನರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿವರ್ಷವೂ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವರು. ಭೀಮನಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕವಲುಮಠದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಯತಿಗಳಾಗಿ ಈಗ ರಘುತಿಲಕತೀರ್ಥರೆಂಬುವರೂ ಆಶ್ರಮೋಚಿತಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಪರರಾಗಿರುವರು. *

* ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರೀಭೀಮಸೇತು ಮುನಿ ವಂದನಮಠದ ಯತಿಗಳು, ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲದ ಹಿಂದೆ, ತೀರ್ಥ

ಶ್ರೀನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯಾದ ಶ್ರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಪಂಪರೆಯಾಗಿ ಈಗ ಇಬ್ಬರು ಯತಿಶೇಖರರು ಇದ್ದು ಸವ ಜ್ಞರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಈಗ ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಛಾಪಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಮಾಧವ ತೀರ್ಥರು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ನೊದಲಾದ ಯತಿಶೇಖರರು ಆ ಪೀಠವನ್ನಾಳಿ

ಯಾತ್ರಿಗೆ ತೆರಳಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮರಳಿ ಬಾರದಿರುತ್ತಿರಲು, ಅವರ ವರ್ತಮಾನವೂ ಇಲ್ಲದಿರುತ್ತಿರಲು, ಆ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, “ಇತರ ಯತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯಪರಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಆ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಉಡುಪಿಯ ಪರ್ಯಾಯಪೀಠಸ್ಥರು, ಆಶ್ರಮವನ್ನಿತ್ತು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಜೀತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಾದುದರಿಂದ, ಪ್ರಕೃತ ಪರ್ಯಾಯಪೀಠಸ್ಥರಾದ. ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಗುರುಗಳಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗದಂತೆ, ಯೋಗ್ಯವಟುವಿಗೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ಜೀತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಗುರುಗಳು ತಾವು ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೂ ಹರಿಗುರುಗಳ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನರಿತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ, ಅಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಪೀಠಕ್ಕೆಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನಿತ್ತು ಸಲಹೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಯತಿಗಳು ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಬಂದವರೇ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಮುದುಕರಾದುದರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಟುವಿಗೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಾವೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗಾಗಲು, ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜ ಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಆ ಯತಿಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಎರಡಾಗಿ ದ್ವಂದ್ವವಾಗಿರಲಿ. ಎರಡೂ ಮುಖ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿರಲಿ. ಎಂಬ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಎರಡಾಗಿ ದ್ವಂದ್ವವೆನಿಸಿದುದು. ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರನ್ನತ್ತಿರುವರು.

ಅನಂತರ ಅನೇಕರು ಯತಿಶೇಖರರಾಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳುತ್ತಾ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಮತೋದ್ಧಾರಕರಾಗಿರುವರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಜಯತೀರ್ಥರೂ ಕಾಲಬಲದಿಂದ ಮಲಿನವಾಗುವ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ದುರ್ವಾದಿಗಳ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರೂ, ವಿಜಯಾಂದ್ರರೂ, ರಾಘವೇಂದ್ರರೂ ಮೊದಲಾದವರು ಲೋಕಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದಲೇ ಕವಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಧ್ಯಮತೋದ್ಧಾರಕರಾಗಿರುವರು.

ಈ ಪರಂಪರೆಯವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಚಾರವಾದುದರಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಹೊರಟೆಲ್ಲ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರು ಶ್ರೀಹರಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪುಮಾರ್ಗವು ಎಷ್ಟುಕಾಲಕ್ಕೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿಯಲು ಅನೇಕ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಈ ಪರಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕರುಣಾಪಾತ್ರರಾದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಧನ್ಯರಿರುವರು. ಶ್ರೀಉಡುಪಿಯ ಅಷ್ಟಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯ ದ್ವಾರಪಾಲಕರೆಂದು ರಜತಪೀಠಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಿಂದೆ ಗಂಡಸರಾಗಿದ್ದು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೆಂಗಸರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ನ್ಯೂನತೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಠದ ಯತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆ, ಸರ್ವಜ್ಞರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲವತರಿಸಿ ಬಂದಿರುವರು ಎಂದು ಕಾಣುವುದು. ಹೀಗೆ ಐತಿಹ್ಯವೂ ಇದೆ.

ಈ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಾಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾನುಹಿನುರೇ ಅದುದರಿಂದ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಮಾಡುವವರು ಉತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರವರ ದಿವ್ಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಯತಿಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವರುಗಳ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನೇಕಕಡೆ ದೊರೆತ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಈ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಇದು ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾದುದರಿಂದ, ಸುಜನರು ಓದಿ ಸಂತೋಷಪಡಲೆಂದು ಆಶಿಸುವೆನು.

ಶ್ರೀಮಧ್ವರಮಣಃ ಪ್ರೀಣಾತು

ಹದಿನೈದನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಮುಗಿದುದು

ಉಡುಪಿ
ತಾ|| ೨೨-೨-೧೯೬೦

ಗ್ರಂಥವು ಮುಗಿದುದು

ಪ್ರಕಾಶಕವಾಕ್ಯ

ಶ್ರೀ ವೇ. ಕೆ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್, ಶಿರೋಮಣಿ, ಇವರು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಈ ಗೋಪೀಗೀತೆ ಮೊದಲಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಳಾರ್ಥ ಬರೆದು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಧಾನೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರವರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಕೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನೂ ಮನ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾವ್ಯಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬದಲು ಈ ತರಹೆಯ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಪಾಠಹೇಳಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಕಾರ—ಉಪಯೋಗವಾದೀತೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅದಕ್ಕೆ ಸುಲಭರೀತಿಯ ಅನುವಾದವಿರಲೆಂದೇ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಶಃ—ಖಂಡಶಃ ಅರ್ಥ ಬರೆಯಲು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು ; ಅವರು ಬರೆದುದು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಆಚಾರ್ಯರವರೇ ಬರೆದಿರುವಂತೆ ಸಜ್ಜನರು ‘ಇದರಿಂದೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನಹೊಂದಿದರೆ’ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯ ಆಚಾರ್ಯರವರು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲೆಂದು ವಿನಯಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ
ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು ೧೮

ಇತಿ ಹರಿದಾಸರ ಅಡಿಯಾಳು,
ಗೋಪಾಲದಾಸ.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಭಾಗವತನಾಗಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕು. ಅಂತಹ ಭಕ್ತಿನಾಡಲು ಹಲವು ಉಪಾಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗೋಪೀಗೀತೆ, ವೇಣುಗೀತೆ, ಭ್ರಮರಗೀತೆ, ಪಾಂಡವ ಗೀತೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

ಗೋಪೀಗೀತೆಯು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಆವತಾರರಾದ ಶ್ರೀವೇದ ವ್ಯಾಸಮಹಾಮುನಿಗಳು ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣದ ಹತ್ತನೆ ಸ್ಕಂಧದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಲಿಂಗನಾದಿ ಸುಖಗಳನ್ನು ಪಡೆಯು ಲೋಸುಗ ಗೋಪಿಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿವರ್ಯರು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನಿತ್ತು ಸಂತೈಸುತ್ತಾನೆ.

ವೇಣುಗೀತೆಯು ಅದೇ ಭಾಗವತದ ಹತ್ತನೆ ಸ್ಕಂಧದ ಮೂವತ್ತಮೂ ರನೆ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೆಸಗಿ, ಗೊಲ್ಲತಿಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು, ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗು ವನು. ಆಗ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪರವಶರಾದ ಗೋಪಿಯರು, ಅವನ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ, ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯು ವರು.

ಭ್ರಮರಗೀತೆಯು ಅದೇ ಭಾಗವತದ ಹತ್ತನೆ ಸ್ಕಂಧದ ನಲವತ್ತೈ ದನೆ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿರಹದಿಂದ ಆರ್ತ ರಾದ ಗೋಪಿಯರು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೂತನಾಗಿ ಬಂದ ಉದ್ಧವನನ್ನೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ದುಂಬಿಯನ್ನೂ ಸಂಬೋ ಧಿಸಿ ಪ್ರಿಯತಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವನಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವರು.

ಪಾಂಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವರು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಅನೇಕ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಶ್ರೀಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ನಲಿಯುವರು. ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ನಶ್ವರವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನರಾಗದೆ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದಗುವ ಬಹುವಿಧ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಪರಮಗತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರೂ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ನಾಸ್ತಿಕರಿದ್ದರೂ ಜೀರ್ಣೇಂದ್ರಿಯರಾದಾಗ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸುಕರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಎಲ್ಲರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣಮಾಡಿ ಧನ್ಯರಾಗಲೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಲ್ಪಜ್ಞನಾದ ನಾನು ಇವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಸಜ್ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ನನ್ನಪಾಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾಗಿ ಇದರಿಂದೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವೆನು. ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಇಂತಹ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸಿ ಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಾಗವತರ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಉದ್ಯಮವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದುದು. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೀಯಬೇಕಾಗಿ ನನಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಇತಿ ಸುಜನಸೇವಕ,

ಕೋಟೇಶ್ವರ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ.

ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ತಿದ್ದಿ ಬರೆದು ನಂತರ ಓದಿಕೊಳ್ಳಲು
ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಗೋಪೀಗೀತೆ

ತಪ್ಪು	ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಒಪ್ಪು
ನಲಿನ	2	5	ನ್ನಲಿನ
ತೃಟಿ	,,	13	ತೃಟಿ
ಪ್ರಜಾತ್	11	21	ಪ್ರಜಾತ್
ಮನ್ಮಥ	18	25	ಮನ್ಮಥಃ

ವೇಣುಗೀತೆ

ವನಾಗಿ	8	14	ದ್ವಾಗಿ
೦	12	20	೨೦
ಯಿಂದಲೀ	14	17	ಯಿಂದಲೀ
ಆಲಂ	15	20	ಆಲಂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ	16	9	ಶ್ರೀಶುಕ

ಭ್ರಮರಗೀತೆ

ಮಾಡದ	1	20	ಮಾಡಿದ
ಹೇಳಿದನು	2	9	ಹೇಳಿದಳು
ಕುಜ	6	5	ಕುಜ
ಭೂವಿಜೃಂಭಸ್ಯ	,,	23	ಭೂವಿಜೃಂಭಸ್ಯ
ಮೋಘ	9	9	ಮೋಘ
ಕಲಿಕ	10	5	ಕಲಿತ
ಪರಮಾರ್ತಿಂ	,,	15	ಪರಮಾರ್ತಿಂ
ಯಿಲ್ಲದೆ	13	1೯	ಯಿಲ್ಲದ

ಪಾಂಡನಗೀತೆ

ಶ್ರೋತೃ	22	15	ಶ್ರೋತೃ
ಧರಸಂ	24	24	ಧರಸಂ
ಏದ	25	14	ಏನ
ವಾಪ್ತ	27	17	ವ್ಯಾಪ್ತ
ಜಾಂತ	„	23	ಜಾಂತ
ಕೃಷ್ಣ	30	9	ಕೃಷ್ಣಂ
ಭಕ್ತಿ	„	24	ಭಕ್ತಿಃ
ವೇದ್ಯ	31	10	ವೇದ
ಅವಿವೇಕನಾಂ	52	13	ಅವಿವೇಕಾನಾಂ
ಪ್ರೀತಿ	„	19	ಪ್ರೀತಿ
ಗೋವರಿ	54	14	ಗೋದಾವರೀ
ನಿಮಿಷಿಂ	62	19	ನಿಮಿಷಂ
ಮುಷಯಶ್ಚ	64	4	ಮುಷಯಶ್ಚ

Statement about ownership of
Sri Haridasabharathi (Kannada)
under (Rule 8 form IV), Newspapers
(Central) Rules 1956.

- 1 Place of Publication : Bangalore
- 2 Periodicity of its
Publication : Monthly
- 3 Printer's Name : Sri N. D. Shankar
B A. (Hons)
Nationality : Bharatiya
Address : Yugantara Press,
Chamarajpet, B'lore-18.
- 4 Publisher's Name : H. R. Gopaladas
Nationality : Bharatiya
Address : Chamarajpet,
B'lore-18
- 5 Editor's Name : H. R. Gopaladas
Nationality : Bharatiya
Address : Raghavendra
Colony, Chamarajpet,
B'lore-18
- 6 Name and address of
individuals who own
the paper : H. R. Gopaladas
Chamarajpet,
B'lore-18.

I, H R. Gopaladas, hereby declare that the
particulars given above are true to the best of
my knowledge and belief.

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ

೧. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪುರಾಣ (ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ ಸಹಿತ)

ಸುಮಾರು ೧೪೦೦ ಪುಟಗಳು (ಕ್ರೌನ್ ಚತುರ್ಥಾಂಶ). ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಬೋಧಿಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಧಾನ-ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಅಗ್ರಹಾರ ನಾರಾಯಣತಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಾ ಭಾಷಾಂತರ ಸಹಿತ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್, ದಾವಣಗೆರೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಉತ್ತಮ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ. ಬೆಲೆ: ೨೫ ರೂ.ಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ಬೇರೆ.

ಅಡ್ರೆಸ್ಸು:—

ಶ್ರೀಮಧ್ವಮುನಿಸೇವಾಸಂಘ, ಉಡುಪಿ ದ.ಕ.

೨. ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯವಾದರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ

ಮಹಾಭಾರತಲಕ್ಷಾಲಂಕಾರ (ಪ್ರಥಮಭಾಗ)

ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರವರ ದಿವ್ಯಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರಮ-ತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ. (ಗ್ರಂಥ ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ). ನಾಲ್ಕುನೂರ ಮೂವತ್ತಾರು ಪುಟಗಳು, ಬೆಲೆ: ೪ ರೂ.ಗಳು ಮಾತ್ರ. (ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ಬೇರೆ).

ಅಡ್ರೆಸ್ಸು:—

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಶ್ರೀಪತಿಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಕಾಂ.

ಏಜೆಂಟ್, ಶ್ರೀಸೋದೇವಾದಿರಾಜಮಠ,

ಉಡುಪಿ.

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಧ್ವರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿದವರು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದಿರಲಾರರು.

—ಸಂ.

‘श्रीपतिमनिदो नः’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦] ೧೯೬೦—ಏಪ್ರಿಲ್—ಜೂನ್ [ಸಂಚಿಕೆ ೬-೮

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು
ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮.

ವಾರ್ಷಿಕಚೆಂದಾ: ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು.

	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩
ಒಗಟುಗಳು	೭
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ	೧೧
ಬಾಯಿಪಾಠ	೧೭
ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆಯೇ ?	೨೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದಸಂಗ್ರಹ	೨೭
ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಾಮಿ- ವೃಂದಾವನ ಚರಿತ್ರೆ	೩೭

ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರ ಆರಾಧನೆ

ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಈ ವರ್ಷವೂ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿ (ಗುಂತಕಲ್ಲಿಗೆ ೬ ಮೈಲಿ) ಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾರಿಯ ಪರ್ಮಾಯಸ್ಥರು ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿಕೃಷ್ಣದಾಸರವರು. ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರು—

ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿಕೃಷ್ಣದಾಸ್,

C/o. ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್, ಚಿಪ್ಪಗಿರಿ P.O.

(Via) ಗುಂತಕಲ್ಲಿ, ಅಂತ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಆರಾಧನೆಯ ತಾರೀಖುಗಳು, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೮-೨೯-೩೧.

—ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾತ್ರಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ:’ ||

ಸಂಪುಟ ೧೦	೧೯೬೦—ಏಪ್ರಿಲ್—ಜೂನ್	ಸಂಚಿಕೆ ೬-೮
-------------	-------------------	---------------

ಪ್ರಾಸಾದಿಕನಾಣೀ

ಮಠ್ಯತಾಳೆ

“¹ಉರಗನಂದದಿ ಗುಣವುಳ್ಳ ಪುರುಷ ನೀನು
ಹರಿಯೆ ನೀ ²ಮಾರ್ಜಾಲನಂದದಿ ಗುಣದವ
ಸರಿ ಬಿಡು ³ಮೂಷಕಗುಣವುಳ್ಳವ ನೀನು
⁴ಗರುಡನಂಥವ ನೀನು ⁵ವರಕಪಿಗುಣದವ
⁶ಕರಿಯಂಥವ ನೀನು ⁷ಕಪ್ಪೆಯಂಥವ ನೋಡು
ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಿರ್ದೋಷ ಗೋಪಾಲವಿಠಲ
⁸ಸರಿಹೋದಂತಾಡುವೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದಲಿ ನಾ”

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಸುಳಾದಿಯಿಂದ

೧. ತಾನಿಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಬರುವ ಸರ್ಪನಂತೆ ನೀ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ನೀನೇ ಉದರದಲ್ಲಿ ಇಡುವಿ.
 ೨. ಬೆಕ್ಕು ಸಮಯಕಾದು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದನ್ನು ತಿಂದು ರಮಿಸುವಂತೆ ನೀನೂ ಸುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಲಯಗೈದು ರಮಿಸುವೆ.
 ೩. ದೋಷಪಾಶ ಕಡಿದ ಗುಣವುಳ್ಳವ. (ಇಲಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಗ ಕಡಿದೀತು)
 ೪. ಗರುಡನು ಚಕ್ಕನೆ ಹಾರುವಂತೆ ನೀನು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕದೆ ಹಾರುವಿ.
 ೫. ನಿನ್ನದು ಹಂಗಿಸಿ ಹಂಗಿಸಿ ಕೈಹಿಡಿಯುವ ಗುಣ.
 “ನರ ಬೊಂಬೆಗಳ ಮಾಡಿ ಕುಣಿಸುವಿ ಗೋವಿಂದ
 ನರರ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನಗುತಿವೆ ಗೋವಿಂದ.....
 ಮರೆಹೊಕ್ಕ ಭಕತರ ಸಲಹುವ ಗೋವಿಂದ
- ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರು
೬. ಭಕ್ತರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಆನೆ.
 ೭. ನೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಭಕ್ತಿರಸ (ರಸ=ನೀರು) ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಲ್ಲುವಿ.
 ೮. ನನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡುವೆ.

‘ಶ್ರೀಪತಿಮನದೊ ನಃ’

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಅರ್ಪಣೆ

ಈಗ ೨-೩ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯು ಮಧ್ಯಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ನಿಂತು ಮುನ್ನಡಿಯಿಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊಸ ವಿಷಯವೇನಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಕಾರಣ ಪದೇ ಪದೇ ನಾವು ಬರದೇ ಬರೆಯುವುದೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೂ ತಮಗೆ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ-ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದೂ ಬಹು ಮಂದಿ ಚಂದಾದಾರರು ಇನ್ನೂ ಹಣ ಕಳಿಸದಿರುವುದರ ಮೂಲಕವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮುಂದಾಗಿ ಹಣ ಕಳಿಸಲು ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಕಳಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು, ಈ ವರೆಗೆ ಹಣ ಕೊಡದ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಲುವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀತಿಗಳೂ ಕಾದು ನೋಡಿ ಪುನಃಪುನಃ ನಮಗೆ ಪತ್ರದ್ವಾರಾ ತಿಳಿಸುವ - ತಿಳಿಸಿಯೂ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಾಣದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಭಿಮಾನ ಆದರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದಿರಲಾರೆವು.

ಚಂದಾಹಣ ಸಲ್ಲಿಸದೆ ಉಳಿದಿರುವ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ; ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ - ಕಂಗಡಿಸಿ ನೋಡಿ ಇನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ “ ಹೋಗಲಿ ಪಾಪ

ಚಂದಾ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣ"ವೆಂದು ಹಣ ಕಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ದಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೂ ೨-೩ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಂತೂ ೧೨ ತಿಂಗಳು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಕೊಡುವ ಉದಾರಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ! ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆ ಇದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿರಸವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದವರ ಎದುರಿನಲ್ಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಗಾಲಾಗದಂತೆ ಇಡಬೇಕೆಂಬ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕೆಲಮಂದಿ ಸಾತ್ವಿಕರನ್ನು ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ಮುಂಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕರುಣಾಭಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರಿಗೆ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ದಯೆಯಿದ್ದರೆ ಭಯ ದೂರಾಗುವುದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಿಷಯ.

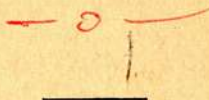
ಈ ಬಾರಿ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ವಿ. ಮೂರ್ತಿ, ಎಂ.ಎ., ಮಾತುಂಗ, ಬೊಂಬಾಯಿ. ಇವರ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಾಗುವ ಪೂರ್ಣ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಪುನಃ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂ - ನಮಗೂ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು ತೋರಿದ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವೆಂದು ನಾವು ಆನಂದಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ಆರ್. ವಿ. ಮೂರ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಐದುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಶ್ರೀಭಾರತೀ-ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಗ್ರಹಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ತೆರನಾದ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ ಶ್ರೀ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ವಾಚಕವರ್ಗವು ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದಿರಲಾರದು. ಶ್ರೀ ದೇವರು, ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇತೋಪ್ಯುಧಿಕಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ-ಕರಣ ಶಕ್ತಿ ನೀಡಲಿ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವರೆವಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ, ಚಂದಾ ಹಣ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರ್ಗದಾರರನ್ನು ನಾವು ಬೇಡುವುದೆಂದರೆ, ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಂಡ ದಿನವೇ ತಡಮಾಡದೆ ಹಣ ಕಳಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಚಂದಾದಾರರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಕೇಳಿ ಹಣ ತರುವುದು ನಮಗೆ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಮನಿಯಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ತೊಂದರೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವರ್ಷ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ತಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಪರಸ್ಪರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸವರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಲಿಯಬೇಕೆಂಬಾಸೆಯಿರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಬೇಗ ಬೇಗ ಒದಗಿಬರಲಿ.

ಉತ್ಸವದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಅದರ ಏರ್ಪಾಡು ನಡೆಸಿದರೆ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಹೆಚ್ಚುವಂತಾದೀತು. ಪ್ರೀತಿಯಿರಲಿ.

ಒಗಟುಗಳು

ಶ್ರೀಮತ್ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಣಿಸದ ರಸವಿಲ್ಲ. ಆ ರಸ ತುಂಬಿದ ಸುವರ್ಣ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆಯೋ ತಿಳಿದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ. ಅದರೆ ದೊರೆತಷ್ಟು, ಸುಜನರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಆಶೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀದೇವಿಗೆ ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧಗುಣ.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸವರ್ಮರ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಈ ಒಗಟುಗಳ ತುಂಬುರಸ ತಮ್ಮ ಹೃದಯಪಾತ್ರೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. —ಸಂ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಒಗಟದ ಹಾಡು

(ತ್ರಿಪದಿಗಳು)

ಏಳವರು ಏಳುತ ವೀಣೆ ಬಾರಿಸುತಿರಲು

ಕಾಲಾಳು ಮಂದಿಯೊಡಗೂಡಿ | ಒಡಗೂಡಿ ಅಭಿಮಾನಿ

ನಾರಿಯಿಹ ಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದ

|| ೧ ||

ನಾರಿ ರುಕ್ಮಿಣಿದೇವಿ ಕಂಡಳು ಪುರುಷನ್ನ

ರೊಂಬೆನುವ ಮುತ್ತು ಜಡಿಯುತ | ಜಡಿಯುತ ಚೌಕಿಯ

ತರಿಸಿದಳು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ

|| ೨ ||

ನಾರಿ ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿ ತಾಯಿ ಬೆಸಗೊಂಡಳು

ನಾ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲಿ | ತೊಳೆಯಲಿ ಎಂದರೆ

ಹಾಲಿಂದ ಕಾಲು ತೊಳೆಯೆನ್ನೆ

|| ೩ ||

ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಕೇಳಿದಳು ಪುರುಷನ್ನ

ಮತ್ಪ್ರಾಂಗೆ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲಿ | ತೊಳೆಯಲಿ ಎಂದರೆ

ತುಪ್ಪದಲಿ ಕಾಲು ತೊಳೆಯೆನ್ನೆ

|| ೪ ||

ಮಿತ್ರೇ ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಹಸ್ತ ತೊಳೆದವಳಾಗಿ
ವುಷ್ಪ ಹಾಸಿದಳು ಹಂಸದ | ಹಂಸದ್ವಾಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ
ಸೃಷ್ಟೀಶ ಬಂದು ಪವಡಿಸೆ

|| ೫ ||

ನಾರಿ ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಪಾದ ತೊಳೆದವಳಾಗಿ
ಹೂವು ಹಾಸಿದಳು ಹಂಸದ | ಹಂಸದ್ವಾಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ
ಭೂಮೀಶ ಬಂದು ಪವಡಿಸೆ

|| ೬ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಕಿದ ಒಗಟುಗಳು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಕಲ್ಲು ಕೊರಡವ ಕಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿ ನೀರುಂಬುವುದು
ಎಲ್ಲರೂ ಮನಕೆ ಸೊಗಸೋದು | ಸೊಗಸೋದು ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಲ್ಲಿ ಈ ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿ :—ದೇವಲೋಕದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕಾವೇರಿತಮ್ಮಯ್ಯ |
ಯಾವಾಗಲೂ ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಿ | ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಬ
ಶ್ರೀಗಂಧವಲ್ಲೇ ಅರಸರೇ

|| ೧ ||

ಕೃ :—ಕಲ್ಲು ಬೇರನೆ ಹಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲ ಜನ ಉಂಬೋದು
ಎಲ್ಲರೂ ಮನಕೆ ಸೊಗಸೋದು | ಸೊಗಸೋದು ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಲ್ಲಿ ಈ ಒಗಟು ಒಡೆಯೆಂದ ||

ರು :—ಕಲ್ಲು ಬೇರನೆ ಹಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲ ಜನ ಉಂಬೋದು
ಅಸ್ತಿತ್ವಜನಕೆ ಶುಭ ತಾನು | ಶುಭ ತಾನು ಅರಿಸಿನದ
ಅಕ್ಷತಿಯು ಮತ್ತೇನು ಅರಸರೇ

ಕೃ :—ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ತಲೆಮೇಲೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ
ಮುಖವನೊಲೆದಾಡಿ ನಗುವುದೇ | ನಗುವುದೇ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಮಡದಿ ಈ ಒಗಟ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಇಂಗು ಜೀರಿಗೆ ಮೆಣಸು ಚಂದದಾ ಸಾಸಿವೆಯು
ಕಮ್ಮನೊಗ್ಗ ಹರಣೆ ಕೊಡುವಂಥ | ಕೊಡುವಂಥ ಗುಳ್ಳದ
ಕಾಯಿಯಲ್ಲೇನು ಅರಸರೇ || ೩ ||

ಕೃ :—ಕಬ್ಬಿನ ಕಾವಾಗಿ ಹಬ್ಬುವ ಮರನಾಗಿ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಾಯಾಗಿ | ಕಾಯಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಭಧ್ರೆ ಈ ಒಗಟ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಅಟ್ಟಲಡವಿಯ ಕಾಯಿ ತುಟ್ಟ ಬಸವಿಯ ಕಾಯಿ
ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಯ ಬೆಳಗೋದು | ಬೆಳಗೋದು ಔಡಲದ
ಕಾಯಿ ಮತ್ತೇನು ಅರಸರೇ || ೪ ||

ಕೃ :—ಕಣ್ಣುಂಟು ಕಾಣದು ಕಿವಿಯುಂಟು ಕೇಳದು
ಕಾಲುಂಟು ನಡೆಯಲರಿಯದೆ | ಅರಿಯದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಾರಿ ಇದು ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಚಂದನದ ಮರ ತಂದು ಚಂದ ಚಂದದಿ ಕೆತ್ತಿ
ಡೊಂಬರಂಗಡಿಯ ನಡುವಿಟ್ಟು | ನಡುವಿಟ್ಟು ಮಾರುವ
ಗೊಂಬೆ ಮತ್ತೇನು ಅರಸರೇ || ೫ ||

ಕೃ :—ಏಕೇಳು ಮನೆಗಳು ಸಾಲುಗೊಂಡಿರುತಿಹವು
ಮಾಳಿಗೆಯಿಲ್ಲ ಮನೆಯಿಲ್ಲ | ಮನೆಯಿಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಾರಿ ಇದು ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಅತ್ತಿ ಅಲದ ಮರವ ಕೆತ್ತಿಸಿ ಮಣಿಮಾಡಿ
ಬಟ್ಟಕುಪ್ಪಸದ ವನಿತೇರು | ವನಿತೆಯರು ಆಡುವ
ಗೊಟ್ಟುಗುಣಿಯಲ್ಲೇ ಅರಸರೇ

ಕೃ :—ಎಂಟೆಂಟು ಮನೆಗಳು ಗಂಟು ಗುಂಡ್ಲಿಯಿದ್ದು ಹುದು
ಮಂಟಪವಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲ | ಮನೆಯಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಕೆಂಚೆ ಇದು ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಹಸರು ಹಳದಿಯ ಕಾಯಿ ಕೆಂಪು ಕರೆಯ ಕಾಯಿ
ಹವಳದುಂಗುರದ ಹರದೇರು | ಹರದಿಯರು ಅಡುವ
ಪಗಡಿ ಮತ್ತೀನು ಅರಸರೇ

|| ೭ ||

ಕೃ :—ಹೊರಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆ ಒಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆ
ತಿಳಿನೀರು ಒಳಗೆ ಬಿಳಿಪೊಟ್ಟಿ | ಬಿಳಿಪೊಟ್ಟಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಕೆಳದಿ ಇದು ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಅಟ್ಟಂಬೊ ಅಡವಿಯಲಿ ನೆಟ್ಟನಾಮರ ಹುಟ್ಟಿ
ಕೊಟ್ಟಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಫಲವೀವ | ಫಲವೀವ ತೆಂಗಿನ
ಕಾಯಿ ಮತ್ತೀನು ಅರಸರೇ

|| ೮ ||

ಕೃ :—ಹೊರಗೆ ಹಳದಿಯ ಕೋಟೆ ಒಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆ
ತಿಳಿನೀರಿನೊಳಗೆ ಗೊಣಕೆಕಲ್ಲು | ಗೊಣಕೆಕಲ್ಲು ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಕೆಳದಿ ಇದು ಒಗಟು ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಅಲ್ಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸಂಗಾತಿ
ಬಲ್ಲ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ | ಉಪಕಾರಿ ನಿಂಬೆಯ
ಹಣ್ಣಲ್ಲವೇನು ಅರಸರೇ

|| ೯ ||

ಕೃ :—ಅರಳಿದರೂ ಹೂವಲ್ಲ ಮುಡಿದರೂ ಸರವಲ್ಲ
ಸರಿಮಳದ ಪುಷ್ಪ ತಾನಲ್ಲ | ತಾನಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹರದಿ ನೀ ಒಗಟು ಓಡೆಯೆಂದ ||

ರು :—ರಾಜಾಧಿರಾಜರು ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳು
 ದಂಡನಾಯಕರು ದೊರೆಗಳು | ದೊರೆಗಳು ಹಿಡಿಯುವ
 ಸತ್ತಿಗೆಯು ಅಲ್ಲೇ ಅರಸರೇ || ೧೦ ||

ಕೃ :—ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಾಗಿ ನಿಡಿದಾದ ಮೊಗವಾಗಿ
 ದಾಳಿಂಬ ಚುಂಗು ತಲೆಯಲ್ಲಿ | ತಲೆಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
 ಮಡದಿ ಇದು ಒಗಟೆ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ಎರಡು ಕಾಲೂ ಅಹುದು ನಿಡಿದು ಮೊಗವೂ ಅಹುದು
 ಬೆಳಗಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪುರದಲ್ಲಿ | ಪುರದಲ್ಲಿ ಕೂಗುವ
 ಕೋಳಿ ಮತ್ತೇನು ಅರಸರೇ || ೧೧ ||

ಕೃ :—ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಾಗಿ ನೀಳನೆಯ ಮುಖವಾಗಿ
 ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬಿ ಬಾಯೊಳಗೆ | ಬಾಯೊಳಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ
 ನಾರಿ ಇದು ಒಗಟೆ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು :—ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಹುದು ನೀಳನೆಯ ಮುಖವಹುದು
 ಯಾವಾಗಲೂ ಲಾಯದೊಳಗಿರುವ | ಒಳಗಿರುವ ರಾಯರ
 ತೇಜಿಯಲ್ಲೇನು ಅರಸರೇ || ೧೨ ||

(ಮುಂದಿನದು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ. -ಸಂ.)

ಮುಂದುವರಿದು...
 ಬಿ.ಎ.ಎ.ಎ.ಎ.ಎ.
 ಮಗದ ಬೇಸು.

ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಜತಪೀಠಪುರದಲ್ಲಿ

(೧೮೬೦ನೆಯ ಜನವರಿ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಇದನ್ನು ಘೃತವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡ ಶಿಷ್ಯರು ಹಿರಿಯರಿಂದ ನಿಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವುದು. ಸಿಂಹವು ಗಜಸಮೂಹವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಜಾಲವು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹೆವ್ವುಕಟ್ಟಿದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವುದು. ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಸೂರ್ಯದೇವನು ತನ್ನ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಕರಗಳಿಂದ ದಿಗಂಗನೆಯರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸುವನು. ಪ್ರಿಯತಮನ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ವಿಯೋಗವ್ಯಥೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ಮಾಯವಾಗುವಂತೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಲು ಹಿಮಜಲವು ಅದೃಶ್ಯವಾಗುವುದು. ಕುಲವನಿತೆಯರು ಸ್ವಪುರುಷಸಮಾಗಮದಿಂದ ಮುದಗೊಂಡು ನಡೆಸುವ ಮಧುರಾಲಾಪದಂತೆ ಶುಕಪಿಕಗಳ ಮಂಜುಳರವು ಕರ್ಣಪೀಯೂಷವಾಗುವುದು. ಸ್ವರಮಣನಕರಾಲಿಂಗನದಿಂದ ಅರಳಿದ ಅರವಿಂದಗಳು ಮಂದಸ್ಥಿತ ಬೀರುವುವು. ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರು ಮನೆಯ ಗವಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಒಳಗೆ ಹರಿದುಬಂದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ ಸಮಯವೆಂದರಿತು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ತೆರಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುವರು. ತಮ್ಮ ವಿಹಿತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಈ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಿಷ್ಯರು, ನೆರದಿದ್ದ ಯತಿ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂಟಪವಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.

ಸುವರು. ಪುಸ್ತಕಸಂವೇಷ್ಟಿತವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಸುತ್ತುವರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದಾಮು
ಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಮಾಡಿ ಹರಿಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ
ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಪೀಠದ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರವಚನಶ್ರವಣಕ್ಕೆ
ಸಿದ್ಧರಾಗುವರು. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿರಳವೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಸಮೀಪವೂ
ಅಲ್ಲದೆ ಸುಂದರ ಸರಳರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾದ ಅಕ್ಷರ ಪಂಕ್ತಿಗಳು
ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಅವಧಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಿಂದ
ಗ್ರಂಥದ ವಾಚನೀಯಭಾಗವನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ
ಕೆಲವರು ಹರಿಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಸಂಧ್ಯಾರುಣಮೇಘ
ವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ದಿನಮಣಿಯಂತೆ ಅರುಣ ಯವನಿಕೆ
ಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಆ ಯತಿರವಿಯು ಸಭಾಂಬರದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವರು.
ಪ್ರವಚನಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವೇದಾರ್ಥಬೀಜವಾದ “ಓಂ”ಕಾರವನ್ನು
ಆ ಯತಿವರ್ಯರು ಉಚ್ಚರಿಸುವರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು
ಓದುವರು. ಗುರುಗಳು ಅದರ ಅರ್ಥಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ
ಜ್ಞಾನದಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ದಾನಿಯಾದ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಂತೆ ಬಹು
ಜೇದಾರ್ಯ ತೋರುವರು ಈ ಗುರುಗಳು. ಅರ್ಜುನನ ಶರಶತದಂತೆ ವಿಪಕ್ಷ
ಭೀಷಣವಾದುದು ಇವರ ಪ್ರವಚನವು. ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಗುರುಗಳು
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೇಳುವರು. ಇವರು ತಟಾಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ಮುನ್ನವೇ
ಇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಪುನೀತರಾಗಲು ಗಂಗಾದಿ ಸರ್ವತೀರ್ಥದೇವತೆಗಳೂ
ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿ ಕಾದಿರುವರು. ಧ್ಯಾನಪರಿಪಾಕಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣ
ಗಳಾದ ಮುನಿಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಹರಿರೂಪದಂತೆ ಮಜ್ಜನ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭವ್ಯರೂಪವು ತಟಾಕದ ಶುದ್ಧ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ಪಟವಾಗಿ ಮೂಡುವುದು. ಗುರುಗಳು ಸ್ನಾನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ
ತಟಾಕತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಪೂರ್ಣವಾದ
ಶಂಖವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಶಿಲಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವರು. ಆ ಶುದ್ಧ-
ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಪಾಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಧಾಚಾರ್ಯರ ರೂಪವು ಪ್ರತಿಫಲಿತ
ವಾಗಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯಪ್ರಿಯನ (ಶ್ರೀ ಹರಿಯ) ರೂಪಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುವು.
ಸೇವಿಸುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಉಪವಾಸದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ

ವಿಷ್ಣುವಾದೋದಕವನ್ನು ಆ ಅಲವಬೋಧರು ಸೇವಿಸುವರು. ಪ್ರಳಯ-
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ದ್ವಾದಶ ಊರ್ಧ್ವ
ಪುಂಡ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಶಂಖಚಕ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದಲೂ ತೇಜೋರಾಶಿಯಾಗಿ
ಕಂಗೊಳಿಸುವರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಗುರುಗಳು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಮಠಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ
ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಾದ ಜನರು “ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡಿ” ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯರ ಕೂಗು
ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಭಾವ
ರಮಣೀಯವಾದ ಮಧ್ವಮುಖೇಂದುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗು
ವರು. ಗುರುವಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಜಲವನ್ನು ಸರ್ವರೂ ತಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸು
ವರು. ನಂತರ ಯಶಿತೇಖರನೋರ್ವನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಶ್ವಾಸವಾಯು
ತಗಲದಂತೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅನುಚ್ಛಿಷ್ಟವೂ, ಶೀತಲವೂ, ತಿಳಿಯೂ,
ನಿರ್ಮಲವೂ, ನಮಿಗಳಿಂದ ಅಸ್ಪೃಷ್ಟವೂ ಆದ ಆಗ್ರ್ಯೋದಕವನ್ನು ಕಮಂಡಲು
ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವನು. ದೇವಪೂಜಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು
ಕಮಲದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರ್ಯೋದಕವನ್ನು ತುಂಬಿ
ಶ್ರೀಪತಿಯ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕೋಮಲತುಲಸಿ,
ನಾನಾವಿಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ಗುರುಗಳು ಆರಾಧಿ
ಸುವರು. ತುಲಸೀ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯರೇ ಮೈತಳೆದು ಬಂದು
ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ದೇವಪೂಜೆಯು.
ನಂತರ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಬೋಧರು ಅರ್ಘ್ಯವಾದ್ಯಾದಿ ಪೋಷಣೀಪಚಾರ
ಗಳನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಾನಂದಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವರು. ಮುಖ
ವಾಸಾದಿ ಆರು ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು. “ಅಪರಾಧಸಹಸ್ರಾಣಿ
ಕ್ರಿಯಂತೇಹರ್ನಿಶಂ ಮಯಾ | ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮೇ ದೇವ ಕ್ಷಮಸ್ವ
ಮಧುಸೂದನ” ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆಗೈವರು. ದಿನದಲ್ಲಿ
ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಧ್ವರು ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸುವರೆಂದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—

ತಮರುಣಮಣಿವರ್ಣಂ ದಿವ್ಯದೇಹಾಖ್ಯಗೇಹೇ

ಸ್ನುಪಿತಮತಿಪೃಥುಶ್ಚದ್ಧಾನದೀಚಿತ್ತವಾರ್ಭಿಃ |

ನನು ಸ ಯಜತಿ ನಿತ್ಯಂ ಹೃತ್ಸರೋಸಜಾನಘಂ

ನ ತು ಸಕೃದಿತಿ ಪುಷ್ಪೈರಷ್ಟಭಿರ್ಭಾವಪುಷ್ಪೈಃ

ಇವರ ಶರೀರವೇ ಹರಿಮಂದಿರ. ಭಕ್ತಿಭಾವತರಂಗಿಣಿಯ ಚಿತ್ತಜಲದಿಂದ ಆ ಚಿತ್ತಜನಯ್ಯನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಗೈವರು. ಆ ಅರುಣಪಾದಪಲ್ಲವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲವೆಂಬ ಮಣಿಸೀತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಹಿಂಸಾ, ಇಂದ್ರಿಯ-ನಿಗ್ರಹ, ಸರ್ವಭೂತದಯಾ, ಕ್ಷಮಾ, ಜ್ಞಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನ, ಸತ್ಯಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಭಾವಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಈ ಗುರುವರರು ಸದಾ ಅರ್ಚಿಸುವರಷ್ಟೆ! ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಪೂಜೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಹರಿಗರ್ಪಿತವಾದ ಚಂದನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಭುಜಮಂಡಲವನ್ನಲಂಕರಿಸುವರು. ಕೌಶೀಯ ಪೀತವಸನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಮಂದಸ್ಥಿತವದನೇಂದುವಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಈ ಜ್ಞಾನಿ-ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯರೂಪವು ಸುರ-ಮುನಿ-ನರರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬುವಾಗುವುದು. ಇವರ ಈ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹರ್ಷಭರಿತರಾಗುವರು. ವೇದಪ್ರವಚನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಗುರುಗಳು ಅಪ್ರಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ಸಕಲ ಜಗದೀಶನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಲೆಂದು ಭುಂಜಿಸುವರು. ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ಸಭಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನೋರ್ವನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಉತ್ತಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೆರೆದ ಪಂಡಿತ ಜನರನ್ನು ನಾನಾ ವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಆನಂದಗೊಳಿಸುವರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಭ್ರೂಚಾಲನದಿಂದ ಅವರ ಮನೋಗತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವರ ಪ್ರಿಯತಮನಾದ ಶಿಷ್ಯನೋರ್ವನು ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವದಿಂದ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆಚಾರ್ಯರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಗೋಪ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವನು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಗುಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ನಾನಾ ದೇಶದ ಜನರು ತಾವು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಶತಾಧಿಕವಾದ ಗುಣಗಣಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಭಕ್ತಭಾವನಮ್ರರಾಗಿ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರು. “ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಗುರುಗಳಿಂದ ಆದೃತರಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುವಾದ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಚಿಂತನಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನೊಬ್ಬನು “ಅನುವಾದ

ವನ್ನು ಸಾಕುವಾಡಿ ; ನಂತರ ನಿಮ್ಮ ಅನುವಾದ ಚಿಂತನಗಳು ನಡೆಯಲಿ. ಗುರುಗಳು ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಗೊಳಿಸುವನು. ಆಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಸತ್ಯವತೀದೇವಿಯ ಕುಮಾರನಾದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಈ ಪೂರ್ಣಬೋಧರನ್ನು ಸಭ್ಯರು ರೆಪೆಹಾಕದೆ ನೋಡುವರು. ಆನಂದಚಿತ್ತರಾದ ಸಭಾಸದರು ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕಾಲವನ್ನರಿಯರು. ಸಂಜೆಯಾಗುವುದು. ಹರಿಪದರತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಂಪತ್ತು, ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವಂತೆ ಆರಕ್ತವರ್ಣರಂಜಿತನಾಗಿ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಮಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉದಯಕಾಲದಂತೆಯೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯನಾಗಿಯೇ ಶೋಭಿಸುವನು. ಅರ್ಧ ಲೀನವಾದ ಅರುಣ-ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ನೀಲಸಮುದ್ರವಸನೆಯಾದ ವಸುಂಧರೆಯು ಧರಿಸಿದ ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ಸಮಾಧಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಅತುಲಮತಿಗಳು ಭೂ-ಜಲ-ಅಗ್ನಿ-ವಾಯು-ಆಕಾಶ-ಅಹಂಕಾರತತ್ವ-ಮಹತ್ತತ್ವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಡಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ತ್ವ-ರಜಃ-ತಮೋಗುಣಗಳು-ಅವ್ಯಾಕೃತಾಕಾಶ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವ, ಸ್ಥಾನಭೇದ ವಿದ್ವರೂ ಸ್ವಗತಭೇದರಹಿತನಾದ ಅಸುರ-ಸುರ-ನರರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಚೇತನಾಚೇತನಾತ್ಮಕಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಭಿನ್ನನಾದ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಗುಣಭರಿತನಾದ ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವರು. ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯವಾಗಲು ನೆರೆದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣರು ಸಂಧ್ಯಾದಿಸ್ವೋಚಿತಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಮುಗಿದು ರಾತ್ರಿ ಕಾಲಿಡುವುದು ; ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಮನು ಗಗನದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವನು. ಪತಿಯಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನ ವಿಯೋಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳು ದುಃಖಿತವಾಗುವುವು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ತಪ್ತವಾದ ಮೃದು ಕುಮುದ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳೂ ರಜನೀಕಾಂತನ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮುದ ಗೊಳ್ಳುವುವು. ಕೆಲವರಿಗೆ ದುಃಖ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸುಖ. ಇದಲ್ಲವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮ ! ನೀಲವಿಭ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕುಂದ-ಚಾತ್ರಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರರಾಶಿಯನ್ನೂ ವಿಕಸಿತಪುಷ್ಪಭೂತವಾದ

ತರುಲತಾ ಶೋಭಿತವಾದ ವನರಾಶಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಚಂದ್ರಮನಂತೆ
 ಉಳ್ಳವನೂ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನೂ ಕುಂದಕುಡ್ಮಲರದನನೂ ವಿಕಸಿತ
 ವನಮಾಲಾ ಶೋಭಿತನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನವದ್ಯ ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣ
 ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿ ಆ ಮಧ್ವೇಂದುವು ಸುಜನಕುಮದ ವೃಂದಕ್ಕೆ
 ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು.

ಅರ್ಜುನ :- ಜ್ಞಾನಾಮೃತ ಪಾನಮಾಡಿಸು. ಬಳಲಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :- ಕ್ಷೇತ್ರ-ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರ ವಿಚಾರವು ಬಹು ಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು, ಅಹಂಕಾರ, ಬುದ್ಧಿ, ಅವ್ಯಕ್ತ, ಹನ್ನೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಐದು ವಿಷಯಗಳು—ಹೀಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳಿಗೆ 'ಕ್ಷೇತ್ರ'ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನು ನಾನೇ. ಅಹಿಂಸಾದಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳು. ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇಜ್ಞೇಯವಸ್ತು. ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣಗಳು ಜೀವರನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತವೆ. ಗುಣಾತೀತನಾಗಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯ.

ಅರ್ಜುನ :- ಜಗತ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನಿಷ್ಟು ತಿಳಿಯಬಯಸುವೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :- ಬುಡವೇ ಮೇಲಾಗಿ ರೆಂಬೆಗಳು ಕೆಳಗಾಗಿ ಇರುವ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣಮರದಂತೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಇದೆ. ಈ ಮರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮರಕ್ಕೆ ನಾನು ಭೂಮಿಯಿದ್ದಂತೆ ಮುಖ್ಯಾಧಾರ. ಚಿದಚಿತ್ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೇ ಗಿಡದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬೇರುಗಳು. ಸತ್ವಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಮರವು ಬೆಳೆಯುವುದು. ವಿಷಯಗಳೇ ಚಿಗರು. ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಗಿಡದ ರೆಂಬೆಗಳು. ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಹರಡುವೆ. ವೇದಗಳು ಎಲೆಗಳು. ಪುರುಷಾರ್ಥವೇ ಫಲ. ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಮರವು ಅನಾದಿ, ಪ್ರವಾಹತಃ ನಿತ್ಯ, ಸತ್ಯ. ಇಂದು ಇದ್ದಂತೆ ನಾಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮಿಥ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ-ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಎರಡು ಹರಿತವಾದ ಅಲಗುಳ್ಳ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಎಂಬ ಈ ಮರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು. ಆದ್ಯಪುರುಷನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾರದ ನನ್ನ ಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು.

ಅರ್ಜುನ :- ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ ? ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೇನು ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಅತಿ ಗೋಪ್ಯವಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು, ಆಲಿಸು. ಪುರುಷೋತ್ತಮ | ವಿದ್ಯೇಯೇ ಅದು. ಭೂಮಿ-ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವವನು ನಾನೇ, ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು, ಓಜಸ್ಸು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ 'ವೈಶ್ವಾನರ' ನೆನಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಚನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆನು. ವೇದಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ವೇದಾರ್ಥನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ನಾನೇ. ದೇಹ ನಾಶವುಳ್ಳ ಚೇತನರ, ದೇಹನಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನನಾಗಿ, ಉತ್ತಮನಾಗಿ ಇರುವ ಪರಮಚೇತನ ನಾನೇ ಎಂದು ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ವೇದ, ಅಲ್ಲದೆ ಪುರಾಣಗಳೂ ಸಾರುತ್ತವೆ. ನನ್ನದು ಅಚಿಂತ್ಯಶಕ್ತಿ. ನಾನು ಅವ್ಯಯ. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಧಾರಣಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲ ಮೋಹವನ್ನೂ ತೊಡೆದುಹಾಕಿ, ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮತತ್ವವನ್ನು ಯಾರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಪ್ರಾಯವೇ. ಅವರೇ ಕೃತಕೃತ್ಯರು.

ಅರ್ಜುನ :—ಮುಕ್ತಿಯು ಯಾರಿಗೆ ? ಅಧಮಗತಿ ಹೊಂದುವವರು ಯಾರು ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಅಭಯ ಮುಂತಾದ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಗುಣಗಳು ದೈವೀಸಂಪತ್ತು ಇರುವನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ದಂಭ-ಅಭಿಮಾನ ಮುಂತಾದ ಆಸುರೀಗುಣಗಳು ಕತ್ತಲೆಯ ಬೀಡಿಗೆ ಎಳೆಯತಕ್ಕವು. ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರಿಗೆ ಸಿಗುವುದು ಮೂಢಯೋನಿ, ನಂತರ ನಿತ್ಯ ಅಂಧಕಾರಸ್ಥಾನ. ಅರ್ಜುನ ! ನೀನು ದೈವೀಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನು. ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವೆ. ಶೋಕಿಸಬೇಡ.

ಅರ್ಜುನ :—ಇದು ಮಾಡಬೇಕು, ಇದು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದ ಉಳಿಯಬೇಕು ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಯರ್ಮವು ' ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ' ಎಂಬುವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ :—ಪರಮಧರ್ಮ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಸರ್ವವೂ ಭಗವಂತನ ಅಧೀನ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಗ-ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯಂದೇ ಮಾಡುವುದೇ ಪರಮಧರ್ಮ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಅಧರ್ಮ.

ಅರ್ಜುನ :—ನಿನ್ನ ಗೀತೋಪದೇಶದ ಮಹಾತಾತ್ಪರ್ಯ, ತಿರುಳು, ಏನು ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಇದು ಅತಿ ಗುಟ್ಟಾದುದು. ನನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದು. ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗುವೆನು. ಗೀತೆಯ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊರೆದು, ನಾನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣು* ಹೊಂದುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಸದಾಗಮಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದರೂ ಇದೇ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನವಿಡು. ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗು. ನನ್ನ ಪೂಜಾರೂಪ ಕರ್ಮ ಮಾಡು. ನನಗೇ ಅರ್ಪಿಸು. ನನಗೇ ನಮಸ್ಕರಿಸು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆಯಾದರೆ, ಮುಕ್ತಿ ಕೈಸೇರುವುದು. ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವೆ.

ಅರ್ಜುನ :—(ವಿನಮ್ರಭಾವದಿಂದ) ಅಚ್ಯುತ ! ನನ್ನ ಮೋಹವು ದೂರಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನ ಜ್ಞಾನವು ಬಂತು. ಗತಸಂದೇಹನಾದೆ. ನಿನ್ನ ವಚನದಂತೆ ನಡೆಯುವೆ. (ಹೀಗೆ, ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಟಂಕಾರ ಮಾಡಿದನು).

* ಶರಣಾಗತಿ ಎಂದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವೆನೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ಸರ್ವರಿತಿಯಿಂದಲ್ಲೂ ದಾಸತ್ವವೇ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದುವುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಅರ್ಜುನ! ತಾಳು! ಯಾರು ಈ ನನ್ನ-ನಿನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಸಂವಾದವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಓದಿ, ಕೇಳಿ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ನಾನು ಶ್ರೀ, ವಿಜಯ, ಭೂತಿ, ನೀತಿ-ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿರವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನು.

“ ಓಂ ಶತ್ಸತ್ ”

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ

॥ ಹರಿಃ ಓಂ ॥

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ
ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರ
ಶಾಖಾವೃಂದಾವನಚರಿತ್ರೆ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು
ಹ ರ ಪ ನ ಹ ಳ್ಳಿ .

“ಮೂಕೋಪಿ ಯತ್ಪ್ರಸಾದೇನ |
ಮುಕುಂದಶಯನಾಯತೇ ||
ರಾಜರಾಜಾಯತೇ ರಿಕ್ತೋ |
ರಾಘವೇಂದ್ರಂ ತಮಾಶ್ರಯೇ ||”

ಚರಿತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ್ರಾಲಯ
ರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ದಿ ವ್ಯ ವೃಂ ದಾ ನ ವಿ ದೆ . ಇದು
ಚಿಕ್ಕದಾದ, ಶಿಲಾವೃಂದಾವನವು. ಈ ವೃಂದಾವನಪ್ರತೀಕದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ
ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿ ನಿಂತು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸುರಭೇನುವಿನ
ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಪ್ರದಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥಯತಿಕುಲಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯ
ದೇಹದಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು
ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೂ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದ್ದರು.
ಅವರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಎಡಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ
“ವೆಂಕಣ್ಣ”ನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ

ಜನ್ಮಸ್ಥಳವು ಚಿತ್ರದುರ್ಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ನಿತ್ಯಪರಿಚಯ
ಮುಗಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ದಿನಂಪ್ರತಿ “ ಸ್ವಾಮಿ!! ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ಬಾಳು
ಸಾಕಾಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ” ಎಂದು ಕೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಗುರುಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೊಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡು
ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಗಳಿತವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ
ಶಿರಃಕಂಪನ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿರಕಾಲ ಈ ವಿಧ ಚರ್ಯೆಯನ್ನು
ಮಠದ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇದು ಅರ್ಥ
ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲಗತ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವು “ ವೆಂಕಣ್ಣನ ” ಊರಾದ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆನೇ ದಯಮಾಡಿಸಿತು. ಈಗ ವೆಂಕಣ್ಣನೂ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ
ವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಕ್ತನ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ರಿತಸುರಭೂಜ
ರಾದ ಗುರುರಾಜರು ಕರುಣಾವಶರಾಗಿ ವೆಂಕಣ್ಣನ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ವೆಂಕಣ್ಣನು ಸಾಧನಸಂಪೂರ್ಣ
ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧನೇ ಆಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಕಿಂಚಿತ್
ಪ್ರಾರಬ್ಧಶೇಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ದೈವವಶಾತ್ ಶ್ರೀ ಗುರು
ರಾಜರ ಪಾದಸೇವಾರೂಪಫಲವೇ ದೊರೆತಿದ್ದಿತು. ಈತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು
ಲಾಲಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಲೋಕಗಮನಪ್ರತಿಬಂಧಕ ನಿವೃತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಗುರು
ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಅನಿಷ್ಟಪುಣ್ಯರಾಶಿಯೊಳಗಿನ ಕಿಂಚಿತ್ತುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟರು. ವೆಂಕಣ್ಣನು ಮಹರಾದಿಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅಧಿಕಾರಿ
ಯಾದನು. ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಕೃತಾಹ್ನಿಕರಾಗಿ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ
ವಿಶೇಷವಿಧಿಯಿಂದ ಭಗವತ್ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ “ ನಾವು ನಮ್ಮ ದಂಡ
ಕಾಷ್ಟದಿಂದ ರೇಖಾರಚನಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳ ವೈಶ್ಯ
ದೇವಕುಂಡದಷ್ಟು ಅಗ್ನಿಕುಂಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೆಂದು ” ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರು.
ಅಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜು
ಗೊಳಿಸಿದರು. “ ನಾಳೆ ವೆಂಕಣ್ಣನು ಸ್ವರ್ಗಸೋಪಾನವನ್ನೇರುವ ”ನೆಂದು
ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ವದನಾರವಿಂದವಾಗ್ವಾಲಮರಂದಬಿಂದುಗಳು ಹೊರ
ಸೂಸಿದುವು. ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಆಪ್ತಾಯನವಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯೋ
ದಯ

ಕಿಕ್ಕಿರಿಸು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ವೆಂಕಣ್ಣನಿಗೆ ಬಲಗಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಮಾಡಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಎತ್ತರವಾದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವುದಾಗಿ ವೆಂಕಣ್ಣನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಯಿತು. ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಗಳಿತವಯಸ್ಸನ್ನೂ, ಹಸನ್ಮುಖಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಣ್ಣನು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತನಾಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿದನು. ಹಾರಿದುದೊಂದೇ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಅಗ್ನಿಯಾಗಲಿ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಣ್ಣ ಬಿದ್ದದಾಗಲಿ, ವೆಂಕಣ್ಣನಾಗಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತೇಜೋಮಯವಾದ ವಿಮಾನವು ಯೋಗ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವೆಂಕಣ್ಣನೂ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಾನಾದ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಯಿತು; ಪರಮೋತ್ಸವವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹ ವಿಭೂಷಿತಗಾತ್ರನಾಗಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಣ್ಣನು ದಿವ್ಯಲೋಕ ಸೋಪಾನವನ್ನೇರಿದುದು ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ. ವಿದ್ವತ್ಸಮಾಜವು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಅಗಮ್ಯಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಜಯಜಯಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿರಾಜಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಂಶರೆಂಬ ವಿಷಯವು ಅವರಿರುವಾಗಲೇ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಸಚ್ಚೇತನರಿಗೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ ಭಕ್ತಿಯು ಉದಯವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿರಂತರ ಸ್ಮರಿಸಿ ಸ್ಮರಿಸಿ ಕಾಲಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ಅಗಮ್ಯ ಮಹಿಮಾಲೋಕೇ | ರಾಘವೇಂದ್ರೋ ಮಹಾಯಶಾಃ” ಎಂಬ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲೋಸುಗ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರ್ವಂತರ್ಗತ ತದ್ರೂಪ ತದಾಕಾರ ತದ್ವಿನ್ನರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ನಾಮಕ ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಗಳು ಗುರುರಾಜರಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ಈ ಅದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿ, ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಸರ್ವರೂ ಅನಂದಭರಿತರಾದರು.

ಈ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕಾರ್ಯವು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದ ಪರ್ಯಂತರ ಘಟಿಸಿದಂತೆನಿಸುವ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಾಲ ಗಳಿತವಾಗಿ

ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ತಿರುಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರನ್ನು ಸಶರೀರವಾಗಿ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭಿಸಲವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಆಚಾರ್ಯ ರಾದ ಶ್ರೀ ಹುಲಿಆಚಾರ್ಯರ ವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷರು ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಗ್ರಾಮದ ವಿದ್ವಜ್ಞನ ರೆಲ್ಲರೂ ಸಭೆ ಸೇರಿ “ ವೆಂಕಣ್ಣನು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಿಂದಲೇ ಆಪುನರಾವೃತ್ತಿ-ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ವಿಷಯದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರ ವೃಂದಾವನ ವನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ” ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಪೂರ್ವಜರು ಶ್ರೀ ಹುಲಿಆಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಶಿಲಾಮಯ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಇದು ಅನೇಕ ಭಾಗಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದು ಆ ಅವಯವಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ ವೃಂದಾವನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧತೆಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಹಳ್ಳಿಯವರ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬೈಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿಸಿ ಮೂಲಮೃತ್ತಿಕೆ ತಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಯವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ನಿಂತಿದ್ದು ನಿಂತೇಹೋಗಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿಲಾಮಯ¹ ವೃಂದಾವನವೂ ಇಟ್ಟಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಈಗಲೂ ವೃಂದಾವನ ವನ್ನು ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಹಳ್ಳಿಯವರ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಕಳೆಯಿತು. ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಾರ್ಧಕ್ಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಾಗಲು

1. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಮುಖ ದಿಂದಲೇ ಕೇಳಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಈಗಲೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ವಾರ್ತೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಯಾವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ದಿನಂಗತ ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, M. Shripaṭh. ಇವರಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ. 174

ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಹಸ್ತೋದಕ. ಪಾದೋದಕಾದಿ ಲಾಭವು ತಪ್ಪಿ ಬಿನ್ನಮನಸ್ಕರಾದರು. ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರಹಸ್ಯ ಸ್ತುತಿಯೋಷಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಮನೋಭೀಷ್ವನನ್ನು ಪೂರೈಸಲೋಸುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸರಮಹಂಸ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯತ್ವಾದಿ ಬಿರುದಾಂಕಿತ 108 ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮನೋಗತವನ್ನು ನಿವೇದನೆಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1692ರಿಂದ 1725ವರೆಗೂ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈ ಶ್ರೀಗಳವರು ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅತ್ಯಂತವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಯಃ ಕ್ರಿ. ಶ. 1724ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿರಬೇಕು.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಂತೆಗೂ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ :—ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ವೃಂದಾವನಾರ್ಚಕರು ಶ್ರೀ ರಾಯರಬಂಡೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಪ್ರವಾಹರೂಪಿಣಿಯಾದ ಶ್ರೀ ತುಂಗಾದೇವಿಯು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಚಿಕ್ಕ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ತಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಮಠಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಂದು ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಗರ್ಭಾಲಯದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ನೂತನ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ನದಿ¹ಯಲ್ಲಿ

1. ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಅವರಿರ್ವರೂ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಈ ಶಿಲೆಯೇ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವಾದ ಶಿಲಾಭಾಗದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು chapter 5 ಮತ್ತೊಂದು ವೃಂದಾವನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ 175

ದೊರಕಿದ್ದ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ವೃಂದಾವನವಿಷಯಕಸ್ಮೃತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕರೆತಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದೇ ದಿನವೇ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, “ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿರಿ. ಆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನಾವು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಗುವದಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀ ಹುಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ ಮಹೋತ್ಸವವಾಯಿತು. ದಿವ್ಯಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಚಿಕ್ಕ ವೃಂದಾವನವನ್ನೇ ತರಿಸಿದರು. ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಎದುರ್ಗೊಂಡು ಕರೆತಂದು ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಇದು ಸ್ಥಿರಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅಲ್ಲ;

ನೇನೆಂದರೆ ಅವಯವಗಳನ್ನೂ, ಮೇಲಿನ ತೆನೆಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ವೃಂದಾವನಾಕೃತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮಗೆಂದು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ವೃಂದಾವನವಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೊಂದು ವೃಂದಾವನವಿರಕೂಡದೆಂದು ಅದನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಆಯಿತು. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ಭಕ್ತನು ಮ್ಲಾನಮುಖನಾಗಲು ಗುರುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ “ನಾವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಎಸೆದಿರುವ ವೃಂದಾವನಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಅಗ್ರತೆನೆಗಳು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜೆಗೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಸವೆಲ್ಲವೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಎಂದು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು. ಆ ತೆನೆಗಳ ದ್ವಂದ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಕಡ್ಲೆಬಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುದು.

ಚರಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ* ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂ
ಗಳವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಚರಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ವೃಂದಾವನವು ಸುಮಾರು
ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನವರತ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀ
ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವೃಂದಾವನವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯು
ಗಳು ಮೂರ್ತಿಮಂತರಾಗಿ ಇದ್ದೇಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ
ಈ ವಿಷಯವು ಬೋಧವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿದಾರ್ಥ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಶ್ರೀರಾಯರು
ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಕಾಸುರನು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣ
ವೆಂತಲೂ, ಶ್ರೀ ಭೀಮಸೇನದೇವರು ಆ ಬಕಾಸುರನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಹರಿಸಿದ
ನೆಂದೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ
“ಬಕಾಸುರನ ಹಲ್ಲು” ಒಂದನ್ನು ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರೂ ಸಹ
ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೋ ಎಂಬಂತೆ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದರು.
“ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡವರು ಪೂಜಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಪ್ರತೀಕವಿದೆ. ನಮ್ಮ
ಪೂಜೆಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪೂಜೆಯಾಗಲೇಬೇಕು.
ಶ್ರೀ ಪಾಂಡವಾರ್ಚಿತಪ್ರಾಣಪ್ರತೀಕವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗಿದೆ.
ಅದನ್ನು ತರುವುದು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವುಣಿಯಿತ್ತು. ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಷ್ಟ
ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪ್ರತೀಕವು
ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಿತು. ನೋಡಲು ಅದರ ಬಾಲಕ್ಕೆ ೫ ಘಂಟೆಗಳು
ಕಾಣಿಸಿದವು. ಐದು ಜನ ಪಾಂಡವರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ
ಒಂದೊಂದು ಘಂಟೆಯು ಬಾಲಕ್ಕೆ ಮೂಡಿತೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ
ಹನುಮತ್ಪ್ರತೀಕವು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ.
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತ ಮತ್ತು ಪಂಚಪಾಂಡವಕರಾರ್ಚಿತವಾದ

* ಈ ಶ್ರೀಗಳವರು ಶ್ರೀ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸೇತ್ಯಾದಿ
ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ 108 ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರಿಗೂ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯ-
ಚಾರ್ಪರಿಗೂ ಸಮಕಾಲಿಕರು.

ಶ್ರೀಮದಾಜನೆಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥಶ್ರೀವಾದಕರಕಂಜಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ವೃಂದಾ ವನದಿಂದಲೂ ಈ ಮಠವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1955ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಮನ್ಮಥನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಬಲಿಪ್ರತಿಪದಾದಿಂದ ವೈಕುಂಠಚತುರ್ದಶಿಯವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸತ್ರಯಾಗವು ನಡೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧಸಂಹಿತಾಸ್ವಾಹಾಕಾರವೂ ಜರುಗುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಣೀತವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಅಗ್ನಿಕುಂಡವನ್ನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಬಲಗಡೆಯಿರುವ ಘೌಳಿಯಲ್ಲಿ (ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ) ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಆ ದಿನವೇ ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ “ಅಗ್ನಿಕುಂಡ ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸ್ಥಳ ಅದಲ್ಲ; ಮೇಲೆ ಹೆಂಚು ವಗೈರೆ ಹೊದಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಬೈಲುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಾಗಬೇಕು. ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಿ.” ಎಂದು ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಆಪ್ತನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದಾಗ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯು ಗಗನಕ್ಕೆ ಅಡರಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಈ ಹೋಮವು ಜರುಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಗತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯವಾಯಿತು. ಅತ ಏನ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಪ್ತ ಬಂಧುಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವವರೇ ಧನ್ಯರೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು.

ಮೊಡ್ಡವರನ್ನು ನೆನೆಸಿದ ದಿನ ಮಂಗಳಪ್ರದದಿನ.

|| ಶ್ರೀಮದ್ವೇದಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

ಬಾ ಯಿ ಸಾ ಠ

ರಾಗ : ಗುಂಭಕಾಂಬೋದಿ ಆದಿತಾಳ :

ಇಂದಿರೆಯರಸ ಬಾರೊ ಇಂದುವದನ ಬಾರೊ
ಕಂದರ್ಪನ ತಂದೆ ಬಾರೊ ಮಂದರೋದ್ಧಾರಿ ಬಾರೋ | || ಪ ||

ಇಂಗಿತವರಿತು ಬಾರೊ ಇಂಗಡಲರಸ ಬಾರೊ
ತುಂಗಗುಣನೆ ಬಾರೊ ಸಂಗೀತಪ್ರಿಯ ಬಾರೊ
ಉಂಗುರಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಅಂಗುಳಿಸನ್ನೆಯಿಂದ
ಪೊಂಗೊಳಲೂದುವ ಚೆಲ್ವ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ || ೧ ||

ಪಂಕಜನಾಭ ಬಾರೊ ಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಬಾರೊ
ಕಂಕಣ ಹಾರ ಕುಂಡಲಾಲಂಕೃತನೆ ಬಾರೊ
ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಂಕಿತವಕ್ಷ ಬಾರೊ
ಕೊಂಕಿನ ಕೊರಳ ಚೆಲ್ವ ಬಿಂಕವ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರೊ || ೨ ||

ಕುಂಜರವರದ ಬಾರೊ ಮಂಜುಳಭಾಷ ಬಾರೊ
ಅಂಜುವ ದಾಸರಿಗೆ ವಜ್ರಪಂಜರ ಬಾರೊ
ಸಂಜೆಯ ತೋರಿ ಧನಂಜಯನ್ನ ಕಾಯ್ದನೆ ನಿ-
ರಂಜನ ಹಯವದನ ರಂಜಿತನಾಮ ಬಾರೊ || ೩ ||

ರಾಗ : ಪೂರ್ವಿ ಝಂಪತಾಳ :

ನೀನೆ ಗತಿ ನೀನೆ ಮತಿ ನೀನೆ ಸ್ವಾಮಿ || ಪ ||
ನೀನಲ್ಲದನ್ಯತ್ರ ದೈವಗಳ ನಾನರಿಯೆ || ಅ ||

ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ
 ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು
 ನಿನ್ನ ದಾಸರ ಸಂಗದಿಂದ ದೂರಡದೆನಗೆ
 ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿರಿಸೊ ಜಗದೀಶ ಅಘನಾಶ

|| ೧ ||

ಕಮಲನಾಭಿಯಲಿ ಬೊಮ್ಮನ ಪುಟ್ಟಿಸಿದೆ ಹರಿಯೆ
 ಕಮಲಸಖಕೋಟಿಪ್ರಕಾಶ ಈಶ
 ಕಮಲಕರತಳದೆ ಅಭಯವನಿತ್ತಿ ಭಕುತರಿಗೆ
 ಕಮಲಾಕ್ಷನೆನಿಸಿದೆಯೊ ಕಮಲಾರಮಣ ಹರಿಯೆ

|| ೨ ||

ಶಿಶುಪಾಲದಂತವಕ್ತ್ರರ ಶಿರವ ಭೇದಿಸಿದೆ
 ಪಶುಪತಿಯ ಆಭರಣವೈರಿವಾಹನನೆ
 ಅಸುರಕುಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಭಕ್ತಜನರನು ಪೊರೆದೆ
 ವಸುಧೀಶ ಸಿರಿ ಪುರಂದರವಿತಲರಾಯಾ

|| ೩ ||

ರಾಗ : ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ-ಅಟತಾಳ

ಹರಿಪಾದವಿರಲಿಕ್ಕೆ ಪರದೈವಂಗಳಿಗೆ ಎರಗಲೇಕೆ
 ವರಮಾಣಿಕವಿದ್ದು ಎರವಿನ ಒಡವೆಯ ಬಯಸಲೇಕೆ

| ಪ |

| ಅ |

ಪೆತ್ತ ಪಿತನ ಮಾತು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳದ ಪುತ್ರನೇಕೆ
 ಚಿತ್ತಪಲ್ಲಟವಾಗಿ ತಿರುಗುವ ಸತಿಯಳ ಸಂಗವೇಕೆ
 ಉತ್ತಮ ಗುರುವನ್ನು ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯನೇಕೆ
 ಶಕ್ತಿಹೀನನಾಗಿ ಸರ್ವಜನರ ಕೂಡೆ ಕ್ರೋಧವೇಕೆ

|| ೧ ||

ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪುವ ಪ್ರಭುವಿನೊಳಾಶೆಯೇಕೆ
 ಕಾಸಿಗೆ ಕುಣಿದಾಡುವ ಲೋಭಿಯೊಡಗೂಡಿ ಗೆಳೆತನೇಕೆ
 ವೇಶ್ಯೆಯ ನೆಚ್ಚಿ ನಾರಿಯ ಬಿಡುವಂತಹ ಪುರುಷನೇಕೆ
 ಕೂಸಿಗೆಯಿರಿತು ಕಾಲ್ನೀಡಲಿರಿಯದ ಮನುಜನೇಕೆ

|| ೨ ||

ಚನ್ನಾಗಿ ಬಾಳು ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಬಯಸಗ ಮನುಜನೇಕೆ
ಸನ್ನುತವಿದೈಯ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡದ ಅರಸನೇಕೆ
ಅನ್ನವನ್ನಿಟ್ಟು ಹಂಗಿಸುತ್ತಿರುವವನ ಬಾಳದೇಕೆ
ಉನ್ನಂತಪುರಂದರವಿಠಲನ ನೆನೆಯದ ಜನುಮವೇಕೆ ||೩||

ರಾಗ : ಮುಖಾರಿ ಅಟತಾಳ

ಮಕ್ಕಳ ಮಾಣಿಕ ಮನೋಹರ ನಿಧಿಯೆ
ರಕ್ಕಸಶಕಟನ ತುಳಿದುದೀಪಾದವೆ || ಪ ||

ಬಲಿಯದಾನವ ಬೇಡಿ ನೆಲನ ಈರಡಿನಾಡಿ
ಜಲಧಿಯ ಪಡೆದದ್ದೀ ಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ
ಹಲವು ಕಾಲಗಳಿಂದ ಶಿಲೆ ಶಾಪಪಡೆದಿರೆ
ಫಲಕಾಲಕ್ಕೊದಗಿದ್ದುದೀ ಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ || ೧ ||

ಕಡುಕೋಪದಿಂದ ಕಾಳಿಂಗನ ಮಡು ಕಲಕಿ
ಹೆಡೆಯನ್ನು ತುಳಿದದ್ದೀ ಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ
ಸಡಗರದಿ ಕೌರವನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು
ಹೊಡೆಮಗುಚಿ ಕೆಡುಹಿದ್ದುದೀ ಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ || ೨ ||

ಶೃಂಗಾರದಿಂದಾರು ಹೆಂಗಳ ಸಹಿತ ಶ್ರೀ
ಅಂಗನೆಯೊತ್ತುವುದೀಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ
ಸಂಗಸುಖದಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲ ಯ-
ನ್ನಂಗದೊಳಡಗಿದ್ದುದೀ ಪಾದವೇ ಕೃಷ್ಣ || ೩ ||

ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆಯೇ ?

ಬರೆದವರು:

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಗುರುರಾವ್, ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

“ಅಕ್ಷಯಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಮಿನ್ ಪರೇ ಸ್ವರ್ಪಿತಂ”¹

“ಏನು ವ್ರತವೇನು ಸಾಧನಗಳೇನೋ |

ಸ್ವಾನುಭವದ ಜ್ಞಾನಹೀನ ಮಾನವನೇ”²

“ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನದ ಫಲವೇನೋ”³

ದೇವರೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ: “ಜಗದಾಹುರ-
ನೀಶ್ವರಂ”⁴ ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ
ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ
ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು, ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಕೊಡದಿರುವುದು, ಆಡಿದ
ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದು, ಇತರರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ತಾವು ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ
ಪಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ತಮ್ಮ ದುರ್ನಡತೆಯಿಂದ ದೇವರು ಇರುವುದನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. “ಕರಿಧ್ಯವ ಬಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿ
ಅಹಲ್ಯೆಯ | ಪೊರೆದವನು ನೀನಂತೆ ||”⁵ ಎಂದು ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳಿಂದ
ಕೇಳಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ
“ಆರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಲದೆಲ್ಲವು | ಪರಿ ಪರಿ ಕಂತೆಗಳಂತೆ...”⁶ ಎಂಬ

1. ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ೮-೧೧. 2. ಪುರಂದರದಾಸರು. 3. ವಿಜಯ
ದಾಸರ ಹರಿನಾಮ ಸುಳಾದಿ. 4. ಭಗವದ್ಗೀತೆ ೧೬-೮. 5. ಮತ್ತು 6.
“ಕರುಣಾಕರ ನೀನೆಂಬುವದ್ಯಾಕೋ.....” ಎಂಬ ಪುರಂದರದಾಸರ ದೇವರ
ನಾಮದಿಂದ.

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ದೇವರೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದೂ, ಇದ್ದರೂ 'ಅವನಿಗೆ ಕಣ್ಣೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದೂ ಹಳೆಯತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ:—

“ ನೀನೇ ಅನಾಥಬಂಧು, ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧು ಶಿಲೆಯ ರಕ್ಷಿಸಿ ಕುಲಕೆ ತಂದೆ | ಬಲಿಗೊಲಿದು ಸತ್ಪದವಿಯನಿತ್ತೆ | ಸುಲಭದಿಂದ ಭಕುತರ ಸಲಹುವ | ವರದಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯ ” ಎಂಬುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕರುಣಾಸಿಂಧು, ಭಕ್ತರ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ರಕ್ಷಕನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆ ಬರುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ, ಗುರುಹಿರಿಯರು ಎಷ್ಟೇ ತಿಳಿಸಲಿ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ, ಅವನು “ ಕಣ್ಣಿಗೆವೆಯಂದದಲಿ ಕೈಮೈ | ತಿಣ್ಣಿಗೊದಗುವ ತೆರದಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ-ನಣ್ಣ ನೊದಗುವ ಭಕ್ತರವಸರಕಮರಗಣ ಸಹಿತ || ”¹ ಎಂದು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಲೇ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮೂರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು “ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ ” ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಆತ್ಮಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ಯಾಕೆ ? ಎಂದರೆ:—

“ ಕಂಠಾವರೋಧರೋಮಾಂಚಾಶ್ರುಭಿಃ ಪರಸ್ಪರಂ ಲಪಮಾನಾಃ ”²

“ ಮಚಿತ್ತಾ ಮದ್ಗತಪ್ರಾಣಾ ಬೋಧಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ |

ಕಥಯಂತಶ್ಚ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ತುಷ್ಯಂತಿ ಚ ರಮಂತಿ ಚ || ”³

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಿಳಿಸಿ ಆನಂದಪಡುವುದು ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಖಾಸಗಿ ವಿಚಾರವಾದರೂ, ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

1. ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ, ಕರುಣಾಸಂಧಿ ೨೭ನೇ ಪದ್ಯ. 2. ನಾರ್ಕದ್ವಿ-
chapter 5 ಭಕ್ತಿಸೂತ್ರಗಳ ೬೮ನೇ ಸೂತ್ರ. 3. ಭಗವದ್ಗೀತೆ ೧೦-೯.

ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 7-0 ಗಂಟೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವಿಧವಾ ಯಾತ್ರಿಕಳು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಾನು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯದ ಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಧನಸಹಾಯ ಯಾಚಿಸಿದಳು.

“ ಆಗ ಬಾ ಈಗ ಬಾ ಹೋಗಿ ಬಾ ಎನ್ನದೇ
ಆಗಲೇ ಕರೆದು ಕೊಡುವನ ಧರ್ಮ ಹೊ-
ನ್ನಾಗದೇ ಬಿಡದು ಸರ್ವಜ್ಞ || ”

ಎಂದು ಓದಿ ಅರಿತಿದ್ದ ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಎರಡೇ ಆಣೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, “ ಕೊಡುವ ದಾನವು ಕಾಮಜನಕಗರ್ವಿತವೆನ್ನಿ ” ಎಂದು “ ಸಕಲವೆಲ್ಲವೂ ಹರಿಸೇವೆಯೆನ್ನಿ ” ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವಂತೆ, “ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡೆ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ. ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆ ಎರಡಾಣೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಕೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಅದೇ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 9-0 ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ನಾನಿದ್ದ ಉತ್ತರದ ಬಡಾವಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ “ ನೀವು ಎಂಥ ಒಳ್ಳೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿರೋ ಕಾಣೆ ; ಎಂದೂ ಸಿಗದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಇವತ್ತು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತಳಾಗಿ, ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಆಗ ಹೊಳೆಯಿತು ನನ್ನ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗೆ :— “ ಅಕ್ಷಯಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಮಿನ್ ಪರೇ ಸ್ವರ್ಗತಂ ” ಎಂದರೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮ, ನಾಶರಹಿತವಾದ-ಅಕ್ಷಯಫಲವನ್ನು, (ಅಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು) ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅಮೃತವಾಣಿಯುಸತ್ಯವಿರಲು ಈ ಲೌಕಿಕಪ್ರಸಂಗವೂ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು. 184

ಕುಚೇಲನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಒಪ್ಪಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆತನಿಗೆ ಸಕಲಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ “ಪರಮ ಕೃಪಾಳು ಕೃಷ್ಣನು” ನಾವು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಆ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅಕ್ಷಯಫಲವನ್ನು— ಸ್ವರೂಪಾನಂದಾವಿಭಾವರೂಪ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕರುಣಿಸುವುದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾದಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ :-

“ಸ್ಮರಿಸುವವರಪರಾಧಗಳ ತಾ | ಸ್ಮರಿಸ ಸಕಲೇಷ್ಟಪ್ರದಾಯಕ |
ಮರಳಿ ತನಗರ್ಪಿಸಲು ಕೊಟ್ಟುದನಂತ ಮಡಿಮಾಡಿ || ಪರಿಪರಿಯಲಿಂದುಣಿಸಿ
ಸುಖ ಸಾ- | ಗರದಿ ಲೋಲಾಭ್ಯಾಡಿಸುವ ಮಂಗಳ- | ಚರಿತ ಚಿನ್ಮಯಗಾತ್ರ
ಲೋಕಪವಿತ್ರ ಸುಚರಿತ್ರ ” 1

ಈಗ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ಅಜೀರ್ಣವ್ಯಾಧಿಗೆ ನಾನು ಈಡಾದೆ. ಆದರೆ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮ ಮೂರು ಮನೆಗಳಿಗಾದರೂ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತೇಗು. ನಿಪುಣವೈದ್ಯರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೂ ಜಗ್ಗದ ತೇಗು, ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಯತಿವರ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಮಂಡಲದ ಸೇವೆ ಸಾಲದಾಯಿತು. ಅದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಆನವಟ್ಟು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಲವು ದಿನಗಳು, ಕೊನೆಯ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ, ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಯಾಗಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತೇಗಿದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಗಳು ಕೇಳಿ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಬಾಡಿಗೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಎರಡನೆ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಿದ್ದವು. ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸಾರವೊಂದಿದ್ದಿತು. ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾದ ಮನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೇನೋ ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು

ಗಾನಲೋಲ ತನ್ನ ಧ್ಯಾನಿಸುವರನ್ನೆಲ್ಲ
ಮಾನದಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪರನೊಂದು”೨

“ ಶರಣಪಾಲಕನೆಂಬ ಬಿರುದಿದ್ದ ಕಾರಣ ವೈರಿಯದಿರೇ ಎನ್ನ
ನಗರೇನೋ | ನಗರೇನೋ ಮೂರ್ಛೋಕ್ತದರಸ ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಡೆ ಕಂಡ್ಬಿ ||”೩
ಮುಂತಾದ, ದಾಸವರೇಣ್ಯರ ಅವರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಹೇಳಿ
ಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೆ, ನೊಂದ ಬಂದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಹೋದ ಮನೆ ಹಳ್ಳಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಎರಡು
ಮನೆಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮನೆಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮನೆಯವರ ಪಿಸುಮಾತು ಕೂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆ

-
1. ಮತ್ತು 2. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು. 3. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ
 - ತತ್ವಸುವಾಲಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಸ್ತೋತ್ರದ ೧೫ನೇ ಶ್ಲೋಕ.

ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮುಂಚಿನಿಂದ, ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಇನ್ನೂ ರಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ, ಕರ್ಕಟವಾದ ನನ್ನ ತೀಗಿನಿಂದ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ, ಅತಿಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದೂ ಇನ್ನೂ ಮನಸ್ಸು ಕೊರಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಪರಿಹಾರವೇನು? ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ವೆಂಕಟರಮಣ. ಮನೆಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಆಪತ್ತನ್ನು—

“ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ವೆಂಕಟರಾಯ ನೀನನ್ನ ಕಾಯಬೇಕೋ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ನಿನ್ನದು ಎನ್ನಗೇನು ದೀನರಕ್ಷಕ ತಿರುವತಿಯ ವೆಂಕಟರಾಯ”¹

“ಹೊಡೀ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ ಘಡ ಘಡ
ಹೊಡೀ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯ

|| ಸ ||

ಯವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ವರುಷ ವಾಸಮಾಡಿದೆ. ಅಷ್ಟುಕಾಲವೂ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ತೇಗು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ! ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾನ ಕಾಯ್ದು ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ ಶ್ರೀಹರಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಮಾನದಿಂದ ಕಾಯ್ದು,—ದಾಸವರೇಣ್ಯರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, 'ಗಾನಲೋಲನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದುದರ' ಫಲವಾಗಿ.

“ ಹರಿನಾಮ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ ಸಜ್ಜ—

ನರ ಮಾತು ಪುಸಿಯಾಗಗೊಡನೊ ” (ಹರಿನಾಮ ಸುಳಾದಿ)

ಎಂಬ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಅಭಯವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಸತ್ಯಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ವಿಠಲ.

ಇನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಸಂಗ. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಾನು ಹಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ನೀರು ಸೇದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಗ್ಗ ಕಡುಕಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಕೊಡವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವಾಗ ಹಗ್ಗ ಕಡಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಹಾಗೆ ಕಡಿದರೆ ಸೇದುವ ವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಪಾಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕಮಹಾಶಯರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ, ಭಾರ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಗ್ಗ ಕಡಿಯುವುದರಿಂದ ಸೇದುವವರು ಜೋರಾಗಿ ಬಿದ್ದು, ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಕೊಂಡು, ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ನರಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಆ ನರಳುವಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟತರವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸರ್ಜಿಕಲ್ ವಾರ್ಡಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಷಯ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸೇದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು ; ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರೀಕೊಡ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಹಗ್ಗ ಕಡಿದು ಬಂದಿಗೆ ಬಾವಿಗೆ ಬಿತ್ತು ! ಬಂದಿಗೆ ತೆಗೆದವನಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಷ್ಟ ಮಾತ್ರವೇ ನನಗಾದದ್ದು. ತುಂಬಿದ ಬಂದಿಗೆ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಗ್ಗ ಕಡಿದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ! ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು

ದಲ್ಲದೆ, ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ, ಯಮಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ಮೈಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ತಿಂದು ಕುಲಗಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಅನರ್ಥ ತಪ್ಪಿದುದು ಹೇಗೆ? ಈ ಪ್ರಸಂಗ ನಂಬಲರ್ಹವೆ?

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಿಷ್ಟೆ:—ಸುಳ್ಳು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತರಾದ ವಾಚಕರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಆದ ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನು? ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಬೇರೊಂದು ಉತ್ತರ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ:—

“ಅಣು ಮಹತ್ತಿನೊಳಿಪ್ಪ ಘನ ಪರ-| ಮಣುವಿನೊಳಡಗಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನ | ಮುಣುಗಿಸುವ ತೇಲಿಸುವ ಸ್ಥೂಲಗಳವನ ಮಾಯವಿದು ||”

ಉಪಸಂಹಾರ:—ಈ ತೆರದ ಅನುಭವ ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ “ಶೃತಿಗಳಾತನ ಮಾತು ವಿಮಲ-| ಸ್ಮೃತಿಗಳಾತನ ಶಿಕ್ಷೆ.....”² ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ನಮಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವ ನಿಧಿರೂಪ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೋಧೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವೆಂದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ ಉಂಟಾಗಿ, ನನ್ನಂಥ ಪಾಮರನಿಗೂ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬೇರೂರಿ ಆತನ ಭಕ್ತರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಉದ್ಭುತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

“ಒಂದೆ ಹರಿನಾಮ ನಾಲಿಗೆಯೊಳುಳ್ಳವ”ನನ್ನೂ “ಕೈಪಿಡಿದು ತ-| ನ್ನಾಲಯದೊಳಿಟ್ಟನುದಿನದಲಾನಂದಬಡಿಸುವನು” “ಪರಮ ಕೃಪಾಳು ಕೃಷ್ಣನು”³.

|| ಶ್ರೀಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

1. ಹರಿಕಥಾವೃತಸಾರ, ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಂಧಿ, ೧೯ನೇ ಪದ್ಯ.
2. ,, ದತ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಂಧಿ, ಪದ್ಯ ೨೫.
3. ,, ಕರ್ಮವಿಮೋಚನಸಂಧಿ (ಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಕರಣ ಸಂಧಿ) ಪದ್ಯ ೩೯.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದಸಂಗ್ರಹ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎ.,ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.,

ದಾ ವ ಣ ಗೆ ರೆ .

(ಪವಿತ್ರಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುರುಪಾಂಡವರ ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯ ಬೀಡು-
ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅರಿವಿದಾರಣ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಉದಿದ್ದಾನೆ.
ಶಸ್ತ್ರಗಳ ತೂರಾಟ ಆರಂಭವಾಗುವ ಸಮಯ.)

ಅರ್ಜುನ :—ಅಚ್ಚುತ! ಎರಡು ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸು. ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವಹಕ್ಕೆ
ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವೆನು (‘ನಾನು’—‘ನನ್ನ’
ಎಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಭಾವಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—(ನಸುನಕ್ಕು) ಅರ್ಜುನ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. (ರಥವನ್ನು
ಎರಡು ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ)
ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಕುರುಗಳನ್ನು ನೋಡು.

ಅರ್ಜುನ :—(ಬಾಂಧವರನ್ನೂ, ಹಿರಿಯರನ್ನೂ, ಗುರುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ)
ಕೃಷ್ಣ! ನಾನು ಯುಧಮಾಡಲಾರೆ. ಏಕೋ ವಿಪರೀತಗಳನ್ನೇ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಗಾಂಡೀವವು ಕೈಯಿಂದ ಜಾರುತ್ತಿದೆ. ಮೈ
ನಡುಗುತ್ತಿದೆ. ನಾಲಗೆ ಒಣಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಮಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಟವೇ ಎದ್ದಿದೆ. ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ

ಕೊಲ್ಲಲಿ? * ಯುದ್ಧವು ಪಾಪವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಶಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರಾವತಾರಿಯೂ ನರಾಂಶನೂ ಆದ ನಿನಗೆ ಈಗ ಈ ಬಂಧುನೋಹವೇಕೆ? ಅರ್ಜುನ! ನಿನ್ನ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯೋಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರುವೆನು.

ಅರ್ಜುನ :—ಹೇ ಮಾಧವ! ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮಗುರು; ಪರಮದೈವ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರ. ನನ್ನ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಅಶೇಷವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲು, ಪರಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಅನ್ಯರನ್ನು ಕಾಣೆ. (ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಾದವನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಾನೆ). ಯುದ್ಧವು ಭಯಾನಕವು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಬಹುಕಾಲ ಇರುವುವು. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕುಲನಾಶವು ಆಗುವುದು. ಹಿರಿಯರು ಮಡಿಯುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜ ಸಾಂಕರ್ಯ ಹೊಂದುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುವರು, ದುಷ್ಟರಾಗುವರು. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಪಾಪವೇ ತಟ್ಟಿ, ಮುಂದೆ ದುಃಖವೇ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಹಿರಿಯರು ಪೂಜಾರ್ಹರು, ವಧಾರ್ಹರಲ್ಲ. ಜಯವೂ ಅನಿಶ್ಚಿತ. ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ಉಪಟಳವಿಲ್ಲದ ಯತಿಜೀವನವೇ ನನಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವುದು. ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. (ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ದುಃಖವದನನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು.)

* ಭೀಷ್ಮರು ಇಚ್ಛಾಮರಣಿಗಳು, ದ್ರೋಣರು ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳು, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನಿಂದಲೇ ವಧ್ಯರು, ಜಯದ್ರಥನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದವನ ಶಿರಸ್ಸು ಸಹಸ್ರ ಹೋಳಾಗಲೆಂಬ ವರವಿದೆ, ಕರ್ಣನ ಬಳಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ ದತ್ತನಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವಿದೆ. ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತೋರಿದಾಗ್ಯೂ ಈ ನಾಲ್ವರು-ಇತರರು-ಕಾಲರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ನಾಶವಾಗಿರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ನೋಡಿದನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಹೇ ಪರಂತಪ ! ಈ ವಿಷಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಈ ಮಾಲಿನ್ಯವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ! ಧೈರ್ಯಗಡಬೇಡ. ಏಳು. ನಿನ್ನಂತಹ ಕೀರ್ತಿವಂತಕ್ಷತ್ರಿಯವೀರನಿಗೆ ಇದು ತರವಲ್ಲ. ಧರ್ಮ-ಜ್ಞಾನ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಕೆಲಸ ; ವಿಹಿತ ಕರ್ಮ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಧಃಪತನ ಖಂಡಿತ ; ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ನಂದಿತನಾಗುತ್ತೀ. ಸಂಭಾವಿತರಿಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಮರಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀವ್ರತರ. ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಧರ್ಮಯುದ್ಧವು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಹೆಬ್ಬಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಸಾತ್ವಿಕಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ನೀನು ಈ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯು ನಿನಗಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ :—(ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ). ಪೂಜ್ಯರನ್ನೂ, ಬಾಂಧವರನ್ನೂ ನಾನು ಕೊಂದರೆ, ಅವರ ಆತ್ಮವು ನಾಶವಾಗುವುದು, ಅವರ ಶರೀರವು ನಾನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನವಾಗುವುದು. ಅವರ ಸಹವಾಸ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಸುಖ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ಬಾಂಧವರಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಭಾರತ ! ಮರುಗಬೇಡ ! ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಡಿದ ನಿನ್ನ ಮಾತು, ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ವಾದ ಜ್ಞಾನಿಸಮೃತವಲ್ಲ. ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನು ಅನಾದಿ, ಮತ್ತು ಕಾಲತಃ ನಿತ್ಯ. ಜೀತನನಾದ ನಾನೇ ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ. ಜೀವಜೀತನನು ಸರ್ವಗತನಾದ, ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಾಂಶನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಶಾರ್ಹನೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ನೀನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಅವರ ದೇಹಗಳು ಬಿದ್ದೇಬೀಳುವುವು. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇವನು ನನ್ನವ, ಇವನು ನನಗೆ ಬೇಡಾದವನು ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ. ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ನಾನು-ನನ್ನದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವೇ ಆಶಾಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಅಭಿಮಾನ ಬಿಟ್ಟರೆ, ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಏನೂ ಮಾಡ

ಸಾಧನಕ್ಕೂ ಮಣಿಯದ ನಾನು, ಅನನ್ಯ-ಅಮರಭಕ್ತಿಗೆ ಕರಗುವೆನು.
ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಿಯನು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನು. ನೀನು
ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೀ. ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ನೋಡದ ಅದ್ಭುತವಾದ
ರೂಪವನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸುವೆ.

ಅರ್ಜುನ:—ಧನ್ಯನಾದೆ! ಅನುಗ್ರಹಿತನಾದೆ!

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ನನ್ನ ಆ ಅನಂತ ತೇಜೋರೂಪವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲು
ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡು
ತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಪ-ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನು ದೇಶತಃ-ಕಾಲತಃ-ಗುಣತಃ
ಅನಂತನಾದ ನನ್ನನ್ನು-ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿಯಾನು ?

(ಅರ್ಜುನನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ತನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು
ತೋರಿಸಿದನು. ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡ ಅರ್ಜುನನು ಭಯ-ಭಕ್ತಿಭರಿತನಾಗಿ
ಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ),

ಅರ್ಜುನ:—ಹೇ ಅಪ್ರಮೇಯ! ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನ್ನ ಅಪಾರ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಗೆಳೆತನದ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೇ ಕೃಷ್ಣ,
ಹೇ ಯಾದವ, ಹೇ ಸಖ ಎಂತ ಸಂಬೋಧಿಸಿದೆ. ಆಹಾರ-ಶಯನ-
ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ.

(ಪೂರ್ವದ ಕಿರೀಟಧಾರಿಸಾಮ್ಯಮಾನುಷಕೃಷ್ಣರೂಪವನ್ನು ತಾಳ
ಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

ಹೇ ಕೃಷ್ಣ! ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು
ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೇ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಹಸ್ಯರತ್ನ-
ಗಳನೇಕವಿವೆ.

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಿ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

ಚಿಫ್-೬೦

೧. ಶ್ರೀ ಅವಧಾನಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್, ಕೊಲ್ಲೂರು.

೨. ಶ್ರೀ ಎಲ್. ವಿಠಲರಾವ್, ಹೈದರಾಬಾದ್.

೩. ಶ್ರೀ ಮಂಗಳವೇಡಿ, ದಾಂಡೇಲಿ.

೬೦-೬೧

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಆನುಗ್ರಹವು
ಅಭಿವರ್ಧಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂ.

ಸಾಧನಕ್ಕೂ ಮಣಿಯದ ನಾನು, ಅನನ್ಯ-ಅಮರಭಕ್ತಿಗೆ ಕರಗುವೆನು.
ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಿಯನು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನು. ನೀನು
ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೀ. ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ನೋಡದ ಅದ್ಭುತವಾದ
ರೂಪವನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸುವೆ.

ಅರ್ಜುನ :—ಧನ್ಯನಾದೆ! ಅನುಗ್ರಹಿತನಾದೆ!

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ನನ್ನ ಆ ಅನಂತ ತೇಜೋರೂಪವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲು
ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡು
ತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಪ-ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನು ದೇಶತಃ-ಕಾಲತಃ-ಗುಣತಃ
ಅನಂತನಾದ ನನ್ನನ್ನು-ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿಯಾನು ?

(ಅರ್ಜುನನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ತನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು
ತೋರಿಸಿದನು. ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡ ಅರ್ಜುನನು ಭಯ-ಭಕ್ತಿಭರಿತನಾಗಿ
ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ),

ಅರ್ಜುನ :—ಹೇ ಅಪ್ರಮೇಯ! ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನ್ನ ಅಪಾರ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಗೆಳೆತನದ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೇ ಕೃಷ್ಣ,
ಹೇ ಯಾದವ, ಹೇ ಸಖ ಎಂತ ಸಂಬೋಧಿಸಿದೆ. ಆಹಾರ-ಶಯನ-
ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ.

(ಪೂರ್ವದ ಕಿರೀಟಧಾರಿಸೌಮ್ಯಮಾನುಷಕೃಷ್ಣರೂಪವನ್ನು ತಾಳ
ಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

ಹೇ ಕೃಷ್ಣ! ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು
ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೇ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಹಸ್ಯರತ್ನ-
ಗಳನ್ನೇಕವಿವೆ.

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

೫೯-೬೦

೧. ಶ್ರೀ ಅನಧಾನಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್, ಕೊಲ್ಲೂರು.

೨. ಶ್ರೀ ಎಲ್. ವಿಠಲರಾವ್, ಹೈದರಾಬಾದ್.

೩. ಶ್ರೀ ಮಂಗಳವೇಡಿ, ದಾಂಡೇಲಿ.

೬೦-೬೧

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಆನುಗ್ರಹವು
ಅಭಿವರ್ಧಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾಗಿ ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದ (ಗೀತಾ ವಿವೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದುದು) 3 ರೂ. ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ 14 ಅಣೆ.
೨. ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮಚೌಪದಿ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ 5 ಅಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ.
೩. ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಸುಧಾ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ 12 ಅಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ.
೪. ಶ್ರೀಯಾದನಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ 9 ಅಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ.
೫. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು. ಲೇಖಕರು : ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಬೆಲೆ ಆರಾಣೆ. ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿ 10 ನ.ಪೈ. ಹೆಚ್ಚು.
೬. ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳು (ಗೋಪೀಗೀತೆ, ವೇಣುಗೀತೆ, ಭ್ರಮರಗೀತೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವಗೀತೆ) ಕನ್ನಡಿಸಿದವರು : ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ವಾನ್, ಸಾಹಿತ್ಯಶಿರೋಮಣಿ. ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ 62 ನ.ಪೈ.

ವಿಳಾಸ :—

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಕಾರ್ಯಾಲಯ,
ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು-18.

‘श्रीपतिर्मनदो नः’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರ ತೀ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ಭಕ್ತಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦] ೧೯೬೦—ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ [ಸಂಚಿಕೆ ೯-೧೧

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜನೇಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮.

— ಏಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ ೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ ೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಒಗಟುಗಳು ೪
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ೮
ಬಾಯಿಪಾಠ ೧೨
ಶ್ರೀಮದೈತರೇಯೋಪನಿಷತ್ ೩೫
“ಆನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು” ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪು ಇತ್ಯಾದಿ ೩-೧೪
ಭಗವನ್ನಾಮಮಹಿಮೆ ೧-೮

ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ

ಈ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಚಂದಾಬಾಕಿಯಿರುವವರು ಚಂದಾಕಳಿಸಲೇಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಬರುವ ವಿ. ಪಿ. (V. P. ಯನ್ನು) ತಪ್ಪದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕು.

— ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ’ ||

ಸಂಪುಟ

೧೦

೧೯೬೦—ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ

೯-೧೧

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ಮಠ್ಯತಾಳೆ

“ಮಡುವಿನೊಳಗಿದ್ದ ಕರಿರಾಜನ ನೋಡು
ದೃಢಭಲಭಕುತ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ನೋಡು
ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ನಡೆದ ಧ್ರುವರಾಯನ ನೋಡು
ಪೊಡವಿಯಮೇಲೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ನೋಡು
ಕಡುಪಾತಕಿಯಾದ ಅಜಮಿಳನ ನೋಡು
ನಡುರಣದೊಳಗೆ ನುಡಿದ ನರನ ನೋಡು
ಮೃಡನ ಭಾಗ್ಯವ ನೋಡು ಜಡೆನಾರದನ ನೋಡು
ಎಡೆಯ ಕೊಂಡೋಡಿದ ಹನುಮಂತನ ನೋಡು
*ಕಡಲಶಯನ ಗೋಸಾಲವಿಠಲನ್ನು
ನುಡಿದವರಲ್ಲದೆ ಮಡಿವಾಡಿದವರಾರೊ”

‘श्रीपतिर्मानदो नः’

ಸಂಸಾದಕೀಯ

ಅಭಿನಂದನೆ

“ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲವೋ ರಂಗಯ್ಯನ” ಎಂಬುದು ದಾಸರಾಯರ ಅಮೃತ ವಾಣಿ. ಇಂತಹ ವಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠಮಾಡಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಒಪ್ಪಿ ಸುತ್ತಿದ್ದು ೧೬-೧೭ ವರ್ಷಗಳು ದಾಟಿದವು. ಆದರೆ ಈ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಈಗ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ: ಆದೂ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ಕೆಲಮಂದಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಂದ.

ನಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗುರುಗಳವರು †ಶ್ರೀಪ್ರೇಕ್ಷಾನಿಧಿತೀರ್ಥಶ್ರೀಸಾ-
ದಂಗಳವರು (ಮುಳಬಾಗಿಲು) ದಾಸಾರ್ಯರ ಅಮರವಾಣಿ ಇದು; ತಮ್ಮ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು—

“ಅನಾರಂಭೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಬುದ್ಧಿಲಕ್ಷಣಂ
ಆರಬ್ಧಸ್ಯಾಂತಗಾಮಿತ್ವಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬುದ್ಧಿಲಕ್ಷಣಂ”

ಎಂದೂ ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜೊತೆಮಾಡಿ ನೋಡಿ, ಮರ್ಮವನ್ನು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಈಗ ಒದಗಿಬಂತು.

ಈಗ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಒದಗು
ತ್ತಿರುವ ಅಡ್ಡಿಆತಂಕಗಳು ಹೇರಳ. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ

*ಕಡಲಶಯನಗೋಪಾಲವಿಠಲನ್ನ ನುಡಿದ ಅವರಲ್ಲದೆ
ಆರೋ ಮಡಿದವರು? ಎಂತ ಅನ್ವಯ

ಆದರೆ ಆಯಾ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಅಧಿಕಾರ (ಆರ್ಹತೆ) ಇವುಗಳ
ನ್ನರಿತು, ತಪ್ಪದೆ ಹರಿಸ್ಮರಣೇಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಡಿಯ ಸಿದ್ಧಿ
ಯಲ್ಲದೆ ಬರೇ ಹಾರಾಟ ಮಡಿಯಲ್ಲ; ಸದನುಷ್ಠಾನರಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯ
ವಾಗಿ ಮಡಿ ಸಿದ್ಧಿಸದು.

—ಸಂ.

chapter 6

ಇವರು ಕೋಲಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮುಳಬಾಗಿಲು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನ-

“ಆರಂಭವಾದದ್ದನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಬೇಸರಪಡಿಸಬಾರದೆಂಬ” ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಬರೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೊಳ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದುಕೊಂಡಾಗ “ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲವೋ ರಂಗಯ್ಯನ” ಎಂಬ ಮಾತು, ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ— “ಗುರುಗಳಂತರ್ಯಾಮಿ ಕರಮುಗಿದು ಬಿನ್ನೈವೆ” ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದಾಗ ಯಾರಿಗೋ ಪ್ರೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಹರಿ. ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆ ಓದಿದ ತಮಗೆ, ಆ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ನೆರವಿತ್ತ ಮಹಾಶಯರಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

“ಈ ಸಂಚಿಕೆಗೊಬ್ಬರು ಆಸ್ತಿಕರು ಮುಂಬರಬೇಕಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಗುರುವರರ ನೆನಪು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಂದುಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಇಂಜನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ನರಸಿಂಹರಾಜಕಾಲೋನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರನ್ನು ಹೋಗಿ ಕಂಡು, ಎಲ್ಲ ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಯ್ತು. ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅವರ ಆದರ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಚಕ್ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿ, — “ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪೂರ್ಣಖರ್ಚು ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನನಗೇ ಇರಲಿ” ಎಂದು ಆನಂದಪಟ್ಟರು.

ಈ ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತರಹೆಯ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರನ್ನು ದೇವರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲ! ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಧೈರ್ಯ ಬಂದರೂ ಈ ತೆರನಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಬಿಡಬಾರದೆಂಬ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಆಜ್ಞೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ಇಂತಹ ಮುಗ್ಧಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ವಾಚಕರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಅಸಮರ್ಪಕವಂತರಾಮಿ ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ವರದನು ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಒಗಟುಗಳು

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಕೃ:—ಕಾಡಿಗೆಗಣ್ಣವಳು ಕೋಡಗದ ಮೊಗದವಳು
ಹಗಲು ಬಂದಿರುಳು ಹೋಗುವಳು | ಹೋಗುವಳು ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಮಡದಿ ಇದು ಒಗಟಿ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು:—ಇಕ್ಕಲದ ಮಾಳಿಗೆಗೆ ಗಕ್ಕನೆ ಹಾರುತಲಿ
ಹೆತ್ತುಪ್ಪ ಹಾಲು ಕೆನೆಮೊಸರು | ಕೆನೆಮೊಸರು ತಿನ್ನುವಂಥ
ಬೆಕ್ಕು ಮತ್ತೀನು ಅರಸರೇ ||೧೩||

ಕೃ:—ಅಂಗಳದಿ ಆಡುವುದು ಕೊಂಬಿಲ್ಲ ಕೊಳಗಿಲ್ಲ
ಸಿಂಗಳಿಕನಲ್ಲ ನವಿಲಲ್ಲ | ನವಿಲಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ರಂಭೆ ಇದು ಒಗಟಿ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು:—ರಾಜಸಾಲ್ಯುಡುಗುವ ಭೋಜ್ಯಸಾಲ್ಯುಡುಗುವ
ದೇವರಾ ಮನೆಯ ಉಡುಗುವ | ಉಡುಗುವ ಬೋರಿಗಿ
ಸಿವುಡು ಮತ್ತೀನು ಅರಸರೇ ||೧೪||

ಕೃ:—ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಾಗಿ ಕಿಟಕಿ-ಕದ ಇರುವುದು
ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ | ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಾರಿ ಇದು ಒಗಟಿ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು:—ಮಾಂಡ ಮಾಂಡಲಿಕರು ಮಂಡಲಧಿಪತಿಗಳು
ದಂಡನಾಯಕರು ದೊರೆಗಳು | ದೊರೆಗಳು ಏರುವ
ಅಂದಣವು ಮತ್ತೀನು ಅರಸರೇ ||೧೫||

ಕೃ:—ಬಡಗ ಮಾಡಿದತಂದ ಬೆಡಗಿನ ಮಂಟಪವ
ಕಂಬಗಳು ಉಂಟು ತೊಲೆಯಿಲ್ಲ | ತೊಲೆಯಿಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ರಂಭೆ ಇದು ಒಗಟಿ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು:—ಪಟ್ಟಸಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತೂಗುವಂಥ
ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದ ನಲಿನಲಿದು | ನಲಿನಲಿದು ಆಡುವ
ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲೇನು ಅರಸರೇ ||೧೬||

ಕೃ:—ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬವನು ಕುಳಿತಿದ್ದ
ನಾಲಿಗೆಯುಂಟು ನುಡಿಯಿಲ್ಲ | ನುಡಿಯಿಲ್ಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ನಾರಿ ಇದು ಒಗಟಿ ತಿಳಿಯೆಂದ ||

ರು:—ಪಟ್ಟಸಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಂಚದ ಬಳಿಗೆ
ಥಿಟ್ಟಿಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲನ್ನ ವಿಠಲನ ಮನೆಯೊಳಗೆ
ದೀವಿಗೆಯು ಮತ್ತೇನು ಅರಸರೇ ||೧೭||

ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಒಗಟುಗಳು

ಒಬ್ಬನ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಒಬ್ಬನ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದೆ
ಒಬ್ಬನ ಕರೆದು ಒಳಗೊಯ್ದೆ ನೆಂದರೆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಯಾವನ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದೆ
ಯಾವನ ಕರೆದು ಒಳಗೊಯ್ದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳೆನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಅಕಳ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಕರುವನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದು ಒಳಗೊಯ್ದೆ ನೆಂದರೆ
ಭೂಮೀಶ ಮುಗುಳುನಗೆನಕ್ಕ ||೧||

ಒಬ್ಬನ ಒಳಗಿಟ್ಟೆ ಒಬ್ಬನ ಹೊರಗಿಟ್ಟೆ
ಒಬ್ಬನ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ ನೆಂದಾಗ
ಉಗ್ರೇಶ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನ ಒಳಗಿಟ್ಟಿ ಯಾವನ ಹೊರಗಿಟ್ಟಿ
ಯಾವನ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳಿನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಕುಂಕುಮ ಹೊರಗಿಟ್ಟಿ ಕಾಡಿಗೆಯ ಒಳಗಿಟ್ಟಿ
ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ ನೆಂದರೆ
ಸೃಷ್ಟೀಶ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ ||೨||

ಒಬ್ಬಗೆ ಕಾಲ್‌ಕೊಟ್ಟಿ ಒಬ್ಬಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ
ಒಬ್ಬಗೆ ಸೀರೆ ಸೆಳೆಕೊಟ್ಟಿ ನೆಂದರೆ
ಉಗ್ರೇಶ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನಿಗೆ ಕಾಲ್‌ಕೊಟ್ಟಿ ಯಾವನಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ
ಯಾವನಿಗೆ ಸೀರೆ ಸೆಳೆಕೊಟ್ಟಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳಿನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಲಗಸಾಲಗೆ ಕಾಲ್‌ಕೊಟ್ಟಿ ಬಳೆಗಾರಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ
ಆಗಸನಿಗೆ ಸೀರೆ ಸೆಳೆಕೊಟ್ಟಿ ನೆಂದರೆ
ಭೂಮೀಶ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ ||೩||

ಒಬ್ಬನ ಅಟ್ಟಿದ್ದೆ ಒಬ್ಬನ ಸುಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಒಬ್ಬಗೆ ನೀರು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ ನೆಂದರೆ
ಉಗ್ರೇಶ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನ ಅಟ್ಟಿದ್ದೆ ಯಾವನ ಸುಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಯಾವನಿಗೆ ನೀರು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳಿನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಅಡಿಕೆಯ ಅಟ್ಟಿದ್ದೆ ಸುಣ್ಣವ ಸುಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಎಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ ನೆಂದರೆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ ||೪||

ಒಬ್ಬನ ಹಾಕಿದ್ದ ಒಬ್ಬನ ನೂಕಿದ್ದ
ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನೆಂದಾಗ
ಉಗ್ರೇಶ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನ ಹಾಕಿದ್ದ ಯಾವನ ನೂಕಿದ್ದ
ಯಾವನಿಗೆ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳೆನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಬಾಗಿಲ ಹಾಕಿದ್ದ ಅಗಳಿಯ ನೂಕಿದ್ದ
ದೀಪಕ್ಕೆ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನೆಂದರೆ
ಭೂಮೀಶ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ ||೨||

ಒಬ್ಬನ ಹಾಕಿದ್ದ ಒಬ್ಬನ ಬೀಸಿದ್ದ
ಒಬ್ಬನ ತೋಳಿಗೊರಗಿದ್ದ ನೆಂದರೆ
ಉಗ್ರೇಶ ಕೋಪ ಬಲಿದೆದ್ದ ||

ಯಾವನ ಹಾಕಿದ್ದ ಯಾವನ ಬೀಸಿದ್ದ
ಯಾವನ ತೋಳಿಗೊರಗಿದ್ದ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಹೇಳೆನುತ ಬೀಸಿದಲಗವ ||

ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿದ್ದ ಬೀಸಣಿಕೆ ಬೀಸಿದ್ದ
ರಾಯ ನಿಮ್ಮ ತೋಳಿಗೊರಗಿದ್ದ ನೆಂದರೆ
ಜಗದೀಶ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ ||೩||

ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರ ಅಂಕಿತವಿರುವವರೆಗಿನ ನುಡಿಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ ದೊರೆತಷ್ಟು ತಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ನುಡಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿ ಗಾದರೂ ದೊರೆತಿದ್ದರೆ ಕಳಿಸೋಣಾಗಲಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಚಾರಕಾಲ ದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೊಂದನ್ನೂ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯವೆಂಬುದು ಗಮನದಲ್ಲಿರಲಿ. ಸಿಕ್ಕೊಡನೆ ನಮಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ತಮಗೆ ಮರೆಯದಿರಲಿ.

ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ

(ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರೋಡನೆ ವಾದಸಂಗರ)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ನಡೆಯಿಸಿದ ವಾದಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೋಡನೆ ನಡೆಯಿಸಿದ ವಾದವೇ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಸುದೀರ್ಘವಾದುದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ವಾದವು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ನಡೆಯಿತು. ೧೫ ದಿನಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಪರಮತಗಳನೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಈ ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃಗಳ ತಂದೆ; ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸೂರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ಇವರ ಕಲಭಾಷಣವೇ “ಆನವದ್ಯಪದ್ಯರಾಶಿ” ಯಾಯಿತೆಂದಮೇಲೆ ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಯಾವಮಟ್ಟದ್ದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನೇದ, ಕವಿತೆ, ವೇದಾಂತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರದು ಅಸದೃಶ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. ಷಡಂಗಸಹಿತವಾದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನೆಸಗಿದ ಇವರು ಆ ಕಾಲದ ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ವಿತೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ತತ್ತ್ವವಿಪ್ಲವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಇವರ ಸುನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಣದಾದರೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾದುದೆಂಬ ಒಂದು ತರಹೆಯ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ—ಆಗ್ರಹದಿಂದಲೇ, ತಾವೂ ಅದನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಇವರೂ ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥ

ಭಂಡಾರವಾಹಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಆಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಓದಿದರು. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನನಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರಚುರಮತಿಗಳ ಮನೋಜ್ಞ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರವನ್ನು ಸವಿದು ವಿಸ್ತೃತರಾದರು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವವಾದದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದ ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವರನ್ನು ವಾದಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪುನರುತ್ಥಾಪನಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಈ ತಾರ್ಕಿಕಶಿಖಾಮಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟರು. ಈ ವಾದಿಗಳವೂ ಅನೇಕಬಾರಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಯುಕ್ತಿನಿಶಿತಾಂಕುಶದಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿತ್ತು. ರೋಷಯುಕ್ತ ಮದ್ದಾನೆಯು ಅಂಕುಶದ ತಿವಿತವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮಾವುಟಗನ ಮೇಲೆ ಧೂಳೆರಚಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವಂತೆ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಧ್ವಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಲೇ ನಿರುತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಾವು ಮಾಡಿದುದು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣದ ಸರಳಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೆಂಬ ಅಳುಕು ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಂಡು ವಿಪ್ರತಿಪನ್ನನಾನಾವಿಧ ಪ್ರಮೇಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪ್ರಬಲಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಗಮಾದಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಅನವದ್ಯಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ ವಾದಸಂಗರದಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಸೆಣಸಿದ ನಂತರವೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದುದು. ತತ್ತ್ವಬುಬುತ್ಸುಗಳಾದ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶ ಪಡೆಯಲು ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದರು. ಇದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ :-

ತಂ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಲಗತಂ ಬಹುಲಪ್ರಬೋಧಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಭ್ಯ-
ವಂದತ ತದಾಯುಗವಿಕ್ರಮಾಯಃ |

ಅನಂದದಂ ಸ ಚತುರಾನನಹಾಸಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ |

ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಸಂಗರವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷರಥವೇರಿ, ಪ್ರಖರಕರ್ತಮಹಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಾದಯುದ್ಧಸೆನ್ನದ್ಧರಾದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಪ್ರತಿವೀರರಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪನ್ಯಾಸಭಾರತಿಯು ಶಿಬಿರದಿಂದ ಹೊರಟ ಚತುರಂಗಯುತ ಸೇನೆಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ಅತಿನೇಗವೂ ಅಲ್ಲ; ಅತಿಮಂದವೂ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ವಲನವಿಲ್ಲದ ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಸಮಗಮನದಿಂದ ಚಲಿಸುವ ಸೇನಾಸಾಗರದಂತೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೇ ರಥ; ಶ್ರುತಿಗಳೇ ಅಜೇಯಗಳು; ಸಮೀಚೀನಯುಕ್ತಿಗಳೇ ಮಹಾಪದಾತಿಗಳು; ಸ್ಮೃತಿವಚನಗಳೇ ಈ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯ ಹಯಗಳು. ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಘಗಂಭೀರವಾಣಿಯೇ ಈ ಸೇನಾಸಾಗರದ ಘೋಷ. ಇವರ ಉತ್ತಂಗವಾಕ್ತರಂಗಗಳಿಂದ ಹರಿಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಭಾರತಿಯು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಶರವೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಶಿರಸಾ ಮಾನ್ಯವಾದ ಗಂಗೆಯಂತೆ ಭುವನಪಾವನವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವಾದ ತಿರುಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ :—

ನಾರಾಯಣೋಽನಂತಗುಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯೋ ವೇದವೇದಿತಃ |

ವಿಶ್ವಕರ್ತೇತಿ ವಿಶ್ವಜ್ಞಃ ಶ್ರುತ್ಯಾ ಯುಕ್ತ್ಯಾಪ್ಯಸೀಷಧತ್ ||

(ಸರ್ಗ 15-ಶ್ಲೋಕ 8)

“ಯಃಪಾರ್ಥಿವಾನಿ ವಿಮಮೇ ರಜಾಂಸಿ” “ಪರೋಮಾತ್ರಯಾ ತನ್ವಾವೃಧಾನಃ ವಿಷ್ಣೋರ್ನುಕಂ ವೀರ್ಯಾಣಿ ಪ್ರವೋಚಂ” “ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಂ ಅನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಇತ್ಯಾದಿ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಾರಾಯಣನು ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಣನಿಲಯನೆಂದೂ “ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಏತಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ” “ಏಷ ಪಂಥಾ ಏತತ್ ಕರ್ಮ ಏತತ್ ಬ್ರಹ್ಮ” “ಏಷ ಉ ಏವ, ಬ್ರಹ್ಮೇಷ ಉ ಏವ” ಇತ್ಯಾದಿ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಪದವಾಚ್ಯನೆಂದೂ “ತಾ ನಾ ಏತಾ ಸರ್ವಾ ಋಚಃ ಸರ್ವೇ ವೇದಾಃ ಸರ್ವೇ ಘೋಷಾಃ ಏಕೈವ ವ್ಯಾಹೃತಿಃ ಪ್ರಾಣಋಚ ಇತ್ಯೇವ ವಿದ್ಯಾತ್ ಸ ಏವ ಸರ್ವವೇದೇಡ್ಯಃ” ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಸಕಲವೇದ್ಯಕರ್ಮ್ಯನೆಂದೂ “ಯೋ ನಃ ಸಿತಾ ಜನಿತಾ ಯೋ ವಿಧಾತಾ

ಧಾಮಾನಿ ವೇದ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ” “ನ ತಂ ವಿದಾಥಾ ಯ ಇಮಾ ಜನಾನ” “ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮೇಕ ಅಗ್ರ ಆಸೀನ್ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚನ ಮಿಷತ್” “ಸ ಐಕ್ಷತ” “ಲೋಕಾನಸೃಜತ ಇತಿ ಸ ಇಮಾಂಲ್ಲೋಕಾನಸೃಜತ್” ಈ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕುಂದನೇ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದ್ಯಷ್ಟಕರ್ತನೆಂದೂ, ಆ ವೇದಪ್ರವ ಚನಾಚಾರ್ಯರು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಶ್ರುತಿಪಾಲಿತವಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಬಲತರ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಪರವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿನಾದಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ- ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರನ್ನು ಮೂಕಗೊಳಿಸಿದರು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ನಿರುತ್ತರರೂ ನಿಶ್ಚೋ- ದ್ಯರೂ ಆಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಾಭವವನ್ನೊಪ್ಪಿದರು. ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಿತ್ತೆ- ಸೆದು ಆಚಾರ್ಯರ ‘ಪದ್ಮರಜೋದಾಸ್ಯ’ವನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಆಚಾ- ರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಉಪದೇಶಾಮೃತವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ತತ್ಸಪ್ರದೀಪಿಕನೆಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ವಾದಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಂಖ್ಯ, (ಸೇಶ್ವರ, ನಿರೀಶ್ವರ), ಭಾಸ್ಕರ, ಶೈವ, ಸೌರ, ಗಾಣಪತ್ಯ, ವೈಶೇ- ಷಿಕ, ಶೂನ್ಯವಾದ, ಅದ್ವೈತವಾದ, ಚಾರ್ವಾಕ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಮತ ಗಳನ್ನೂ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ, ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶ್ರೀಮ- ದ್ವೈಷ್ಣವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಬಾಯಿ ಪಾಠ

ರಾಗ: ಮೋಹನ ಅಷ್ಟತಾಳ

ಉದಯರಾಗ ಸಂಪದ ನೋಡಿದರೆ-

ನ್ನೆದೆ ಭುಗಿಲೆಂಬುದೆ ಭಾಮಿನಿ | ಪಲ್ಲ||

ಎದೆಯ ಮೇಲ್ ಮಲಗಿದ ಮದನಮೋಹನಾಂಗ
ಕದಲುವನೆಂಬ ಲೋಭದ ಪೂರದಿಂದಲಿ ||ಅ.ಪ||

ಸುಂದರಾಂಗನೊಳು ಸುಗಂಧದುಷ್ಟಜಲ-

ದಿಂದೊಂದುಗೂಡಿ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿದೆ ;

ಪೊಂದಳಿಗೆಯೊಳಂದಾನಂದ ಪದಾರ್ಥವ

ಒಂದಿಕ್ಕುಳಿತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿದೆ ;

ಚೆಂದದಿಂದ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಕುರದ

ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಚೆಲುವಿಕೆ ನೋಡಿದೆ ;

ಕಂದರ್ಪಕಲಹಕೆ ಮುಂದೆ ನೀಳಿಯ ಕೊಂಡ

ಅಂದದೋಳ್ ಕವಿರಾಜ ಬಂದು ಬೆದರಿಸಿದ ||೧||

ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬಾರದೆಂದು

ಗಾಳಿಕಂಡಿಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದೆ ;

ತಾಳಮೇಳದಲಿ ಭೂಪಾಲಿಯ ಪಾಡುವ

ಬಾಲಿಕೆಯರ ಬಯಲಿಗೆ ದೂಡಿದೆ ;

ಬಾಳೆಸುಳಿಗೆ ಸಮಗಾತ್ರ ನಲ್ಲನಕೂಡ

ಶಾಲುಮುಸುಕಿನೊಳು ಲೋಲಾಡಿದೆ ;

ಹೇಳಬಾರದ ರತಿಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಮದೊಳು

ಕಾಳಾಗಿ ಬಂದ ತಂಗಾಳಿ ಸಾಹಾಯವಾದ ||೨||

ಬೆಳುಗು ನೋಡಿದರೆನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರದೆಂದು

ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕೈ ಮರೆಮಾಡಿದೆ ;

ಸುಳಿದಾಡುವರ ಸದ್ದು ನಿಲಿಸಿ ಸನ್ನೆಯಿಂದೆ
ಕೆಳೆಯ ಕೆಂದುಟೆಗ ಚುಂಬನ ನೀಡಿದೆ ;
ನಳತೋಳುಗಳಲಿ ನಲಿವಾ ಕಮಲೇಶವಿ-
ತ್ಥಲನೊಳು ರತಿಸುಖ ಸೂರಾಡಿದೆ ;
ಬೆಳಗೆಲ್ಲಾ ಬತ್ತಿಸಿ ಗಳಿಗೆಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ
ಕಳೆದರೆ ಸಾಲದು ಕಮಲಮುಖಿಯೆ ಕೇಳೆ ||೩||

ರಾಗ : ಕಾಂಬೋದಿ ರುಂಪತಾಳೆ
ಪೊಂಗಳಲನೂದುತಿಹ ಯದುಕುಲೋತ್ತಂಗ ||ಪ||
ಪೆಂಗಳಾಪಾಂಗನೀರಾಜಿತಶುಭಾಂಗ ||ಅ.ಪ||

ಸಲಿಲಗಾಚಲಧರನೆ, ಇಳೆಯಾಣ್ಮ, ಜ್ವಲನ್ನೇತ್ರ,
ಬಲಿಯ ಬೇಡಿದೆ, ಭೃಗುಕುಲಜನೆನಿಸಿ,
ಬಲಿದಬಿಲ್ಲನೆ ಮುರಿದು, ಲಲನೆಯರ ವಶನಾಗಿ,
ಖಳರ ಸಂಬೋಧಿಸಿದೆ, ಚೆಲುವ ಹಯವೇರಿ ||೧||

ಬಿಡದೆ ನೋಡಿದೆ, ಬೆಟ್ಟದಡಿಗೆ ಬೆನ್ನನು ಕೊಟ್ಟಿ,
ಅಡವಿಚರ, ಕಡುಕೋಪಿ, ಕೊಡೆಯ ಪಿಡಿದೆ,
ಕೊಡಲಿಕ್ಕೈ, ಜಡೆಧರಿಸಿ, ಗಿಡಹತ್ತಿ, ಕೆಡಿಸಿ ಸ
ನ್ಮಡದಿಯರ, ಹಯವೇರಿ ಕಡಿದೆ ರಣಶೂರ ||೨||

ವಾರಿಚರ, ಕೂರ್ಮಾವತಾರ, ಸೂಕರ, ಹರಿಯಿ,
ಧಾರುಣಿಯನಳಿದೆ, ಶೂರರನು ಗೆಲಿದೆ,
ನೀರಜಾಕ್ಷಿಯ ತಂದೆ, ಚೋರ, ವ್ರತವಳಿದೆ, ಹಯ
ವೇರಿದನೆ, ಪುರಂದರವಿಠಲ ಜಗದಯ್ಯ ||೩||

ರಾಗ : ಬಿಲಹರಿ ಛಾಪುತಾಳೆ

ಚಾರುತದಾಯುಷ, ದೂರದ ಮುಕುತಿಗೆ ದಾರಿ ಸಧಿಯು ಕೇಳಾತ್ತಾ ||ಪ|| 12

ಜಾರುತದಾಯುಷ, ದೂರದ ಮುಕುತಿಗೆ ದಾರಿ ಸಧಿಯು ಕೇಳಾತ್ತಾ ||ಅ||

ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟಿಸು ಪೂದೋಟವ ಹಾಕಿಸು, ಸೆರೆಯ ಬಿಡಿಸು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ |
ಅರಿಯದೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗಶನವಿತ್ತು, ಪರಮಪದವಿ ಪಡೆಯಾತ್ಮಾ ||೧||

ತಿಸುತರೆಂಬ ಆಸೆಯ ಬಿಡು ಅವರಿಂದ ಹಿತವಾಗದು ಕಂಡ್ಯ ಆತ್ಮಾ |
ತಿಗೆಟ್ಟು ಕೆಡಬೇಡ ಮರಣ ತಪ್ಪದು ಮುಂದೆ ಗತಿಯಾವುದು ಕಂಡ್ಯ
ಆತ್ಮಾ ||೨||

ಆನೆ ಕುದುರೆ ಒಂಟಿ ಸೈನ್ಯ ಭಂಡಾರವ, ಏನು ಪಡೆದರೇನು ಆತ್ಮಾ |
ನಾನಾ ಬಗೆಯಿಂದ ಅಳಿದುಳಿದರೆ ಮುಂದೆ, ಹಾನಿ ತಪ್ಪದು ಕಂಡ್ಯ
ಆತ್ಮಾ ||೩||

ರವಿನ ಸಿರಿಗುಬ್ಬ ಮೈಮರೆವರೆ, ನೀರ ಕಡೆದರುಂಟೇ ಬೆಣ್ಣೆ ಆತ್ಮಾ |
ಸುರಗನ ಹೆಡೆಯ ನೆರಳ ಸೇರಿದ ಕವೈ, ಸ್ಥಿರವೆಂದು ಬಗೆವರೆ ಆತ್ಮಾ ||೪||

ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಚದುರಂಗ ಜೂಜಾಟವ, ಮತ್ತಾಡಿ ಕೆಡಬೇಡ ಆತ್ಮಾ |
ಭಕ್ತಿಲಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನೆನೆಯಲು, ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆವೆ ಕಂಡ್ಯ
ಆತ್ಮಾ ||೫||

ರಾಗ : ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಅಟತಾಳ

ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಸ್ಮರಿಸದ ಜನರ ಸಂಗ ಬೇಡ ||೬||

ಸಿರಿವಾಯುವುತ ವೊಂದಿ ಹರುಷಪಡದವರ ಸಂಗ ಬೇಡ ||೭||

ಮುಂದೆ ಭಲಾಯೆಂದು ಹಿಂದಾಡಿಕೊಂಬರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ಎಂದೆಂದಿಗು ಪರರ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವ ಪಾಪಿಸಂಗ ಬೇಡ
ತಂದೆತಾಯಿಗೆ ಮನಬಂದಂತೆ ನುಡಿವರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ಇಂದುಮುಖಿಯರ ಮಾತಿನಂದದಿ ಕುಣಿವರ ಸಂಗ ಬೇಡ ||೮||

ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಎದೆ ವಿಷವುಳ್ಳರ ಸಂಗ ಬೇಡ

ಬೆದರಿಕೆ ಮಾತುಗಳೊದರುನ ಜನರ ಸಂಗ ಬೇಡ

ಮದುವೆಯ ಕೆಡೆಸಿ ಮುದದಿ ನಲಿಯುವರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ಉದರಕೋಸುಗ ವಿಧಿಕರ್ಮ ಕೆಡಿಸುವರ ಸಂಗ ಬೇಡ ||೨||

ತುಂಟತನವ ಮಾಡಿ ಕುಟಿಲವ ನುಡಿವರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ಭಂಟನಾಗಿ ಧಣಿಯ ಗಂಟಲ ಪಿಡಿವರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ಉಂಟು ತನಗೆಂದು ಬಡವರ ಬೈವರ ಸಂಗ ಬೇಡ
ನೆಂಟಪುರಂದರವಿತಲನೆನ್ನದವರ ಸಂಗ ಬೇಡ ||೩||

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ ಆದಿತಾಳೆ

ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರಯ್ಯ ಜ್ಞಾನತೀರ್ಥದಲಿ
ನಾನು ತಾನೆಂಬಹಂಕಾರವ ಬಿಟ್ಟು ||ಪ||

ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ತಿಳಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಅನ್ಯಾಯಕಾರಿ ಕಳೆದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹರಿಯ ನೆನೆದರೊಂದು ಸ್ನಾನ ||೧||

ಪರಸತಿಯ ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಪರನಿಂದೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಪರದ್ರವ್ಯ ಅಪಹರಿಸದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಪರತತ್ವ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ ||೨||

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಮುಂದಿನಮಾರ್ಗ ತಿಳಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಬಂಧನವನು ಬಿಡಿಸಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಸಂಧಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ ||೩||

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾತ್ರರ ಸಹವಾಸ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ನಿಮ್ಮ ಧ್ಯಾನವೆ ಸ್ನಾನ ||೪||

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನೋದಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಭೇದಾಭೇದ ತಿಳಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ
ಸಾಧುಸಜ್ಜನರ ಸಂಗ ಒಂದು ಸ್ನಾನ
ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಧ್ಯಾನವೆ ಸ್ನಾನ ||೫||

ರಾಗ : ಶಂಕರಾಭರಣ ಛಾಪುತಾಳೆ

ತೂಗಿರೆ ರಂಗನ, ತೂಗಿರೆ ಕೃಷ್ಣನ | ತೂಗಿರೆ ಅಚ್ಯುತಾನಂತನ ||ಪ||
ತೂಗಿರೆ ವರಗಿರಿಯಪ್ಪ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ | ತೂಗಿರೆ ಕಾವೇರಿ ರಂಗಯ್ಯನ ||ಅ||

ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಲೋಲ ಮಲಗ್ಯಾನೆ |
ನೀಲಕುಂತಳೆಯರು ತೂಗಿರೆ ||
ವ್ಯಾಳಶಯನ ಹರಿ ಮಲಗು ಮಲಗುಯೆಂದು |
ಬಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ತೂಗಿರೆ ||೧||

ಸಾಸಿರನಾಮನೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು |
ಸೂಸುತ್ತ ಕೊಟ್ಟಿಲ ತೂಗಿರೆ ||
ಲೇಸಾಗಿ ಮಡುವಿನೊಳ್ ಶೇಷನ ತುಳದಿಟ್ಟ |
ದೋಷವಿದೂರನ ತೂಗಿರೆ ||೨||

ಅರಳೆಲೆ ಮಾಗಾಯಿ ಕೊರಳ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ |
ತರಳನ ತೊಟ್ಟಿಲ ತೂಗಿರೆ ||
ಶಿರದೇವಿರಮಣನೆ ಪುರಂದರವಿಠಲನೆ |
ಕರುಣದಿ ಮಲಗೆಂದು ತೂಗಿರೆ ||೩||

ಆ ರ ಣ್ಯ ಕ ೨

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಖಂಡ-೧

ವಿಷ್ಣುವೇ ಗುಣಪೂರ್ಣನು—ಸಕಲಶಬ್ದವಾಚ್ಯನು.

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೂ ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ-
ಸರ್ವಶಬ್ದವಾಚ್ಯನು—ಅದ್ಭುತಮಹಿಮೋಪೇತನು

ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ಆತನ
ಪರಮಾಂತರಂಗಭಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೂ ಶಬ್ದಸಮನ್ವಯದ್ವಾರಾ
ಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಕಲ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಾಂಗನೆಂದೂ, ಆತ ಏನು ವಿಷ್ಣು-
ಧೀನವಾದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವವುಳ್ಳವನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ ಈ ಅಧ್ಯಾ-
ಯವು ವಿಷ್ಣುವಾಯುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ
ಮತ್ತು ದಹಿಸುವ ನಾರಾಯಣನು, ಪುರುಷರೂಪದಿಂದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಸಹಿತ
ನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. (ಪುರಿ + ಶೇತೇ) ದೇಹ
ದಲ್ಲಿರುವುದಾದ್ದರಿಂದ ನಾರಾಯಣನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪವು “ಪುರುಷ”
ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನೇ “ಪ್ರಾಣ”
ನೆಂಬುವನು.

ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದಿತ್ಯನಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಆದಿತ್ಯನಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣ
ವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾಗದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಭಗವನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಸೂರ್ಯ
ಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಶಾಖವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೂ ಬೀರುವನೆಂದು ಶ್ರುತಿಗಳು
ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದಿತ್ಯಾಂತರ್ಗತನನ್ನು ಸುಖಪೂರ್ಣನಾದ ಪುರುಷನೆಂದು
ಹೇಳಿ, ನಿತ್ಯವಿಕಸಿತಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ
ಚಾಪೂರನಾರಾಯಣನೇ ಸರಿ. ನಾರಾಯಣನೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ದನು. ಶಿವನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಷ್ಟೆ! ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ

ಪ್ರಾಣನಾಮಕ ಆದಿತ್ಯಾಂತರ್ಗತನು ಶಿವನಲ್ಲ; ಆದಿತ್ಯನು ಆತನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆದಿತ್ಯನೂ ಅಲ್ಲ.

ಆದಿತ್ಯನು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಪರಾಧೀನನೆಂದೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು. “ವೃತ್ತಾಸುರನನ್ನೂ, ಅಹಿನಾಮಕದೈತ್ಯನನ್ನೂ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕೊಂದು, ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮುಂದೆ—ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಕಾಂತಿಯು ಪ್ರಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಇಂದ್ರಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ನೀನು, ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ಗತಿಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಜನರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವಿ.” ಚಂದ್ರನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಸೂರ್ಯನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಹೇ ಪ್ರಜೆಗಳೇ! ಯಾರು ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಉಷಸ್ಸನ್ನೂ (ಈ ಹೆಸರಿನ ದೇವತೆಯನ್ನೂ) ಹುಟ್ಟಿಸಿದನೋ, ನೀರು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಯಾರು ಕಾರಣನೋ ಆತನೇ ಇಂದ್ರನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನಾರಾಯಣನು.” ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಜ್ಞಾನಾನಂದಮೂರ್ತಿಯೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಆಶ್ರಯನಾಗಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದಾಗ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.” “ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಯಾರು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನೋ ಆತನ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಗಳಿಂದಲೇ ಸೂರ್ಯನು ಆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.” “ದೇವಾದಿ ಸಕಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಆಶ್ರಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮರನೆಂಬ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವನು. ಆತನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ತಿಳಿಯ ಬಲ್ಲರು.” “ವಿದ್ಯುತ್, ವೃಷ್ಟಿ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗಳೆಂಬ ಐದು ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಆತನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮೃತರಾಗುವರು.” ಹೀಗೆಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಶ್ರುತಿಗಳು. ಆದಿತ್ಯನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಧೀನನೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತವೆ. ಕೇಯೂರ, ಕುಂಡಲ, ಕಿರೀಟ, ಹಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ರೂಪದಿಂದ ಪದ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ಸರ್ವದಾ ಧ್ವೇಯನೆಂದು ನೆರಸಿಂಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ತಪನ, ಪಚನ,

ಶೋಷಣ, ಪ್ರಕಾಶನಗಳೆಂಬವು ನಾರಾಯಣನ ಶಕ್ತಿಗಳು—ಸೂರ್ಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ. “ನಿಖಿಳಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ತೇಜಸ್ಸು, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೇಜಸ್ಸು ನನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿ” ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿವಿಶೇಷಗಳು ವಿಷ್ಣ್ವಾಧೀನವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಅಧೀನವೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿ ಅವತಾರಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಅತ ಏವ ಅನ್ಯಾಧೀನತ್ವವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವುದೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಜನನವೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. “ಮಹಾಪ್ರಳಯದಲ್ಲೂ ನಾರಾಯಣನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದನು; ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಒಬ್ಬನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ನಿತ್ಯ ವಿರಾಜಿಸುವನೆಂದೂ ಅನ್ಯರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಲ್ಲವೆಂದೂ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿತ್ಯರೂಪವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕಾಲವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಗೊಡುವನೆಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

“ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು ರುದ್ರಪದಕೈರಿಸುವೆನು; ಸತ್ಯಲೋಕಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು; ಋಷಿ, ಮೇಧಾವಿಗಳೆನಿಸುವೆನು” ಎಂಬರ್ಥದ ಶ್ರುತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಶಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಧೀನವಾದ ಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, “ನನಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾರಾಯಣನು, ಆತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವೆನು; ಆತನು ಸ್ವರ್ಗ, ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಆಧಿಕರಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಶ್ರೀ, ಭೂರೂಪಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನನೂ ಉತ್ತಮನೂ ಆಗಿರುವನು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಧೀನಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ “ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಯೂ, ಹಿಂಸಕನೂ* ಆದ

*ಚತುರ್ಮುಖನ ಐದನೇ ಮುಖವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ರುದ್ರನು ಚತುರ್ಮುಖನಿಂದ ಅವರನೂ (ಕೆಳಗಿನವನೂ) ದೋಷಸ್ಪರ್ಶವುಳ್ಳನೂ ಎಂಬ

ರುದ್ರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು, ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ದುರ್ಗಾರೂಪ ದಿಂದ) ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುವೆನು. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ನನ್ನು ಜೀವೋತ್ತಮನೆನಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವವಳೂ ನಾನೇ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಅದೇ ಶ್ರುತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

“ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದನೂ, ಸತ್ಯಕಾಮನೂ, ಕ್ರೀಡಾದಿಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನೂ ಆದ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಂಧಕನಾದ* ರುದ್ರನು ರುದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನಷ್ಟೆ. ಹೇ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳಿರಾ! ನೀವಾದರೂ ಸಕಲಭೋಗಯುಕ್ತವಾದ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಯಿಂದಲೇ ಹೊಂದಿರುವಿರಿ” ಎಂಬರ್ಥದ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರುತಿಯು, ವಿಷ್ಣು ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಶಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ಕ್ಷೀಣವಾಗದ ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಿವಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ವಾಯು ವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಂಪುರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದು+ ರುದ್ರನು ವಾಯುವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯವು. ಶಿವಾದಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯನಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಣನೆಂದು ಕರೆದು, ಶಿಶುವಾದ ಈ ಮಧ್ಯಮಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯ ನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಆಶ್ರಯನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಭಗವನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಪ್ರಾಣಶಬ್ದಮುಖ್ಯವಾಚ್ಯನು; ಆತನೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು ತಪಿಸುವನೆಂದು (ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ದಹನ ಶಕ್ತಿಯುತನೆಂದು) ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ದ್ವೇಷಿ, ಹಿಂಸಕನೆಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಅಷ್ಟೇ.

*ಅಹಂಕಾರಾಭಿಮಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರನನ್ನು ಬಂಧಕನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

†ಕಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಪರ್ಜನ್ಯನೂ, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನೂ, ಇತ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ವಾಯುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಈ ಶ್ರುತಿಯು chapter 6 219 ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ವಿಷ್ಣುವು ಅನ್ಯಾಧೀನನಲ್ಲವೆಂಬಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಧಿಕನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. "ರಾಜರು, ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವರು, ದೇವಗಂಧರ್ವರು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು, ಆಜಾನಜರು (ಆ ಕುಲದವರು), ಕರ್ಮದೇವತೆಗಳು, ಅಗ್ನಾದಿತ್ಯಾದಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳು, ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿ, ಇಂದ್ರ, ಉಮಾದೇವಿ, ರುದ್ರ, ಭಾರತೀ, ವಾಯು ಇವರುಗಳು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಬಲ, ಜ್ಞಾನ, ಸುಖ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ (ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ) ಶತಗುಣಾಧಿಕರು.* ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಂದ ರಮಾದೇವಿಯು ಕೋಟಿಗುಣದಿಂದಲೂ, ಆಕೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ಅನಂತ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಅಧಿಕರು. ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನೂ ಸ್ವತಂತ್ರನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸದೃಶನಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಅಧಿಕನೆಲ್ಲಿರುವನು? ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಕಲ ಮುಕ್ತಜೀತನರೂ ರಮಾದೇವಿಯೂ ಸಹ ಸರ್ವದಾ ಅವನ ವಶರು; ಆ ಪ್ರಭುವು ಎಂದೂ ಯಾರ ವಶನೂ ಅಲ್ಲ."

"ಶೇಷರುದ್ರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ. ಗರುಡನು ಶೇಷಸಮನು. ಕಾಮನು ಪ್ರಾಯಃ ಇಂದ್ರಸಮನು. ಈ ಎಲ್ಲರೂ ಉಕ್ತಕ್ರಮದಿಂದ ಮೊದಲಿನವರು, ನಂತರ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರ ನಿತ್ಯಪ್ರತಿಬಿಂಬರಾಗಿರುವರು. (ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಅಧೀನರು)." ಹೀಗೆ ಮಹಾಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜೀವರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ನಾರಾಯಣನು, ಪುರುಷನಾಮಕ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪಗಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿಂತನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷಾಯುಷ್ಯವು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಶತವರ್ಷಗಳಪರ್ಯಂತ ಪುರುಷದೇಹಸ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ

*ಶತಗುಣವೆಂದರೆ ೧೦೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸುವುದೆಂದಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿ ರಾಜರು, ಗುಣಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ (ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ) ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಅದರಂತೆ, (೨) ೧೦೦, ಅಂದರೆ ಬಹು ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಅಧಿಕ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಖ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಗುಣಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಶತಗುಣಾಧಿಕವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. (ಶ್ರೇಣೀವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.)

ವಿಷ್ಣುವನ್ನು “ಶತರ್ಚಿ” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರೆಯುವರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪಗಳು ಅನಂತವಾದ್ದರಿಂದ “ಶತರ್ಚಿನಃ”* ಎಂಬ ಬಹುವಚನ ಪ್ರಯೋಗವು ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ಥಿತನಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾದಿಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಶತರ್ಚಿಯನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರು. ಆ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಗಳು ಅಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶತರ್ಚಿಶಬ್ದವಾಚ್ಯರು. ವಿಷ್ಣುವು ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ (ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ) ಧರಿಸಿರುವನು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೂ (ಒಳಗಿದ್ದೂ) ಧರಿಸಿರುವನು. ಅದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈತನನ್ನು “ಮಾಧ್ಯಮ”ನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. “ಪ್ರಾಣ”ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣನಾಮಕ ವಿಷ್ಣುವು “ಗೃತ್ಸ”ನು (ವಿಚಕ್ಷಣ—ಸರ್ವಜ್ಞ); “ಅಪಾನ”ನಲ್ಲಿರುವ ಅಪಾನನಾಮಕ ವಿಷ್ಣುವು “ಮದ”ನು (ಉನ್ಮತ್ತನು—ಪೂರ್ಣಾನಂದನು); ಶರೀರಗತ ಪ್ರಾಣಾಪಾನರಲ್ಲಿದ್ದೂ, ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ (ಸರ್ವತ್ರ) ಚೇಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಾಣಾಪಾನನಾಮಕ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ “ಗೃತ್ಸಮದ”ನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವತ್ರಸ್ಥಿತನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಈ ವಿಶ್ವವು (ಮಿತ್ರನಂತೆ) ಪ್ರಿಯವಾದುದರಿಂದ ಈತನನ್ನು “ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ”ನೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ತಮಗಿಂತ ಅತಿಶಯ ಮಂಗಳಪ್ರದನೆಂದೂ ಸುಂದರನೆಂದೂ ಒಪ್ಪಿ ನುಡಿದ ಕಾರಣ ಈ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ‘ವಾಮದೇವ’ ನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪಾಪಸಮೂಹಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ‘ಅತ್ರಿ’ನಾಮಕ ಬಹುರೂಪಗಳುಳ್ಳವನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವರು.

ಖಂಡ—೨

ಸಕಲ ವೇದಗಳೂ ಸರ್ವಘೋಷಗಳೂ ವಿಷ್ಣುವಾಚಿಕಗಳೇ.

ಸರ್ವ ಶಬ್ದಗಳೂ ವಿಷ್ಣು ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೇ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆ.

*“ಶತರ್ಚಿನಃ ಶತರ್ಚಿನಃ” ಎಂದು ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯು. ಇದೇ ನಿಶ್ಚಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮುಂದೆ ಬರುವ “ಮಾಧ್ಯಮ, ಗೃತ್ಸಮದ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪೂರ್ವಖಂಡದಂತೆ ಈ ಖಂಡವೂ ಶಬ್ದಸಮನ್ವಯದ್ವಾರಾ ವಿಷ್ಣುಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣುವೇ “ಬಿಭ್ರದ್ವಾಜನು.” ಸಕಲಪ್ರಜೆಗಳು ವಾಜರೆನಿಸುವರು.* ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸದಾಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು “ಭರದ್ವಾಜ”ನೆನಿಸುವನು. ಈ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭರದ್ವಾಜನೆಂದು ಕರೆಯುವುದು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಈತನೇ ವಸಿಷ್ಠನೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ನುಡಿದರು. ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ತನ್ನಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸರ್ವರಿಗೆ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಆತಿಶಯವನ್ನು (ಉತ್ತಮತ್ವವನ್ನು) ದೊರಕಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ವಿಷ್ಣುವೇ “ವಸಿಷ್ಠ” ಶಬ್ದದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥನು. ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿ ನುಡಿದ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು “ವಸಿಷ್ಠ”ನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ವಿಷ್ಣುವು ಸಕಲ ವೇದವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾನಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಗಾನಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ (ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ) “ಪ್ರಗಾಥ”ನೆನಿಸಿದನು. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈತನನ್ನು ಪ್ರಗಾಥನೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು. ವಿಷ್ಣುವು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದನು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಲವನ್ನು ತೊಳೆದು ಜೀವರನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈತನನ್ನು “ಪಾವಮಾನ್ಯ”ನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಷ್ಣುವು, “ನಾನು ಸರ್ವತ್ರ ಇದ್ದೇನೆ; ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಪ್ರಕಾರಕಪೂರ್ಣತ್ವವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಈ ರೂಪ ಸಮೂಹಗಳು “ಕ್ಷುದ್ರಸೂಕ್ತ-ಮಹಾಸೂಕ್ತ”ಗಳೆಂಬ ನಾಮವುಳ್ಳವುಗಳಾದವು. ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವದಿಂದ “ಕ್ಷುದ್ರ” ಎಂಬ ನಾಮವಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಪಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು “ಕ್ಷುದ್ರಸೂಕ್ತ”ನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಆ ವಿಷ್ಣುವು ಖ್ಯಾತ-ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ “ಸೂಕ್ತ”ನೆಂದೇ ಅವನ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಸೂಕ್ತವೆಂದರೆ ಹಿತನುಡಿ. ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ವೇದಗಳೂ

chapter ೩:—ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿ. ಸಕಲ ಜೀವರೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಡಿದಿ
ಭೋಜ್ಯರು ಮತ್ತು ಇಚ್ಛಾದಿ ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವರು.

ಸೂತ್ರಭಾಗವತಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಸೂಕ್ತಗಳೇ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿತ್ಯ ಆಸ್ವಾದಿಸುವ (ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿರುವ) ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾನೇ ಹೇಳುವ ಈ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು 'ಸೂಕ್ತ'ನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರೆಯುವರು. 'ಸೂಕ್ತ'ನನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವೇದಭಾಗಗಳೂ ಸೂಕ್ತಗಳೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ್ದರಿಂದ 'ಋಕ್' ಎಂಬ ನಾಮದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವನೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ಮೃತನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವನೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮರಣಹೊಂದುವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು (ಜೀವನನ್ನು) ವಾಸುದೇವಾದಿದೇವತೆಗಳು ಅಂಶತಃ ತೊರೆದು ಹೋಗುವರೆಂದೂ ಅಂಶತಃ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ತೊರೆದು ಹೋದ ಅಂಶಗಳು, ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ಜೀವನ ಭೋಗಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುವೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮರಣದಿಂದ ಭೋಗಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯವರೆಗಿನ ಮಧ್ಯಕಾಲವು ಸ್ವಪ್ನದಂತಿರುವದೆಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಋಕ್ ಶಬ್ದದ ಗತಿ ಎಂಬರ್ಥವುಳ್ಳ 'ಋ' ಧಾತು ಮತ್ತು 'ಋಕ್' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವಾದ 'ಆರ್ಚ' ಎಂಬ ಧಾತು ಸಹ, 'ಗತಿ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ' ಎಂಬ ಸಮಾನಾರ್ಥವುಳ್ಳವಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು 'ಋಕ್' ಎಂತಲೇ ಕರೆಯುವರು.

‘श्रीपतिर्मानंदो नः’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಗ್ರಂಥರತ್ನಮಾಲೆ—ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೪.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು

ಬರೆದವರು :

ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯರು
ಉಡುಪಿ.

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಬೆಲೆ: ೩ರೂ. ೫೦ಪೈಸೆ. (ಪರಸ್ಥಳಪರಸ್ಥಳದವರು ಮುಂಗಡ ಹಣ
ಕಳಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿ.ಪಿ. ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.)

ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ :

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಕಾರ್ಯಾಲಯ
ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮.

ಮುದ್ರಿಸಿದವರು :

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಡಿ. ಶಂಕರ್, ಬಿ.ಎ., (ಅರ್ನರ್ಸ್)
ಯುಗಾಂತರ ಪ್ರೆಸ್

ಅಭಿವಂದನೆ

‘ಶ್ರೀಪತಿಮನದೊ ನಃ’

“ಆನಂದತೀರ್ಥವರದೇ ದಾನವಾರಣ್ಯಪಾವಕೇ
ಜ್ಞಾನದಾಯಿನಿ ಸರ್ವೇಶೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸೇಽಸ್ತು ಮೇ ಮನಃ”
“ಪುರಂದರಾಬ್ಧಿ ಸಂಭೂತೋ ವಿಜಯಾರ್ಯಸುಚಂದ್ರಮಾಃ
ಅಲಂ ಲಸತು ಮತ್ಸಾಸ್ವಂತಖೇ ನಿತ್ಯಂ ತಾಪಹಾರಕಃ”
ಸತ್ಸಮ್ಮತಸದಾಚಾರಶೀಲಾನ್ ಕೃಪಣವತ್ಸಲಾನ್
ಮಾರುತಗ್ರಂಥಸಾರಾತ್ತದೇಹಾನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಾನಿಧೀನ್ಮಜೇ ||

ವೇದವಾದ್ಯನಾದ ಸದಾ ಸಕಲ ಸುಜನೇಷ್ಟೈಕಕಾರ್ಯನಾದ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಂತೆಯೇ, ವೇದವೇದ್ಯರಾದ ಸುಜನೇಷ್ಟೈಕಕಾರ್ಯರಾದ ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಗುರುರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಯಾವಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ; ಮನನೀಯ. ಇದನ್ನರಿತೇ ಈವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಜ್ಜನರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಮುನಿಗಳ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಗ್ರಂಥಮೂಲಕ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಜೀವಜೀವರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿದ್ದಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿ-ವಿಷಯವಿನ್ಯಾಸಕ್ರಮ, ಪರಿಶೀಲನೆಯ ರೀತಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈವಿಧ್ಯವಿರುವುದೂ ನಿಜ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಜನ ಬರೆದರೂ, ಎಷ್ಟೇ ಬಾರಿ ಓದಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಬರೆದು ಬರಬೇಕು—ಓದಿ ಆನಂದಿಸಬೇಕು ಎಂಬಾಸೆ ಕೊನೆಗಾಣುವುದಿಲ್ಲ; ಕೊನೆಗಾಣಲೂಬಾರದು.

ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಸದಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹೊರಗೆಡಹಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ನನಗೆ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಈ ಆಸೆ ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಪೂಜ್ಯರಾದ, ವಿದ್ವಾನ್ ವೇ|| ಅಡ್ಡೆವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯರವರು.

ಆಚಾರ್ಯರವರು 1C-12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರು. ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರ ಪೀಠಾಧೀಶರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೋತ್ತಮತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪರ್ಮಾಯುಕಾಲ; ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಥಮ ಸಂದರ್ಶನ; ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ. ಆಗ ಇವರು ತೋರಿದ ಸಹೃದಯಭಾವ, ಇವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಸಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಅದರ ಫಲ ಈ “ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು”.

ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಈ ಫಲವನ್ನು ಉಟಮಾಡಿ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಇವರ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ನನ್ನ ಸಹೃದಯರೆಲ್ಲರೂ ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯದಿರಲೆಂದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

ಶ್ರೀಯುತರನ್ನು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತ್ಪಾದರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಚಯದೊಡನೆ ಬರೆದುಕೊಂಡಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಚಿರಕಾಲ ಶ್ರೀಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಕಣ್ಣಾರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಸವ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಠಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರೊಡನೆ ಇದ್ದು ಉತ್ಸವಗಳ ಏರ್ಪಾಡುಗೂ ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ನಿಂತು ನೆರೆವೇರಿಸಿ, ಶ್ರೀಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವಂತಹ ಇಂತಹವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಸಮರ್ಥರು? ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ-ಆಧ್ಯಾಪನ ಸಂಪನ್ನರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರು ಬರೆದ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅನೇಕರು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳಬಾರದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಯಾರ ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೂ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಖಂಡ, ಮಣಿಮಂಜರಿ, ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ, ಹೃಷೀಕೇಶಪದ್ಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆಂದೂ, ಗ್ರಂಥದ ಉಪಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ 392ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ಇನ್ನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಪ್ರಾಮಾಣ

ವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ” ಎಂತ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ, ನಿಜವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುವ ಹಟಮಾರಿತನ ಇವರಿಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನಾದರೂ

“ಶ್ರುತಿಗೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಬಾರದಂತೆ | ಮಧ್ಯ-

ಮತಕೆ ವಿರೋಧವಾಗದಂತೆ

ಕ್ಷತಿಯೊಳಗೆ ಸುಜನರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ | ಸಿರಿ-

ಪತಿಯ ಭಜಿಸಿ ಸುಗತಿ ಪಡೆಯೊ ಪ್ರಾಣಿ”

“ವಟುವೆ ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವರಂಭಿಗಳ ಲವ ತೃಟೆಯು ಸೋಂಕಲು ಗತಿಗೆ ದಾರಿ” ಎಂಬ ಶ್ರೀಮದ್ವಿರುಗುವರರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಶರಣುಹೊಂದಿ ಬಾಳ ಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ, ತಿಳಿತಿಳಿದೂ ಪರರ ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗತಕ್ಕವನಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ” ಯ ಓದುಗರೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯಾವುದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರಾಮಾದಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಾಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸುಜನರು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೊರಗೆಡಹಿದ್ದು ಪ್ರಮಾಣ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ಸರಿ ಯಾದುದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸುಜನರ ಅನುಗ್ರಹ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಈಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಕೃತ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿ-ರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇವರ ಮೂಲಕ ಬರೆಯಿಸಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಉದ್ಯಮ ಸಫಲವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ, ನಿರೂಪವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಬೇಗ ಪುಸ್ತಕ-ರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲು (ಬೈಂಡಾಗಲು) ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯನೀಡಿದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಚರಣನಳನ ಗಳಿಗೆ ಅನಂತಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕ

‘ಶ್ರೀಪತಿಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯತ್ವಾದ್ಯನೇಕ
ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀಭಂಡಾರಕೇರಿ ಮಠಾಧೀಶರಾದ
ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
ಬರೆದ ನಿರೂಪ

ಶ್ರೀಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠ, ಉಡುಪಿ (ದ.ಕ.)

ಮೊಕ್ಕಾಂ : ಬೆಂಗಳೂರು

ತಾ|| 13-1-1961

ಶ್ರೀ ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಗಳವರು
“ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ” ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರಿಗೆ ನಾರಾಯಣ
ಸ್ಮರಣವರ್ವಕ ಬರೆದ ನಿರೂಪ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಗ್ರಂಥರತ್ನಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೪)
ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರ-ಟವಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಚರಿತ್ರೆಯು
ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ
ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತಿ ಉದಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಸುಮಧ್ವ-
ವಿಜಯವು ತಾರಕಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಈ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು
ಓದಿದವರಿಗೆ ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಹೆಚ್ಚಿದಿರದು. ಆ
ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿದನಂತರವೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ನಮಗನಿಸು
ತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕರಾದ ನೀವು ಸುಜನರಿಗೆ ಮಹದುಪಕಾರ
ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೆ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ಪೂರ್ಣಾಯುಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು
ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹ
ಮಾಡಲೆಂದು ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇತ್ಯನೇಕ ನಾರಾಯಣಸ್ಮರಣಗಳು

211	2	ಹಂದಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
215	25	ಅಷ್ಟಕೃತ್ವವೂ
216	22	ನಿರಾಕರಿಸುವರು
219	20	ಇದರಿಂದಲೇ
”	21	ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ
231	2	ನುಪಸ್ಸುಜತಿ
232	16	ಅಂಶ
234	11	ಪಾರಾಯಣವನ್ನು
235	14	ತಪ್ಪದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು
240	8	ಪೂರ್ವವೇ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ
243	12	ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು
”	17	ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ
”	26	ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಂತೆ
244	23	ಬಂಡೆಕಲ್ಲನ್ನೊಗೆದು
260	20	ಪ್ರಮಾಣ ಕೋಟಿ
276	15	ಇವನು ನನ್ನಮ್ಮ

ಹಂದಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಅಷ್ಟಕೃತ್ವವೂ
ನಿರಾಕರಿಸುವರು.
ಇವರಿಂದಲೇ
ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ
ನುಪಸ್ಸುಜತಿ
ಲಿಂಗ
ಪಾರಾಯಣವನ್ನು
ತಪ್ಪದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು
ಪೂರ್ವಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು
ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ
ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಂತೆ
ಬಂಡೆಕಲ್ಲನ್ನೊಗೆದು
ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿ
ಇವನು ನನ್ನಮ್ಮ

ಪುಟ ಪಜ್ಜೆ

ತಪ್ಪು

೯

ಒಪ್ಪು

148	22	ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿರುವ
161	4	ಹೊಂದಿದಂತೆ
177	24	ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ
187	1	ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ
191	8	ವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು
192	6	ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಕ
193	23	ನ್ನೀಯುತ್ತಾರೆ
196	5	ಕುಡೆ ಎಂಬ ಜನರೂ
196	20	ಕಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ. ಕೆಲವು ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಾಶ್ರಮ
197	4	ಹಿಂದೆ ವಿಭೀಷಣನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ
199	17	(ಕಂದ ಅಥವಾ ಮರಜಾಜಿ)
206	1	(ಇಲ್ಲಿ ಹಗಲೂ,

		ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿರುವ
		ಹೊಂದಿದವನಂತೆ
		ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
		ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ
		ವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದವು
		ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಕ
		ನ್ನೀಯುತ್ತಾರೆ
		ಕುಡೆಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಜನರೂ
		ಕಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ. ಕೆಲವು ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿ
		ಗಾಶ್ರಮ (ಇದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಿಷಯ
		ಸೂಚಕವು)
		ಹಿಂದೆ ವಿಭೀಷಣನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ,
		(ಕಂದ ಅಥವಾ ಮರಜಾಜಿ)
		(ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ, ಈಗಲೂ

41	23	ಅನಗಿರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ
44	15	ನಿಷ್ಕೂರ
54	24	ಅಜ್ಜೇಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ
58	3	ಎಷ್ಟೇಬಾರಿ
59	10	ಧಿಕ್ಕಾರ
62	2	ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುತ್ತಾ
65	12	ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನೆಂದನು
68	9	ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ
75	22	ಸುಕ್ಕಿತ ಫಲವಷ್ಟೇ
101	21	ತೋರಿಸಿದ
106	24	ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು
144	7	ಕೆಲವಾನಪ್ಪಸ್ತು
”	8	ಅರಿವರ್ಗ ನಿಗ್ರಹಿಗಳೂ ಶ್ರೀಮತ್
”	16	ರಾಗಿ, ಈತನ ಮಹಿ
147	4	ಹೊಸಮೇಳಾದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆಯುವ

ಅ ಸಗಿರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ
ನಿಷ್ಕೂರ
ಅಗ್ನೇಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ
ಎಷ್ಟೇಬಾರಿ
ಧಿಕ್ಕಾರ
ಹಿಡಿದು ಜೋತಾಡುತ್ತಾ
ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು
ಸುಕ್ಕಿತದ ಫಲವೆಷ್ಟೇ ?
ತೋರಿಸದ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು
ಕೆಲವರು ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು
ಅರಿವರ್ಗ ನಿಗ್ರಹಿಗಳೂ ಅದ ಶ್ರೀಮತ್ತ್ವ
ರಾಗಿ ಇವರ ಮಹಿ
ಹೊಸಮೇಳಾದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ

ಪುಟ ಪಟ್ಟಿ

ತಪ್ಪು

ಒಪ್ಪು

8 4-5-6 ಏನೂ ಬೆಳೆಯದ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳು
ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಕಟ್ಟಿದ ನೇಲೆ ಏನೂ ಬೆಳೆಯದ ಸಮುದ್ರ
ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ
ಮಾಡಿರುವಂತೆ, ಈ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮನೂ
ತಾನು ರಚಿಸಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ
ವಸ್ತುಗಳೂ ಔಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಗಳೂ
ಬೆಳೆಯುವಂತೆ—

”	24	ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಲ್ಲಿದ್ದು
15	24	ಒಪ್ಪುವ
16	15	ರಜತಸೀಲದ ಮಧ್ಯೆ ಯಜ್ಞ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ
19	25	ಕುಂಜಿತ್ತಾಯವೆಂಬ
22	3	ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಚತುರ್ಧಶೀ ದಿನದಲ್ಲಿ
21	8	ಪಡೆ-ಅಡಿ
40	11	ಸಗರಿ (ಸ್ತರಿ)
41	20	ಆಸಗರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ

		ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಲ್ಲಿದೆ
		ಒಪ್ಪುವ,
		ರಜತಸೀಲವು ಅಡಗಿದ ಗರ್ತದಲ್ಲಿ,
		ಕುಂಜಿತ್ತಾಯವೆಂಬ
		ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಅನಂತಚತುರ್ಧಶೀದಿನದ
		ಪಡೆ-ಅಡಿ
		ಸಗರಿ (ಸ್ತರಿ)
		ಆ ಸಗರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ

ತಪ್ಪು

ಒಪ್ಪು

176	16	ಅವನು	ಅವನು
18		ರಚಿಸಿರುವನು	ರಚಿಸಿರುವನು
176	29	ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ	ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ
180	25	ಸಮೇತವಾಗಿದೆ	ಸಮೇತವಾಗಿದೆ
184	19	ಬಲಾಢ್ಯನು	ಬಲಾಢ್ಯನು
184	20	ಆಸಿಸಿರುವನು	ಆಸಿಸಿರುವನು
190	3	ದುರ್ವಾದಿಗ್ರಹವನ್ನು	ದುರ್ವಾದಿಗ್ರಹವನ್ನು
199	24	ನೇರಂತಿ	ನೇರಂತಿ
300	15	”	”
300	21	ದರ್ಶಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾ	ದರ್ಶಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾ
303	9	ಆಚಾರ್ಯರು ಸವರಿವಾರನಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು	ಆಚಾರ್ಯರು ಸವರಿವಾರನಾಗಿ
304	3	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾಡಿ	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾ
309	23	ಭಕ್ತರಾದ ರಾಜರನ್ನಾರಂಭಿಸಿ	ಭಕ್ತರಾದ, ರಾಜರನ್ನಾರಂಭಿಸಿ
309	21	ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ	ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ

ಶ್ರೀರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ
ಒಯ್ಯುತ್ತಾ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಧಾರಿಯಾದ
ಅವಲಕ್ಕಿ ನೊಸರು
ಕೂಡಿದ್ದೂ ಆಗಿತ್ತು
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ
ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ
ಪ್ರಸಾದಗಳಾದ
ಸಹಸ್ರ ಸಂತರ್ಪಣೆ
ಮಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು
ಪೂಜ್ಯಪಾದರಿಗಾಗಿ
ಮಹಾಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ
ಅನಂತೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆಚಾ.
ಮಹಿಮೋತ್ತರಕ್ರಮದಿಂದ
ರಮೋತ್ಸವಕಾಲ.
ಕಟ್ಟಿದ ದಳಗಳಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ
ಒಯ್ಯುತ್ತಾ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಧಾರಿಯಾದ
ಅವಲಕ್ಕಿ, ನೊಸರು
ಕೂಡಿದ್ದೂ ಗಿತ್ತು
ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ
ಹೊಂದಿ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂಬವರಿಗೆ
ಪ್ರಸಾದಗಳಿಂದ
ಸಹಸ್ರ ಸಂತರ್ಪಣೆ
ಮಾಸಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು
ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು
ಮಹಾಪೂಜೆಯಾದೊಡನೆ
ಅನಂತೇಶ್ವರಕ್ಕೆ-ಆಚಾ-
ಮಹಿಮೋತ್ತರಕ್ರಮದಿಂದ
ರಮೋತ್ಸವಕಾಲ.
ಕಟ್ಟಿದ ದಳಗಳಲ್ಲಿ

೧೨

309 28
310 4
316 8
317 11
324 7
327 18
331 21
344 10
340 12
343 26
344 12
345 16
346 2
" 15
352 5
355 2

ಪುಟ ಪಟ್ಟಿ

ತಪ್ಪು

ಒಪ್ಪು

359	2	ಅವರೆದುರು	ಅದರೆದುರು
360	19	ಆಶ್ರವನ್ನು	ಆಶ್ರಮವನ್ನು
363	23	ಗಯಾಸಾನಿಧ್ಯ	ಗಯಾಸಾನಿಧ್ಯ
364	6	ಭಾಗವತಧರ್ಮ	ಭಾಗವತಧರ್ಮ
366	1	ಸತ್ಯರ್ಮಗಳನು	ಸತ್ಯರ್ಮಗಳನ್ನು
369	7	ದರ್ಶನದಿಂದ	ದರ್ಶನದಿಂದ
372	5	ಸತ್ತತ್ವ ಕಥನಾಯಕಯ ಕತಾಕಿಲ	ಸತ್ತತ್ವ ಕಥನಾಯಕಯ ಕತಾಕಿಲ
377	22	ಚೌತಿ ಎಂದು	ಚೌಕಿಯೆಂದು
378	26	ಕಾಲೀಯಮದನನನ್ನು	ಕಾಲೀಯಮಧನನನ್ನು
380	10	ಪಾರಾಗಿದನು	ಪಾರಾಗಿದ್ದನು
381	19	ಗಲಕುಷ್ಠ	ಗಲತ್ಯುಷ್ಠ
382	20	ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದವು.	ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದರು
383	21	ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ.	ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ.
386	16	ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿದರು	ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿದರು

22	ವಿಡ್ಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು
382	ಮಠಗಳನ್ನು
383	ಮಯುಡೇವರಲ್ಲಿ
25	ದಿಗ್ವೇಶ
388	ವಿಧಿಸುತ್ತ
389	ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯ ತೀರ್ಥರಾದ
6	ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯ ಕರ್ಣಾಜಿ
22	ಕವಲುಮಠದಲ್ಲಿ

ವಿಡ್ಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು
ಮಠಗಳ
ಮಯುಡೇವರಲ್ಲಿ
ದಿಗ್ವೇಶ
ನಡೆಸುತ್ತ
ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯ ತೀರ್ಥರಿಂದ
ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯ ಕರ್ಣಾಜಿ
ಮುಖ್ಯಮಠದಲ್ಲಿ

— ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು (ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ)

೧. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು :
(ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೮ ಆಣೆ.)

೨. ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳು : ಗೋಪೀಗೀತೆ, ವೇಣುಗೀತೆ, ಭ್ರಮರ
ಗೀತೆ, ಪಾಂಡುಗೀತೆ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ-ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತ
(ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೧೦ ಆಣೆ.)

೩. ಯಾದವಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ : (ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೧೦ ಆಣೆ.)

೪. ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮಚೌಪದಿ : (ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೫೮. ೬ ಕಾ.)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದ :

(ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪ ರೂ.ಗಳು.)

ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಡ್ರೆಸ್ಸು :—

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾ ಸಂಘ

ಹದಡಿ ಬಡಾವಣೆ

ದಾವಣಗೆರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸನಾಜ್ಞೆಯ-ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ

‘ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

೧೯೫೦ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಿಂದ ಹರಿಭಕ್ತರ ಮನಮೆಚ್ಚು.
ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಮೂರು ರೂ.ಗಳು.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ವರ್ಗಣೆ ಕ್ರಮ :—

ಮಹಾಪೋಷಕರು : ಒಮ್ಮೆ ೧೦೦ ರೂ.ಗಳು.

ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು : ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೨೫ ರೂ.ಗಳು.

ಪೋಷಕರು : ,, ೧೦ ರೂ.ಗಳು.

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು : ,, ೫ ರೂ.ಗಳು.

ಭಗವನ್ನಾಮಮಹಿಮೆ

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್

ಬೆಂಗಳೂರು

“ನಾಮೋಽಸ್ತಿ ಯಾವತೀ ಶಕ್ತಿಃ ಪಾಪನಿಹರಣೇ ಹರೇಃ ||

ತಾವತ್ಕರ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನೋತಿ ಪಾತಕಂ ಪಾತಕೇಜನಃ

(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವೃತಮಹಾರ್ಣವ)

ಅರ್ಥ.—ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ, ಅದು ಎಷ್ಟು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಬಲ್ಲದೋ ಅಷ್ಟು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಹಾಪಾಪಿಯೂ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲಾರನು. ಭಗವನ್ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ, ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡಬಹುದು. “ಸತತಂ ಚಿಂತಯೇನಂತಂ” (ಶ್ರೀದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ) “ಸ್ಮರಿಸು ಸಂತತ ಹರಿಯ” (ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು) “ಮಲಗೆದ್ದು ಮೈಮುರಿ ದೇಳುತಲೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣ ಎನಬಾರದೆ” (ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು)

“ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಂ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣುಃ”

ವಿಸ್ಮರ್ತವ್ಯೋ ನ ಜಾತುಚಿತ್

ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಃ ಸ್ಯುಃ

ಏತಯೋರೇವ ಕಿಂಕರಾಃ

(ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ)

“ಮಕ್ಕಳಾಡಿಸುವಾಗ ಮಡದಿಯೊ-

ಳಕ್ಕರದಿ ನಲಿವಾಗ ಹಯಪಲ್ಲಕ್ಕೆ

ಗಜನೊದಲಾದ ವಾಹನವೇರಿ ಮೆರೆವಾಗ

ಬಿಕ್ಕುವಾಗಾಕಳಿಸುತಲಿ ದೇ-
ವಕ್ಕಿತನಯನ ನೆನೆಯುತಿಹ ನರ
ಸಿಕ್ಕನೆಮದೂತರಿಗೆ ಆವಾವಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ.”

“ಮಲಗುವಾಗಲಿ ಏಳುವಾಗಲಿ
ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡುತಲಿ ಮನೆಯೊಳು
ಕೆಲಸಗಳ ಮಾಡುತಲಿ ಮೈದೊಳೆಣಾಗ ಮೆಲುವಾಗ
ಕಲುಷದೂರನ ಸಕಲ ಶಾವಿಲಿ
ತಿಳಿಯೆ ತತ್ತನ್ನಾಮ ರೂಪವ
ಬಳಿಯಲಿಪ್ಪನು ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟಿಗಲನವರ”

(ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾವ್ಯಾಸಸಾರ)

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ—

“ಪುತ್ರಾದೀನಾಂ ಚುಂಬನೇ ಚೈವಕಾಲೇ ಸರ್ವೇಣುಹಸ್ತಂ
ಸಂಸ್ಕರೇತ್ ಕೃಷ್ಣಮೇವ | ಸುಸಂಗಕಾಲೇ ಸ್ತುತ್ರಿಯಶ್ಚೈವ
ನಿತ್ಯಂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪೀನಪಯೋಧರಂ ಧೃತಂ”

ಅರ್ಥ—ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುದ್ದಾಡುವಾಗ ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನೂ, ವಾಮದೇವಾಖ್ಯಾಯಿಜ್ಞದಲ್ಲಿ (ಪ್ರೀಸಂಗ) ಶ್ರೀಗೋಪೀಜನಜಾರನನ್ನೂ
ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. “ಪುತ್ರಾದಿಚುಂಬನಕ್ಕೆ ವೇಣುಹಸ್ತಕೃಷ್ಣ,
ಚಿತ್ತಜನ ಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ, ಗೋಪಿಕಾವೃತ್ತ ಕುಚಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ,

“ಎಳೆದಳ ಹಸ್ತ ಗೋಪೀಜನ ಜಾರಕೃಷ್ಣನೆನ್ನಿ”

(ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಸುಳಾದಿ)

“ಆಸೀನಃ ಸಂವಿಶನ್ ತಿಷ್ಠ ಭುಂಜಾನಃ ಪಠ್ಯತನ್ ಪಿಬನ್ |

ಚಿಂತಯಾನ್ಯೋ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಅಪಶ್ಯತ್ ತನ್ಮಯಂ ಜಗತ್

ಅರ್ಘ್ಯ—ಕೂತಾಗ, ಮಲಗುವಾಗ, ನಿಂತಾಗ, ಊಟಮಾಡುವಾಗ, ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗ, ಪಾನಮಾಡುವಾಗ, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಪರ ಮಾತ್ಮನನ್ನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಹ್ಲಾದರು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಪತಿತಃ ಸ್ವಲಿತೋ ಭಗ್ನಃ ಸಂದಷ್ಟಸ್ತಪ್ತ ಆಹತಃ

ಹರಿತ್ಯವಶೇನಾಹ ಪುಮಾನ್ನಾಯಾತಿ ಯಾತನಾಂ

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೀಳುವಾಗ, ಎಡವುವಾಗ, ಗಾಯಕ್ಕೆ ಏಟು ತಗುಲಿದಾಗ, ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಆಯೋ ಅವಾ! ಎನ್ನದೆ, ಶ್ರೀಹರೇ! ನಾರಾಯಣಾ! ಕೃಷ್ಣಾ! ಗೋವಿಂದ! ಎಂದು ಉಚ್ಚಾರಣೆಮಾಡುವುದು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಯಾವ ಯಾತನೆಯೂ ಆಗ ಲಾರದು. ಮತ್ತು ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಾಡಿ, ಮೋಟಾರ್, ಬಸ್ಸು, ರೈಲು, ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿದಾಗಲೂ, ನನ್ನ ಸ ಮಾ ನ ರಾ ರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯದೆ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು ನನ್ನ ದೇಹಾಖ್ಯ ರಥದೊಳಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಾಹನಗಳು ಈ ರಥಕ್ಕೆ ಗಾಲಿಗಳು, ಇದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ರಥೋತ್ಸವ ಎಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರೆ ಯಾವ ಅಪಘಾತವೂ ಆಗಲಾರದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಮಹಾನುಭಾವರು ಕೂತು ಹೊರಟರೆ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವರೂ ಸುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವರು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಅಂಥಾ ಮಹಾನುಭಾವರು, ಆ ಗಾಡಿ ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ, ಕೂತವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಅಂಥಾ ಅನುಸಂಧಾನವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಬಹುದು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸುಗುಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅವನ್ನು ಕಂಡು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅವರು ನಮಗೆ ನಮಿಸಿದಾಗ ಅದು ನನಗೆ, ನಾನು ಏಷ್ಟು ಮಹಿಮೋಪೇತ ಎಂದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅಪಮಾನ ನನಗೇ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಅ ಮಾನವನು, ನರಕಭಾಷಣಗು ತ್ತಾನೆ. ಪರಂತು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ—

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮಪ್ರಶ್ರಯಣಾಭಿವಾದನಂ |
 ವಿಧೀಯತೇ ಸಾಧುಮಿಥಃ ಸುಮಧ್ಯಮೇ |
 ಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಪರಸ್ಮೈ ಪುರುಷಾಯ ಚೇತಸಾಂ
 ಗುಹಾಶಯಾಯೈವ ನ ದೇಹಮಾನಿನೇ ||

(ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ಅರ್ಥ—ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸಲು, ಪರಸ್ಪರ ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ನಮನ, ಆಲಿಂಗನ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿವಾದ ನಾದಿಗಳು, ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಹೊರತು, ದೇಹಾಭಿಮಾನಿ ಜೀವನಿಗಲ್ಲ, ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು

ಸಂಸಾರಸಿಂಧುಮತಿದುಸ್ತರಮುತ್ತೀರ್ಷೋಃ |
 ನಾನ್ಯಃ ಸ್ಥವೋ ಭಗವತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ |
 ಲೀಲಾಕಥಾರಸನಿಷೇವಣಮಂತರೇಣ |
 ಪುಂಸೋ ಭವೇದ್ವಿವಿಧದುಃಖದವಾದ್ವತಸ್ಯ ||

(ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧ)

ಈ ದುಸ್ತರವಾದ ಜನನಮರಣಾಖ್ಯ ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ತಿಳಿದು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ, ಅವನ ಲೀಲಾಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರಿಗೇ ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು, ಇತರರಿಗೆ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ.

ಆರ್ತಾ ವಿಷಣ್ಣಾಶ್ಚಿಥಿಲಾಶ್ಚ ಭೀತಾಃ |
 ಘೋರೇಷು ಚ ವ್ಯಾಧಿಷು ವರ್ತಮಾನಾಃ
 ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದಮಾತ್ರಂ |

chapter ೧ ಮುಕ್ತದುಃಖಾಸುಖಿನೋ ಭವಂತಿ

ಅರ್ಥ.—ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತರಾಗಿರುವವನೂ, ಭಯ
ಗ್ರಸ್ತನೂ, ರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದವನೂ, ಮನೋರೋಗಿಯೂ, ವಿವಿಧ
ಸಾಂಸಾರಿಕ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಭವಿಸುವವನೂ, ಒಂದುಬಾರಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ
ಗೋವಿಂದನ ಪರಮಮಂಗಳನಾಮವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಿದ್ದೀ ಆದರೆ, ಆತನು, ಸಕಲ
ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ನೀಗಿಕೊಂಡು, ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

“ಶ್ರೀಮುಕುಂದನ ಪರಮಮಂಗಳನಾಮ ನರಕಸ್ಥರನು ಸಲಹಿತು
ಪಾಮರರ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತಿಹುದು”

(ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ)

ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯೋ ಮಂಗಳಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಳಂ

(ಭಾರತ)

ಸಂಸ್ಕೃತೋ ಭಗವಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಮಂಗಳಮಂಗಳಃ
ಸಮಸ್ತಾಭೀಷ್ಟದಾಯೀ ಸ್ಯಾತ್ ತೇನ ಧೈರ್ಯೋಽಖಿಲೈರ್ಜನೈಃ
ತಸ್ಮಾತ್ ಜ್ಞೇಯಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ವಂದ್ಯೋ ಧೈರ್ಯೋ ಹರಿಃಸದಾ

(ಶ್ರೀತಂತ್ರಸಾರ)

ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸದಾ ಜ್ಞೇಯನೂ, ಪೂಜ್ಯನೂ
ವಂದ್ಯನೂ, ಧೈರ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

“ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿ ವಿಹೀನಾ ತು ಪೂಜಾ ಸ್ಯಾದಾಸುರೀ ಸದಾ |
ಗೃಹ್ಣಂತಿ ದೇವತಾ ನೈತಾಂ ತತಸ್ಸ್ಯಾದ್ವೇಶವಿಪ್ಲವಃ |
ವ್ಯಾಧಿಚೋರಾದಿಭಿಶ್ಚ ಸ್ಮಾದಂತಧೈರ್ಯೋ ಹರಿಃಸದಾ |

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿವಿಹೀನಸ್ಯ ಗತಿಸ್ಯಾನ್ನ ಶುಭಾ ಕ್ವಚಿತ್
ಕಾಮದಶ್ಚ ಸ್ವಭಕ್ತಾನಾಂ ಭಗವಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ

(ಶ್ರೀತಂತ್ರಸಾರ ೩ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ)

chapter ೩ನೇ.—ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣವಿರಹಿತವಾದ ಪೂಜೆಯು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿ
ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೇಶಕ್ಷೋಭೆ, ವ್ಯಾಧಿ, ಜೋರಭಯ ಮೊದಲಾದ ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆಯೇ ಫಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಜಿಸಿದರೂ, “ತದಂತಶ್ಚಿಂತಯೇದ್ಧರಿಂ” ಆ ದೇವತಾಂತರವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯ-ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಭಗವದ್ರೂಪವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಜೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಹೀನನಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಭಗವನ್ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಮಂಗಳಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿ, ಸರ್ವಮಂಗಳವೂ ಒದಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವರೂ ದೇವರನ್ನು ಸತತ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

“ಅವಶೇನಾಪಿ ಯನ್ನಾಮ್ನಿ ಕೀರ್ತಿತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ
ಪುರ್ನಾ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ಸದ್ಯಃ ಸಿಂಹತ್ರಸ್ತೈರ್ಮೃಗೈರಿವ”

ಅರ್ಥ.—ಅವಶನಾಗಿ ಭಗವನ್ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನಮಾಡಿದರೂ, ಜಿಂಕೆಯು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುವ ಹಾಗೆ, ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ,

ದುಷ್ಟಭಾವಪ್ರಮತ್ತೋ ವಾ
ನಾಮಾದ್ಯುಚ್ಚಾರಕೋ ಹಿ ಯಃ
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಾನಿ ದಹತ್ಯೇವಂ ನ ಚಾನ್ಯಥಾ

ಗೋದಾನಕನ್ಯಾದಾನಾದಿಪೃಥಿವೀರೇಣುಸಂಖ್ಯಯಾ
ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇ ಜಾಹ್ನವೀತೀರೇ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕೋಟಿಭೋಜನಂ
ತಸ್ಮಾನ್ನಾಮಸ್ಮೃತಿಃ ಶುದ್ಧಾ ಸುಲಭಾ
ಪುರುಷಾರ್ಥದಾ”

(ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣ)

ಅರ್ಥ.—ದುಷ್ಟಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರಮತ್ತನಾದವನೇ ಆಗಲಿ ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾತಕಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. (ಅಂದರೆ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ 5 ತನ್ನ ದುಷ್ಟಭಾವವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಸ್ಮರಣೆ

ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಭಗವನ್ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ, ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಗೋದಾನ, ಕನ್ಯಾದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮನಿವಾರಣೆ ಯಾಗುವವರೆಗೂ, ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ, ಕೋಟಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದಷ್ಟು ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ- ಪುರಂದರದಾಸರು “ನರಜನ್ಮ ಬಂದಾಗ ನಾಲಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾ ಎನ ಬಾರದೆ” ಎಂದು ಅಂದದ್ದು.

ಯಮಧರ್ಮರಾಯರು ತಮ್ಮ ಭಟರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ—

“ತಾನಾನಯಧ್ವಮಸತೋ ವಿಮುಖಾನ್ಮುಕುಂದ-

ಪಾದಾರವಿಂದಮಕರಂದರಸಾದಜಸ್ರಂ

ನಿಷ್ಕಿಂಚನೈಃ ಪರಮಹಂಸಕುಲೈಃರಸಜ್ಞೈಃ

ಜುಷ್ಪಾದ್ಗೃಹೇ ನಿರಯವತ್ಸ್ರನಿ ಬದ್ಧತೃಷ್ಣಾೞ್”||

(ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ಅರ್ಥ.—ಎಲೈ ಭಟರೇ, ಸುಮನಸ್ಕರಾದ ಭಾಗವತರಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಮಕರಂದರಸಾಸ್ವಾದನದಲ್ಲಿ ವಿಮುಖರಾದ ತಾಮಸರನ್ನು ಎಳೆದು ತನ್ನಿರಿ ಮತ್ತು ಸಾರಹೃದಯರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಗೋಚಿಗೆ ಹೋಗದಿರಿ.

ಜಿಹ್ವಾ ನ ವಕ್ತ್ರಿ ಭಗವದ್ಗುಣನಾಮಧೇಯಂ

ಚೇತಶ್ಚ ನ ಸ್ಮರತಿ ತಚ್ಚರಣಾರವಿಂದಂ |

ಕೃಷ್ಣಾಯ ನೋ ನಮತಿ ಯಚ್ಛಿರ ಏಕದಾಪಿ |

ತಾನಾನಯಧ್ವಮಸತೋಕೃತವಿಷ್ಣುಕೃತ್ಯಾನ್ ||

(ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

chapter೪೪೫.—ಯಾರು ಸುಗುಣಜೃಂಭಿತವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು೪೫ನಾ ವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ

ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ
ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ
ಯಾದರೂ ಯಾರ ಶಿರಸ್ಸು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು
ಎಳೆದುತನ್ನಿರಿ.

“ಯಮಮಾರ್ಗಂ ಮಹಾಘೋರಂ
ನರಕಾಣಿ ಯಮಂ ತಥಾ |
ಸ್ವಪ್ನೇಪಿ ನೈವ ಪಶ್ಯೇತ
ಯಃ ಸ್ಮರೇದ್ಗರುಡಧ್ವಜಂ ||

ಅರ್ಥ.—ಯಾವನು ಗರುಡವಾಹನನಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಅವನು ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ಯಮಮಾರ್ಗವನ್ನೂ,
ಘೋರ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಯಮದೇವರನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಕಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವ ಭಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ,
ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆಯು ಸರ್ವದಾ ಕಾರ್ಯವು.

ಹೃದಿ ರೂಪಂ ಮುಖೇ ನಾಮ ನೈವೇದ್ಯಮುದರೇ ಹರೇಃ ||
ಪಾದೋದಕಂ ಚ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ಮಸ್ತಕೇ ಯಸ್ಯ ಸೋಽಚ್ಯುತಃ

(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವೃತಮಹಾರ್ಣವ)

ಹೃದಯದಿ ರೂಪವು ವದನದಿ ನಾಮವು
ಉದರದಿ ನೈವೇದ್ಯವು ಶಿರದಿ
ಪದಜಲನಿರ್ಮಾಲ್ಯವ ಧರಿಸುತ ಕೋ-
ವಿದರ ಸದನ ಹೆಗ್ಗದವ ಕಾಯುವುದೆ

ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ ಸಿರಿನಿಲಯನ ಗುಣಗಳ

ತಿಳಿದು ಭಜಿಸುವುದೆ

(ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು)

ಅಭಿಮಾನಿನವರ್ಗಕ್ಕೆ (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

59-60ನೆಯ ಸಾಲಿನದು

1. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜಾರಾವ್, ಸಾಗರ ,,
2. ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬೆಟಗೇರಿ. ಶಹಾಪುರ ,,

60-61ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ

1. ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬಿ. ವೆಂಕೋಬರಾವ್, ಭದ್ರಾವತಿ.
2. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರು, ಮದ್ರಾಸು.
3. ,, ಎನ್. ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ,,
4. ಡಾ|| ಎಂ. ಎಸ್. ಕುಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ, ಆದಿವಾಲ.
5. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ, ಇಡುನಾಣಿ.

ಮಹಾಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕರು

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್,

ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ನರಸಿಂಹರಾಜ ಕಾಲೋನಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು-4.

ಈ ಮಹಾಶಯರು ಮಹಾಪೋಷಕರಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು
ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು ರೂ.
ಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತುಂಬ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ
ವಿಶೇಷ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

— ಸಂ.

‘श्रीपतिर्मानदो नः’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೧೦]

೧೯೬೦—ಅಕ್ಟೋಬರ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೧೨

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜನೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮.

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ: ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು.

— ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ —

		ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಥಾನ	೪
ಭಗವನ್ನಾಮಮಹಿಮೆ	೧೩
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ	೧೬

ಪ್ರತಿ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರು ದಯವಿಟ್ಟು ಆಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜಂದಾ ಕಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕತ್ವವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕಾದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಿರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ವರ್ಗಣಿ ಕ್ರಮ :—

ಮಹಾಪ್ರೇಷಕರು : ಒಮ್ಮೆ ೧೦೦ ರೂ.ಗಳು.

ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು : ಪ್ರತಿಸರ್ವ ೨೫ ರೂ.ಗಳು.

ಪ್ರೇಷಕರು : ,, ೧೦ ರೂ.ಗಳು.

ಅಭಿನೂನಿಗಳು : ,, ೫ ರೂ.ಗಳು.

—ಸಂ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರತಿ

‘ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಉ ಚ |

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ’ ||

ಸಂಪುಟ
೧೦

೧೯೬೦—ಅಕ್ಟೋಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ
೧೨

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ನಾನು ನನ್ನದು ಎಂಬ ಜಡಮತಿ—
ಮಾನವನು ದಿನದಿನದಿ ಮಾಡುವ
ಸ್ನಾನಜಪದೇವಾರ್ಚನೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳ
ದಾನವರು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯರಲ್ಲದೆ
ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಸ್ವೀಕರಿಸ *ಮು—
ದ್ದಾನೆ †ಕಪಿತ್ಥಫಲ ಭಕ್ತಿಸಿದವೋಲಹುದು ||

(ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವಪ್ರತೀಕಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ
೧೩ನೆಯ ಪದ್ಯ)

*ಮುದ್ದಾನೆ=ಮತ್ತವಾದ ಒಂದು ಹುಳ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಜ ಎಂದು
ಹೆಸರು.

†ಕಪಿತ್ಥಫಲ=ಬೀಲದ ಹಣ್ಣು (ಬೆಳವಲ). “ಗಜಭುಕ್ತಕಪಿತ್ಥವತ್”
“ಗಜೋ ನಾಮ ಕೀಟವಿಶೇಷಃ”

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:’

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಯ” ೧೦ ನೆಯ ಸಂಪುಟವು ಮುಗಿಯಿತು. ಈ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ನೆರವಿತ್ತ ಭಗದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ರೀತಿಯಿಂದ ದಯಮಾಡಲೆಂದು ಅವರಡಿವಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲೇಕೋ ತುಂಬ ಎಡರುತೊಡರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀಯ ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೇ ತನ್ನ ಅವತಾರ ಮುಗಿಸುವಂತೆ ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅನುಮಾನ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ-ದಾಸರಾಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀವಿಜಯವರದ ಕೈಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಬಹುವಾಗಿ ಕಷ್ಟ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜೇತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೊಸಹುಟ್ಟು ಅದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ! ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಚಿರಾಯುವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ ಎಂದೂ ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಈಜುಬಲ್ಲ ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಈಜುತ್ತಿರುವಾಗ ದುದೈವವನತಾತ್ ಕೈಸೋತು ಮಧ್ಯೆ ಮುಳುಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಾನಂತೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮುಳುಗುತೇಲುವಿಕೆ ಯಲ್ಲೂ ಗೆದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣಾಯಸ್ಸು ಪಡೆದಂತೆಯೇ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಿದ್ದಾಗ—ಪ್ರಥಮಬಾರಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೈಹಿಡಿದು ಆಯುರ್ದಾನ ಮಾಡಿದವರು, ಶ್ರೀ ಆರ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, ಎಂ.ಎ. ಬೊಂಬಾಯಿ. ಇವರು. ಎರಡನೇಸಲ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಇಂಜನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ನರಸಿಂಹರಾಜಕಾಲೋನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಇವರು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಮೂರನೇ ಸಲ ಕೈಹಿಡಿದು ಆಯುರ್ದಾನಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸಸವರೈತ್ಯಾದಿಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠಾಧೀಶರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥರವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಸಾದಂಗಳವರು.

“ಬದುಕಿದನೆಂದು” ದಡಸೇರಿ ಆನಂದಭರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ-
ಭಾರತಿಯು ಚಿರಜೀವಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಆಸಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ
ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಯತಿವರರಿವರರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು
ಅರ್ಪಿಸಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಅರೂ.ಗಳಂತೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಶ್ರಯ-
ದಾತೃಗಳಾಗಿರುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು
ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ, ಭಗವದಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾದ ಹರಿದಾಸವರೈರ
ಅಮೃತವಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೀರಿದ-ಬೀರುತ್ತಿರುವ-ಬೀರುವ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ತಾನೇ
ತಾನಾಗಿ ಬಂದು ಒದಗಿತೆಂದು ಹರ್ಷಭರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

“ಗಾಂಗಮಂಗಳತರಂಗಭಂಗದಪ್ರಾಂತಸುಪ್ರಿಹರಿವೇಶ್ವಕೃತ್ಸಮಃ”

ಗಂಗಾನದಿಯ ಮಂಗಳ ಅಲೆಗಳು ಬಂದು ಬಡಿಯುವ ಆ ದಡದಮೇಲೆ
ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾಪುಣ್ಯವು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಷರ ಬರೆದವರಿಗೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.
ಅಂದಮೇಲೆ ಆ ಪರಮಮಂಗಳ ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಸುಜನರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು
ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪರಮಭಾಗವತ ದಾಸಾರ್ಯರ ವಾಗಮೃತವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು
ಸವಿಯಲು ಹವಣಿಸಿದವರಿಗೆ ಉತ್ತಮಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ ?

ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಅನಂತಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸು
ತ್ತೇನೆ.

ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ದುಸ್ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಜ್ಜನ
ರಾದ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕೇನು ?

॥ ಶ್ರೀಮಧ್ವರಮಣಃಪ್ರೀಯತಾಮ್ ॥

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಥಾನ *

ಲೇಖಕರು: ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಹರಿದಾಸರು ರಚಿಸಿರುವ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದು ಅಲ್ಪಭಾಗವೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಈ ದೊರೆತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಬಹುಭಾಗ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಬೋಧಿಗೆ ಮೀಸಲು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ಕೃತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ತತ್ತ್ವವಾದ-ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ-ಪ್ರಮೇಯಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿವೆ. ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ, ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ, ನಿಷ್ಕಾಮಾರ್ಥವಾಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಹಾಗೇ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೂ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಮೇಯವಿರುವುದನ್ನು ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಿನಾಯಕ-ಸ್ತುತಿ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ರುದ್ರದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರ, ವಾಯುಸ್ತುತಿ-ಮಾಡುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಮುಖತತ್ತ್ವವಾದ “ತಾರತಮ್ಯ”

* ಈ ಲೇಖನವು ನಿಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬೀರಲು ಹಂಬಲಿಸಿ ಬರೆದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲು ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣಪುರಸ್ಕರ ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಯಂ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರವರ ಮನಸ್ಸು. ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯಂತೂ ನಿಜಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಆಶ್ರಯವೇ.

ವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿಭಕ್ತರೆಂಬ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಭಕ್ತಿ, ಧ್ಯಾನ, ಕರ್ಮ, ವೈರಾಗ್ಯ, ನಾಮಸ್ಮರಣೆ, ಗುರುಸ್ತವನ, ದೇವತಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹು ಕೃತಿಗಳಿವೆ. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ, ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸವಿಯಬಹುದು. ಕೇವಲ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಈ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

“ಸರ್ವಕರ್ತೃತ್ವ ಶ್ರೀಹರಿಯದಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆನ್ನಿ”

“ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಹರಿಯೇ ಪರದೈವ, ಪರಿಪೂರ್ಣ”

“ಸಾಕಾರ ಹರಿಗೆ ನಿರಾಕಾರ ಎಂಬಿ ನೀನು”

“ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ನೀನಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ”

“ನಿನ್ನ ನಿರ್ದೋಷನೆಂದು ನಾ ನಿರ್ದೋಷಿ ಆಗುವೆ”

“ಒಂದೇ ರೂಪವು ನೋಡಾ ಅನಂತ, ಪೂರ್ಣ ಎನ್ನು”

“ಸಕಲಗ್ರಹಬಲ ನೀನೆ ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ”

“ಸಕಲವೆಲ್ಲವು ಹರಿಸೇವೆಯೆನ್ನಿ”

“ಅಂಬಿಗ ನಾ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ ಜಗದಂಬಾರಮಣ”

“ಅಂಜಿಕೆನ್ನಾತ್ಮತಕಯ್ಯ”

“ಬಿಡಬೇಡಿ ಬಿಡಬೇಡಿ ಮಧ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿ”

“ಸತ್ಯಂ ಜಗತಿದು ಪಂಚಭೇದವು”

“ಸದರವಲ್ಲವೋ ನಿಜಭಕುತಿ”

“ಹನುಮ ನಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆ”

“ದಾಸೋಹಂ ತವ ದಾಸೋಹಂ”

“ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ”

“ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತವೇದವ್ಯಾಸ”

“ರಂಗ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡುವ ಮಂಗಳಾತ್ಮರ”

ಈ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತತ್ತ್ವವಾದವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಅವರ ಪ್ರೌಢವಾದ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಟೀಕಾಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅರ್ಥಸ್ಮರಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಬರಬರುತ್ತ ಇದೂ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ-ಸಂಸ್ಕೃತ ವರಿಯದವರಿಗೆ ಪಂಡಿತರಲ್ಲದವರಿಗೆ, ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಪ್ರದೇಶಭಾಷೆಗೆ, ತಾಯ್ನುಡಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನರಿಯದವರು ಈ ತತ್ತ್ವ-ಪುಂಜ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿಯುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ಕೇಳಿ ಅರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ, ಅನುಸರಣೆಗೆ ತರುವುದು ದೂರವಾಗಿ, ಬಹುಶಃ ಹೇಳುವವರೂ ದುರ್ಲಭವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಇಂತಹ ಸಂಧಿಗ್ಧಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಚಾರಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಉರುವ-ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಹರಿದಾಸ ವಾಙ್ಮಯದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಎಂದರೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯೋದಯ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಈ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿ-ಕೇಳಿ, ಭಕ್ತಿಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೇ ಪ್ರಯೋಜನ. “ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಿಚ್ಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವುದು ಅದೇ ತಾರಕ. ಅದರ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಇದು ಕೇವಲ ಪೂರಕವಾಗಬಹುದು ಮಾತ್ರ”-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಳೆದಿರುವರು. ಅದರಂತೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದು ಈಚೆಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಈ ಕಿರು-ಲೇಖನದ ಗುರಿ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರವಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು ಘನಪಂಡಿತರೂ, ಸಿದ್ಧಾಂತಜ್ಞರೂ, ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು. ವ್ಯಾಸ-

ರಾಜರು, ತರುವಾಯ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು, ವಿಜಯಾದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೂ ಮಹಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವರು, ಗುರು ಪರಂಪರೆಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹರಿದಾಸ ಚತುಷ್ಟಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ, ಆ ಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿನರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು, ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಬಹು ಮಂದಿ ಮಹಾಪುರುಷರೂ ಈ ಹರಿದಾಸ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು ತತ್ತ್ವಪುಂಜವಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ದೇವರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಅದೇ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಪ್ರಮುಖ ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಾತ್ಕೈಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ, ಆ ಸಂಸ್ಕೃತವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯನೀಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಭಾಷೆ-ತತ್ತ್ವ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು. ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಆದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆ ಅನಿವಾರ್ಯ-ಅಗತ್ಯ ತತ್ತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದೋ, ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದೋ, ತಾತ್ತ್ವಿಕರಿಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಕರಗತವಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಬಳಸುವುದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಅಲ್ಲದೆ ವೇದಗಳ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಹೊರಟಿರುವ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಅವಾರುಷೇಯವೆನಿಸಿದ ಆ ವೇದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಮೊದಲು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸ ಹೊರಟಿ

chapter 7

ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರಬೇಕಾದುದು ಸಹಜವಾಯಿತು.

258

ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು; ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು—ರಾಜ ಬೆಂಬಲದಿಂದ. ಅಂತೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪಕರೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಾದ ವೇಲೊಬ್ಬರು, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ, ಭಾಷಾರತ್ನವೂ, ಕೃತಿಭೂಯಿಷ್ಠವೂ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಮಾತೆಯ ಮೂಲಕವೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇದು ಅಂದು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೇರಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ. ಅಖಂಡಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅದು ಬಹು ಸಹಾಯಕವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಇದು ನಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ-ಪ್ರಚಾರಗಳ ವಿಚಾರವಾಯಿತು.

೧೨-೧೩ ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾದುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನುಡಿಯಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು! ಈ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವೇ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ. ಹರಿದಾಸರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಆಗಿರುವ ಉಪಕಾರ ಅಪಾರ, ಅನಘೈ.

ಎಂದಮೇಲೆ ಭಾಷೆಗಿಂತ ತತ್ತ್ವತಿಳುವಳಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಒಪ್ಪಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಪ್ರಮುಖಸ್ಥಾನ ಆಂಗ್ಲ ನುಡಿದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂದು ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾದ ಆಂಗ್ಲ ನುಡಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಈ ತತ್ತ್ವದ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ಅವುಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ವಾದ-ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರಂಪರೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ನಡೆಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ಥಾನ ಹಿರಿದು, ಅವು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಯಸದೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸಿ,

ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಲು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ನೆರವು ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಗತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿದೆ, ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡದೆಯೇ ಇರುವ ಕನ್ನಡಿಗ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ರಹಸ್ಯ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹರಿದಾಸರು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದವರೂ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಉಪಕೃತರಾಗುವ, ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಿಗೂ ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಹಲವು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. “ಪ್ರಸಿದ್ಧಹರಿದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದನೇಲಿ, ಅದು ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಜಿನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿ” ಎಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಮಹಾಪಂಡಿತರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಧ್ಯಾನತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು, ಅದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕೇಳಿದ ಅನೇಕ ಅವರ ಶಿಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿವಜ್ರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಹರಿಕಥಾ-ವೃತಸಾರವಂತೂ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಬಹು ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ, ಉದ್ದೋಧಕವಾಗಿ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಆ ಗ್ರಂಥರತ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೊಂದಕ್ಕೇ ಹತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ! ಇದರ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ದಾಸರಾಯರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಂಡಿತರೂ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಜೀವನ-ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅವರ ಗುರುಗಳವರು, ಮಂತ್ರಾಲಯಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು! ಅಲ್ಲದೇ ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಜ್ಞಾನ ಪರಿಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥವದು. “ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರಬಲವೋ, ವಿಠಲೋಪಾಸಕ

ಮಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣೇಶಗರ್ವಿಸಿ ವಾದಿರಾಜರ ಕೋರಕೊಪ್ಪುವ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರ ಪೇಳಿದರು"! ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಟದಿಯೆಂಬ ಹಾಡುಗಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಮೇಯ ರತ್ನಗಳು ಕುಂದಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ; ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಸುವಾಸನೆ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ!

ಅದು ತಾರಕಗ್ರಂಥವೆಂಬುದನ್ನು ಕೃತಿಕಾರರೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ-

“ತಾರಕವಿದು ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಜನಕೆ”;

“ಭವಜನಿತದುಃಖಗಳ ಕಳೆವುದು;

ವಿವಿಧಭೋಗಗಳಿಹಪರಗಳಲಿತ್ತು ಸಲಹುವುದು.”

“ಯುಕ್ತಿಮಾತುಗಳಲ್ಲ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತಮಾತುಗಳವು”

“ಪರಮತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯವಿದು.”

“ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವಿದು ಸಂತರು ಸದಾ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು”

“ಮುಕ್ತಿಗಿವು ಸೋಪಾನವೆನಿಸವು ಪ್ರತಿಪ್ರತಿಪದವು”

“ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪರಿಸುವವರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕೊಡುವ ಸ್ವರೂಪಸುಖ
ಪ್ರವಿವಿಕ್ತರನು ಮಾಡುವನು ಭವಭಯದಿಂದ ಬಹುರೂಪ”

“ದಶಪ್ರಮತಿಯ ಮತಾಬ್ಧಿಯೊಳು ಸುಮನಸರೆನಿಸ

ರತ್ನಗಳನವಲೋಕಿಸಿ ತೆಗೆದು ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷಾತಂತುಗಳ

ರಚಿಸಿ ಅಸುಪತಿಶ್ರೀರಮಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆ

ಸಜ್ಜನರಿನು ಸಂತೋಷದಲಿ.....”

ಈ ಮಾತು ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಇಂದಿನ ಕೆಲವರ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರೇ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದೇ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

“ಆದರುಶವ ಗತಾಕ್ಷ ಭಾಷಾ- |
 ಭೇದದಿಂದಲಿ ಕರೆಯಲದನು ನಿ-
 ಷೇಧಗೃದವಲೋಕಿಸದೆ ಬಿಡುವರೆ ವಿವೇಕಿಗಳು
 ಮಾಧವನ ಗುಣವೇಳ್ವ ಪ್ರಾಕೃತ-
 ವಾದಡೆಯು ಸರಿ ಕೇಳಿ ಪರಮಾ-
 ಹ್ಲಾದ ಬಡದಿಪ್ಪರೆ ನಿರಂತರ ಬಲ್ಲ ಕೋವಿದರು?”

“ಪತಿತನ ಕಪಾಲದೊಳು ಭಾಗೀ-
 ರಥಿಯ ಜಲವರೆ ಪೇಯವೆನಿಪುದೆ.....
 ಕೃತಿಪತಿಕಥಾಸ್ವಿತವೆನಿಸ ಪ್ರಾಕೃತವೆ ತಾ ಸಂ
 ಸ್ಕೃತವೆನಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಯನೀವುದು
 ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪೇಳಿ ಕೇಳ್ವರಿಗೆ”

“ಕೋಕನದಸಖನುದಯ ಘೋಕಾ-
 ಲೋಕನಕೆ ಸೊಗಸದರೆ ಭಾಸ್ಕರ ತಾ ಕಳಂಕನೆ?”

ಪ್ರಾಚೀನರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿರುವಾಗ ಅದರ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಮನ
 ದಲ್ಲಿಡದೆ, ಇಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಬೀರುತ್ತಿರುವುದು
 ನಮ್ಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ಫಲವೇ ಸರಿ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಅವರ ತರುವಾಯ ಅವತಾರಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತ
 ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟು
 ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಪ್ತವಾಕ್ಯವೋ, ಮಾನ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೇಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಂಚವೂ
 ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾದ ಹರಿದಾಸರ ಮತವೂ ಅನುರ, ಅಪ್ತ,
 ಮಾನ್ಯ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ ಸತ್ಯ.

“ವಿಜಯದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ವಾದಿ
 ರಾಜರು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ತೋರಿಸಿ”, “ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು
 chapter7 ಸರಿಯಲ್ಲ, ರಘೂತ್ತಮರು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ತೋರಿಸಿ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ತಪ್ಪುಮಾಡಿ
 262

ದ್ದಾರೆ” ಎಂಬಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ವಾದಿರಾಜರು ಹೇಳಿರುವಂತೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ವಿರೋಧಭಾರದಂತೆ ವಿಜಯದಾಸರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ—ಎಂಬುದು ವಿವರ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ವಿಚಾರ. ಆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸಹನೆ-ಮನಸ್ಸು ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲಿ. ದಾಸರ ಅಮರವಾಣಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದು ಸಿಲ್ಲಲಿ ಎಂದೇ ನಮ್ಮ ಹಾರೈಕೆ.

ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ — ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಲೋಕದಲ್ಲಿ — ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹು ಗಣನೀಯವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರ, ಸುಜೀವರ ಉದ್ಧಾರಗಳೇ ಅದರ ಗುರಿ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಅದು ಬಹು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶಮಾಡದೆಯೇ ಸಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಹೃದಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬಲ್ಲರು; ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಬಲ್ಲರು; ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಹೃದಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಬಲ್ಲರು; ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರ ಹೃದಯವನ್ನು ಶ್ರೀವಾಸರಾಜರು ಬಲ್ಲರು; ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜರ ಹೃದಯವನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಬಲ್ಲರು.....ಎಂಬರ್ಥದ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಗವನ್ನಾಮಮಹಿಮೆ

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್

ಬೆಂಗಳೂರು.

“ಸಕೃನ್ನಾರಾಯಣೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುನರ್ವಾ ಕಲ್ಪಶತತತ್ರಯೇ |
ಗಂಗಾದಿಸರ್ವತೀರ್ಥೇಷು ಸ್ನಾತೋ ಭವತಿ ಪುತ್ರಕ ||

ಅರ್ಥ.—ಯಾವನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕದಿಂದ “ನಾರಾಯಣ” ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಆತನಿಗೆ ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರು ಕಲ್ಪಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ, ಎಷ್ಟು ಫಲವು ಬರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ಫಲವೂ ಬಂದೊದಗುವುದು.

“ಗೋಕೋಟಿದಾನಂ ಗ್ರಹಣಾದಿಕಾಲೇ
ಪ್ರಯಾಗಗಂಗಾಯುತ ಕಲ್ಪವಾಸಃ
ಯಜ್ಞಾಯುತಂ ಮೇರುಸುವರ್ಣದಾನಂ
ಗೋವಿಂದಕೀರ್ತ್ಯಾ ನ ಸಮಂ ಶತಾಂಶೇ

ಅರ್ಥ.—ಗ್ರಹಣಾದಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಕೋಟಿ ಗೋದಾನಮಾಡಿದರೂ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಮೀಪವಾಸವನ್ನು ಹತ್ತುಸಾವಿರಕಲ್ಪಮಾಡಿದರೂ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಮೇರುಪರ್ವತದಷ್ಟು ಸುವರ್ಣದಾನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಒಂದುಬಾರಿ ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ನಂದನಕಂದಗೋವಿಂದನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಬರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ, ನೂರರಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗವೂ ಸಮವಾಗಲಾರದು.

“ಕ್ಷಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಕ್ಷಣಂ ವಿತ್ತಂ
ಕ್ಷಣಂ ಜೀವಿತಮಾವಯೋಃ
ಯಮಸ್ಯ ಕರುಣಂ ನಾಸ್ತಿ
ಧರ್ಮಸ್ಯ ತ್ವರಿತಾ ಗತಿಃ

ಅರ್ಥ.—ನಮಗೆ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಸೋ ಬಹು ಕೊಂಚ ಕಾಲವಿರತಕ್ಕದ್ದು ನಾವು ಗಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವೂ ನಶ್ವರವಾದುದು. ನಮ್ಮ ಬದುಕುವಿಕೆಯೇ ಕ್ಷಣ ಭಂಗುರವಾದುದು. ಯಮದೇವರಿಗೆ ದುಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯು ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಜೀವನು, ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಧರ್ಮಮಾಡಿ, ಪುಣ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

“ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸುದುರ್ಲಭಮಿದಂ ಬಹುಸಂಭವಾಂತೇ
ಮಾನುಷ್ಯಮರ್ಥದಮನಿತ್ಯಮಪೀಹ ಧೀರಃ
ತೂರ್ಣಂ ಯತೇತ ನ ಪತೇದನುಮೃತ್ಯು ಯಾವ-
ನ್ನಿಶ್ರೇಯಸಾಯ ವಿಷಯಃಖಲು ಸರ್ವತಃ ಸ್ಯಾತ್ |

(ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ—ಶ್ವಾನಸೂಕರಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಂದು, ಅನಂತರ ಬಹುಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದೇಹವು ಅನಿತ್ಯವಾದರೂ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಮರಣವು ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ನಿಶ್ಚಿತ. ವಿಷಯಭೋಗಗಳು ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಇದ್ದದ್ದೇ.

“ಹೊತ್ತಾರೋ ಬೈಗಾನೋ ಈಗಲೋ
ಆಗಲೋ ಕಾಯ ನಿತ್ಯವೆಂದು
ಸ್ಥಿರವೆಂದು ನಂಬಬೇಡ ಈ ಡಂಭ ಬೇಡ

(ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರು)

ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಭಾಗವತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೌಮಾರ ಆಚರೇತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ
ಧರ್ಮಾನ್ ಭಾಗವತಾನಿಹ

(ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

chapters, ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ಈ ಸೌಖ್ಯ ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಥಾ ಪರ್ವಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡದೆ, ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಕಲಿಕಾಲವೆಂದು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉದ್ಧಾರಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಏಕೆಂದರೆ—

ನರಜನ್ಮ ಬರುವುದೇ ಕಷ್ಟ
ಅದನರಿತು ನೋಡಲು ವಿಪ್ರತ್ವವು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ತಿರುಗಿ ಬಾಹೋದೇ ಉತ್ಪುಷ್ಪ | ನಮ್ಮ ಮರುತನ
ಮತನ ಪೊಂದುವುದೆ ದುರ್ಘಟ
ಕೇಳಿಲವೋ ಮರ್ಕಟ |
ಗೋವಿಪ್ರರ ಸೇವೆ ಮಾಡೋ
ಸೋಹಂಭಾವಾದಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು ದಾಸತ್ವ ಕೂಡೋ
ಕೇವಲ ವೈರಾಗ್ಯ ಮಾಡೋ
ಎಂಟೂ ರೂಪಗಳಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಹರಿಯ ಕೊಂಡಾಡೋ
ಕ್ಷೇಶಗಳ ನೀಡಾಡೋ
ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರು ಕಂಡ್ಯಾ ಮನವೆ ||

ಎಂದು ಪದೇಪದೇ ಹಿತೋಪದೇಶಮಾಡಿದರು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು.

ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಃ
ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತೋ ವರದೋ ಭವತು ||

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಸುಮಧ್ವನಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಲಘುಸಂಚಯ

ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅಸನ್ನಿಹಿತಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂವತ್ತೀಳಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಅಮಿತಪ್ರಮತಿಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾವವು ಅಮಿತವಾದುದು. ಈ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಟೀಕಾ-ಟಿಪ್ಪಣಿ-ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾವಬಾಹುಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುಪೂರ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯಲಾರವು. ಎಂದರೆ ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವು ಯಾವುವು? ನಂತರ ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಾವುವು? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭ ದೇಶ ಕಾಲಗಳಾವುವು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ಇವರು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಂತರ ಮೊದಲು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ "ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ" ವೆನ್ನಬಹುದು. ಇವರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ, ದೂರಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರ ಕಾಲಯಾಪನೆಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಂತೆ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವರ ಮನನಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಬದರಿಕಾ

ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗಿತ್ತು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವೇದರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿದ್ದ ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ದುರುಳ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪೀಡಿತಳಾದಂತೆ ತೋರಿದ ದ್ರೌಪದೀದೇವಿಯರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪಣ ತೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಭೀಮಸೇನದೇವರಂತೆ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮತಿಗಳು ವೇದರಾಶಿಗೆ ಸಮಾಚೀನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲು ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪಗೈದಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಅನಂತಹೃದಯರು ಅನಂತವೇದವಾರಾಶಿಯ ಅನಂತಾನಂತ ಪರಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನಂತನಿಂದಲೇ ಆತನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಿತು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಇವರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮೊದಲು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವೆನ್ನು ಬಹುದು. ಇವರ ನೂತನ ಅವತಾರದ ಮಹಾಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇದು. ಇವರ ಗುರುಗಳ ಆಣತಿಯ ಫಲವೇ ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಸೂತ್ರಪ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುಪೂರ್ವಿ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ, ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನಂತರ ಅಣುಭಾಷ್ಯ ಎಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಶ್ರೀಮಂತ್ರಾಲಯರಾಯರು ಅಣುಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ "ಭಾಷ್ಯಾನುಪಾಸ್ಯೇ ವಿಧಾಯ ಸಂಕ್ಷೇಪಭಾಷ್ಯಮಪಿ ವಿಧಿತ್ಸುಃ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಭಾಷ್ಯ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅಣುಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯರಚನೆಗೂ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರಚನೆಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು ರಚಿತವಾದವುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ದಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳು, ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ, ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯ, ತಂತ್ರಸಾರ, ದಶಪ್ರಕರಣಗಳು, ಅಣುಭಾಷ್ಯ, ಯಮಕಭಾರತ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಶಿರಾಜ ಈ ನುಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ಗ್ರಂಥೇಭ್ಯ ಏಭ್ಯೋಽಗಾಥೇಭ್ಯೋ ಯುಕ್ತಯೋನೋದುರುದ್ಧರಾಃ
ಮನೋಮಾಂದ್ಯಾತ್ತತೋ ಗ್ರಂಥಂ ವ್ಯಕ್ತತರ್ಕತತಿಂ ಕುರು
ಇತ್ಯರ್ಥತೋ ವ್ಯಧಾನ್ಮಧ್ವಃ ಸೋಽನುವಾಖ್ಯಾಂ ಸತಾಂ ಸುಧಾಂ
ದುರ್ವಾದಿಗರ್ವಾದ್ರಿಪವಿಂ ಮಾಯಿಧ್ವಾಂತರವಿದ್ಯುತಿಂ

—(ಸ. 15, ಶ್ಲೋ. 87-88)

“ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆ ಚಿಂತಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥ
ಗಳನ್ನು ತಾವು ರಚಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ
ತಾರಕಾರಿಯಾದ ಸ್ಯಂದನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮಿಂದ ನಾವು
ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸು
ತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥವಾರಾಶಿಯಲ್ಲಡಗಿರುವ ಯುಕ್ತಿರತ್ನಗಳು ಅಲ್ಪ
ಮತಿಗಳಿಂದ ದುರುದ್ಧರವಾದವುಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರ
ಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತರಾಗಿ ಸಜ್ಜನರ ಸುಧೆಯಂತಿರುವ,
ದುರ್ವಾದಿಗಳ ಗರ್ವಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಇರುವ ಮಾಯಿ-
ಮತ ಕತ್ತಲನ್ನು ದೂಡುವ ರವಿಯಂತಿರುವ ಶ್ರೀ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗ್ರಂಥ
ವನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸಜ್ಜನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ
ಗ್ರಂಥರತ್ನದ ರಚನೆಯನಂತರ ಇದರಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳ ಪೂರ್ವಸತ್ವ
ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ನ್ಯಾಯವಿವರಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಗಿರ
ಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯೇ, ವೇದಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ
ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನವೇ ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮಾಚಿನಾ
ರ್ಥವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು
ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಂತರಾಯವಿಧುರರಾದ ಇವರ
ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೂ ಕೃತಿಗೂ ಬಹುಕಾಲ ಅಂತರ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು 269ನೇ
ಮಾನಿಸಬಹುದಾದುದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ

ಹಿಂದಿರುಗಿ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನಂತರ ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ: ಋಗ್ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ದಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆಯನಂತರ ವೇದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಉಪ-ಬೃಂಹಕವಾದ ಪುರಾಣೀತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು-ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪುರಾಣೀತಿಹಾಸಗಳ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯ-ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ದಿಗ್ವಿಜಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಯುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರ ದಶಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಕರಣವೂ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯುಕ್ತವಾದವುಗಳೆನ್ನುಬಹುದು. ಈ ದಶಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವದಂತಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುತತ್ತ್ವವಿರ್ಣಯವು ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾಗಿರಬಹುದು. ದಿಗ್ವಿಜಯದಿಂದಲೂ, ವಾದಗಳಿಂದಲೂ ಪರಮತ ನಿರಾಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸ್ವಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಚಿಸಿ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ತಾವು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಶಾಶ್ವತಸುಖದ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ, ತಂತ್ರ-ಪೀಠಿಕೆ, ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪವೇ ನೋದಲಾದ, ತಮ್ಮ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡವರಿಗೇ ಉಪಯುಕ್ತವಾದವುಗಳು. ಇವು ಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚಿತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವನ್ನು (1) ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ, (2) ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ, (3) ಋಗ್ವಾಕ್ಯ, ದಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ, ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ, ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ, ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯ, ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ, ಸದಾ-ಚಾರಸ್ಮೃತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನುವೇದಾಂತ, ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನೈಋ-ತ್ಯಾದಿ

ವಿನರಣ, ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಊಹೆ ಮಾತ್ರ. ನಾದವೂ ಅಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದೂ ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮೂವತ್ತೇಳು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಅನುಪೂರ್ವಿಕವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನಬಹುದು.

ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು :

I. ಸೂತ್ರಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಮೇಲಿನ ಗ್ರಂಥಗಳು—(1) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯ (2) ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (3) ನ್ಯಾಯವಿನರಣ (4) ಅಣುವೇದಾಂತ.

II. ಗೀತಾಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಮೇಲಿನ ಗ್ರಂಥಗಳು—(1) ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ (2) ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ.

III. ಉಪನಿಷತ್ಪ್ರಸ್ಥಾನ—ದಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳು (1) ಐತ ರೇಯಭಾಷ್ಯ (2) ತೈತ್ತಿರೀಯಭಾಷ್ಯ (3) ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕಭಾಷ್ಯ (4) ಈಶಾವಾಸ್ಯಭಾಷ್ಯ (5) ಕಾರಕಭಾಷ್ಯ (6) ಛಾಂದೋಗ್ಯಭಾಷ್ಯ (7) ಆಥರ್ವಣಭಾಷ್ಯ (8) ಮಾಂಡೂಕಭಾಷ್ಯ (9) ಷಟ್ಪತ್ನಭಾಷ್ಯ (10) ತಲವಕಾರಭಾಷ್ಯ ಮತ್ತು (11) ಋಗ್ಭಾಷ್ಯ.

IV. ದಶಪ್ರಕರಣಗಳು—(1) ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನ (2) ತತ್ವವಿವೇಕ (3) ಉಪಾಧಿಖಂಡನ (4) ಮಾಯಾವಾದಖಂಡನ (5) ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನ (6) ತತ್ವೋದ್ಯೋತ (7) ತತ್ವನಿರ್ಣಯ (8) ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ (9) ಕಥಾಲಕ್ಷಣ (10) ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣ.

V. ಸಾತ್ವಿಕಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಭಾಗವತ ಮತ್ತು ಭಾರತಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಕೈದೀವಿಗಿಯಂತಿರುವ (1) ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯ (2) ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ.

VI. ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು—(1) ತಂತ್ರಸಾರ (2) ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ (3) ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪ (4) ಜಯಂತೀನಿರ್ಣಯ (5) ನಖಸ್ತುತಿ (6) ಯಮಕಥಾರ್ತ (7) ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ (8) ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ. ²⁷¹

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವು ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅಸದೃಶನಿರರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥಶೈಲಿಯು ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬ ನುಡಿಯನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಾರಿಹೇಳುತ್ತಲಿದೆ. “ರೂಪಮನ್ಯದಿವ ಧನ್ಯಮಾತ್ಮನಃ” ಎಂದಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತಿದೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ಭಾಷ್ಯ.

ಭಾಷ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವು ಹೀಗೆ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.—

ಸೂತ್ರಾರ್ಥೋ ವರ್ಣ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಪದ್ಭಿಃ ಸೂತ್ರಾನುಕಾರಿಭಿಃ

ಸ್ವಪದಾನಿ ಚ ವರ್ಣ್ಯಂತೇ ಭಾಷ್ಯಂ ಭಾಷ್ಯವಿದೋ ವಿದುಃ |

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯವು ಈ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ರೂಪವು ಹೇಗೆ ದೂಷಣರಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಸಕಲಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ಭಾಷ್ಯವು ನಿರ್ದೋಷವೂ, ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪವಿಲ್ಲವೋ ಅವರೀಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ಒಂದು ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷರವನ್ನೂ ಪಂಡಿತರು ಕಾಣರು. ಸೂತ್ರಕರ್ತೃಗಳಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಹೃದಯಾತಿವಲ್ಲಭವಾದುದು. ವಾಸುದೇವನು ಅಗಣೇಯಗುಣಪುರ್ಣನು, ಸಕಲದೋಷವರ್ಜಿತನು ಎಂಬುದೇ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಿಷಯ. ಈ ಕಲ್ಪತರುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಫಲವು ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಅನಂತಸೌಖ್ಯ.

ಉಕ್ತಮುಕ್ತಮಭಿಧೇಯಮುತ್ತಮಂ ವೇದವಾಕ್ಯಮನು—

ವಾದಯನ್ಮುಹುಃ |

ವ್ಯಂಜಯತ್ಸ್ಮೃತಿವಚೋಭಿರಂಜಸಾ ತಸ್ಯಚಾರ್ಥಮತಿಯುಕ್ತ—

ಯುಕ್ತಿಮತ್ ||

ಬಾಲಸಂಘಮಪಿ ಬೋಧಯದ್ಭೃಶಂ ದುರ್ನಿರೂಪವಚನಂ ಚ

ಪಂಡಿತೈಃ |

ಅಪ್ರನೇಯಹೃದಯಂ ಪ್ರಸಾದವತ್ಸೌಮ್ಯಕಾಂತಿ ಚ

ವಿಪಕ್ಷಭೀಷಣಂ ||

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥ ನನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಸ್ವೋಕ್ತಾರ್ಥವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಆ ವೇದವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಟೀ-ಕರಿಸುವುದು, ಸ್ವೋಕ್ತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೃತಿಸ್ಮೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮತಿಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಸಮಾಚೀನಯುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವುದು. ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾದ ಮಂದಮತಿ ಗಳಿಗೂ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾದವರಿಗೆ ದುರ್ವಿಜ್ಞೇಯವಾದುದು ಈ ಅಪ್ರಮೇಯಹೃದಯರ ಅದ್ಭುತಭಾಷ್ಯಭಾವ. ಸ್ವಭಕ್ತರಿಗೆ ಇದರದು ಸೌಮ್ಯಕಾಂತಿ; ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಭೀಷಣಸ್ವರೂಪ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕುಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಭಾಷ್ಯವು ಭೂತ-ಭವಿಷ್ಯತ್-ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಖಂಡಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದುದು. ಈ ಪರಮಪಾವನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಒಂದಕ್ಷರ ಬರೆದವ ರಿಗೆ ದೇವತರಂಗಿಣಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಹರಿಮಂದಿರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ದೊರೆಯುವುದು. ಇದನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಬರೆದ ಆ ಸತ್ಯತೀರ್ಥರ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವವನಾರು! ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಯುಕ್ತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳುವುದು ಅಲ್ಪ ಮಾನವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನರಿತ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಕೇವಲ ಯುಕ್ತಿತತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಇತ್ಯರ್ಥತೋ ವ್ಯಥಾನ್ವಃ ಸೋನುಷ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಸತಾಂ ಸುಧಾಂ
ದುರ್ವಾದಿಗರ್ವಾದ್ರಿಪವಿಂ ಮಾಯಿಧ್ವಾಂತರವಿದು ತಿಂ ||

(15-89)

ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅನುಷ್ಠಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ದರು. ಇದು ಸಜ್ಜನರ ಸುಧೆ. ದುರ್ವಾದಿಗಳ ಗರ್ವಾದ್ರಿಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧ. ಮಾಯಿಮತಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ “ಶ್ರೀಮನ್ಯಾಯ ಸುಧಾ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ದ್ವೈತವೇದಾಂತಗ್ರಂಥಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಅನುಷ್ಠಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಯುಕ್ತಿಪ್ರಕಾಶನ ರೂಪಣಾಭಿಲಾಷೆ ಶ್ರೀಮನ್ಯಾಯವಿವರಣ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಂಥವು.

ಅನಂತೋಽರ್ಥಃ ಪ್ರಕಟಿತಸ್ತ್ವಯಾಣೌಭಾಷ್ಯಸಂಗ್ರಹೇ
ಅಹೋ ಆತ್ಮಪರಿಜ್ಞಪ್ರೈ ಕೃಷ್ಣೇನೇವಾನನಾಂತರೇ ||

(15-82)

ಆ ನಂದನಂದನನು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಸುಂದರ ವದನಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾ
ತಾಯಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಅತುಳಮತಿಗಳು
ಮೂವತ್ತೆರಡು ಶ್ಲೋಕದ ಈ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನೂ
ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೀತಾಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ, ಗೀತಾ
ತಾತ್ಪರ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ ಭಾಷ್ಯಾಭ್ಯಾಸಾಭ್ಯಾಂ ವಿಶ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ |
ಗೋಗಣೈರಪ್ರತೀಕಾರೈರರ್ಕೆಂದುಭ್ಯಾಮಿವಾಧಿಕಂ ||

(15-75)

ಇವರ ಈ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆ
ಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ತ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.
ಭಾರತವೆಲ್ಲ ಭಗವತ್ಪರವೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾರುತ್ತಲಿವೆ.

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಮತ್ತು ಋಗ್ವಿಷ್ಣುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಕವಿಗಳು ಹೀಗೆ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ದಶೋಪನಿಷದೋ ದೇವೀರ್ದೇವಾ ಇವ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ |
ಯಕ್ತಾಃ ಪ್ರಸಾದಯಂತ್ಯರ್ಥಾ ಏಷು ಭಾಷ್ಯಾಲಯೇಷ್ಟಲಂ ||

(15-74)

ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರು ಸ್ವಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ
chapter 17 ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುದಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಪನಿಷತ್ಪದ್ಧತಿ
ಇವರ ಭಾಷ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಚಿನಾರ್ಥವೆಂಬ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ

ನೆಲಸಿ ತಮ್ಮ ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಎಂದರೆ ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಮೀಚೀನವಾಗಿಯೂ, ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ದಶಪ್ರಕರಣಗ್ರಂಥಗಳು, ಒಂದೊಂದೂ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾದರೂ ಜೊಕ್ಕು ಚಿನ್ನದಂತಿವೆ. ಪ್ರಕರಣವೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರೈಕದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥವು. ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಕರಣಗ್ರಂಥವೂ, ಒಂದೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಕರಣವೂ ಅಗ್ನಿಕಿಡಿಯಂತೆ. ಮರುದಂಶರಾದ ಇವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಈ ಪ್ರಕರಣಸ್ಥುಲಿಂಗವು ವಿಪಕ್ಷಕಕ್ಷವನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು. ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುತತ್ವನಿರ್ಣಯವೆಂಬುದು ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವೂ, ಬಹುವಿಷಯಗಂಭೀರವೂ ಆದುದು.

ಏಕಾಕೀ ಕಿಲ ಯಶ್ಚಕ್ರೇ ಪದಂ ಮೌಲಿಷು ವಿದ್ವಿಷಾಂ |

ತತ್ವನಿರ್ಣಯಪೂರ್ಣೇಯಂ ಕೇನ ನಾಮ ನ ಪೂಜ್ಯತೇ ||

(15-80)

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿಯೇ ಶತ್ರುಗಳ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿದ ಗಾಂಡೀವಿಯಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಒಂದೇ ಪರಮತಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪುಡಿಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ. ವಾದಲಕ್ಷಣ, ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣಗಳೆಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳು, ವಾದ-ಜಲ್ಪ-ವಿತಂಡವೆಂಬ ಕಥಾತ್ರಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ಅನುಮಾನ-ಆಗಮಾಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣತ್ರಯಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ತತ್ವಬುಭುತ್ಸುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಪರರಿಗೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಂತಿವೆ.

ಚಿತ್ರಾಕ್ಷನಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ 275 ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಂತೆ, ನೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಾಹವನ್ನು ಗೂಹನಮಾಡಿದ್ದಂತೆ,

ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಪಾಠಗಳೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಿಷಯಗಳೂ ಸೇರಿ ಸಮಾಚನಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆಪ್ತತಮರಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದ ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾತ್ರಯಂ ನ ಜಾನಾತಿ ರೀತೀನಾಂ ಶತಮೇವ ಚ |

ಪುರಾಣಾರ್ಥಂ ವದನ್ಯಾತಿ ನರಕಂ ನಾತ್ರಸಂಶಯಃ ||

ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಪುರಾಣದ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ದರ್ಶನ, ಸಮಾಧಿ, ಗುಹ್ಯ ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರು, ಶತರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದವರೂ ಪುರಾಣಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟರೆ ಅನರ್ಥವೇ ಆದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕರಾದ ಭಗವಾನಾಚಾರ್ಯರವರಾರ್ಯರು ಪುರಾಣ ಸಿದ್ಧಿಯವ ಸಜ್ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ ತತಾತ್ಪರ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾಭಿರ್ಭವಚ್ಛಿತ್ತಾದ್ರಿಲೋಡಿತಾತ್

ಜಾತಂ ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯ ಸುಧಾಂ ಕಸ್ಸನ್ನಸೇವತೇ

ಪುರಾಣಸ್ಥಾನಪಾಂಥಾನಾಮಭಾಷಾತ್ರಯವೇದಿನಾಂ

ಭವತಾ ಸುಸಖಾ ಚಕ್ರೇ ಶ್ರೀಭಾಗವತನಿರ್ಣಯಃ

(15-76-77)

ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾಭಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಮಂದರಪರ್ವತದಿಂದ ಕಡೆದು ಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂಬ ಸುಧೆಯನ್ನು ಅವನಿಯ ಅಮರರಿಗಿತ್ತರು ಈ ಅಮರವರೇಣ್ಯರು. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯವು ಭಾಷಾತ್ರಯ ವನ್ನರಿಯದ ಪುರಾಣಪ್ರವಚನಕಾರರನ್ನು ಸುಸಖನಂತೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆ ಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಭಾರತಭಾಗವತಗಳ ಸಮಾಚೀನಾರ್ಥವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಆಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರ ಸಾರವೆಂಬುದು ಪ್ರತಿನಾ
 ಲಕ್ಷಣ ದೇವರಪೂಜಾಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮರ
 ಸೇವ್ಯನಾದ ಕಲ್ಪದ್ರುಮದಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಜ್ಜನರ ವಾಂಛಿತಫಲವನ್ನೀಯು
 ತ್ತದೆ. ಭಗವತ್ಪಾದರು ತಮ್ಮ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಚಿತ್ರಕವಿತೆ
 ಮಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಮಕಭಾರತವೆಂಬ ಪುಟ್ಟಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.
 ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ವ್ಯಾಸಭಾರತಭಾವನನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ
 ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾಗಿರುವ, ಗಾಥಾರೂಪ
 ವಾಗಿರುವ, ನಾನಾವಿಧ ಸುಭಾಷಿತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ,
 ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ, ಸದಾಚಾರಸ್ತೃತಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ
 ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಲನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಶ್ರೇಣಿ
 ಯಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳು ಮೂವತ್ತೇಳು ಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳದ್ದು.
 ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಸ್ವಂತ ಮಾತುಗಳು ಅತಿ ವಿರಳವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ
 ಅಮಿತಾರ್ಥಪ್ರದವಾದವುಗಳು. ಇವರಿಗ್ರಂಥರಾಶಿಯು ಚಿಂತಾಮಣಿಯೈದ್ದಂ
 ಚಿಕ್ಕಮಣಿಯಂತೆ. ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನೋಡಲು ಚಿಕ್ಕದೊಂ
 ಆದರೆ ಅದು ಅಮಿತೇಷ್ಯಪ್ರದವಾದುದು. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಅಮಿ-
 ಗ್ರಂಥಗಳು ಶಬ್ದತಃ ಮಿತವಾದವುಗಳಾದರೂ ಅಮಿತಾರ್ಥಪ್ರದವಾ.
 ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸೋಪಾನವಾಗಿದೆ ಇವರ ಈ ಪ.
 ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ ಸಮೂಹವು.

ಅದೃಶ್ಯೋ ರೂಪ್ಯಪೀಠೇಽಸ್ತಿ ದೃಶ್ಯಸ್ತು ಬದರೀತಪೇ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅವತಾರಕಾರ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವೈಷ್ಣವ
 ಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಸೇತುಹಿಮಾಚಲಪರ್ಯಂತ
 ಅನೇಕಬಾರಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಿ ದ್ವೈತದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಮೊಳಗಿದರು.
 ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು
 ವರ್ಷದ ತುಂಬು ಕಾಲವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅದ್ವಿತೀಯತಾರ್ಕಿಕಶಿಖಾಮಣಿ
 ಗಳಾದ ಶೋಭನಭಟ್ಟರು, ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲಾದ
 ಅಪ್ರತಿಮಪಂಡಿತರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶಾಮೃತ

ವನ್ನಿತ್ತು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನದ್ಧರಿಸಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಈ ದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರಕಲ್ಪದ್ರುಮವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅನೇಕ ಅವನೀಸುರರು ಅಮರರಾದರು. ತಾವಿತ್ತ ಈ ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಲು ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ತಂಡವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದವರು. ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಭುವನಪಾವನಮಾಡುವ ಪರಮಪಾವನಮೂರ್ತಿಗಳು. ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯತಂಡವನ್ನೂ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಆದರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ತಾವು ಪುನರುತ್ಥಾಪನಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದ್ವೈಷ್ಣವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಂದಮುನಿಗಳು ಆನಂದಗೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಅವತಾರಕಾರ್ಯವು ಸಫಲವಾಯಿತೆಂದು ಅರಿತರು. ಹರಿಪ್ರೀತಿಯೆಂದರು. ತಾವು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ-ತಂತುವನ್ನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಲು ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭ ತೀರ್ಥರೇ ಮೊದಲಾದ ಯತಿವರೇಣ್ಯರನ್ನು ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ತಾವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿಗ್ರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಸಜ್ಜನರನ್ನದ್ಧರಿಸಲು ಅಷ್ಟಮತದ ಯತಿವರೇಣ್ಯರುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದರು. ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮರೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಿಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅವತಾರಭೂಮಿಯಾದ ರಜತಸೀತಪುರದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತಮಗೆ ಆತಿಪ್ರಿಯವಾದ ಐತರೇಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಪರಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಕೇಂದ್ರರು ಇವರ ಅವತಾರಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲೋಸುಗ ಭರತಖಂಡದ ಈ ಭೂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದರು. ಇವರ ಅಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನದಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಇವರ ಶಾಸ್ತ್ರಪೀಯೂಷವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರ್ಣಪುಟಗಳಿಂದ

ಕುಡಿಕುಡಿದು ಆನಂದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಸುಮನಸರು ಇವರ ಈ ಭವ್ಯ ಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹದ ಮೇಲೆ ಬಹುವಿಧವಾದ ಪರಿಮಳವು ವ್ಯವಸ್ಥಿಗೈದರು. ಇವರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪುನೀತರಾದರು.

ನಮಸ್ತೇ ಪ್ರಾಣೇಶ ಪ್ರಣಿತವಿಭವಾಯಾವನಿಮಗಾಃ |

ನಮಃಸ್ವಾಮಿನ್ ರಾಮಪ್ರಿಯತಮ ಹನೂಮನ್ ಗುರುಗುಣ |

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಭೀಮ ಪ್ರಬಲತಮ ಕೃಷ್ಣೇಷ್ಟ ಭಗವ- |

ನ್ನಮಃಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವ ಪ್ರದಿಶ ಸುದೃಶಂ ನೋ ಜಯಜಯ ||

ಎಂದು ಅವರ ಪದಪುಂಡರೀಕವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು

ಶ್ರೀಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

“ಏನು ಧನ್ಯರೊ ಬ್ರಹ್ಮಗುರುಪವ-

ಮಾನರೀರ್ವರು ಈಪರಿಯಲಿ ರ-

ಮಾಸಿವಾಸನ ವಿಮಲಲಾವಣಾತಿಶಯಗಳನು

ಸಾನುರಾಗದ ನೋಡಿ ಸುಖಿಪ ಮ-

ಹಾನುಭಾವರ ಭಾಗ್ಯವೆಂತೊ ಭ-

ವಾನಿಧವನಿಗಸಾಧವೆನಿಸಲು ನರರ ಪಾಡೇನು”

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಗ್ರಂಥಗಳು (ಕನ್ನಡ)

ಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು : ಬೆಲೆ 3ರೂ. 50 ನ.ಸೈ.
ಕಳಿಸಿದರೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ 1ರೂ.ಗೆ V.P. ಮಾಡಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬ್ಹು ಗೀತೆಗಳು : (ಗೋಪೀಗೀತೆ, ವೇಣುಗೀತೆ, ಭ್ರಮರಗೀತೆ,
ಪಾಂಡವಗೀತೆ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ, ತಾಪ್ತರ್ಯ ಸಹಿತ)
ಬೆಲೆ 50 ನ.ಸೈ. ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ 12 ನ.ಸೈ.

ಮದಾನಂದತೀರ್ಥರವರ ನಾಲ್ವರು ಶಿಷ್ಯರು : ಬೆಲೆ 37
ನ.ಸೈ. ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ 12 ನ.ಸೈ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ
ಬ್ಲದೆ ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ 25% ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿ.ಸೂ.— ಉತ್ತಮಗ್ರಂಥಗಳಾದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು
ಗಳು ದೊರೆಯಲಾರವು. ಬೇಗ ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

—ಸಂ.

ಮಹಾಪೋಷಕರು (ಒಂದು ಬಾರಿ ೧೦೦ರೂ.ಗಳು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಚಾರ್ವರ್ಕ್ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್, ಕೊಯಮತ್ತೂರು. ಈ ಮಹಾಶಯರು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಾರೈಸಿ, ಮಹಾಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಶ್ರೀ-ದಾಸರಾಯರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿನಾವನಿವರ್ಗಕ್ಕೆ (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ರೂ.ಗಳಂತೆ)

1. ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಸ್. ಆನಂದರಾವ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ. ಬೆಂಗಳೂರು 58-59
2. ಶ್ರೀ ಸಿ. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಬಿ.ಎ. ಬೆಂಗಳೂರು 59-60
3. ಎಜೆಂಟ್. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಭೀಮಸೇತುಮುನಿಬೃಂದಮಠ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ,,
4. ಶ್ರೀ ವಿ. ಕೆ. ಜೋಷಿ, ಕಲ್ಯಾಣ್ 60-61

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಹಾಶಯರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳು ಪರಮಾನುಗ್ರಹಮಾಡಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

—ಸಂ.